

लाल बहादुर शास्त्री प्रशासन अकादमी
Lal Bahadur Shastri Academy of Administration

मसूरी
MUSSOORIE

पुस्तकालय
LIBRARY

अवाप्ति संख्या

Accession No.

वर्ग संख्या

Class No.

पुस्तक संख्या

Book No.

100093

~~2520~~

079.54

New

GL 079.54
NEW

100093
LBSNAA

NEWS – LETTERS
1767 — 1799
(Nawab Mir Nizam Ali Khan's Reign)

Printed at:
KRISHNAVAS INTERNATIONAL PRINTERS
Amrit Manzil, Malakpet, Hyderabad - Dn.

NEWS - LETTERS
1767-1799
(Nawab Mir Nizam Ali Khan's Reign)

Edited by
DR. YUSUF HUSAIN, D. Litt. (*Paris*)
CHAIRMAN, DEPARTMENT OF HISTORY,
OSMANIA UNIVERSITY
AND
RESEARCH ADVISER TO PERSIAN SECTION
CENTRAL RECORDS OFFICE
HYDERABAD DECCAN

Published by
THE CENTRAL RECORDS OFFICE
HYDERABAD GOVERNMENT
1955

Contents

	PAGES
1. Preface.	
2. Introduction.	i-iv
3. <i>English Summaries of the News-Letters from Srirangapatan (Mysore) and Chinnapatan (Madras).</i>	1-11
1. English Summary of the News-letters from Srirangapatam dated 3rd June 1776 A.C.	3
2. English Summary of Haqiqat-i- Hyder Naik. 1780 A.C.	4
3. English Summary of the News-letter from Chinnapatan (Madras) 1786 A.C.	5
4. English Summary of the News-letter from Chinnapatan (Madras) 1787 A.C.	
5. English Summary of the News-letter from Chinnapatan (Madras) 1790 A.C.	6
6. English Summary of the News-letter from Chinnapatan (Madras) 1792 A.C.	6
7. English Summary of the News-letter from Chinnapatan (Madras) 1793 A.C.	7
8. English Summary of the News-letter from Chinnapatan (Madras) 1794 A.C.	8
9. English Summary of the News-letter from Chinnapatan (Madras) 1795 A.C.	9
10. English Summary of the News-letter, containing intelligence about Tipu Sultan 1796 A.C.	10
11. English Summary of the News-letter from Chinnapatan (Madras) 1796 A.C.	10-11
4. <i>English Summaries of the News-letters from Poona.</i>	13-33
1. English Summary of Rai Haibat Rao Gopal's letter addressed to his son Raghotam Rao 22nd July 1781 A.C.	15

2. English summary of Rai Haibat Rao
Gopal's letter addressed to
his son Raghotam Rao 7th January 1782 A.C. 15
3. English Summary of the Rajah Raghotam Rao's
letter addressed to Nawab Azamul
Umara Bahadur 31st Aug. 1794 A.C. 16
4. English Summary of the News-letter of the 2nd
meeting between Rao Pandit
Pradahan and Mir Alam Bahadur and
Rajah Sham Raj Bahadur 10th Sept. 1794 A.C. 17
5. English Summary of the Rajah Raghotam
Rao's letter containing the Discussions
on the Adoni claims 21st Sept. 1794 A.C. 19
6. English Summary of the Letters containing
the news of Poona June and July 1796 A.C. 19-32
7. English Summary of the Letter despatched by the
agent of Rajah Raghotam Rao 1796 A.C. 32-33
5. *English summaries of the Oudh Akhbars.* 35-59
 1. English summary of the Akhbar of
Nawab Asafuddaula's 24th May/-
court, Lucknow 29th May 1795 A.C. 37-39
 2. English Summary of the Akhbar
of Nawab Asafuddaulas 13th June/-
court, Lucknow 15th June 1797 A.C. 40-41
 3. English Summary of the Akhbar
of Nawab Asafuddaula's 2nd July/-
court, Lucknow 10th July 1797 A.C. 41-45
 4. English Summary of the Akhbar
of Nawab Saadat Ali 27th Jan./-
Khan's court 5th Feb. 1798 A.C. 45-50
 5. English Summary of the Akhbar
of Nawab Saadat Ali 26th Dec. 1798 A.C.
Khan's court 6th Jan. 1799 A.C. 51-59
6. *English summaries of the Akhbar of Lakhwaji's camp.* 61-84
 1. English summary of the 4th Dec./-
Akhbar of Lakhwaji's camp 10th Dec. 1798 A.C. 63-67

2.	English Summary of the Akhbar of
Lakhwaji's camp	14th Dec./- 1798 A.C.
8th Jan. 1799 A.C.	67-79
3.	English summary of the Akhbar of
Lakhwaji's camp	23rd March/-
28th March 1799 A.C.	80-84
7.	<i>English summaries of the Akhbarat of Nawab Ali Bahadur's
Camp</i>		85-94
✓ 1.	English summary of the Akhbarat of
Nawab Ali Bahadur's camp at
Khera Village	17th Dec./- 1798 A.C.
5th Jan. 1799 A.C.	87-94
8.	<i>English summary of the Akhbar of Bijainagar</i>		95-97
1.	English summary of the Akhbar of
Bijainagar		97
9.	<i>English summary of the Nagpur Akhbar</i>		99-104
1.	English summary of the
Nagpur Akhbar	21st Oct./-
29th Oct. 1788 A. C.	101
10.	Index.		1-21

P R E F A C E

IT gives me great pleasure to commend *News Letters* (Nawab Nizam Ali Khan's reign) to scholars of modern Indian history. Dr. Yusuf Húsain Khan, assisted by the staff of the Central Records Office, has ably edited and annotated this volume. It would, I am sure, be of much benefit to scholars as well as to those interested in the subject.

History must present facts as they are unfashioned by one's sentiments or prejudices. Judged by this standard, only that history which bases itself on the objective study of contemporary documents can be relied upon. If research scholars wish to present truthful accounts of what happened in the past they should consult original material.

In view of this, one need hardly emphasise the importance of such publications as the present one. It sheds revealing light on the political rivalries which motivated the Deccan powers in the eighteenth century to outmanoeuvre one another. In fact, it was this utterly self-centred diplomacy of the Deccan powers which gave the British opportunity to establish their sway over the whole country.

In the end, I must say that work on editing this volume has been done by Dr. Yusuf Husain Khan with persevering devotion. The Central Records Office is indebted to him for preparing this volume for publication. His labour of love would, I am confident, get due meed of appreciation from scholars as also from students of history.

MAHMOOD HASAN,
Director, Central Records Office,
Hyderabad Deccan.

December 16, 1955

Introduction

This publication contains a series of Akhbar or News-letters written from different places in India by different correspondents and sent to the Nizam for his perusal. These Akhbar are preserved in the Central Records Office, Hyderabad Deccan, and are written in Persian Shikasta script. They mostly deal with diplomatic affairs and throw revealing light on the cross-currents of contemporary Indian politics.

It is hardly necessary to point out that the foreign department, with its separate and distinct functions did not exist in the eighteenth century. For the security of their own state, however, the Indian rulers had to keep themselves in touch with the activities of other princes in the country. This necessarily compelled them to design a system of posting correspondents to other states, from whom they received the news-letters giving them available information in respect of their activities and designs. There were other types of news-writers as well. Some recorded the court-events from day to day. They formed the court chroniclers; the others were intelligence—reporters (*Khufianavis*) and were posted in the cities and districts and even in the offices of high functionaries to furnish secret information to the rulers. We are not concerned in this publication with the latter two types of correspondents.

It is to the former type of news-writers (*Akhbarnavis*) that we owe our information of the various Indian courts contained in this publication, which deals with news from the following places :

1. News-letters from Srirangapatan and Chinnapatan
(1769-1796) pp. 1 to 11.
2. News-letters from Poona.
(1781-1796) pp. 12—33.
3. News-letters from Oudh
(1795-1800 A.C.) pp. 33— 59.
4. News-letters from Lakhwaji's Camp
(1798-1799 A.C.) pp. 61— 84.
5. News-letters from Nawab Ali Bahadur's Camp
(1798-1799 A.C.) pp. 85— 93.
6. News-letter from Bijainagar
(1781 A.C.) pp. 95— 97.
7. News-letter from Nagpur
(1788 A.C.) pp. 99—104.

The News-letters from Chinnapatan or Madras deal with the struggle which took place in the south for political supremacy between the English and the French on the one hand and between Hyder Ali and the English on the other. Hyder Ali was the most formidable enemy that the English had to encounter in India in that epoch.

There is a dramatic touch in the account of how an English merchant was smuggling men and money to Mauritius to help the French, and how an English ship intercepted it on its way. Both the ships hoisted the French flag to mislead each other, but an untimely fire from the merchant's ship led to its capture and the discovery of the plot.

A brief but vivid account of the campaigns of Hyder Ali Khan against the English and the Nawab of Carnatic is given in a news-letter and in the Haqiqat-i-Hyder Naik. The English had placed their chief hope on an alliance between themselves, the Nizam and the Marathas. The Marathas had been quietly bought off by Hyder Ali and then Nizam Ali Khan followed suit. Hyder Ali and Nizam Ali Khan joined forces in the very sight of the English army. In the war that followed, known as the First Mysore War, the English were left to themselves to bear the full brunt of Hyder Ali's attack. Hyder Ali thus became the master of the situation and dictated his own terms of peace agreed upon in the Treaty of Madras. The best excuse that the English gave for this discreditable treaty was that "they had made peace, because they had no money to make war." A few years later, the English dealt a severe blow to Tipu and forced him to agree to the terms of the treaty of Seringapatam (1792 A.C.) by which amongst other things, he had to give two of his sons as hostages to the English for the due fulfilment of the treaty. A news-letter tells us how grateful Tipu was to General Medows for his having treated his sons kindly while they remained under his care.

The news-letters from Poona, Nagpur and Lakhwaji's camp relate to the happenings at the courts of the Maharatta chieftains. They reveal mutual distrust, dissensions, and disregard for the common safety against the English. Bhonsle received money from the English and allowed passage to them to Cuttack on their way to Madras. Lakhwaji was engaged in the restoration of Ragho Garh to Raja Jai Singh of khichipur. With that end in view, he is found reinforcing his forces and enlisting the support of other Maharatta chieftains.

Not that the Indian rulers did not realise the danger to their existence from the English. Some of the Maharatta rulers, Hyder Ali and later on Tipu Sultan had sensed it and were keen on ousting the English from India. They had planned a great confederacy against the English and invited other Indian rulers to join it. The Maharattas urged Hyder Ali Khan to invade Adoni and Raichur in order to wean the Nizam away from the English. A series of consultations and conferences followed in which the agents of the Nizam put up claims of Peshkash against the Maharattas and the latter made counter-claims of *Chouth* and *Sardeshmukhi* against the Nizam. Protracted discussions ensued. Owing to the adamant attitude of both the parties, no agreement could be arrived at and the great ship of confederacy foundered on the rock of petty squabbles.

The news-letters give a vivid account of these conferences and also make references to the captivity of Azam-ul-Umara, who had gone to the court of the Peshwa as an emisary from the Nizam and had been detained there under house-arrest. In the Akhbar from Nagpur (1788 A.C.) there are also references to the disputes pending settlement between the Nizam and Raghoji Bhonsle of Nagpur. Azam-ul-Umara is again seen mediating for settlement.

The Akhbar from Oudh are totally of a different nature. In them there is nothing of the hectic activities of Hyder Ali, the English and the Maharattas. Nawab Asafud Daula and Nawab Saadat Ali Khan of Oudh are portrayed as easy going rulers who were engaged in hunting expeditions, visiting the religious divines holding darbars, and bestowing robes of honour. There is mention of occassional revolts of the sepoys who clamour for arrears of their salaries, and the exactions of money by the English whom remittances were frequently made. There are also references to the invasion of Zaman Shah of Afghanistan and to the preparations made to meet the danger. Luckily, however, Zaman Shah turned back from the Punjab.

One cannot miss seeing from the perusal of these news-letters that Nawab Saadat Ali Khan had become a puppet in the hands of the English, who had by this time established their supremacy over the whole of Oudh and their Resident permanently stayed at Lucknow.

I take this opportunity to express my deep sense of gratitude to Shri Mahmood Hasan, Director, Central Records

Office for his keen interest in the work of historical research and his encouragement.

I am also under deep obligation to Shri Syed Mohiuddin M.A., Superintendent of the Asafia Historical Research Section, who from the beginning and throughout all its stages, gave me unstinted support in the compilation of this work. My thanks are also due to Shri Imtiaz Husain, B.A., LL.B., Shri Muhammad Ismail Khan, M.A., Shri Syed Ziaul Haq B.A., and Shri Firoz Khan for their valuable help and co-operation in the editing of this volume.

DR. YUSUF HUSAIN,
D. LITT. (PARIS)
*Chairman, Department of History,
Osmania University
and
Research Adviser to the Persian Section,
Central Record Office,
Hyderabad-Deccan*

5th December, 1955.

ENGLISH SUMMARIES OF THE NEWS-LETTERS
FROM SRIRANGAPATAN (Mysore) AND
CHINNAPATAN (Madras)

$\frac{1767 \text{ A.C.}}{1881 \text{ A.H.}} - \frac{1796 \text{ A.C.}}{1211 \text{ A.H.}}$

(1) NEWS-LETTER FROM SRIRANGAPATAN

Dated 5th Muharram 1181 A. H.

3rd June 1776 A. C.

(A. R. No. 4875)

It was reported to the Nizam that, on the arrival of Muhiuddin Sahib, Nauman Yar Khan and Ramchander Bahadur from Hyderabad, a hearty reception was given to them by Hyder Ali Khan, who with his selected army of 15 thousand men, consisting of Gardis, Europeans etc., set out from the city and received them at the *Moti Talab*, where his Wakils, Kazim Ali Khan and Sham Rao, were awaiting them. The Sardars of both sides met each other like brothers and showed great regard and amity. The Hyderabad army encamped outside the city and Hyder Ali Khan, taking their leave, left for the city. He showed great hospitality to Ranmast Khan and Raja Ramchander and sent them choice food in large quantities.

He, however, posted spies at the Hyderabad camp (Lashkar-i-Ferozi) to keep a watch on them and submit secret reports to him. The Hyderabad sepoys were not even allowed to move freely. Seeing this, Ramchander Bahadur intervened and through his good offices all restrictions were removed.

It was rumoured that the troops, belonging to Hyder Ali Khan, were discontented with his behaviour and desired to return to their native places. They demanded the payment of their salaries failing which they intended to revolt.

As regards the tribute money (Peshkash) due to the Nizam, amounting to twelve and a half lakh Rupees, it was decided that the payment be made in the form of cash and jewellery.

It had also been reported that Mahda Seth had proceeded to Poona to make payment of Rupees thirty two lakhs towards *Khudni* to Pandit Pradhan, Rupees two lakhs to Sukkha Ram Bapu and Rupees two lakhs to Gopal Rao. He had been advanced Rupees fifty thousand for sundry expenses.

(2) HAQIQAT-I-HYDER NAIK (1780 A.C.)

(A. R. No. 7787)

The facts relating to the movements of Hyder Naik are as follows :—

He crossed the Kistnagiri ghat and established his headquarters at Amburgarh, adjoining Kilpauk and Kaveripak. Tipu, his son, proceeded to Kanchi with a force of seven or eight thousand horsemen and plundered and sacked it and siezed fifty horses and an elephant belonging to Siraj-ud-Daula. Thence he marched to Ponamalai, assigned as *Jagir* to the English, and sacked it. He made inroads into Chinnapatan and the villages around it within a radius of eight miles and put most of the people to the sword. Thence he proceeded straight to *Frangipet* and stripped the respectable merchants of the *Shafiya sect* of all their wealth. Frangipet was situated 24 miles off Phulchery. He hoisted the French flag there and spread the rumour that the French were coming and that they would wrest Phulchery from the English and make it over to him. For the moment, Hyder Naik was engaged in the capture of Phulchery. The French forces had not yet landed but the arrival of troops of Hyder Naik led one to believe that the French reinforcements were at hand. The English anchored four or five war-ships at the sea-ports of Nagore and Negapatam, to intercept the French ships. Hyder Naik was determined to make a march from Kilpauk and lay siege to the Arcot Fort, capture it and then return to his kingdom. Siraj-ud-Daula pledged his jewels, raised two lakh huns for the expenditure on the army and sent them to General Munro. He himself set out to undertake operations against Tipu. The opposing forces had not come into grips with each other. In the meanwhile the forces stationed at Sarkar *Murtuzanagar* received orders to leave their station and come. They were also instructed to fight their way out if they were intercepted by Mir Ali Raza, who was camping at *Khamam Klan* with a force of seven or eight thousand horsemen. At Murtuzanagar, a contingent of three or four hundred troopers, commanded by an English officer, stayed behind, to guard the place. The Council at Calcutta wrote to Goddard, who was deputed to render help to Raghunath Rao, that he should bring about reconciliation between the Poona Darbar and Raghunath Rao, and not allow the dispute to drift on. Goddard was ordered to set out with forces under his command and to occupy Sonda and Bidnur

belonging to Hyder Naik. John Holland will report the matter, personally in this connection.

(3) NEWS-LETTER FROM CHINNAPATAN (Madras)

(A. R. No. 7788)

General Campbell,¹ appointed two months ago, as the Governor of Chinnapatam, assumed charge of his duties.

Mr. Sadlier was appointed as a permanent administrator of Musulipatam. He fell out with Raja Jagannath Rao. Driven to extreme, the Raja approached the Governor at Chinnapatam, who deposed Mr. Sadlier and re-appointed Mr. Floyer, Muslehud-daula, in his place. The new administrator and the Raja submitted petitions regarding revenues to the Nizam.

Fateh Ali Khan (Tipu Sultan) had asked the French at Pondichery for military aid. The French agreed to help him, on condition that the claim to the debt, due to his father, Hyder Ali Khan, should be waived off, on which Fateh Ali Khan exempted the French from the payment of a part of the debt and allowed them to make adjustment later on.

1. Major-General Sir Archibald Campbell, A. B., was appointed Governor of Madras on April 6, 1786.
(*The Chronology of Modern India* p. 257.)

(4) NEWS-LETTER FROM CHINNAPATAN (Madras)

(A. R. No. 4778)

Tulja Rao, the Zamindar of Chinjavore (Tanjore) died leaving behind him two claimants, a son and a brother. General Campbell and other members of the Council being in favour of the son, the said General visited Tanjore and installed him and conferred on him the powers of administration. Later on he proceeded towards the hills situated on the border of Tipu's territory and the Carnatic with the intention of constructing a fort and stationing a garrison there and equipping it with requisite armaments, in order to be able to offer full and effective resistance against encroachment. He was expected to arrive at Chinnapatam shortly from there.

A detailed report regarding the repairs of the ships and the arrangements recommended in this connection had been forwarded to Raja Rai Rayan Dianath Want Bahadur which would be submitted for His Highness's perusal.

Note :- Tulaji of Tanjore died in April, 1787.
(*The Chronology of Modern India* p. 258.)

(5) NEWS-LETTER FROM CHINNAPATAN (Madras)

(A. R. No. 4874)

The newly appointed governor¹ had arrived from England.

Raja Jagannath Rao Bahadur was also due to arrive at Masulipatam.

Meanwhile the fort of *Pondichery* had been captured. A large army of Jagannath Rao proceeding towards Ganjam Ghat had met with severe resistance and was advancing towards Khammammet Kalan.

Mir Abul Qasim Khan² had arrived at Nagpur from Bengal. Being indisposed he was staying there.

-
1. February 20, 1790—Major-General Sir William Medows, Governor of Madras, till August 1792.
(*The Chronology of Modern India* p. 261.)
 2. Mir Abul Qasim arrived at Hyderabad in Jamadi I, 1204 A.H. (February 1790.)

(6) NEWS-LETTER FROM CHINNAPATAN (Madras)

up to the end of Zilhijja, 1206 Hijri (18th August 1792 A.C.)

(A. R. No. 7789)

A letter of congratulations from Tipu Sultan addressed to Sir Charles Oakeley, Baronet, on his appointment as governor of Madras, was received, in which it was mentioned that General Medows, at the time of leaving for England, had entrusted his (Tipu Sultan's) sons to Sir Charles, who was treating them like his own sons, at which he (Tipu Sultan) felt satisfied. In view

of the fact that peace and perfect amity prevailed between himself and his former opponents, the Nizam, Rao Pandit Pradhan, and the East India Company, it was expected that no trace of ill-feeling would be left.

A reply was sent by Sir Charles Oakeley reciprocating friendly sentiments.

(7) NEWS-LETTER FROM CHINNAPATAN (Madras)

21st-24th Shawwal 1207 Hijri

1st-4th June 1793 A.C.)

(A. R. No. 4905)

Packets of letters despatched from England, arrived at Chinnapatan in a two-masted sloop after an interval of 62 days, along with a three-masted French sloop, captured on the way. On the arrival of the sloop, the packet of letters was opened and the Governor-in-Council held a secret session. The packet, addressed to Lord Cornwallis was forwarded to Bengal. The despatch delivered at Chinnapatan contained the commands of the king of England in regard to the attack and capture of Phulchery (Pondichery). It was therefore resolved by the Governor-in-Council to mobilize forces, from the various garrisons, within eight days, at Walajahabad, otherwise known as Sivram. Accordingly, orders were despatched to the commanders of the garrisons of the surrounding forts of Trichinopoly, Chinchavoor (Tanjore) and Tyak Guddah. Letters were also despatched by the same sloop that was on its way to Bengal, addressed to Major Roberts, Sir John Kennaway, Dilawar Jang Bahadur, and Mr. Malet, the Resident at Poona, in connection with the summoning of the two battalions of matchlockmen, under Major Roberts, in the service of the Nizam.

It was reported that General Abercromby was to be appointed as the commander-in-Chief of the army.

The Second instalment of 8 lakhs and a few thousand rupees, due from Tipu Sultan, was received by the treasury of the East India Company, the details of which will be communicated later.

Barges laden with ammunition for the ensuing operations

and carrying the money remitted by Tipu Sultan arrived at Chinnapatan under an escort of a company of soldiers and later left for Trichinopoly.

Suspension of the postal service to Phulchery (Pondichery) was ordered.

One hundred war ships having left England on an expedition against France, a naval engagement was reported to have taken place.

Information was received from Phulchery (Pondichery) that a reinforcement of 1,000 soldiers and 500 sepoys had reached Phulchery (Pondichery) from Mauritius, in addition to 1,500 soldiers already stationed there. Ten more ships in addition to 5 ships already anchored there, were being expected.

Celebrations were held in honour of the birthday of the king of England and a salute of guns was fired and a banquet was held.

(8) NEWS-LETTER FROM CHINNAPATAN (Madras)

11th-18th Zilhijja 1208 Hijri

10th-17th July 1794 A.C.

(A. R. No. 3306)

Postal runners of Tipu Sultan left for Srirangapatan, carrying replies to his letters, addressed to Walajah Bahadur and the East India Company.

Arrival of a Portuguese ship at Chinnapatan was reported with the information that Lord Hobart and his staff left England with 30 ships and reached Sardinia.

Arrival of 62 barges, bringing ammunition for the fort at Chinnapatan from Phulchery (Pondichery) was reported and also the capture of 2 French ships, together with 3 sloops, which were acquired by the East India Company for 40,000 *huns* in auction.

An English merchant, carrying merchandise in a French ship from Tellichery to Mauritius, encountered an English ship on its way which in answer to the French flag, hoisted by the

merchant's vessel, also hoisted the French flag, and fired a gun in salute at its approach. The merchant's vessel returned the fire in alarm, which caused surprise to the English ship and created suspicion. The English ship fired a warning shot and captured the vessel. Men were sent in a sloop, who made an inventory of the merchandise valued at 25,000 *huns*, and during the search discovered a locked cabin in which 4 Frenchmen, bound for Mauritius, were hiding. The vessel and the English merchant were put under arrest for conspiracy with the French, and were brought for trial to Chinnapatan. Meanwhile, the merchant absconded, for whom search was being made.

It was reported that 112 horses, purchased by the East India Company from Hyderabad territory, were smuggled to Arcot.

(9) NEWS-LETTER FROM CHINNAPATAN (Madras)

7th Muharram, 17th 1210 A.H.

24th July to 3rd August 1795 A.C.

(A. R. No. 3337)

Lord Hobart, Governor of the East India Company, left for Ganjam. Mr. Shendells, senior member of the council, was appointed as officiating Governor. Robert Andrews was deputed on behalf of the company to negotiate a settlement with the Raja of Kandy regarding the tribute which the Dutch paid to him for leasing the ports of Cochin, Kollam, Vypin, Malacca etc. Andrews left for Nagore on his way to Kandy.

Reference had been previously made to the Governor-General for the settlement of the dispute between the East India Company and Wala Jah, regarding the right of *Nazr*, on the succession of Timma Nair, son of Venkat Nair, to the Zamindari of Kalastri on which the Governor-General decided that a *Nazr* of one lakh rupees was to be presented to Walajah, and that Timmah Nair should be deemed as the lawful successor. Accordingly, Lord Hobart conveyed the orders on the 25th of July and sent, through his wakil, a gold embroidered robe of honour for Timma Nair. So far no intimation, with the customary robe of honour, was received from Wala Jah.

(10) NEWS-LETTER CONTAINING INTELLIGENCE
ABOUT TIPU SULTAN BAHADUR

Received on 2nd Shawwal 1210 Hijri

10th April 1796 A. C.

(A. R. No. 7790)

Two *harkaras*, Tikoji and Uppal Rao by name, arrived from Srirangapatan with a message from Gulab Khan to his brother to repair his residence and keep it ready for his arrival at Kurnool. Recently on the submission of the request by Gulab Khan to Tipu Sultan, for the grant of permission for his son to visit Kurnool, it was ordered that after Gulab Khan's return permission for his son would also be given.

It was ordered that a trustworthy commander with a large army should be posted at Gooty, with instructions to wait there for directions from Gulab Khan, and then to proceed to Kurnool, and establish his own administration there. Orders were issued to Gulab Khan to proceed to Kurnool and renew negotiations with Nawab Alaf Khan Bahadur. If the latter was found willing to settle his accounts and to furnish the amounts due to Tipu Sultan, it would be considered well and good, and such amounts should be taken possession of by Gulab Khan and remitted by himself, but if he were to meet with refusal at the hands of Alaf Khan on some pretext or other, Gulab Khan should at once write to the commander who would be waiting for his letter at Gooty and then he, together with the commander, should proceed to occupy the district of Kurnool. The said *harkaras* after giving this message from Gulab Khan to his brother and enjoining the latter to carry out the repairs to his residence, took their leave.

(11) NEWS-LETTER FROM CHINNAPATAN (Madras)

(A. R. No. 5058)

It was reported that eight ships bringing ammunition, and also twelve hundred soldiers and officers from England, had arrived on 17th Jamadi-ul-awwal, 1211 A. H. (15th November 1796 A.C.) in order to replace the Muslim troops of the Company, who will shortly be dismissed.

Owing to incessant rains the trained English troops were

waiting on the borders of Pondichery, Arcot and Sivram, where they were posted to obstruct the movement of French troops. Tipu Sultan on his part was on the alert and was waiting for French aid.

Owing to untoward happenings and the ensuing wars, great financial stringency was being felt by the English at the time.

ENGLISH SUMMARIES OF THE NEWS-LETTERS
FROM POONA

1781 A.C. - 1796 A.C.
1195 A.H. - 1210 A.H.

(1) RAI HAIBAT RAO GOPAL, THE AKHBAR NAVIS
ATTENDING THE COURT OF RAO PANDIT PRADHAN
WROTE TO HIS SON RAGHOTAM RAO ON
29th RAJAB 1195 A. H. (22nd JULY 1781 A. C.)
ASKING HIM TO SUBMIT THE FOLLOWING
NEWS TO THE NIZAM.

(A. R. No. 4908)

Rao Pandit Pradhan after holding conference with Kishan Rao Ballal and others decided to send a deputation to the court of the Nizam to persuade him to join in the Confederacy against the English. Kishan Rao Ballal, accompanied by his agent, Govind Rao Bhagwant, would soon leave Poona for Hyderabad to discuss this matter.

The agents of Rao Pandit Pradhan here remarked about the inconsistency and unsteadiness of the Nizam and his aloofness in the joint action against the English. The writer refuted this by replying that the Nizam did not commit himself to any definite undertaking. The agents of Rao Pandit Pradhan would discuss with Moinuddaulah (Arastujah) whether to adopt conciliatory attitude towards the English or to continue to be hostile to them.

In connection with the *Chauth*, the agents were not at all willing to accept the statement submitted by the *Zamindars* and to enter into agreement on that basis. They were willing to accept the previous agreement that after the verification of claims, both parties should come to a final settlement.

(2) TRANSLATION OF THE LETTER OF RAI
HAIBAT RAO, DESPATCHED TO HIS SON
RAGHOTHAM RAO

22nd Muharram 1196 A. H.
7th January 1782 A. C.

(A. R. No. 5023)

Kishan Rao and others informed the agents of Pandit Pradhan that they had an interview with the Nizam in connection with the execution of the plan agreed upon previously by

the anti-English Confederacy. The Nizam refused to commit himself in connection with the declaration of war against the English, unless the balance of arrears due as *Peshkash* from Hyder Ali Khan was remitted and a definite understanding with him was arrived at. They further intimated about the recent visit of an Englishman from the districts of Sikakole and Rajahmandry to the court of the Nizam. This Englishman, along with Mr. John Holland, interviewed the Nizam and assured him of remitting the arrears of tribute (*peshkash*) of the Sarkars and restoring the territory. It was also secretly agreed upon with John Holland that a force of ten thousand infantry would be despatched by the Nizam to Chinnapatan (Madras) as a reinforcement to Sir Eyre Coote and a force of ten to fifteen thousand towards the territory of Hyder Ali Khan, but it had not yet been put into effect. The Nizam was well-disposed towards the English and not at all inclined to the proposal submitted by Kishan Rao and others to engage in hostilities with them. It was necessary that Hyder Ali Khan should be informed of these developments, so that he might despatch a suitable force under a capable general to the districts of Adoni, Raichur and Kutur with the instructions to exact tax by way of *Khundani* from Raichur and create disturbances in Kutur. This would compel the Nizam to revise his policy.

Accordingly, Noor Muhammad and Narsing Rao, the agents of Hyder Ali Khan, despatched letters to him.

The agents of Hyder Ali Khan also made enquiries about the attitude of Pandit Pradhan in case the operations against the English were commenced by Madhoji Bhonsla, Fateh Singh Gaikwar and the other confederates.

The Maratha agents assured the Vakils of Hyder Ali Khan that as the English in collaboration with the Nizam wanted to deprive Pandit Pradhan of his authority, the Poona Court would support him in his designs against the English by all feasible means.

(3) COPY OF THE NEWS-LETTER, DESPATCHED BY
RAJA RAGHOTAM RAO, TO NAWAB
AZAM-UL-UMARA BAHADUR

(A. R. No. 5911).

When Mir Alam and Raja Sham Raj were invited to attend the Ganesh festival, celebrated by Rao Pandit Pradhan, on 4th Safar 1209 A.H. (31st August 1794 A.C.) it was decided to hold

a meeting on 5th Safar 1209 A.H. (1st Sept. 1794 A.C.) to discuss the matters relating to the *Chauth* and the *Sardeshmukhi* due to the Maratha Government. The meeting took place in the *Diwan Khana* of Rao Pandit Pradhan, when Balaji Pandit, Kishan Rao Balwant, Bahiro Pandit Mehendale and his son, Raghunath Rao, Digambar Pandit and Raghu Pandit were also present. The subject of discussion centered mainly on the limits and competence of powers to be exercised by the delegation of Mir Alam and Raja Sham Raj, on behalf of the Nizam.

Rao Pandit Pradhan, in spite of receiving the letter of credence, specifying the limit of the powers of the delegation, demanded another one, endowing the delegation with full authority to enter into negotiations on behalf of the Nizam, the draft of which was handed over to Mir Alam. Besides, Balaji complained of the delaying tactics of the agents of the Nizam, with regard to the adjustment of accounts.

Mir Alam assured him of full co-operation of their delegation with regard to the settlement of affairs, within the limits of authority specifically conferred on them in the letter of credence. The general principles regarding friendship and amity were accepted by both parties and were not in dispute. Anything arising out of their discussion which was beyond the scope of their authority, would be referred to the Nizam for orders. As certain matters had been referred to the Nizam in this connection and his orders were awaited which might involve some delay, it was hoped that having regard to the amicability of both parties, a settlement would soon be arrived at, for which the delegation was making its best endeavours.

(4) NEWS-LETTER OF THE SECOND MEETING THAT
TOOK PLACE BETWEEN RAO PANDIT PRADHAN
AND MIR ALAM BAHADUR AND RAJA SHAM
RAJ BAHADUR ON 14th SAFAR,
1209 A.H. (10th SEPTEMBER 1794)

(A. R. No. 5912)

After receiving the letter of the Nizam, together with a letter from Azam-ul-Umara Bahadur, addressed to Mir Alam Bahadur and Raja Sham Raj Bahadur, the proposed meeting took place on 14th Safar, 1209 A.H. (10th September 1794 A.C.)

between Mir Alam Bahadur and Raja Sham Raj Bahadur and Rao Pandit Pradhan in the privy chamber, when Balaji Pandit, Raja Raghotam Rao, Chintaman Rao, Ramchander Rao Phadke, Appa Balwant, son of Bahiro Pandit Mehendale and Govind Rao Bhagwant were present.

Discussion on the interpretation of the word "*Mukhtariyat*," (delegatory powers), from the last meeting held on 5th Safar 1209 A.H. (1st September 1794), was resumed, and as desired by Rao Pandit Pradhan, its clarification was given in writing under the seals of Mir Alam Bahadur and Sham Raj Bahadur, and the members of the delegation held themselves responsible to deal with all details consistent with the general claims already agreed upon. Pending the examination and scrutiny of the accounts under dispute the discussion was postponed.

Coming to the *Diwan Khana* of Ganesh, Balaji Pandit exchanged views with Govind Rao Bhagwant for a time, and then addressing Mir Alam Bahadur and Raja Sham Raj Bahadur said that there was no fundamental difference in the views of Rao Pandit Pradhan and the Nizam; but the examination of the accounts involving crores of rupees was still pending, causing a loss of lakhs of rupees in interest alone, and that the delay in the settlement, not being in the interest of the mutual relations of the parties, was at the bottom of so much disagreement. Mir Alam Bahadur and Raja Sham Raj Bahadur replied that neither the Nizam nor Azam-ul-Umara Bahadur was inimical to their interests and that the adjustment of accounts should not be impossible. The Pandit said that he knew that the Nizam himself was not to be blamed, but it was owing to dilly-dallying of the subordinates that the settlement was so unduly delayed. On this Mir Alam Bahadur assured the Pandit that Azam-ul-Umara Bahadur had no desire to prolong the negotiations. On the contrary, he wanted to expedite the settlement.

The copy regarding the clarification of the term "*Mukhtariyat*," given in writing under the seals of Mir Alam Bahadur and Raja Sham Raj Bahadur, was also submitted.*

*Not available in the archives of the Central Records Office, Hyderabad-Deccan.

(5) COPY OF THE NEWS-LETTER, WRITTEN BY
RAJA RAGHOTAM RAO, CONTAINING THE
DISCUSSIONS ON THE ADONI CLAIMS

(A. R. No. 7792)

On the 25th Safar, 1209 A.H. (21st Sept. 1794 A.C.) Govind Rao Bhagwant and Bhawani Shankar, the representatives of Balaji Pandit, went to the residence of Mir Alam to settle the arrears of the *Chauth* and the *Sardesmukhi* of Adoni from 1183 Fasli to 1203 Fasli. (7th Sept. 1773 A. C.—1st Sept. 1794 A. C.) But owing to the indisposition of Mir Alam, the discussion was postponed for a few days. During the discussion, Mir Alam and Sham Raj Bahadur urged the deduction of a portion of the claims equivalent to the sums of money realised by Hyder Naick (Hyder Ali Khan) in the districts of Bellary, Anagundi and Kanchankotah. Govind Bhagwant insisted that as the Peshwa's claim was mainly confined to the districts of Adoni, Raichur, Kutal, Bednore and the fort of Suggur, payment of arrears in instalments was not acceptable as the Peshwa had to meet considerable demands of the bankers and others owing to the delay in the payment of his dues by the Nizam.

As the amount of the total claim of the *Chauth* and the *Sardeshmukhi* was not specified, on the insistence of Mir Alam, Govind Rao Bhagwant unofficially disclosed that it amounted to Rs. 1,75,000 per annum, excluding the amount of the *Mukasa* of Daulat Rao Gourpade.

Discussion in the matter was continuing but no settlement being arrived at, Mir Alam promised to go into the details in a day or two, on which Govind Rao Bhagwant took his leave.

(6) THE AKHBARS FROM POONA

(A. R. No. 4576)

2nd Zilhijja 1210 A.H.
8th June 1796 A.C.

WEDNESDAY

Sadasive Naik Watolia, Kishnaji Naik Thatte and Naro

Chakkar Deo called on Parashuram Pandit early in the morning. Accompanied with Appa Balwant, Parashuram Pandit had an audience with Shrimanth in the afternoon, after which, he left for *Deoghar* where he gave private interviews to Bahiro Pandit Mehendale and Govind Rao Pingle, and later at night, at his own residence, in the presence of Bahiro Pandit to Sadasive Malhar and Dhonda Ba, the agents of Sindhia.

Sindhia's horsemen, having surrounded the troops of Parashuram Pandit and Baba Phadke, posted themselves at a distance of about four miles around Poona, keeping a close watch on entry and exit from Poona. Baloba, Sadasive Malhar etc., Sindhia's agents encamped on the plains of Gultekri, where a force of 4000 horsemen, with infantry and 14 cannons, had joined them. The climate of Raigarh fort being insalubrious, Phadnavis had moved to the suburbs.

(7) 3rd Zilhijja
9th June

THURSDAY

Naro Chakkar Deo, Govind Rao Baji, Bhaskar Pandit, the Agent of Yashoda Bai and Trimbak Rao Shab-Navis and Madho Rao on behalf of Baloba called on Parashuram. A little later Yesaji Pandit, Aradiker, Balaji Pandit Sahasrabud-dhe and Naro Cakkar Deo also called upon him. After having private interview with Yadiji Patel, the agent of Gaikwar, the hour being an auspicious one, Parashuram Pandit signed the papers to be submitted to the Peshwa. Later on, after giving instructions to the agents of Bhonsle, who visited him, he retired. In the afternoon, Parashuram Pandit rode to the palace and after conversing with Govind Rao and Baji Naryan Rao, the Ahsham Navis of the palace, who visited him with his staff and a little later with Bahiro Pandit Mehendale, left for *Deoghar* where he, having a private interview with Baba Phadke, Bahiro Pandit Mehendale and Govind Rao Pingle, for an hour at night, had the honour of audience of the Shrimanth in the presence of Baba Phadke and Bahiro Pandit Mehendale. After inspecting the residence of Chintaman Pandit, his nephew, in connection with the celebration of the wedding of Narayan Rao, Parashuram Pandit left for his residence and ordered that a remittance of 4 lakhs of rupees should be made to Sindhia, to satisfy his claim. It was also agreed to despatch footmen belonging to Sindhia and Holkar to Konkan in pursuit of

Phadnavis, who was intending to leave Raigarh fort for *Sodan Arak*, situated at a distance of about 159 miles from Poona.

(8) 4th Zilhijja
10th June

FRIDAY

Naro Chakkar Deo, Uday Pandit Maratha and Baji Moreshwar called on Parashuram Pandit (Parashuram Bhau Patwardhan) the Madarul-Maham. Parashuram Pandit had a conversation with Yadiji Patel, the *vakil* of Govind Rao Pingle, and gave interviews to Sadashev Malhar, Dhonde Ba, the agents of Sindhia. Vithal Rao, brother of Trimbak Parchure, while trying to flee, was arrested at *Kutal* and was brought back to Poona. Trimbak Parchure had also fled, but was arrested by the *galadar* of Purandhar fort, who intercepted him and his son on the way and placed them in the custody of Balo Ba. Guards were posted at the residence of Sukkharam, where *Azam-ul-Umara* was under custody.

(9) 5th Zilhijja
11th June

SATURDAY

Naro Pandit Chakkar Deo, Vithal Rao Kola, Madhu Rao, the clerk of Balo Ba and Baji Rao Moreshwar called on Parashuram Pandit, had a conversation with Sukkaram Panse, Ganpat Rao Panse and Jagjiwan Rao Nimbalkar, and afterwards rode to the Peshwa's mansion, where Shuba Rao, the *Vakil* of Karant Ram Raj, had an audience with the Peshwa. Parashuram Pandit had a private interview with Balo Ba and later on with Baba Phadke, Bahiro Pandit, Sadashev Malhar and Dhonde Ba. The interview lasted till nine ghari.

(10) 6th Zilhijja
12th June

SUNDAY

Raghunath Rao, his son, Raghu Pandit Thatte, Dinkar

Pandit Bharbhade, and Madhu Rao, the clerk of Balo Ba called on Parashuram Pandit. Parashuram Pandit had an interview with Shuba Rao, the Vakil of Karant Ram Raj, and later rode to the Peshwa's mansion and held a darbar. After signing the official papers, Parashuram Pandit held consultations with Baba Phadke, Bahiro Pandit Mehendale and Raghunath Rao.

(11) 7th Zilhijja

13th June

MONDAY

Trimbak Rao, Shab-navis, Bhaskar Pandit, clerk of Jaswada Bai, Ramchandrar Watolia, Govind Pandit Watolia and Shiv Ram Pandit Modak called on Parashuram Pandit. Parashuram Pandit held consultations with Naro Chakkar Deo and then went to see Baba Phadke. There he had an interview with Amrat Rao, who had returned after seeing Phad-Navis. Later, he attended the Peshwa's darbar, where official business was transacted, after which he had a private interview with Baba Phadke, Bahiro Pandit Mehendale and Naro Chakkar Deo, and then returned to his house. It was finally decided that Sindhia must recall Amrat Rao from Junnair.

(12) 8th Zilhijja

14th June

TUESDAY

Parashuram Pandit had the honour of dining in the palace of the Peshwa. Later on he held consultations with Madhu Rao Panse and Anyaba Junnairkar, after which he attended the darbar where official business was transacted. Appa Balwant, Baba Phadke, Bahiro Pandit Mehendale, Govind Rao Baji, Govind Rao Pingle, Narayan Rao, Anna Rao Khasgi-Wala, Naro Chakkar Deo and others attended the darbar. Amrat Rao Gaikwar and Parbat Rao Bhaikar were honoured with presents and Ramanji Pandit and Sukhwarudar, were granted the taluqa of Bir on the stipulation of paying three lakh of rupees in advance. Sindhia's horse-men proceeded to Junnair, to bring back Amrat Rao.

(13) 9th Zilhijja
15th June

WEDNESDAY

Some Taluqdars called on Parashuram Pandit and conversed with him. Parashuram Pandit had a talk with his nephew Narayan Rao. Afterwards he rode to the Peshwa's mansion, and had conversation with the taluqdars and other courtiers present there. He held private consultations with Baba Phadke, Bahiro Pandit Mehendale, Govind Rao Pingle, Shivram Pandit Modak, Vithal Rao Kolia and also with Mahdaji Pandit and Kuruji. Sindhia and his troops were reported to be at Anandapur. Govind Rao Pingle sent a few horsemen there to keep guard against him.

(14) 10th Zilhijja
16th June

THURSDAY

The Muslims offered their Id-Uzzuha prayers at the Idgah. Naro Chakkar Deo, Shiv Ram Pandit Modak, Ramanji Pandit and Sukhwarudar called on Parashuram Pandit. Parashuram Pandit had an audience with the Peshwa in the afternoon, and had private consultations with Baba Phadke, Shiv Ram Pandit Modak and Bahiro Pandit Mehendale. Sindhia's horsemen who were bringing Amrat Rao along with them from Junnair had completed half the journey.

(15) 11th Zilhijja
17th June

FRIDAY

Naro Chakkar Deo and Govind Pandit Godbole called on Parashuram Pandit. Parashuram Pandit held consultations with Balwant Rao Naigaon Wala, Vithal Rao and Sham Rao Ballal, after which he rode to the Peshwa's mansion to offer his respects. Parashuram Pandit came to *Deoghar*, where he conversed with Govind Rao. Daji, son of Parashuram Pandit returned from Wai with two thousand horsemen. Parashuram Pandit received letters of Narsing Khande Rao from Hindustan containing detailed accounts of the ravages of the Pindaris.

(16) 12th Zilhijja
18th June

SATURDAY

Narayan Rao, the Ahsham Navis, Vithal Rao Kolia, Anyaba Junnairkar, and Bhasker Pandit Mehendale called on Parashuram Pandit early in the morning, who after instructing Balaji Pandit and Yesaji Pandit clerks of the office, retired. Parashuram Pandit after paying respects to the Shrimanth at his palace in the afternoon, left for *Deoghar* where having conversed with the visitors, held consultations with Baba Phadke and Govind Rao Pingle. Gopal Rao Munshi came to see him from Wai. Parashuram Pandit, after holding a private audience with Sadasive Malhar and Dhonde Ba at his residence, retired. The wife of Appa Balwant died at Savanore.

(17) 13th Zilhijja
19th June

SUNDAY

Trimbak Rao Appa son of Raghonath Rao Gordand Dadkar, Govind Pandit Godbole, Vithal Rao Kolia, Ramchander Naik Watolia and Sadasive Naik Watolia called on Parashuram Pandit early in the morning. Parashuram Pandit held consultations with Yesaji Pandit, Janardhan Pandit, Subhedar Anand Rao and others and also with Sadasive Pandit and Dhondeba, Sindhia's agents and Ragho Pandit Thatte. Representation was made to Parashuram Pandit for the payment of the expenses of the troops comprising 2000 horsemen and 2000 foot soldiers to be sent under Daji Malhar against Nana Phadnavis, which was acceded to. The agents of Sindhia had recalled two or three battalions which were sent to Sholapur. Holkar's agents, Sripath Rao and Malhar Pandit, after having private interview with Parashuram Pandit, departed. The climate of Mahad not being agreeable, Nana Phadnavis left for Fouladpur, with the intention of visiting the spring in *Bankote* under the British. There were no doubt many health resorts in Konkan which Nana Phadnavis could visit at his pleasure. As the rainy season of Konkan was not suitable for the horses, he sent away his troops and took along with him his secretary, a few selected horsemen and footmen. Sindhia's guards had been posted at the residence of Appaji Pandit. As grain was required for the Peshwa's store, it was requisitioned from a grain merchant at Petha Bhawani and brought to Poona. The

slave girls of the Peshwa, about 300 in number, were allotted one seer of grain per head, but not having received the allotted quota they complained.

(18) 14th Zilhijja
20th June

MONDAY

Govind Pandit Godbole, Vithal Rao and Naro Chakkar Deo called on Parashuram Pandit early in the morning. The Pandit after having conversed with Chintoo Pandit, the turban-maker of Nana Padnavis, retired till the afternoon. Later, after conversing with Madho Rao Panse and Ganpat Rao Panse and holding private interviews with Yashwant Rao Jagirdar of Kanti and Govind Rao Pingle, Parashuram Pandit rode to the Palace and attended the Darbar at *Aina Mahal*, where Baba Phadke, Madho Rao Ramchandrar, Rang Rao, Raja Bahadur Narsing, Khande Rao, Sadasive Rao, the nephews of Parashuram Pandit, Neelkunt Rao and others were present. An hour before sunset the Shrimanth rode for *Parvati Hill* and after offering one gold coin to the *Goddess Bhawani* and visiting the deity, *Shiva*, returned to his palace accompanied by Hari Pandit, the Son of Parashuram Pandit.

Parashuram Pandit and others left for their respective residences after nightfall. A Brahmin *Hakim* having been sent for by Nana Phadnavis, who was suffering from dysentery, received permission from Parashuram Pandit to leave Poona for Fouladpur. It was rumoured that Dhondji Wagh along with Tipu's chieftain, with a force of 10,000 sawar, ravaged the territory belonging to Parashuram Pandit. Sindhia despatched 3 palanquins and 40 camels belonging to the household troops to bring Amrit Rao from Junnair. Azamuddaula, having been brought to the residence of Ghansi Ram Kotwal, was kept in custody.

(19) 15th Zilhijja
21st June

TUESDAY

Govind Pandit Godbole, Anyaba Junnairkar, Pandu Rang

Rao Dhamdhere and Anand Rao, the agent of late Madho Rao, called on Parashuram Pandit early in the morning and Sukharam Panse, Narayan Rao Ahsham Navis, Yashwant Rao Jagirdar of Kanti and Govind Rao Pingle were received in the afternoon. Parashuram Pandit, after holding a private consultation with Yashwant Rao and Govind Rao, rode to the palace and after paying respects to the Shrimanth, disposed of the official papers relating to the Mahalat in *Deoghar*. Later on Parashuram Pandit left for his residence to see Sadasive Malhar and Dhondeba, where he held consultations in the presence of Bahiro Pandit Mehendale and Hari Bhagti Sahu till two hours at night. Parashuram Pandit sent Rs. 5000/- laden on a camel with an escort of 25 sawar to Junnair for the expenses of Amrit Rao.

(20) 16th Zilhijja
22nd June

WEDNESDAY

Shiv Ram Pandit Modak, Naro Chakkar Deo, Vithal Rao Kolia, Parashuram Pandit Parliker and Sham Rao Ballal called on Parashuram Pandit early in the morning. Parashuram Pandit, after speaking with his son Hariba, Yesaji Pandit, Ardhiker and Balaji Pandit Sahasrabudhe, visited the residence of his father-in-law, Balwant Rao. An hour and a half before sunset, having conversed with Vithal Rao Kolia, Naro Pandit Majmuadar (the revenue accountant), Yeshwant Rao Jagirdar of Kanti, Ragho Pandit Thatte and others, Parashuram Pandit rode to the palace, paid respects to the Shrimanth and held darbar at Deoghar till the evening, when all the courtiers and *mutasaddis* were present. Later, having private consultation with Baba Padke, Govind Rao Pingle and Ragho Pandit for an hour at night, he left for his residence. News was received that Raghotham Rao left Kher, his native place, with the intention of going to Poona. A skirmish took place between the troops of Sindhia and of Rambha Nimbalkar in the neighbourhood of Parenda at.....resulting in a few casualties and the capture of a cannon by the cavalry of Nimbalkar. The guards of Sindhia did not allow the meals of Azamul-Umara to be sent to him.

(21) 17th Zilhijja
23rd June

THURSDAY

Anyaba Junnairkar and Chimnaji Pandit, wakil of Rang Rao

Raja Bahadur, called on Parashuram Pandit early in the morning. This day being the day of fast, Parashuram Pandit ate fruits only. In the afternoon after having a talk with Vithal Rao Kolia and Trimbak Rao Appa, Parashuram Pandit rode to the residence of Madho Rao to offer condolence on the death of his wife. After visiting the shrine of Ganesh, on his way to the palace, and paying respects to the Shrimanth he left for *Deoghar*, where Baba Phadke, Shiv Ram Pandit Modak, Vithal Rao Kolia, Narayan Rao Ahsham Navis, Govind Rao Baji, Anyaba Junnairkar, and others were present. He held a darbar and disposed of the official papers. Later, after giving instructions to his son, Hari Pandit, to take the entire charge of the palace by posting his own guards, he held a private interview with Baba Phadke and returned home at night. Sindhia's regiments marched on to the lake Kankarala, situated on the borders of Mankaser.

The state forces having no cash payment for a few months were demanding their salaries from Baba Phadke and on his representation, Parashuram Pandit was giving evasive answers. The taluqa of Ahmadabad in Gujrat was to be assigned to Sripath Rao Patwardhan for which two years' revenue was being demanded in advance. The news of the departure of Nana Phadnavis on 13th Zilhijja (19th June) to Thana fort, known as *Shasti*, situated in the British territory, was not correct.

(22) 18th Zilhijja
24th June

FRIDAY

Sadasive Malhar and Dhondeba called on Parashuram Pandit in the afternoon and held consultation with him till late in the night. Later on, Parashuram Pandit rode to the palace with them, and after paying his respects to the Shrimanth, had another interview with them. Trimbak Rao Parchure escaped from Poona to Purandhar and it was reported that he had joined the agents of Sindhia.

(23) 19th Zilhijja
25th June

SATURDAY.

Shiv Ram Pandit called on Parashuram Pandit. The latter

had conversation with Chimnaji Pandit, the Vakil of Rang Rao Raja Bahadur, and Taty Sathe Anyaba Junnairkar and Junaji Jadun. Later, he held consultation with Gopal Rao Munshi, Naro Chakkar Deo, Vithal Rao Kolia, Anyaba Junnairkar and Raja Pandit, the agent of Holkar. Then he rode to the Peshwa's mansion and held a darbar in *Deoghar*.

Shiv Ram Pandit, Trimbak Rao Bhatta, Govind Rao, Baji Balwant, Babu Rao, Vithal Rao Kolia, Naro Chakkar Deo and Ramchandrar Naik Pranjape called on Parashuram Pandit. Later on, Parashuram Pandit had an audience with the Peshwa, on which occasion Baba Phadke and Govind Rao Pingle also accompanied him. On the insistent demand of the sepoys for the supply of their daily rations, a proclamation was made ordering *jawar* to be sold at the rate of 12 seers a rupee, bajra 11 seers, and wheat and gram at 10 seers a rupee. Shops were closed as a protest against this order.

(24) 20th Zilhijja
26th June

SUNDAY

Yeshwant Rao, Jagirdar of *Kanti*, Mahdaji Pandit Kalia, Govind Pandit Godbole, Dadu Pandit Maratha, Shiv Ram Pandit Modak, and Mahdaji Pandit called on Parashuram Pandit. Parashuram Pandit held consultation in the evening with Ramchander Pranjape, Mahdaji Pandit Kalia, Saifullah Khan, ex-qaladar, and Trimbak Yashwant Rao, the jagirdar of *Kanti*. He called on Donesar Shastri, and from there rode to the Peshwas' mansion to offer his respects. Later, he held a darbar and gave an interview to Baba Phadke, Govind Rao Pingle and Ramchandrar Pandit, the Vakil of Bhonsle.

(25) 21st Zilhijja
27th June

MONDAY

Govind Pandit Godbole, Yeshwant Rao Kantikar, Anyaba Junnairkar, Narayan Rao, Absham Navis, and others called on Parashuram Pandit. He had consultation with Madhu Rao, Sripat Rao Panse, Khande Pandit Tati, and Dadaji Gangadhar

in the evening. Later, he rode to the Peshwa's mansion, and had an audience with him, where Madhu Rao Raste was also present. Parashuram Pandit held a darbar in Deoghar and gave an interview to Govind Rao Pingle.

Neelkunt Rao Malhar, a Chief of Sindhia, on his way to Phad Navis, encamped at Yathal Bari, with his two thousand soldiers.

(26) 22nd Zilhijja
28th June

TUESDAY

Govind Godbole and Naro Chakkar Deo called on Parashuram Pandit. Parashuram Pandit held consultations with Kasi Pandit Risaldar and also with Madhu Rao Raste in the evening. Later, he rode to the Peshwa's mansion and attended the darbar. Baba Phadke, Govind Rao Baji, Govind Rao Pingle, Balwant Babu Rao and others were present. Then he returned home. It was decided to send Dinkar Anand Rao, with Peshwa's house-hold troops and other forces against Phad-Navis. Vasudeo Pandit Joshi was appointed the Kotwal of Poona city, on the payment of rupees forty thousand as *Nazr*.

(27) 23rd Zilhijja
29th June

WEDNESDAY

There was nothing to report, except that Parashuram Pandit rode to the Peshwa's mansion and held a darbar there and then returned home.

(28) 25th Zilhijja
1st July

FRIDAY

Khandu Pandit, the clerk of Pratinidhi, Balaji Pandit, the Vakil of Sivaji, the Raja of Kolapur, Sivram Pandit Modak, Naro Chakkar Deo, Sadashiv Naik Watolia and Krishnaji Naik Thatte called on Parashuram Pandit and held consultations with him. Parashuram Pandit gave a private interview to Naro

Chakkar Deo and Bhaskar Pandit Mehendale, son of Bahiro Pandit Mehendale, and also conversed with Hari Bhagat, the *sowcar*, who came to see him in connection with various transactions involving lakhs of rupees. Later, he rode to the Peshwa's mansion, where he had an exchange of views with Sadashiv Malhar and Dhondeba, the agents of Sindhia. The Peshwa came out of the mansion and Purashuram Pandit, Madhu Rao Ramchandrarao, Govind Rao, Baji, Neelkunt Rao, Trimbak Rao Bhate, Sodheshwar Rao, Naro Pandit Majmuadar and Chitnavis, Madhu Rao, Ganpat Rao Panse, and the sons and nephews of Parashuram Pandit who were present there, offered their obeisance to him. The Peshwa and all the courtiers rode to the *Parvati hill*, and after visiting the sacred shrine of *Bhawani* the Peshwa returned to his mansion. Govind Rao had a private interview with Baba Phadke.

(29) 26th Zilhijja
2nd July

SATURDAY

Some Hindu divines called on Parashuram Pandit. Parashuram Pandit gave private interview to Bahiro Pandit Mehendale and his son Bhaskar Pandit. Afterwards he rode to the Peshwa's mansion where he had an exchange of views with Sadashiv Malhar, Dhondeba and Baba Phadke. The Peshwa came out from his palace and held a darbar in the Diwan Khana.

The jagir of Raghat Rao, who died leaving no heir, was granted to Gopal Rao, brother of Rang Rao.

Raja Bahadur Sadasukh, the Akhbar-Navis, and Gopal Rao were received in audience by the Peshwa and both of them presented *Nazr* to him. The Peshwa retired and Parashuram Pandit also returned to his house. Afterwards, Parashuram Pandit went to see Govind Rao Neelkunt Khasgi-wala, Anand Rao, Jiwaji and Dhondo Pandit Jogal, and then returned home, and had an interview with Gopal Rao, who had come to offer his thanks. Later, he had a private interview with Bahiro Pandit and then retired. It was reported that the elephants and horses, belonging to Nana Phad Navis that were left at Satara, were sent by Maharaja Chatrapati to Poona.

Gopal Rao, a relative of Raghat Rao, inherited his estate on the payment of rupees four lakhs as *Nazr* and *Darbar* expenses.

(30) 27th Zilhijja
3rd July

SUNDAY

Govind Pandit Godbole, Shivram Pandit Modak, Chimnaji Pandit, the Vakil of Rang Rao Raja Bahadur, called on Parashuram Pandit and held consultations with him. Parashuram Pandit had conversation with Madhu Rao Panse, Shivram Pandit Modak, Yesaji Pandit Daruhikar, Balaji Sahasrabuddhe, Ganpat Rao and others, in the evening, and rode to the Peshwa's mansion to make obeisance. Later on, he came to *Deoghar* and held a darbar. Baba Phadke, Bahiro Pandit Mehendale and his son, Bhaskar Pandit, Govind Rao Pingle, Govind Rao Baji, Balwant Babu Rao, Sadashiv Pandit Dase, Shivram Pandit Modak, Narayan Rao Ahsham-Navis, and others attended the darbar. After signing the official papers, Parashuram Pandit had a private interview with Baba Phadke, Bahiro Pandit and Govind Rao Pingle. After wards, he sent for Dhondeba and had a private talk with him. Baba Phadke and Bahiro Pandit held consultation for about two *Ghari*. Later on, Mahapat Rao Chit-Navis entertained Sripat Rao, the agent of Holkar, Malhar Rao and Babu, the son and the nephew of Tukoji Holkar respectively, and gave them presents.

(31) 28th Zilhijja
4th July

MONDAY

Shivram Modak, Vithal Rao Kolia called on Parashuram Pandit. Parashuram Pandit had conversation with the *Mutasaddis* and othe persons and also talked with Baloba, Yesaji Pandit and Balaji Pandit. Afterwards, he rode to the Peshwa's mansion, to offer his respects. Then he came to *Deoghar* and held a darbar. Vithal Rao Modak, Narayan Rao Ahsham-Navis Balwant Babu Rao, Sadashiv Pandit Dase, Govind Rao Pingle, Bhaskar Pandit and others were present. After transacting the official business, Parashuram Pandit gave a private interview to Govind Rao Pingle and Bhaskar Pandit, and a little later he had an audience of the Peshwa and then returned to his house. The Peshwa, to remove the evil effects of the stars, performed a sacrifice to fire and presented an elephant, a dress, five weapons, and an amount of Rs. 2500, in charity to the *Prohit* and distributed money to other Brahmins.

It was also reported that some women attendants came to Azam-ul-Umara Bahadur from Hyderabad.

(32) 29th Zilhijja
5th July

TUESDAY

Naro Chakkar Deo, Mahadaji Pandit, *Bhimre* Pandit, the clerk of Pratinidhi, Ramchandrar Naik Vatolia, Nimbaji Babu, and others called on Parashuram Pandit. Parashuram Pandit rode to the Peshwa's mansion and offered his respects, after which he came to Deoghar and held a darbar. The *mutasaddis* were present. After transacting the official business, he gave a private interview to Bahiro Pandit Mehendale, Yesaji Pandit, and Balaji Pandit.

On the representation of Balwant Rao Naganath, Parashuram Pandit allowed Azam-ul-Umara Bahadur, to visit the sacred *Tabut* of the Holy Imams.

(33) 30th Zilhijja
6th July

WEDNESDAY

Anyaba Junnairkar called on Parashuram Pandit. The latter consulted Maha Rao Nimbalkar. While he was consulting Govind Rao Pingle, Baba Rao Vakil broached the subject of Azamul Umara's confinement. Later, Parashuram Pandit rode to the Peshwa's mansion and held a darbar. Neelkunt Rao, son of Babu Naik, along with his nephews and Madhu Rao Raste were granted leave to proceed to their homes.

Parashuram Pandit gave a private interview to Govind Rao Pingle and Bhaskar Pandit, and afterwards he had the honour of dining with the Peshwa.

(34) LETTER DESPATCHED BY THE AGENT OF
RAJA RAGHOTAM RAO

(A. R. No. 5111)

Azamul Umara Bahadur granted interview to Raja

Raghotam Rao, on 14th November 1796, and received Rayaji Patel and Potnavis, on behalf of Sindhia, and also the agents of Tokuji Holkar. Later on he sent Rayaji Patel to see Baji Rao, and bestowing *Khilats* and *Sarpech* upon the agents of Holkar, he granted them leave to depart. Trimbak Rao Parchure, who had come to see Azamul Umara, was also allowed to depart.

Azamul Umara received Appaji Sailu Wala and Govind Bhagwant, sent by Balaji Pandit (Nana Phadnavis) and had private consultation with Sailu Wala. Afterwards, Raja Raghotam Rao, Sailu Wala and Govind Bhagwant took leave of Azmul Umara, to proceed to see Baji Rao. Raja Raghotam Rao first met Amrat Rao and then had a secret interview with Baji Rao about which he informed Azamul Umara.

Azamul Umara, on his part, was intending to send Raja Raghotam Rao to see Balaji Pandit (Nana Phadnavis).

Balaji Pandit marched on 14th November, 1796 and arrived at Sasur encamping on the bund of the lake *Katraj*, near *Ambegaon*, 2 miles from the camp of Azamul Umara, with an army of twenty thousand infantry and cavalry. An appointment was fixed between Azamul Umara and Balaji Pandit, for consultations on the 17th instant; later they were to see Chimnaji Rao and then call on Baji Rao, on the 18th and 19th instant respectively.

Chimnaji Rao had encamped at the village of Musi, 10 miles from Poona, while Baji Rao was at Koraygaon, on the bank of the river Bhima. Azamul Umara, accompanied by Daulat Rao Sindhia, was to call on Balaji Pandit. The suspicion lurking in the mind of Balaji about Azamul Umara was removed by Raja Raghotam Rao.

ENGLISH SUMMARIES OF THE OUDH AKHBAR
(ASAFUD DAULA AND SAADAT ALI KHAN)

$\frac{1795 \text{ A.C.}}{1209 \text{ A.H.}} - \frac{1800 \text{ A.C.}}{1214 \text{ A.H.}}$

(1) THE AKHBAR OF NAWAB ASAFUDDAULA'S COURT
LUCKNOW,

4th Ziqada 1209 A.H.
24th May, 1795 A.C.

SUNDAY

(A. R. No. 5723)

In the morning when the Nawab was sitting in his camp surrounded by his nobles, Raja Jhau Lal submitted a list of halting places from the royal tent to Lucknow. Thereupon the Nawab said that he would reach Lucknow on the 9th instant and ordered the forces and the artillery to be despatched on the same day. The Nawab, then, heard some music and late in the evening departed for Lucknow.

On the way, the Nawab called on a saint who lived in a cave. The saint presented the Nawab with a prayer-book and recited some poems on the martyrdom of Husain, the grandson of the Holy prophet of Islam. The Nawab was moved to tears, and presented seven gold mohurs to the saint, who declined to accept them. Thereupon, the Nawab instructed the collector of the place to get a garden and a well constructed for the saint within an area of ten *bigas* of land and left the place in the night.

After witnessing the fireworks, the Nawab reached his camp in Shampur.

(2) 5th Ziqada 1209 A.H.
25th May, 1795 A.C.

MONDAY

(A. R. No. 5725)

In the morning, a letter to Hasan Raza Khan in Lucknow had been despatched by the agency of a camel driver. The petition of Almas Ali Khan with eleven bags of cash and the petition of Mohammed Ali Khan Afghan with two parcels of melons had been received.

When the Nawab was apprised of the death of "Gaj Karan" the elephant, who had not eaten its fodder a day before, he ordered the dead body of the animal to be buried ceremoniously. The Nawab, then, enjoyed a short nap and when awoke, gave audience to Raja Jhau Lal and Tahseen Ali Khan. Later on, by the order of the Nawab, letters to Mr. Palmer were drafted and despatched.

(3) 6th Ziqada 1209 A.H.
26th May 1795 A.C.

TUESDAY

(A. R. No. 5726)

In the morning, at the request of the officer-in-charge of the Artillery, the Nawab went to see the parade of the Turkish cavalry and then started on his journey along with his nobles and dignitaries in an array of palanquins.

On the way Imamuddin Khan pointed out five wolves and seven foxes loitering in the desert. The Nawab saw them with his telescope and ordered Roshan Khan and others to go and kill them.

After journeying for sometime the Nawab halted to refresh himself and then started again, reaching his camp, after covering a distance of four miles.

(4) 7th Ziqada 1209 A.H.
27th May 1795 A.C.

WEDNESDAY

(A. R. No. 5727)

The Nawab woke up in the morning. He took his breakfast and riding on an elephant, set out for Lucknow. On the way he shot an antelope which was put into the cart and bagged four partridges. Then he reached the camp at village Shahzad Nagar, situated 20 *Kroh* from Lucknow. The Government *Amil* presented himself before the Nawab and made arrangements for entertainment. Roshan Khan presented two wolves, which

he had siezed alive. The Nawab bestowed a shawl on him. The Nawab received the petition of Bhao Rao, *Bakhshi* and a *Kharita* from Daulat Rao Sindhia, and also the report from the news-writer of Poona with a letter from Mr. Malet. After reading them, he whispered something to the *Munshi*.

(5) 8th Ziqada 1209 A.H
28th May, 1795 A.C.

THURSDAY

(A. R. No. 5728)

The Nawab took his breakfast in the morning and drove to the camp. On the way, he perused a letter received from Mr. Palmer. Then he engaged himself in hunting and finally reached the camp pitched at a place adjoining *Pur*. A personal letter from Chunia Begam and Mirza Haji was delivered to him.

(6) 9th Ziqada 1209 A.H.
29th May, 1795 A. C.

FRIDAY

(A. R. No. 5729)

The Nawab woke up in the morning and drove to Lucknow escorted by about 500 officers of varying ranks. On the way, Hasan Raza Khan, with his son and other officers, who had come from Lucknow, interviewed and presented suitable *Nazrs* to him. Later on, the *Vakil* of Mr. Martin and Madar Sahib came and conversed with the Nawab, and offered their *Nazrs* to him. With his own hands, the Nawab filled a bag with *ashrafs* and rupees and distributed them amongst the poor. Wending his way through the Moti Bazar, Lucknow, he entered the *Raj Mahal*. A buffalo and a goat were offered in thanks-giving for him and he then repaired to the *Bahu Begum*. Trays of small coins were again distributed in alms.

(7) 17th Zilhijja 1211 A.H.
13th June 1797 A.C.

TUESDAY

(A. R. No. 5743)

The Nawab inspected the strength of the battallions for three hours in the morning.

The courier presented the petition of Jaigopal, the news-correspondant, to the Nawab, who after going through it got angry and addressing to Tafazzul Husain Khan, remarked that the petitioner was the person whose outstanding arrears were under scrutiny. The petitioner had informed that he would wait upon the Nawab soon after his arrival from Akbarabad.

It was also reported that Ghulam Muhammad Khan Rampurwala had taken the territory under his charge and sent for his brothers, with the consent of the Raja of Jaipur.

The Nawab expressed his desire that the brothers of Ghulam Muhammad Khan may be sent for if they were willing to come, to which Tafazzul Husain Khan replied that they would come of their own accord.

The Nawab retired at noon.

(8) 18th Zilhijja 1211 A.H.
14th June 1797 A.C.

WEDNESDAY

(A. R. No. 5730)

In the morning, when the Nawab came out, Hassan Raza Khan submitted a petition asking for permission to go on a pilgrimage to Mecca, where he would like to stay for sometime. The Nawab willingly granted his request saying that he could do so. It looked as if the Khan had started preparations for the journey.

Later on, the Nawab rode on to the forest and after bagging some game, entered the "*Aish Bagh*" in the evening.

(9) 19th Zilhijja 1211 A. H.
15th June 1797 A. C.

THURSDAY

(A. R. No. 5731)

In the morning the Nawab inspected the muster roll relating to the forces of *Baharaich*.

Muhammad Anwar and Gangadhar, the *Diwan*, submitted the letter of Mirza Suleiman Shikoh. The Nawab read the letter and then entered the *Aish Bagh* to make arrangements for the ladies.

(10) 6th Muharram 1212 A. H.
2nd July 1797 A. C.

SUNDAY

(A. R. No. 5742)

The Nawab spent the morning in the company of the chieftains.

Muhammad Roushan Khan, arriving from Calcutta, paid his respects with a *Nazr* of Rs. 5/- and presented four trays of cloth etc., sent by Nauroz Beg Khan to the Nawab, who presented a shawl to him.

Later on Gulab Singh presented to the Nawab a list of the grains entrusted to the care of Balkishan. The Nawab handed it over to Tafazzul Husain Khan.

After going through the petition received from Jaigopal informing him that he had left Akbarabad for Lucknow and would wait upon him soon after his arrival, the Nawab getting angry at the *Mirdah*, threw the petition away.

The Nawab attended the *Marsia Khawni* and gave instructions to get food prepared to the extent of Rs. 300/- to feed the divines.

Nothing of importance occurred till the evening.

(11) 7th Muharram 1212 A.H.
3rd July 1797 A. C.

MONDAY

(A. R. No. 5732)

The Nawab rode to the tent of Muizuddin Shah early in the morning and visited the *Tazias*.

The Nawab presented a shawl and offered some fruits and sweets to Mian Hafizuddin Shah, a Darwesh who tearing off the shawl into pieces, threw it away.

The Nawab offered Rs. 40/- to Muizuddin Shah and left for the tent of Nawab Mubarakuddaula and stayed there for some time.

(12) 8th Muharram 1212 A.H.
4th July 1797 A. C.

TUESDAY

(A. R. No. 5733)

The Nawab held an audience in the *Baradari* where Rao Pem Raj, Tafazzul Husain Khan and Shujaat Khan paid their respects to him.

Tafazzul Husain Khan submitted five papers and got the Nawab's signature on them.

The Nawab instructed Pem Raj to have the paybills regarding the old and new regiments scrutinised by Tafazzul Husain Khan, after which the salary for two months would be disbursed to them.

The Nawab retired after taking meals and got up late in the afternoon.

The Nawab left for *Imambara*, where he spent the evening in breast-beating while listening to the elegy in commemoration of the Imams.

(13) 9th Muharram 1212 A.H.
5th July 1797 A.C.

WEDNESDAY

(A. R. No. 5734)

The Nawab gave audience to visitors early in the morning, in the lower part of the garden.

He gave instructions to Mir Shabbrati to transfer the office at Faizabad as he intended to spend a few days there for a change.

The Nawab held a private audience and consulted Tafazzul Husain Khan in connection with the letter received from the Governor—General in Council.

It being the tenth night of *Muharram*, the Nawab dismissing the courtiers, spent the whole night at *Imambara* in breast-beating while listening to the elegy in commemoration of the Imams.

(14) 10th Muharram 1212 A.H.
6th July 1797 A.C.

THURSDAY

(A.R. No. 5735)

As usual, the Nawab came out in the morning and distributed alms among one hundred children, each child getting Rs. 2 in cash, one cap, one shirt, one plate of *Shirbirinj*, two breads with *Hakva* along with one seer of sweets. After this the Nawab retired to the palace.

(15) 11th Muharram, 39th regnal year, 1212 A.H.
7th July 1797 A.C.

FRIDAY

(A. R. No. 5736)

The Nawab came out as usual in the morning and appeared in the *Baradari Kalan*. Rajab Beg Khan, Shujaat Beg Khan, Dilawar Ali Khan, and other *Risaldars* paid their homage to him, and also represented to him that they had

not received their salaries, on which the Nawab issued orders to Tafazzul Husain Khan to make immediate arrangements for the payment. Later on, the Nawab rode to the river Gumti, which was in flood, and then returned to the palace.

(16) 12th Muharram 1212 A.H.
8th July, 1797 A.C.

SATURDAY

(A. R. No. 5737)

The Nawab came out in the morning and gave audience to those who were present. Almas Ali Khan sought permission to go to Bareiley on official business. The Nawab asked him to stay for a day more.

The Nawab, then, read the letter of the Resident, which the latter wrote from England and was received *via* Calcutta. This letter pleased the Nawab much. Most probably in this letter the Resident had given expression to some gracious sentiments.

(17) 13th Muharram, 1212 A.H.
9th July, 1797 A.C.

SUNDAY

(A. R. No. 5738)

The Nawab came out as usual, in the morning, and accompanied by Tafazzul Husain Khan, rode to the Artillery section, to see the newly made guns. He was pleased to talk to Mr. Wardell and Mr. Fellows, and told them that he would like to see the parade. Appreciating the skill of the matchlockmen and the officer-in-charge, he favoured the former with Rs. 50, and bestowed a *shawl* on the latter. Afterwards he returned to his new garden.

(18) 14th Muharram, 1212 A.H.
10th July, 1797 A.C.

MONDAY

(A. R. No. 5724)

The Nawab came out as usual in the morning and appeared

at the *Baradari*. The nobles paid their homage to him. Tafazzul Husain Khan represented to him that he had remitted a sum of Rs. 2,00,000 through bills of exchange to Mr. Macpherson towards the amount of arrears. The Nawab was pleased to bestow a *shawl* on each of the eleven *Risaldars*, and also to order to make payment of their salaries.

Further, Mr. Palmer sent a letter from Farrukhabad with packets of tea of *Khata* to the Nawab. Mr. Reynolds also sent two parcels of earthenware of Chunargarh with a letter to him.

THE AKHBAR OF NAWAB SAADAT ALI KHAN'S COURT

(19) 9th Shaban 1212 A.H.
27th January 1798 A.C.

SATURDAY

(A. R. No. 7792)

The Nawab, after the usual morning prayers, came out of the Palace and the nobles who were present made their obeisance to him. Afterwards, he inspected a few store-rooms, where the lists of jewels and gold and silver articles were being prepared. The Nawab issued *Parwanas* under his seal and that of Sir John Shore, the Governor-General, asking the *Amils* of the parganas, excluding those under Almas Ali Khan, for the speedy remittance of the arrears, together with the revenues for the current year, and advising them to be considerate in their dealings with the ryots and not to oppress them, but to keep them contented and happy with their good behaviour. Tahsin Ali Khan reported that the property and cash amounting to one crore of rupees, belonging to the great-grand-mother of the Nawab was confiscated on her demise which took place at Faizabad, and that Asaf-uddaula Bahadur took possession of it, through the agency of Chitra Sait, and it was not known what happened to it later. The Governor-General-in-Council was insisting on the payment of thirty five lakhs being the stipulated amount payable to the English from the time of Hyder Baig Khan upto the appointment of Jhau Lal, and which had so long fallen into arrears.

(20) 10th Shaban 1212 A.H.
28th January, 1798 A.C.

SUNDAY

A. R. No. 7793

Nearly 20 battalions of *Charbari* cavalrymen, the *Punjabis* and *Mandals*, etc., and artillerymen, who were formerly in the service of the late Asaf-uddaula, and had served under Mirza Vazir Ali Khan, demanded the payment of the arrears of their salaries and created a tumult at the palace of the Begum Sahiba. In spite of the intervention of Tafazzul Husain Khan, Almas Ali Khan, and Rai Pem Raj, the Mushrif in charge of the Royal palaces, the troops refused to disperse.

(21) 11th Shaban 1212 A.H.
29th January, 1798 A.C.

MONDAY

A. R. No. 5740

The Nawab came out in the morning and appeared at the *Moti Mahal*. The nobles who were present made the customary obeisance to him. Tafazzul Husain Khan, Almas Ali Khan, Rai Pem Raj and others also paid their homage. They represented to him that in spite of their efforts, the troops were not dispersing and were even stopping the nobles on their way from presenting themselves to pay thier homage.

They further represented to the Nawab that the lists of the various *Kharkhanas* which were being prepared would take some time to be completed, and then they would be submitted to him.

(22) 12th Shaban 1212 A.H.
30th January, 1798 A.C.

TUESDAY

A. R. No. 7794

The Nawab appeared at the balcony in the morning and the nobles who were present made their obeisance to him. He visited

the grave of Nawab Asaf-uddaula and offered candles and flowers, and later called on Mirak Sahib and Shah Hasanullah Wala Pirzada on his way to the Resident, with whom he had a private interview regarding the confinement of Vazir Ali and his daughter. Some people were still being tried in the special tribunal set up by the English.

The Nawab returned to the *Moti Mahal*, where it was represented to him that the demands of the troops were not yet settled, nor had any arrangement been made regarding the holding of a *darbar*; further that the nobles and the *sowcars* were apprehensive of the future. Although the promises of the English were a guarantee for the safety of the subjects, yet it was rumoured that as a preliminary to the final settlement, half of the assests of the various *Kharkhanas* including cash, would be taken over by the English. The Nawab listened to all this, but said nothing.

(23) 13th Shaban 1212 A.H.
31st January, 1798 A.C.

WEDNESDAY

A.R. No. 7795

The Nawab came out of the palace at the usual hour of the morning and Shujaat Baig Khan, Darab Baig Khan, the grand-son of Sayyid Jamiluddin Khan and other Mughal chieftans, having a contingent of five thousand *Sawars* under them were present at the Court and made their obeisance to him. After conferring with them, he promised to honour them with *Khilats* on 19th Shaban. Later, he consulted with Nawab Imamuddin Khan, and sent word through him to Bahu Begum Sahiba, mother of Asafuddaula, who was kept under surveillance at *Aina-Mahal*, requesting her to consider the Nawab and his brothers as her own children, because they were also the flesh and blood of the martyred Nawab. The Nawab added that he considered Vazir Ali Khan as his own son and was prepared at her wish to allot Jagirs to him in Chunargarh to meet his personal expenses. He further said that whatever amount of money the English were demanding, was in accordance with the agreement previously entered into with them.

Tafazzul Husain Khan submitted in private audience to the Nawab a list of the buildings put under the seal. The Nawab asked him to receive Sir John Shore, whom he had

invited the next day. After this, Almas Ali Khan and Tafazzul Husain Khan left.

(24) 14th Shaban 1212 A.H.
1st February, 1798 A.C.

THURSDAY

A. R. No. 5744

In the morning when Nawab Saadat Ali Khan, as usual, came out, he was informed that arrangements for the party and the lights and dances had already been made and that Rs. 2,000 had been sent to Sir John Shore and the members of the Council for their food expenses.

Mr. Cherry was the first to come and to consult the Nawab for some time. It was decided that Vazir Ali Khan was not to be sent to Chunargarh, because of his popularity among the people and the forces. After some time Sir John Shore with 21 British officers met the Nawab, took tea, enjoyed the dance, and sent word to the Begum Sahiba that he would stick to what he had promised previously. The members of the council finally decided that some money from Vazir Ali Khan as *Nazrana* should be accepted in order to allot a portion of Jagir to him to please Bahu Begum. After this 128 trays of robes, 45 jewels, 5 elephants and 20 horses were presented to the Governor-General and his staff. The Governor-General said that Almas Ali Khan would act as an agent between them, and after accepting *Itr* and *Pan* left for his residence.

(25) 15th Shaban 1212 A. H.
2nd February, 1798 A. C.

FRIDAY

A. R. No. 7796

The Nawab appeared at the usual hour in the morning and the nobles, who were present, made their obeisance to him. According to the demand, a sum of Rs. 19,00,000, in cash and in the form of bills of exchange was remitted under the signatures of the Resident, Mr. Morar, and Col. Barton, to the Governor-General-in-Council.

Mirza Jangli and Mangli, with the four sons of the martyred Nawab, accompanied by Almas Ali Khan and Tafazzul Husain Khan, paid a visit to Sir John Shore, who presented them with forty trays of cloth and a horse for each, after which they called on the Nawab, who, in his turn, granted them jagirs, and appointed them to various posts in his *Karkhana*.

Later, the Nawab was pleased to send Rs. 5,000, and five trays of cloth to Mirza Suleiman Shikoh. All diplomatic negotiations were in the hands of Almas Ali Khan, in whom the English also reposed great confidence.

A letter from Mr. Palmer was received, wherein he had stated that he was proceeding to Burhanpur, and that after his arrival at Poona, he would submit a report regarding the details of his visit to the Peshwa and Daulat Rao Sindhia.

(26) 16th Shaban 1212 A. H.
3rd February, 1798 A. C.

SATURDAY

A. R. No. 7797

The Nawab came out from the palace and the nobles who were present made their obeisance to him. Afterwards, he rode to inspect the parade of the battalions, and was well-pleased with their performance. He graciously granted Rs. 2,000, to be distributed amongst the troops. A *Mutasaddi*, who had come from Hyderabad, in search of livelihood, submitted a petition to the Nawab, who favoured him with Rs. 100, and ordered him to be taken to Tafazzul Husain Khan, with instructions to provide him with some job.

The artillerymen made a demand of the arrears of their five months salary, on which the Nawab assured them of its payment. Other sepoys of the army also demanded their two months' arrears to be paid, but the Nawab issued orders for the payment of one month's salary only. The son of Dumram, the late *Tahvildar*, offered five *ashrafs* to the Nawab who was pleased to bestow a robe of honour and a *Shawl* on him. On the petition of Sayyid Razi Khan, the Nawab appointed 18th of Shaban for his presentation.

Later on, the Nawab went to see Bahu Begum Sahiba and assured her that she held the same position as in former times and that he considered himself to be like her son. He talked with her in this vein for a time and then returned to his palace.

(27) 17th Shaban 1212 A.H.

4th February, 1798 A.C.

SUNDAY

A. R. No. 7798

Almas Ali Khan, while submitting the petitions of the *Amils* of the *Mahalat*, represented that the bills of exchange for a sum of four lakhs of rupees were received, on which the Nawab ordered that this sum should be remitted to the Resident.

Almas Ali Khan conducted the son of Ramdhan, the royal steward, to the presence of the Nawab. The son of Ramdhan brought for sale two highly-priced precious stones. The Begum Sahiba liked the stones and ordered the settlement of their price.

A letter from Daulat Rao Sindhia, and a petition from Lakhwaji, requesting for an escort for a certain pandit, who was to proceed to Kasi, was received, and the request was granted.

(28) 18th Shaban 1212 A.H.

5th February, 1798 A.C.

MONDAY

A. R. No. 7799

The Nawab appeared on the balcony at the usual hour in the morning and the nobles who were present made their obeisance to him. Sayyid Razi Khan was conducted to Nawab by Nauroz Ali Khan. He presented Rs. 5 as *Nazr*, and reported the current news of the Emperor's court at Delhi and also of his principal (Mr. Barret). He presented through the maid Rs. 5 as *Nazr* to the Begum Sahiba who was residing at *Raj Mahal*. The Nawab and the Begum Sahiba bestowed upon him

shawls and robes of half sleeves.

The grocers of the city made a complaint against the *Kotwal*, on which Almas Ali Khan suggested that a *Krōri* and an *Amin* should be posted with the *Kotwal* to see that the taxes were collected without any oppression on the ryots. On the report of a robbery in *Tikait Ganj* and wounding of a person by some unknown person, a *sazawal* was sent there to make investigations.

Various assets and articles of the *Karkhanas*, belonging to the late Nawab, have been entered into the inventory.

(29) 18th Rajab 1213 A.H.
26th December, 1798 A.C.

WEDNESDAY

A. R. No. 5741

The Nawab came out from the palace as usual in the morning, and the nobles, who were present made their customary obeisance to him. He conversed with Raja Tikait Rai, Sarfraz-uddaula, Maulvi Suddan, Jai Singh Rai, Tulsi Ram, and Munshi Ghulam Qadir, and whispered something to the senior Munshi Sahib.

A bulletin was received from Benares, that Vazir Ali Khan was indisposed, and that Mr. Cherry visited him. It also disclosed that a buried treasure had been found in the territory belonging to Raja Chait Singh.

It was reported that Mirza Kochak, the *Murshidzada*, had passed away in the night.

A gun fire was heard on which the *Harkara* represented that it signified the Christmas Day. The police *Harkara* reported to the Nawab that a goldsmith in the Rustum Baig locality was robbed of articles, worth Rs. 200, on which the Nawab showed his displeasure to the *Kotwal*.

(30) 19th Rajab 1213 A. H.
27th December, 1798 A. C.

THURSDAY

A. R. No. 5745

In the morning the Nawab came to the *Shish Mahal* and those who were present made obeisance to him. A messenger brought the news that the Resident of Lucknow along with Mr. Mills paid a visit to Sahibzada Ahmed Ali Khan in his tent. At their departure, trays of robes and jewels were presented. They only accepted a *Shawl* each. Then they repaired to the palace of the Begum Sahiba and entered into conversation with her through Jawahar Ali Khan *Khwaja Sara* (eunuch) and also signed a paper submitted by Munshi Ghulam Qadir Khan. Here again, when trays of robes were presented, only a *Shawl* was accepted. He then instructed the Sahibzada to employ *Bargirs* on the monthly pay of Rs. 7 each.

Barat Beg Khan informed the Nawab that the persons arrested were willing to pay for their release. The Nawab rejected the offer. When it was known to the Nawab that some dacoits had been set free, he gave a sharp reprimand. The Nawab then left for his palace.

(31) 20th Rajab 1231 A. H.
28th December, 1798 A. C.

FRIDAY

A. R. No. 5746

The Nawab came out from the palace at the usual hour in the morning and the nobles who were present made the customary obeisance to him. Maharaja Tikait Rai, Moulvi Suddan, Ratan Chand, Gokal Chand, sons of Faqir Chand. Rai Sahib Ram and others also paid their homage. On hearing the news from various *Akhbarat*, the Nawab was glad to know that Mirza Vazir Ali Khan was recovering his health, but felt sorry on the death of Wazir Quli. Later, he rode to the Gumti river and crossed it in a barge. He paid a visit to a *Darwesh* and presented one *ashrafi* as *Nazr* to him. After hunting and pleasure ride, he returned to the palace in the evening. Afterwards, the petition of the revenue collectors of Faizabad in regard to the

payment of the salaries of *Seh-bandi*, etc, was submitted to the Nawab, who after perusing it, issued orders to Jawahir Ali Khan to send messengers with instructions to the *Taluqdars* of the *Mahalat*, to remit a sum of Rs. 25,000, to meet the payment of due salaries. Later on, the Nawab retired to his palace for the night.

(32) 21st Rajab 1213 A. H.
29 December, 1798 A. C.

SATURDAY

A. R. No. 5747

In the morning Nawab Saadat Ali Khan came to the facade of his palace to view the fight of the tiger with the wild buffaloes. During the fight the tiger in a furious mood sprang towards the facade, bringing to the ground all the poles of the canopy. A general havoc was caused, but the orderly of Sarfarazud-daula showed great pluck on this occasion. He at once faced the tiger with his sword and burnt his mouth with a rocket. All the occupants including the ladies breathed a sigh of relief and sent alms to be distributed among the poor by way of thanksgiving for the safety of the Nawab.

News arrived that Kallan Saheb was staying in Anup-Shahar and that the forces of the Nawab were marching continuously.

The superintendent of the post was instructed not to despatch ordinary post in the royal sealed bag.

(33) 22nd Rajab 1213 A. H.
30th December, 1798 A. C.

SUNDAY

A. R. No. 7800

The Nawab read the *Akhbar* (bulletins) containing the news of the victory of the English over the French and tipped the intelligencer Rs. 20/-. Later on, he rode to the *ghat*, accompanied by Vazir Shah, Sarfarazuddaula, Hasan Khan and other favourite

courtiers in their boats, and amused himself with *shikar*. Crossing the river, near Ali Ganj, he practised tent-pegging, then returned to the palace. At nightfall, he went inside the palace and from the balcony of the Baradari saw a conflagration across the riverside with his binocular, and sent *harkaras* for intelligence in that direction. Afterwards, he retired to the *Rajmahal*, where it was reported to him that a horseman of the Qandhari cavalry had fallen into a well, but came out alive and unharmed, while the horse having been hurt severely died afterwards.

(34) 23rd Rajab 1213 A. H.
31st December, 1798 A. C.

MONDAY

A.R. No. 7801

The Nawab deputed Pandit Rao to the Resident to offer his congratulations on the victory of the English over the French, and to inform him that he himself would call on the Resident. Later on, he granted interviews to Jagannath Pandit, the *Vakil* of Daulat Rao Sindhia and Lakhwaji. The said *Vakil* represented to him that the Sindhia would march towards the North, as soon as he would hear the news of the invasion of Zaman Shah (the king of Afghanistan) and that Lakhwaji, on his appointment as *Mukhtar*, on behalf of the widows (of Mahadaji Sindhia) took charge of all the buildings, etc., at Raghugarh, and restored them to their rightful owner, Raja Jai Singh, on which the Nawab praised the ability and firmness of Lakhwaji.

Tajammul Husain Khan submitted the petition of Tafazzul Husain Khan, with a letter from the Governor-General, wherein Tafazzul Husain Khan had stated that the Governor-General-in-Council was making a demand for a sum of thirty lakhs of rupees, being the arrears of the time of Hydar Baig Khan and Hasan Riza Khan and that he and Mr. Gregory had checked the accounts and made corrections, after which the sum due as arrears was fixed at seven lakhs of rupees, besides an amount of Rs. 1,00,000 agreed to be paid to the clerks. The Nawab approved of this arrangement.

(35) 24th Rajab 1213 A. H.
1st January, 1799 A.C.

TUESDAY

A. R. No. 7802

The Nawab came to the *Baradari* where Jai Singh Rai Holas, Ratan Chand, Gokal Chand, Sarfraz-ud-daula, Abdurrahman, Saadatyar Khan, Rustum Baig and others paid their homage to him. After conversing with them, he rode to the cantonment and was received by the Resident. He congratulated the Resident on the victory of the English over the French. During their conversation such matters like the invasion of Zaman Shah, Tipu Naik, etc., were touched upon, and the Nawab told the Resident that the people would feel secure and content only when his troops would be stationed on the ghats of the Ganges.

Tea was served at this time and just after it, a bulletin was received from Patiala that, on hearing the news of the advance of the English forces, together with that of the Nawab Vazir, Zaman Shah was contemplating retreat to his own country and that the Sikhs were harassing Zaman Shah and hindering supplies from reaching his army. The bulletin disclosed further that the army of Zaman Shah was lying on the plains from Shahidrah Lahore up to Aimanabad, and that the Sikhs, numbering nearly forty thousand horsemen, were scattered at a distance of 10 to 11 *Kroh*, and the vanguards of both were continually at conflict with one another, so much so that the taluqa of Lahore was reduced to ruins and depopulation.

After reading the bulletin, the Nawab and the Resident exchanged views in private. At the time of the departure of the Nawab, the Resident offered to him seventeen trays of apparels, a pair of English pistols, a pen-knife and scissors, but the Nawab as a courtesy accepted only a piece of Benarasi cloth, a pen-knife and the pair of scissors.

(36) 25th Rajab 1213 A.H.
2nd January, 1799 A.C.

WEDNESDAY

(A.R. No. 7803)

The Nawab distributed seven kinds of grain, gold, silver,

iron, a dark bay horse and a set of his own wearing apparels and a *shawl*, on the representation of Mir Zakir, the astrologer, and Sadashiv Pandit of Benaras, in whom he reposed great confidence. After weighing himself, the Nawab gave three thousand rupees to be distributed as charity. The birthday of the Nawab's son, Maḥdi Ali Khan, was celebrated; special *pardah* arrangements were made for the ladies of the royal household, and special trays of delicacies were distributed among the nobles on the occasion.

Raja Tikait Rai, Tajammul Husain Khan, Tahsin Ali Khan and others paid homage to the Nawab and a little later, Harter Singh, brother of Hindu Singh, the commandant, had an audience with the Nawab, and presented Rs. 5 as *Nazr*; the Nawab, pardoning his former misdeeds, was pleased to bestow on him a robe of honour.

Thirteen baskets, full of fruits, were despatched to Benaras. Ibrahim Ali Khan presented fifteen *ashrafis* as *Nazr* in honour of the birth of a son, and the Nawab graciously bestowed on him a robe of honour. The Nawab was pleased to honour an engraver with a *Khilat*, who had submitted signet-ring engraved with the name of the newly born son in a special style. The Nawab instructed the *Darogha* of the artillery to mount two pieces of cannons permanently on every gate.

(37) 26th Rajab 1213 A.H.

3rd January, 1799 A.C.

THURSDAY

(A.R. No. 7804)

The Nawab instructed the *Darogha* of the *Diwan-Khana* to ask those courtiers, who had made obeisance, to wait in the *Diwan-Khana*. Through the mediation of Moulvi Suddan, the Nawab pardoned the former misdeeds of Mohammad Ali Baig Benarasi, and honoured him with a *Khilat*.

Rai Sahib Rai reported that he had collected the fine of Rs. 5,000. The Nawab and Moulvi Abdul Qadir Sahib exchanged views in whispers. The sons of Faizullah Khan, conducted to the presence of the Nawab by Moulvi Abdul Qadir, offered *Nazr* to the Nawab who was pleased to bestow on them robes of honour with pearl necklaces. A *Khilat*, a sword and a shield were given to the grandson of Faizullah Khan, while *shawls* were given to those who had accompanied them. The grandson presented *Nazr* to the Nawab.

Mr. Mills called on the Nawab and accompanied him to the camp of the Resident, who had invited him. The Nawab was received by the Resident and both of them conversed together for a time. After entertainment, when the Nawab was about to leave, the Resident offered to him, as a courtesy, nineteen trays of apparels and two trays of arms, but the Nawab declined to accept them, and returned to his camp. As customary, Rs. 500 were sent on behalf of the Resident for the entertainment of the Nawab by the *Munshi* of the Resident.

(38) 27th Rajab 1213 A.H.
4th January, 1799 A. C.

FRIDAY

(A.R. No. 7805)

The Nawab appeared in the *Tilai* (golden) *Baradari*. Accompanied by the *Sardars* and the Qandahari cavalry, he rode to Afrin Ali Khan's garden, and from there to the Vazir Garden, where the gardeners presented to him baskets of fruits, and the Nawab was pleased to bestow on the *Darogha* of the garden a *Shawl* and granted Rs. 50 as tips to gardeners.

On his way back to the palace, he also visited the bazar. The Nawab graciously bestowed on Tahsin Ali Khan a *Khilat*, jewels and a horse. He read the bulletin relating to the military operations of Zaman Shah, wherein it was stated that, being displeased with his Vazir, Zaman Shah had marched away from Lahore and that the Sikhs were harassing him and hindering supplies from reaching his army.

A *harkarah* brought the news that the Begum Sahiba, who was on the point of departure for Faizabad, owing to her sudden indisposition, postponed her journey. On hearing this the Nawab sent Mian Sandal, a eunnch, and Bijli and Naubhar, the maid-servants, to apprise the Begum that he himself was coming to see her.

He received a letter from Mr. Martin to say that the latter had planned the defence of the ghats of the Ganges so efficiently that no one could enter or pass there without a special permit. After reading the letter, the Nawab said that he would also manage his battalions in such a way that Mr. Martin would be able to utilize them in guarding the ghats.

(39) 28th Rajab 1213 A. H.
5th January, 1799 A.C.

SATURDAY

A. R. No. 7806

The Nawab rode to *Aish Bagh*, where some jewellers presented forty trays of fruits and sweets which the Nawab was pleased to distribute among the household servants. Returning to the palace, the Nawab appeared at the *Chahar-Burj*, where Raja Tikait Rai, Sarfraz ud daula, Bilas Rai and others had the honour of paying their homage to him. The Nawab sent five trays of dry fruits to the Resident.

The *Zamindars* and *Chudhris* of *Karahari*, in the Faizabad Taluqa, submitted a petition stating that the *Amil* of Begum Sahiba had exacted dues in excess of the fixed amount, on which the Nawab assured them that after consultation with the Begum Sahiba, the excess amount would be returned to them.

A sum of rupees nine thousand and five annas was remitted to the Resident.

Through the mediation of Ramzan Ali Baig, the Nawab pardoned the former misdeeds of Mir Ikram, who, on presentation of Rs. 5,000/- as *Nazr*, was appointed *Darogha* of the *Qarawals* (watchmen).

(40) 29th Rajab 1213 A. H.
6th January, 1799 A.C.

SUNDAY

A. R. No. 7807

Tulsi Ram reported that two hundred horsemen, belonging to the Sheikh Maqsud's cavalry, were demanding the payment of their salaries, on which the Nawab instructed him to make the disbursment of the amount from the revenue of some *parganah*, and at the same time to pay them something in cash also.

Qasim Ali Khan, Ratan Chand, Gokal Chand and the sons of Faqir Chand paid homage to the Nawab. The Nawab

was pleased to send two trays of dry fruits to Mirza Jangli. The Nawab went on a barge to the other side of the Gumti, and reviewed the parade of the battalions near Ali Ganj; thence he rode to the battery, where a salute of guns was fired in his honour, and Mir Fazl Ali Khan, the *Darogha* in charge of the battery, presented two *ashrafis* by way of *Nazr*, and the Nawab graciously bestowed on him a *Khilat* and a *shawl*, in appreciation of his good work in turning out cannons of excellent workmanship.

The Nawab returned to his palace, and appeared at the *Chahar-Burj*, where Abdul Qadir Khan was received in audience, who reported the talks he had had with the sons of Faizullah Khan. Later, he witnessed the performance of the jugglers and graciously gave them five *ashrafis*.

ENGLISH SUMMARIES
OF
THE AKHBARS OF LAKHWAJI'S CAMP
1798-1799

AKHBAR-I-LAKHWAJI
CAMP AT PARNALA

(1) 25th Jamadi II, 41 regnal year (1213 A. H.)
4th December, 1798 A. C.

(A. R. No. 7808)

TUESDAY

Last night the Raja received an amount of Rs. 500, sent by the *Amil* of Dhirapur in the territory of Holkar. In the morning he came out at the usual hour and held the *darbar* when all the *Sardars* were present. After consulting Shambhunath, he wrote a letter to Shaikh Kalbe Ali, which was handed over to Nawab Wajihuddin Khan. Later on, he consulted the *Diwan* of Bapuji Sindhia and Govind Panth Tantia and told them that the Sindhia had relations with Ambaji and Monsieur Perron, and that Ambaji had granted the Sanad of Rewari to the Sindhia and had also promised Jaswant Rao to give him equal share in the administration of the state. The *Diwan* and Tantia assured the Raja regarding the friendship with the Sindhia, on which the Raja said that he could not trust him. Afterwards, the *Vakil* of Jograj Mahant delivered letters, sent by Raja Shivpurwala, Daji the Mukhtar of Udaipur-Wala and Sukh Lal. The contents of the letter from Jograj were that he had arrived at Kota, with 40 *Sawar*, and if further assignments of lands were made, he would be prepared to bring more contingents from Bharatpur and that Chatar Bhoj, his brother, being on bad terms with him, had taken refuge with Ambaji.

Later, a letter sent by Anthoji Sindhia to Bapuji Sindhia was received from Poona and was delivered to Bapuji's *Diwan*. In the afternoon, Balwant Rao and others paid their homage to the Raja. A letter, sent by Nilkanth Rao, was received from Kolaas, in which it was disclosed that he had collected an army of one thousand *Sawar* and footmen. A reply was sent to the effect that he should join the Raja's forces immediately and that Ambaji and Mons. Perron were not in a position to defy them. A letter was also received from Khinchipurawala, regarding the care and custody of the buildings. The Raja ordered the *Chit Navis* to consult Jaswant Rao and despatch letters to the *Thakuran* and *Rajputan*, regarding the payment of *Nisfi* through Sathwaji, who should be supplied with a horse. Issuing orders to the *Mir-e-Manzil* for the march in the morning, the Raja retired for the night.

(2) 26th Jamadi II, 41 regnal year (1213 A. H.)
5th December 1798 A. C.

(A. R. No. 7828)

The Vakil of Sarawawala presented jars of ghee and pickles. The Vakil of Khanwa Bhaw presented a letter from his master. The Vakil was asked to pay the salaries to *Tankhadaran*. Zalim Singh in a letter assured the Rajah of his safety if he would come to Kotah, upon which the Rajah revealed that he would move towards Narwar. In the morning, the camp followers moved forward.

Letters were despatched to Jakwaji and Rajgarh Patanwala that he was coming towards them. The Vakil of Kakroonwala presented vegetables and a letter of consolation was sent to him. A letter was received from Jhansiwala in which it was stated that the Rajah of Datia had occupied Chaaursi the territory under Bapujee Sindhia and Suleiman Beg Khan, who were the allies of Ambaji and that Khandoji had encamped at Lahaz, with 1500 footmen. After bathing and worshipping, the Raja took his meals and mounting a horse marched forward. On the way a village was blockaded and bombarding took place from both sides, in the end the village was subdued and nearly 4000 cattle and goods were captured. After exacting two thousand rupees from the Thakur of that place, the Raja proceeded further and encamped after a march of 8 Kroh. The Vakils of Chatarsal Deogarhwala and Khinchipurawala presented *Nazrs*.

(3) 27th Jamadi II, 41 regnal year (1213 A. H.)
6th December 1798 A. C.

(A. R. No. 7829)

Last night, after consulting Shambhunath, letters were despatched to Jakwaji and others. In the morning, the Raja came out at the usual hour and Shambhunath, Nawab Wajihuddin Khan and Rajah Munna Lal and others made their obeisance. The troopers were strictly ordered not to sell the cattle captured the day before. Bhunji was ordered to make good the loss of provision and grain belonging to the troops made by Machalpurwala. Khinchipurawala offered Rs. 600 as *Nazr* towards *Chandi-dana*. Later the Sowcars were ordered to make arrangements to meet the expenditure of the army as the *Hundwi*

was delayed from Kotah. In the course of conversation reference was made about Zaman Shah that he must have arrived at Lahore. Afterwards, the Raja inspected the march past of Bhagwant Rao's troops. Faizullah was assured of favourable consideration in his case. Vakil of Rajgarhwala was asked to pay money when he submitted his letters. Harlal Singh, after representation, took his cattle which were captured yesterday. After perusing a letter from Begum Samru in privacy, Nawab Wajihuddin Khan was consulted and letters were despatched to various places.

(4) 29th Jamadi II, 41 regnal year (1213 A.H.)

8th December 1798 A. C.

(A. R. No. 7830)

Lakhwaji camping at Kharipura, six miles ahead of Rajgarh.

Lakhwaji held the consultation last night. He also conferred with Balwant Rao. Received a report from Sarawalpur Wala that Bapuji Sindhia was demanding money from him. Lakhwaji read the report and despatched a letter to the Sindhia, telling him that he was not acting properly. The Rajah took his meals and retired to private apartment. Woke up in the morning and announced the march by beat of drums. Took his bath and performed the Puja. *Sardars* came and waited upon him. Despatched letters to Ujjain. Received through Bhopatlal the letter of Bala Rao, brother of Ambaji Rao in which Bala Rao had requested Lakhwaji to give back his baggage, which had been locked up in Raghogarh, now given over to Jai Singh. Nand Kishore, the *Vakil* of Datiawala arrived and paid his respects to Lakhwaji. He presented a tray of cloths and a letter of obedience also from his master. Lakhwaji despatched a letter of assurance to him and also many other letters to different places. The *Vakil* of Rajgarhwala met Lakhwaji and presented a horse to him as *Nazr*. Lakhwaji asked his servants to feed the horse well and after marching for 16 miles, he entered the camp. Received a letter from the *Vakil* of Raghogarhwala. Read it and despatched a reply to it. The consultation continued till the evening.

(5) 30th Jamadi II, 41 regnal year (1213 A.H.)

9th December 1798 A.C.

(A.R.No 7809)

SUNDAY

Camp at Kotla, 12 Kroh from Raghogarh.

The Raja received last night a letter from Khanwa Bhau, the *Amil* of Shahjahanpur, in which it was disclosed that Bapuji Sindhia and Sathwaji Patel were advancing towards Shahjahanpur, hence he was watching the situation with 800 men. The Raja sent a reply, ordering him to be alert and also to communicate this news to Jakwaji. Accordingly Jakwaji was informed to join the *Amil* of Shahjahanpur, with the forces under him. The Raja was pleased to send Rs. 15 for the entertainment of the *Vakil* of Datiawala, and despatching letters to various places, retired for the night.

In the morning, the Raja issued orders to his army to move forward. Balwant Rao, Shambhunath, and Madhu Rao paid their homage to the Raja, who was pleased to converse with them. A letter was despatched to Sher Singh Girasia Hujrawala, that he should not be alarmed at the march of the army and send his *Vakil* to the court. The Raja, after taking his meals, started from the village of Kharipur and marching 7 Kroh encamped at Kotlah. Krishnaji Pandit was sent to bring Bala Rao, who returned and reported to the Raja that he was apprised that Bala Rao and Bapuji Sindhia had marched towards Khogarh. Jiwan Ram, the *Vakil* of Sher Singh Hujrawala presented himself before the Raja, and offering to him a rupee as *Nazr*, delivered a letter from his client, in which he had assured his fidelity to the Raja and prayed him not to overrun his country. In reply the Raja was pleased to say that he was sending his cattle for whom fodder should be kept ready, on which the *Vakil* represented that the *Vakil* of Jograj Mahant who had proceeded to Raghogarh, had already been instructed to make arrangements accordingly. A letter was received from Unkaji, the *Diwan* and the *Qiladar* of Akbarabad, in which it was disclosed that Lakhwatariwala, had already departed from Akbarabad. The Raja had a private interview with the *Vakil* of Bapuji Sindhia. News was received that in the camp bazaar flour was sold 20 seers per rupee, and during the march, the wheels of the vans were broken. A letter was received from Ranjit Singh, and the Raja after reading it, sent a reply.

(6) 1st Rajab 41 regnal year (1213 A.H.)
10th December, 1798 A.C.

(A. R. No. 7831)

Pataudi—16 miles from Raghogarh.

It was reported that a company of Telinga troops was despatched to fetch the cart of the battalion under Comd. Ramsingh which was left behind and that in an accident three persons were wounded. Bhim Singh of Chandila sent a letter assuring his assistance. In the morning the army marched and halted at a distance of five *Kroh*. A letter was sent to Jograj Mahant at Raghogarh to supply grain for the army. Letter was also sent to Vazir Muhammad Khan of Bhopal.

(7) 5th Rajab 41 regnal year (1213 A.H.)
14th December, 1798 A.C.

(A. R. No. 7832)

Camp Ahlapur 4 miles from Raghogarh.

A letter was received from Lakhwatariwala that he had departed from Akbarabad and though he escaped from Ambaji's army yet he was surrounded by the men of Jaipur at Balerna and the Raja of Jaipur was addressed in this matter. Bala Rao assuring his fidelity had written that he had marched towards Kokahra owing to the disturbance in the army and levying some money from Sazawalpur would soon present himself. Nanajai Ram Thatte presented the letter received from Jaswant Rao Sindhia and disclosed that the army had encamped at Mahantpur and Moropanth would present himself soon. Five pieces of cloth were sent to the Raja of Datia. Bhawani Kanwar Chela and his army were sent along with the Vakil of the Raja of Datia and Lakhwaji ordered him for the payment of the salary of the battalion and the artillery. Sukh Lal and Chattar Sal reported their arrival and letters addressed to various persons were despatched. The Vakil of Raja Jaisingh requested for the battalion artillery to dig up trenches at Raghogarh. The Nawab of Bhopal, Madho Rao Bundiwala and Than Singh were asked to send reinforcements. Imam Khan along with Hasan Chaudhry's men was sent to inspect the trenches at Raghogarh. Shambhunath presented the papers regarding the payment of salaries of the battalion and the artillery. Krishna Pandit was sent to negotiate terms with the Nawab of Bhopal. The Vakil of Bapuji Sindhia presented a letter from Bapuji Sindhia which disclosed about his march from Raghogarh towards Ocharbari. Imam Khan came back after inspection, and reported about the raids made by Raja Jai Singh's men on the camp of Ramnagar Thana and that of Bhim Singh in the territory of Raja Ambaji. Letters were despatched

to Shivpurwala and Sukh Lal asking them to recommend Lakh-watari to the Raja of Jaipur. The Vakil of Bawan Rao said that Bapuji Sindhia and Sinwaji Patel had moved towards Ujjain from Raghogarh with the intention to encounter Jakwaji.

(8) 6th Rajab 41 regnal year (1213 A.H.),
15th December, 1798 A.C.

A. R. No. 7833.

Camp at Ahlapur 2 Kos from Raghogarh.

On the entreaties of Jograj Mahant, the Raja said that he had come there on the request of the Raja of Jaipur and it would be better to vacate and hand over Raghogarh. A letter was received from the Raja of Jaipur, in which it was disclosed that his brother had wrecked two houses of Raja Ambaji. The Raja urged the Vakil of Bapuji Sindhia for the payment of money due from Sazawalpur. On the representation of Imam Khan that the brother of Raja Jai Singh had devastated the two houses of Ambaji and took away the cattle of Gokal Chara, letter of consolation was sent to Ambaji. The Vakil of Darjansal showed the list of his retainers and followers, requesting payment for their maintenance. Later on, going as far as Raghogarh gate, the Raja met Raja Jai Singh and took a round of the fort. When the Raja came back to his tent, the Vakils of Jograj Mahant, were presented to him.

(9) 7th Rajab 41 regnal year (1213 A.H.)
16th December, 1798 A.C.

A. R. No. 7834.

The Vakil of Jograj Mahant represented that if the Raja would wait a fortnight, he would vacate the fort; but the Raja insisted that it should be immediately vacated.

The Raja sent letters to Akbarabad and retired for the night. In the morning he came out and met the Sardars.

A letter was despatched to Jograj Mahant, asking him to vacate the fort very soon. Another letter was sent to Raja Jai Singh, to remit the amount.

The Vakil of Bawan Rao represented that the horsemen belonging to Bala Rao and Bapuji Sindhia had entered the territory of his master to realise the revenue. If 50 horsemen

were sent there, they would drive them away. The Raja wrote to Jakwaji in this regard and instructed the said Vakil for the remittance of the instalment pertaining to Kalkhera.

A letter was despatched to Darjan Sal that he could present himself soon, and a *Saila* and a *Dastar* were bestowed upon his Vakil. Imam Khan represented that when Jai Singh would enter Raghogarh, he should be favoured with a robe of honour.

Raja Jai Singh paid a visit to the Raja, who received him and assured him that though cannons would be fired on Raghogarh, it would remain under his (Jai Singh's) territory. Later on, Raja Jai Singh represented that the son of Raja Ambaji and Pedron Sahib were intending to make an attack on him, but he was ready to repulse them with an army of 15000 horsemen. Meanwhile the Vakils of Raja Ambaji presented themselves and were duly entertained.

(10) 8th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
17th December, 1798 A.C.

(A. R. No. 7835)

Lakhwaji camping in the vicinity of Raghogarh.

The Vakil of Bakhtawarwala, of Naroshankar Taluqa, arrived and reported to Lakhwaji that Chattrasal had caused disturbances in the district. Received a letter from Garsiah Singh, a relative of Rana Kohidwala, requesting to know whether his services were required. In reply, Lakhwaji asked him to come with his men and promised to restore him his houses, now in possession of Ambaji.

Wrote to Raja Jai Singh and Jograj Mahant directing them to bring the baggage of Bala Rao from the fortress. Received intelligence that six companies belonging to Har Lal Singh and Ram Singh had marched to Raghogarh, dug up trenches there, and had started firing. Received a letter from Raja Jai Singh. Rode up to the trenches. Directed the artillery to fire, which demolished a portion of the wall. Two *Khalasees* and five men of Raja Jai Singh were wounded. Lakhwaji awarded them Rs. five each. Raja Jai Singh submitted that he had made a wooden ladder and that the following day he would launch an attack on the fortress. The *Harkara* of Jograj Mahant delivered a letter to

Lakhwaji informing him that Balaji had delivered Raghogarh to Jograj and that Lakhwaji would receive a report to that effect in a few days.

Lakhwaji returned to his tent and issued orders to the army to march for Phool Bari.

(11) 9th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)

18th December, 1798 A.C.

(A. R. No. 7836)

Lakhwaji's Camp in the vicinity of Raghogarh.

Lakhwaji received a letter from Rao Sukh Lal informing him that he was camping at Nahirgarh at a distance of 36 miles from him with a force of 500 troopers and that 4000 *Bairagis* had come to him from Shivpur to obtain employment and that if their expenses were met, he would get *Mahal garh* and *Baje garh*, belonging to Ambaji, evacuated for them. Lakhwaji directed Sri Kishen to go and fetch Sukh Lal in order to put the matter right. The following morning drums announced the march. The camp followers set off. Lakhwaji directed the *Vakil* of Sukh Lal to take the band of the *Bairagis* into service and fix up their daily payments and also to summon Sukh Lal to his presence. Wrote a letter to Sukh Lal directing him to come. Two messengers of Ambaji, who had come into the camp, were taken into custody. One letter written by Imamuddin and another by Ambaji, both addressed to Bala Rao Angle, were found with them and Lakhwaji perused them. Rode off from Ahlapur. Directed Imam Khan to go and fetch Chattrasal soon. Received a letter from Jograj Mahant praying Lakhwaji not to take any action against him and that he was evacuating the fort. Lakhwaji despatched the *Vakil* of Jograj Mahant and Balgovind to assure Jograj Mahant that he could come out without any fear of molestation and that he should evacuate the fort. Received letters from Jakwaji Rao, Ambaji and Raja Ranjit Singh.

(12) 10th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)

19th December, 1798 A.C.

(A. R. No. 7837)

Camp near Raghogarh.

The Raja, sending letters to various places, retired for the

night. In the morning he read the news-letter. A letter was received from Jakwaji in which it was disclosed that he was alert and a detachment had arrived from Ajmer; that Bala Rao had entrenched at a place seven *Kroh* from Shah-jahanpur, and was intending to proceed to Ujjain to pay his respects to him (Jakwaji).

Letters from Raja Ambaji, Raja Ranjit Singh and Perron Sahib, which were enclosed with the letter of Imam Bakash Khan, were received. Ambaji and Perron Sahib had invited the Raja to come to their territory. The Raja listening to the letters said that they were deceiving him and afterwards replied to them that marching from Ujjain, he will come to them.

Later, Raja Jai Singh and Girdhari Lal, the *Chela* of Jograj Mahant and Anand Rao, who had come from Ujjain, presented themselves to the Raja, who gave his word to Anand Rao that he would not be molested in future. Then he rode to the city of Raghogarh and stopping at a *Haveli* sent away the *Chela* to Jograj Mahant.

A letter was received from Shiam Lal, the Bakshi of Bala Rao, that the Raja should not repose confidence in what his master had agreed upon. Hence the Raja ordered that Imam Khan and Raja Jai Singh should make an assault on the army of Bala Rao. Meanwhile, Jograj Mahant, who was staying in the Raghogarh fort, as an ally of Ambaji, came out and embraced the Raja and Raja Jai Singh apologised the Mahant on the spot. Afterwards a company of soldiers, attached to Harlal, with an agent on behalf of the Raja, and Laldas *Bairagi*, accompanied by five men, on behalf of Jai Singh, entered the fort, and the Mahant and Bala Rao were allowed to take away their effects from the fort. Later, the Raja returned to the camp.

A letter was sent to Jakwaji, in which he was asked to co-operate with Raja Jai Singh; while Raja Jai Singh was also instructed to keep his horsemen ready so that they could march with the Raja's army. News was received that Bala Rao had encamped at *Sondersi*, 16 *Kroh* from Ujjain, and a despatch was also received from Jakwaji in which he had assured the Raja that he would meet the enemy.

The cashiers were ordered to provide with a sum of Rs. 10,000. Imam Khan represented that he would depart the other day to fetch Chattrasal Devgarhwala. A letter was received

from Nilkanth Rao from Sarawa. Afterwards the son of Sri Kishen was sent with letters to Sukh Lal. A sum of Rs. 100 was also sent from Jograj Mahant.

It was reported to the Raja that Bapuji Sindhia had made a raid on Sondersi after which Khanwaji was ordered to fortify Shahjahanpur and also to consult Jakwaji.

A *Harkarah* reported to the Raja that Pedron Sahib and the son of Ambaji had arrived at a place, two kroh, on the other side of Khushhalgarh. After conversing with those who were present, the Raja retired for the night.

(13) 11th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
20th December, 1798 A.C.

(A. R. No. 7838)

Camp in the vicinity of Raghogarh.

Lakhwaji received a report from Jakwaji that the forces of Anand Rao and Harji Sindhia were in a state of preparedness, whereas his own forces, suffering from ill health, were not ready and therefore the inevitable must happen. Lakhwaji caused the reply to be sent in a red bag and wrote to say that he was sending additional forces and that they would reach him in time. If the enemy pressed him too hard, he might pass by Ujjain and leave it to him to deal with the enemy.

The *Vakil* of Jograj Mahant represented that the *Bargirs* were posted at night around the tent of Jograj and that they refused to disperse. Lakhwaji himself went to the spot and reprimanded the *Bargirs* and inquired from them as to who ordered them for their posting. Lakhwaji consoled the Mahant and assured him that he had no ill feelings against him. The Mahant requested Lakhwaji to take an oath to reassure him, and Lakhwaji did so. The *Vakil* of Bhim Singh delivered a letter from his master, in which he had requested Lakhwaji to grant the Sanad of Lahsuri to him, and that he was willing to do any service required of him. He further wrote to say that the belongings of Mrs. Michael had been taken away by his men. Lakhwaji heard the contents of the letter and observed that his interests and those of Mr. Palmer were identical, it was advisable to return the belongings. They had given out that the belongings were comprised of Rs. three thousand and 900 sovereigns in cash, some jewellery,

an elephant and a palanquin etc., all worth 28 lakhs. Lakhwaji sent the reply that parganah Lahsuri lay within their own jurisdiction, he could settle the matter and take it from his brother Jai Singh. Where was the need to obtain Sanad from him!

The country under Ambaji as far as Gwalior, had been ravaged. Having come here what would he do?

The Raja received a letter from Jai Singh that the goods from Raghogarh were not being brought. Expressed his strong disapproval to the *Vakil* of Bawan Rao in respect of their action in having taken over the control of Balkhera from Jakwaji, which they should not have done. Expressed his displeasure to the *Vakil* of Bapuji Sindhia at the destruction of Sondars by his master. Rode to the gate of Raghogarh, and halting there, sent his men to bring the goods of Mahant Jograj and Bala Rao. 20,000 articles worth two lakhs and two hundred troopers were ascertained. The goods of the followers of Bala Rao were found in two villages. Lakhwaji stationed two platoons there. He called out the men from the *Garh* and took them under custody. He detailed some troops at the magazine. 200 Grasiah troopers joined the army.

(14) 12th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
21st December, 1798 A.C.

(A. R. No. 7839)

Camp in the vicinity of Raghogarh.

Addressing those in attendance, Lakhwaji remarked that Bala Rao swore three times yet he did not abide by it. He would not permit Bala Rao to take out his goods from the fortress. In the morning the Raja received a letter from Jakwaji, informing him that Bala Rao was marching against him and that he (Jakwaji) was 40 miles away from Ujjain. Khaddoji, turning up from the interior, joined Bala Rao and a battle was imminent and that he desired to make a trial of strength with the enemy. Lakhwaji wrote to say that Jakwaji might give the fight or avoid it at his discretion. Rode to the fortress of Raghogarh, halted at the *Diwan-a-khas*. Was received by Raja Jai Singh. Performed the Puja and granted a robe of honour to Raja Jai Singh. Raja Jai Singh submitted that Chat-trasal would come to pay his respects the following day. Issued

orders to the gunners to take as much gunpowder as required. In the afternoon, Imam Khan informed Lakhwaji that Chat-trasal was camping four miles away and that he would present himself the following day. Received a letter from Nilkanth Rao, informing him that he was 8 miles from the camp. Lakhwaji advised the brothers of Jai Singh not to take to plunder. They submitted that they had 500 troops in their employ and they had to be kept employed. Received a list of goods of Bala Rao confiscated under his orders. Issued orders to despatch Madhu Rao and his forces of Grasiah to Ujjain.

(15) 21st Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
30th December 1798 A.C.

(A. R. No. 7840)

It was reported that the son of Ambaji had proceeded towards Mathura. Letters were despatched to various persons. In the morning, the camp followers with their bag and baggage moved forward. It was also reported that the retainers of Imam Khan, Anand Rao Hazari and Harlal Singh had marched towards Deogarh and Wajihuddin Khan had posted his retainers at Bhopal. Raja Jai Singh, in reply to his letter, was asked to come soon with his troops. Imam Khan was sent to see Darjansal. A *shawl* and a *dastar* were bestowed upon Ganpat Rao Malhargarhwala. A sanad of Suster in the territory of Ambaji was granted to the Rajah of Datia. After marching four *Kroh*, the Raja encamped near Deopur. News was received that a skirmish took place between the retainers of Narsinghgarhwala and the horsemen of Bala Rao Ingle at Kavalpur and that the horses of Bala Rao were captured. The Rajah showed his displeasure on the devastation of Deopur by Chattrasal. A letter was received from Jaswant Rao and a *Kharita* from Rajah Bhadavur Wala. Later, the Raja paid a visit to the son of Shambu Ram to offer condolence on his father's death.

(16) 23rd Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
1st January 1799 A.C.

(A. R. No. 7841)

Camp at Deopur.

Lakhwaji received a report that Raja Jai Singh was ill.

Thereupon, he sent a *Chobdar* to inquire after his health. He then gave audience to Balwant Rao, Shambu Nath and others. In the meantime Hira Nath also came, whom he ordered to go to the city of Bharuch. Accordingly, he started. The *Chobdar* returned and informed that Raja Jai Singh was much better. The *Vakil* of Jograj Mahant presented the letter of his chief in which it was stated that Girdari Das, the disciple, had gone to Achal Singh Narsingarhwa for the collection of men and that the other disciple had been sent to Hadoni for the baggage and that he and his followers would join Lakhwaji at Sironj and that he was awaiting orders. The Diwan of Raja Jai Singh had an audience in private. Mian Khan and Kamal Khan presented *Nazrs* and requested for employment. Lakhwaji promised them work. Sukh Lal, son of Daulat Ram, apologised that he had written many times to the Raja that he would come, but could not do so. This time he would soon present himself without fail. Thereafter, despatching a letter to Darjan Sal Garasia asking him to come, Lakhwaji said that he would accord good treatment to any person who joined his service and the one who did not do so, would remain deprived of the benefits. Kishna Pandit had gone towards Bhopal. He came back from Wazir Mohammed Khan and informed Lakhwaji that the Khan had mustered a large force, but appeared at a loss with regard to its maintenance. Lakhwaji directed him to go to Raja Jai Singh and apprise him of the full case. Lakhwaji wrote to Wazir Mohammed Khan, informing him that Kishna Pandit had seen him on the 23rd instant and related to him his state of affairs and that he was sending Raja Jai Singh's son to him. Lakhwaji further desired Wazir Mohammed Khan to come and see him. Thereafter Mian Khan and Kamal Khan paid their respects to Lakhwaji, who told them that he had spoken to the officers concerned about their case. They submitted that they had a force of 250 troopers with them. Lakhwaji directed them to take their roll-call. Wrote and despatched a letter to Nilkantha Rao to bring the troopers along with him. Despatched a letter to Jograj. Despatched 4 letters to the *Talugdars* of Chattrasal. Choudhry Jait Singh Sarvihwala presented himself in company with 40 bankers of the city. Lakhwaji directed the bankers to see his clerks and give answers to their queries. Called out four guards of the Har Lal platoon and gave Choudhry Jait Singh and the bankers into their custody. Lakhwaji had a very low opinion about them. 50 troopers had come with the Choudhry to make arrangements for the guard. The Raja took his dinner and retired.

(17) 25th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
3rd January, 1799 A.C.

(A.R. No. 5739)

Lakhwaji came out at the usual hour in the morning and the officials and the clerks made their obeisance. He ordered four companies of sepoy, four hundred horsemen and four heavy guns to be sent to the village of Gopalpur under the command of Eko Baba. Nawab Mughal Ali Khan called on Lakhwaji.

Later, Lakhwaji instructed the *Vakil* of Bawan Rao to go and see *Moazzamdar*, *Phadnavis* and the *Chaudhri* of Sironj, who were in prison and discuss with them the matters under settlement. Accordingly, the said *Vakil* called on the said persons and inspite of his endeavours they could not arrive at any decision. Again, Lakhwaji sent Shambunath to the *Moazzamdar*, to settle the matter under dispute.

Isa Khan arrived from Delhi and presenting himself before Lakhwaji, offered a rupee, by way of *Nazr* to him. On his representation, Lakhwaji ordered 150 men brought by him, to be retained for service. He also submitted a report to Lakhwaji, regarding the troops of the son of Ambaji. Later on, the *Qazi* of Sironj called on Lakhwaji and both of them embraced each other. The *Vakil* of Jograj Mahant submitted a letter to Lakhwaji, sent by his client, in which it was disclosed that he had encamped at *Mau* and had mustered his men; further in this connection he had received a letter from Ujjal Singh, Narsinggarhwala inviting him to see him, and accordingly he had paid a visit to Ujjal Singh, who was also willing to join Lakhwaji's service. He told him that he (Ujjal Singh) had received a letter from Bala Rao, in which he had expressed his astonishment on their queer agreement which involved the plunder of his property worth two lakhs of rupees. Ujjal Singh had assured him (*Vakil* of Jograj Mahant) that he would abide by his promise to help Lakhwaji and that he had collected troops for the purpose, and if Lakhwaji would come to Ujjain he would join him and fight Bala Rao. Further, Ujjal Singh, touched upon his distressed condition, requested for help. A letter of consolation was written to Ujjal Singh Narsinghgarh Wala, stating that arrangements would be made to defray the expenses. Jatmal, the *Sahu* of Sironj, was ordered to point out the sources of money transaction in question. The terms of *Moazzamdar* and *Chaudhri* were settled at rupees one lakh and

fifty thousand and after putting in writing, they were ordered to point out the sources from where the money could be got. When Jat Mal Sahu was forced for the payment, he pleaded his inability, on which Lakhwaji expressed his displeasure and made him over to the custody of a guard. Then Lakhwaji conferred in private with the *Vakil* of Raja Jai Singh. Later on *Seths* and *Sahukars* of the *Bazar* approached Lakhwaji and interceded on behalf of Jat Mal Sahu and sent him to Lakhwaji's tent.

A Maratha arriving from Rang Rao's camp told Lakhwaji that Jakwaji Rao had encamped at Padhawar. *Harkaras* were sent to Indore. After taking meal Lakhwaji retired.

(18) 26th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
4th January, 1799 A.C.

(A. R. No. 7842)

Camp Sironj

Last night the bankers and other persons of Sironj were entertained. Letters were despatched to Akbarabad. *Harkaras* were sent to Indore to report the news. In the morning all persons including Balwant Rao made their obeisance. News was received that cloth and other goods of Bapuji Sindhia were left at Sironj and fifty horsemen were sent to fetch them. *Moazzamdar* and *Phadnavis* of Sironj were called for and after giving assurance were asked to pay the money due from them. A *Chobdar* was sent to fetch Seth Jat Mal of Sironj and other *Sahukars* were asked to give assurance to Jat Mal.

Letters were received from Wazir Muhammad Khan of Bhopal, in which he had informed that owing to some disturbance in Mahalpur he had been delayed, and would present himself after taking suitable measures. Referring to the obstruction of the supply to the army made by Bala Rao he expressed his intention to chastise him.

A letter was received from the Subadar of Ajmer in which he expressed his anxiety for Jakwaji and had requested to be informed about him. There was a discussion regarding the affairs of Sironj. Afterwards the Raja was entertained with dance.

It was reported that Ratan Singh, uncle of Raja Jai Singh,

who had gone with his troops to Gopalpur and Kunjsurda, had returned.

(19) 29th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
7th January, 1799 A.C.

(A. R. No. 7843)

The case of the Chaudhri of Sironj and the *Sahukars* was discussed but as the former wanted money in cash, and the latter were insisting on the payment by instalments, no final decision was arrived at. A *Hundavi* of a sum of Rs. 2,000 was sent to Akbarabad for the expenses of the sepoys stationed at Aligarh.

Chattrasal submitted a letter from Raja Jai Singh, which contained the news that he had seen Wazir Muhammad Khan, who was intending to proceed to Mahalpur, but on his persuasion he had encamped there and would come to see the Raja very soon.

In the morning, the Raja accepted the obeisance of his servants and wrote a letter to Wazir Muhammad Khan, asking him to come soon, as he would stick to what he had promised. A letter was also sent to Raja Jai Singh to persuade Wazir Muhammad Khan to see the Raja soon. Two letters were despatched to the Raja of Datia and Andchawala. A letter was addressed to Shiv Rao Bhaujhansi that he should have no apprehension.

Afterwards the *Telingas* were sent to bring the effects belonging to Bapuji Sindhia. A letter was despatched to Sheikh Madari, the commander of the forces stationed at Gwalior, asking him to remit the money. An astronomer of Sironj, when questioned regarding the war against Bala Rao, predicted that the Raja would be victorious.

A letter sent by Kishnaji from the camp of Wazir Muhammad Khan was received. Ratan Singh represented that Bala Rao had promised Wazir Muhammad Khan to give over to him the forts of Raigarh and Raisen if he would wage war against Lakhwaji, but on the persuasion of Raja Jai Singh, the said Khan had abandoned the idea of coming to an understanding with Bala Rao and had agreed to be an ally of Lakhwaji.

The *Vakil* of Malhargarh presented himself and reported to the Raja that the forces of his master had encamped at a place

two *Kroh* from the camp. A letter was received from Darjan Sal, which disclosed that after marching without any halts, he had arrived at Kotha, 30 *Kroh* from the Raja's camp, with a force of 10,000 consisting of horsemen and footmen, and he would consult the Raja regarding the operations against Bala Rao.

It was represented to the Raja that 150 Hindustani horsemen had arrived from Mathura and had joined the army. Afterwards, the cloth, a shawl and a dastar, were bestowed upon Har Lal and Ram Singh, the Commanders, the *Subadars*, *Jamadars*, etc., of the two battalions and also upon Bakht Singh and Nihal Singh brothers of *Ranakohadgarhwala*. All of them on their part, offered *Nazr* to the Raja, on the occasion of the *Dasara* festival.

Later on, letters were sent to Kroliwala, Sawai Singh and Agerji Mahant, an attache to the Raja of Jaipur, asking them to act according to the letter of Sukh Lal. A letter was also despatched to Harji Sindhia, wherein he was called to sign the *Mukhtariat* in favour of the Raja and cancel the terms he had made with Bala Rao.

(20) Ist Shaban, 41 regnal year (1213 A. H.)
8th January, 1799 A.C.

(A. R. No. 7844)

In the morning the Raja came out and those who were present made their obeisance.

On the report that the brother of Malhargarhwala was coming with his army, the Raja intended to go himself but later on it was decided that Balwant Rao and others should proceed towards him. Ghansi Ram, the uncle of Sukh Lal, presented himself and offered two rupees as *Nazr*. The Raja asked him to fetch Sukh Lal from Raghogarh. A letter was received from Sadhura that Basant Singh Chaudhry, having mustered nearly two thousand horsemen, had caused disturbance. Deo Singh and Hari Singh were addressed in this matter. It was reported that the troops of Malhargarhwala had joined the Raja's army. Later on, Balawant Rao came and made his obeisance.

Afterwards the Raja listened to the *Akhbarat* including a letter from Narsingarhwala. Then he proceeded in a palanquin towards the tent of Chattrasal and conversed with him.

Chattrasal told the Raja that he would go alone to see Wazir Muhammad Khan. In the evening the Raja came back to his camp and retired for the night.

(21) 15th Shawwal, 41 regnal year (1213 A.H.)
23rd March, 1799 A. C.

(A. R. No. 7845)

Camp at Salijgarh

Lakhwaji conferred privately with Thakur Darjan Sal and gave him Rs. 800 for expenses. Four officers from Bhanpura, sent by Lakhwa Antriwala arrived. They were placed under the guard of troopers, attached to the platoon of Har Lal Singh. Conferred confidentially with his clerks in respect of expenditure on the army. The following morning, received an invitation from Jakwaji to grace his house with his presence and to witness the *Holi* celebrations. Subsequently received information that Bala Rao had sent word to Kotahwala that the latter should clear up his account with Mukundara, failing which his houses would be sacked. It was also reported that Antriwala had settled the transaction relating to Bhanpura for Rs. 5,000 and that of Bawar for Rs. 7,000. Reports over, Lakhwaji rode to the tent of Jakwaji and distributed *Holi* presents to the men of the regiments. Returned to his tent late in the afternoon. Talked about *Holi* celebrations to Shambu Nath. Told him that he would be celebrating the *Holi* on the 29th and directed that invitations be sent to the Sindhia ladies (Bais). Retired for rest. Woke up late in the evening, and appeared again in the tent. Sent a letter to Wazir Muhammad Khan of Bhopal that he should not stir out of the house of Bhure Khan, son of Kale Khan. The *Harkara* of Darjan Sal came up and submitted that Bapuji Sindhia had arrived at the other side of the Mukandra Ghat from Kotah and had met Bala Rao Ingle, brother of Ambaji. Lakhwaji rewarded rupees two to the *Harkara*. Thereafter, he went to the tent of Jakwaji and conferred in private with him. In the evening, he went to the tent of Thakur Darjan Sal and held consultations with him. Witnessed the dances performed on the occasion of the *Holi*. Perused the letter written by Bala Rao Ingle to Thakur Darjan Sal, stating that Bala Rao stood by the agreement arrived at between himself and Lakhwaji, but that Bapuji Sindhia

and Raja Ambaji would not agree to it. The letter over, Lakhwaji held general consultations. Sent a reply to the letter, asking Bala Rao to adhere to the agreement and that he (Lakhwaji) would deal with Bapuji Sindhia and Ambaji. Thereafter Lakhwaji spoke to Darjan Sal, and wished him to accompany him (Lakhwaji) to sack the village of Dekh in Powaran Taluk. Darjan Sal replied, that it was too late, and they should not ride out at that hour. Subsequently, Lakhwaji observed that on the following day the Subadar of Ajmer would leave for Mewar with his forces. Lakhwaji cautioned him to be ready for the march. Retired to sleep as it was past midnight.

(22) 16th Shawal, 41 regnal year (1213 A.H.)
24th March, 1799 A.C.

(A. R. No. 7846)

At Dekh

Lakhwaji started from Salejgarh and after traversing 10 *Kroh* arrived at the village of Dekh in the district of Powaran, where he laid siege. The whole day was spent in settling the terms. At last it was finally decided that Rs. 80,000 along with three horses were to be handed over. In the meantime Jakwaji Rao arrived. A *Khilat* of five pieces had been sent through him to Mewar for Bahu, the Subadar of Ajmer. Jakwaji Rao accompanied by 300 cavalry and infantry along with 20 guns started and reached where he encamped.

(23) 17th Shawal, 41 regnal year (1213 A.H.)
25th March, 1799 A.C.

(A. R. No. 7847)

At Dekh

A camel rider came and informed Lakhwaji that Jakwaji Rao along with his army was coming. Thereupon, Lakhwaji retired to consult Balwant Rao in private. Not long afterwards it was reported that Jakwaji Rao had come and had joined the army. The Seth who had come from Dekh to settle the terms of payment refused to pay the money.

A sum of Rs. 5,000 cash, and jewels worth Rs. 4,000, had been secured and the siege was raised. It was reported that Bala

Rao had arrived from Mukandra Ghat. Fateh Singh wrote that if help be given, he would subdue Bala Rao. In reply he was asked to come and receive instructions in person. The Sahu of the village of Dekh was kept in custody. It was reported that the men of the district had killed two horsemen of the company of Bahlol Khan.

(24) 18th Shawal, 41 regnal year (1213 A.H.)
26 th March, 1799 A. C.

(A. R. No. 7848)

Khikar Village

Lakhwaji started on horse back and after traversing 6 *Kroh* arrived in the vicinity of Khikar and besieged it. He then bestowed a robe of honour consisting of four pieces to the *Vakil* of Kotahwala and allowed him to depart. A *Sela* had also been handed over to the *Vakil* for the Raja. It had been reported that two wagons of the regiment of Ramsingh had been looted.

Satvaji along with his one hundred horsemen came from Bachalpur to join the army.

(25) 19th Shawal, 41 regnal year (1213 A.H.)
27th March, 1799 A.C.

(A. R. No. 7849)

Camp at Previous halt

Lakhwaji came out of his camp in the morning. The attendants paid their respects. Received a message from the *Zamindars* of Khikar village that they were willing to pay as much money as it lay in their power. Lakhwaji declared that he would accept Rs. 50,000. Directed Darjan Sal to send his troopers and get the supplies of commodities from the villages so that the price of commodities in the camp might be as low as possible. He disapproved of the price of grain and foodstuffs going high even when there was no war. Govind Ram, the *Vakil* of Rajah Fateh Sitamaurwala arrived and presented a rupee as *Nazr*. Delivered a letter from his master, which intimated Lakhwaji that men of Bapuji Sindhia had withdrawn from the *Thana* and

Lakhwaji's men might occupy it. Thakur Darjan Sal sent word that the Zamindars of Khikar had agreed to pay Rs. 10,000 and that he was coming to discuss the matter and requested for permission to see him. Thereupon, Antriwala was despatched with orders granting permission. Thieves fell on the camp the previous night. Five men were wounded. Lakhwaji received letters from Kotahwala, the Rani Jaipurwala and her Diwan. The robe and the turban for the office of the Chaudhry of the army-bazar was conferred on Sahij Ram and he was directed to make the commodities available as cheap as possible. Despatched men to Khikar. The *Vakil* of Kotahwala returned to Kotah. Lakhwaji cautioned the horsemen, belonging to Thakur Darjan Sal, to keep ready and stand by. The transaction relating to Sitamau was settled with the *Vakil* of Fateh Singh at Rs. 25,000, exclusive of the *Nazrana*.

Bathed and performed the Puja and took his meal. Held consultations with the bankers. Conferred in private with his uncle Ratan Singh, and Shamshir Singh, the *Vakil* of Raja Jai Singh, in respect of despatching forces against Sitamau. Rode to the tent of Jakwaji. Directed Bahlol Khan, the companion of Bhopalwala, to despatch Imam Khan with the message to Lakhwa Antriwala that he should get the transaction of Khikar garh settled at Rs. 12,000.

A person named Sitaji came and reported that Jaswant Rao Holkar had sent Narain Rao, the Bakshi, with a letter to Lakhwaji requesting him to advance on Taluqa Indore, the country of Holkar, and to drive out Mr. Dudrenec from there and take possession of it.

Lakhwaji consoled him and entertained him with *pan* etc. Bhure Khan reported to Lakhwaji that Wazir Muhammad Khan of Bhopal was making inroads into his Taluqa and that the other details could be known from Imam Khan. It was reported that flour was being sold at the rate of seven seers a rupee. Jakwaji went late in the night to Lakhwaji, discussed some matters with him and then departed. Madaji Malhargarh Wala came and represented that the Bundelas had attacked his house and then he took leave to depart. The Raja gave him permission to go. Warned the shopkeepers of the camp against selling the flour at 6 seers per rupee when they purchased it at the rate of 15 seers a rupee. The shopkeepers submitted that they had purchased at the rate of 12 seers. Lakhwaji wanted them to execute a bond, which

they declined. Lakhwaji ordered them to sell the flour at 10 seers, otherwise he threatened to punish them by cutting off their ears and noses. Took his meal and retired to bed. Woke up in the morning and announced the march by beat of drum.

(26) 20th Shawal, 41 regnal year (1213 A.H.)
28th March, 1799 A.C.

(A. R. No. 7850)

Camp at Babal Khera

Darjan Sal was asked to send his horsemen to look after the bag and baggage, and then the camp followers also marched. Madho Rao and others were present. After holding consultation with Antriwala, letters were despatched to the Qiladar of Akbarabad and Kol. On the request of Wilayat Muhammad Khan, for the payment of salary of his cavalry, he was asked first to give an account of his assets, after which the salaries would be paid.

After bathing and prayers the Raja took his meal and moved further. After marching 5 *Kroh* he encamped at Babal Khera. The *Sahukars* were asked to advance one lakh and seventy thousand rupees for the expense of the army, but they were prepared to pay twenty thousand rupees only.

The uncle of Raja Jai Singh told the Raja that Darjan Sal had received a letter from Bala Rao that he intended crossing the Ghat at Mukandra. There should be no delay in payment to the troops. After consultation with the uncle of Raja Jai Singh, he was favoured with a robe of honour and was given leave to proceed to attend the marriage of Donkiji, the companion of Darjan Sal. Letters were despatched to various places. After consultation with Jakwaji in privacy, the Raja retired.

ENGLISH SUMMARIES OF THE AKHBARAT
OF
NAWAB ALI BAHADUR'S CAMP

1213 A. H.

(1798-1799)

THE AKHBAR OF NAWAB ALI BAHADUR'S CAMP
AT KHERA VILLAGE

(1) 9th Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
17th December, 1798 A.C.

TUESDAY

(A. R. No. 7809)

The Nawab came out at the usual hour in the morning and the nobles who were present made their obeisance to him. Raja Himmat Bahadur represented to the Nawab that the Raja of Rewa Mukundpurwala had not yet been subdued and that many experienced and brave soldiers were killed in action against him. Further, he reported that the *Chaubes* of Kalinjar were evading payment of the balance due from them, while they were making regular payment to Govind Pandit, and recently had remitted a sum of Rs. 10,000 to him. Hence, under such circumstances, the country of the Raja Rewan should be sacked and the amount due should be demanded from the *Chaubes* of Kalinjar. Accordingly, the battalions, under Mr. Pills, accompanied by Raja Himmat Bahadur, attacked some of the villages belonging to the Raja of Rewa, and carried off nearly 8000 cattle, which were afterwards distributed to the troops, in lieu of their salaries. Later on, the Nawab marching 8 *Kroh*, encamped at the Khera village, on the bank of the river *Pakhan*.

(2) 10th Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
18th December, 1798 A.C.

WEDNESDAY

(A. R. No. 7810)

The *Vakil* of the *Chaubes* of Kalinjar was received in audience who presented Rs. 5, as *Nazr*, to the Nawab. Later, the Nawab told the said *Vakil* to encamp close to the camp of Gopal Panth and to call on him the next day to negotiate the settlement. Afterwards, he rode to the jungle and after hunting returned to his camp in the night.

(3) 11th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
19th December, 1798 A.C.

THURSDAY

(A. R. No. 7811)

Raja Himmat Bahadur, Muhammad Baig, the Jamadar of the Turkish cavalry, under the command of Mr. Pills, Gopal Panth Nanak Panth Phadnavis, the *Vakil* of Rewan Mukundpurwala and the *Vakil* of the *Chaubes* of Kalinjar called on the Nawab. The Nawab read the letter presented by the *Vakil* of the Raja of Rewa in which it was stated that as the estate of Mukundpurwala had originally been granted to his forefathers by the former kings, and that if the Nawab was determined on sacking it at the instigation of the rebels, he would defend his rights. He was, however, prepared, in accordance with agreement concluded between both the parties, to pay to the Nawab the fixed amount by instalments and to remit in cash a sum of Rs. 20,000. The Nawab after reading the letter told the said *Vakil* that for the time being he was agreeable to accept the amount of Rs. 2,00,000. In the evening the *Vakil* of the *Chaubes* of Kalinjar called on the Nawab, but the Nawab sent word to him that he would discuss the matter with him afterwards. Accompanied by Raja Himmat Bahadur, the Nawab had a pleasure ride to the river and returning from there retired for the night.

(4) 12th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
20th December, 1798 A. C.

FRIDAY

(A. R. No. 7812)

The Afghan horsemen of Malwa, accompanied by Rasul Khan, had the honour of presenting themselves before the Nawab, who after their inspection, ordered Nanak Panth Phadnavis to write down their *Chehras*, (descriptive rolls). Afterwards, the Nawab consulted Raja Himmat Bahadur in the matter relating to the *Chaubes* of Kalinjar and said that the *Vakil* should be asked to explain the reason of allowing Dholkal Singh, Kaman Singh, Hanwant Singh, and Khaman Singh Bondhorawala, to visit the fortress of Kalinjar so often without any restriction, and

also to account for the allowances granted to their families; otherwise he would be compelled to annex the said fort to his own territory. Further, the *Vakil* should also be asked to remit the amount contracted, together with the sum fixed for the feeding of the cattle. Accordingly, the Nawab called the *Vakil* and told him that as the *Chaubes* had defaulted in the payment for the last two years, that was reason enough for him to annex the fort of Kalinjar to his own territory. Moreover, as the *Chaubes* took the Chiefs of the Bundelas under their protection whenever they evaded payment of the contracted amount, the loss thus incurred would in future be recovered from them. The *Vakil* answered that the amount due would be readily remitted to the Nawab, but in view of the friendship and amity existing between the chiefs of the Bundelas and the *Chaubes*, from the time of their forefathers, they were bound to render help to them. The Nawab, being vexed at the answer, retired for the night.

(5) 13th Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
21st December, 1798 A. C.

SATURDAY

(A. R. No. 7813)

Nanak Panth Phadnavis, Gopal Pandit and others called on the Nawab. The *Vakil* of Lakhwaji delivered letters to the Nawab. The Nawab, after a private interview with Raja Himmat Bahadur, entrusted to him the settlement of all matters relating to the Rewa Mukundpurwala and the *Chaubes* of Kalinjar. The *Vakil* of Rewa Mukundpurwala represented that the foraging party had devastated his country with ten thousand soldiers, on which the Nawab told him that after the settlement of the matters in hand, he would check their depredations. The Nawab dictated replies to the letters of Lakhwaji.

(6) 14th Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
22nd December, 1798 A. C.

SUNDAY

(A. R. No. 7814)

The News-letter from Lucknow disclosed the arrival of

Zaman Shah at Lahore to wage war against the troops of the English and of Mirza Saadat Ali Khan which were mobilized against him at the ghats of the Ganges. The Nawab instructed Raja Himmat Bhadur to make payment of the salaries of the battalions under Mr. Pills and also to supply uniforms to the Turkish horsemen from the sum of money to be collected from Rewa Mukundpurwala. Orders were issued to the Jamadars of the Army to send a warning to the foraging party not to molest the people of the Kalinjar and Rewa districts.

(7) 15th Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
23rd December, 1798 A. C.

MONDAY

(A. R. No. 7815)

Five hundred Naiks of the Gosain sect accompanied by Anandgir Mahant had the honour of presenting themselves before the Nawab with a desire to enter into his service. On the petition of Ghani Bahadur from Cherkote to the effect that Khaman Singh Bandhorawala threatened to molest him, the Nawab instructed Raja Himmat Bahadur to convey orders to the *Chaubes* of Kalinjar to send away the kinsman of Khaman Singh from the fort. The *Vakil* of the *Chaubes* assured the Nawab that Khaman Singh would be warned again.

(8) 16th Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
24th December, 1798 A. C.

TUESDAY

(A. R. No. 7816)

The Nawab rode eleven *Kroh* and killed seven bucks in his hunting expedition.

(9) 17th Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
25th December, 1798 A. C.

WEDNESDAY

(A. R. No. 7817)

The Nawab related to Raja Himmat Bahadur the details of his yesterday's hunting expedition. On the representation of

the *Vakils* of the *Chaubes* and Rewa Mukundpurwala that the Nawab's troops had overrun four villages of the *Chaubes* and the foraging party had laid waste the Rewa district, the Nawab replied that owing to the non-payment of arrears of their salaries nothing else could be expected from the troops who could not live without the means of subsistence.

(10) 18th Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
26th December, 1798 A.C.

THURSDAY

(A. R. No. 7818)

The Nawab viewed the parade of the Turkish horsemen and also the tent-pegging of the Deccani horsemen. On the representation of Nanak Panth Phadnavis and other Deccani *Ahlekers*, that the *Silahdars*, who had demanded the payment of their salaries, were creating tumult and also the *Sardars* posted for *Zari Patka* (Golden Pennon) had not received their salaries yet from the revenues of Bhoragarh and Nabha districts, *Parwanas* were issued to the *Mukasadars* of those districts for the speedy payment of the salaries of the said *Sardars*. After obtaining the written consent of the Raja of Rewa Mukundpurwala, for the remittance of a sum of Rs. 50,000, in three instalments, the transaction was concluded between Raja Himmat Bahadur and the *Vakil* of the Rewa State. The said *Vakil* accompanied by two persons in the Nawab's service and a *Mutasuddi* of Raja Himmat Bahadur left for Rewa Mukundpur.

(11) 19th Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
27th December, 1798 A. C.

FRIDAY

(A. R. No. 7819)

The Akhbar from Lucknow brought the news of the payment of Rs. 17,00,000 by Mirza Saadat Ali Khan to meet the salaries of the English troops and officers sent against Zaman Shah, and also of the posting of his own troops at several places. Later, the Nawab had private interview with Raja Himmat Bahadur who assured him that the Kalinjar affair was under negotiation and would be settled the following day.

(12) 20th Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
28th December, 1798 A. C.

SATURDAY

A. R. (No. 7820)

The Nawab was indisposed and on medical advice retired for the day.

(13) 21st Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
29th December, 1798 A. C.

SUNDAY

(A. R. No. 7821)

The Nawab being still indisposed the *Darbar* was postponed.

(14) 22nd Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
30th December, 1798 A. C.

MONDAY

(A. R. No. 7822)

The Nawab was still under treatment for his indisposition, but granted audience to Raja Himmat Bahadur. An agreement was concluded with the *Chaubes* of Kalinjar who consented to pay an amount of Rs. 30,000 and a sum of Rs. 5000 as *Nazr* and in return the Nawab assented to keep away the *Bundelas* from raiding his territory or the tribesmen laying waste the Kalinjar district.

(15) 23rd Rajab, 41 regnal year (1213 A. H.)
31st December, 1798 A. C.

TUESDAY

(A. R. No. 7823)

A *Parwana* was issued for the payment of the salaries.

of the *Silahdars* and menials etc., from the amount due to the Nawab from Kalinjar, and another order was issued, assigning a sum of Rs. 20,000 out of the amount payable by Rewa Mukundpurwala, to meet the salaries of the battalions under Mr. Pills. A battalion of Turkish horsemen was to be sent to Rewa State to help in the collection of this amount but, as the *Vakil* of Mr. Pills feared non-acceptance of this responsibility on the part of the commandants, the Nawab instructed Raja Himmat Bahadur to devise means for the speedy payment of the said battalions under Mr. Pills.

(16) 24th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
1st January, 1799 A.C.

WEDNESDAY

(A. R. No. 7824)

The Nawab accompanied by Raja Himmat Bahadur rode to the river for fishing. On his way back he viewed the tent-pegging of the *Deccani* horsemen and gave private audience to the said Raja in his tent.

(17) 25th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
2nd January, 1799 A.C.

THURSDAY

(A. R. No. 7825)

The Nawab granted private audience to the *Deccani Sardars* and in their presence allowed the reading of letters of Nana Phadnavis to which he despatched suitable replies. An Englishman, in search of employment, was taken into the Nawab's service. The Nawab sent letters to Ghani Bahadur, assuring him of peace, as Khaman Singh Bandhorawala had already been punished for acts of violence and degradation.

(18) 26th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
3rd January, 1799 A.C.

FRIDAY

(A. R. No. 7826)

The Nawab enjoined upon Raja Himmat Bahadur

and Nanak Panth Phadnavis to make speedy collection of the arrears payable by Rewa Mukundpurwala and *chaubes* of Kalinjar to meet the salaries of the *Silahdars*, menials and the battalions under Mr. Pills.

(19) 27th Rajab, 41 regnal year (1213 A.H.)
4th January, 1799 A.C.

SATURDAY

(A. R. No. 7827)

The Nawab granted public audience to Raja Himmat Bahadur, the *Ahlekers*, and the *Silahdars*, and had private interview with Raja Himmat Bahadur. After consultation with the agents of the Seths, the Nawab reassured all the *Silahdars*.

ENGLISH SUMMARY OF THE AKHBAR
OF
BIJAINAGAR

1195 A. H.

1781

THE AKHBAR FROM BIJAINAGAR

20th Rabiul-awal, (1195 A.H.)
15th April, 1781 A.C.

(A. R. No. 7791)

There was a dispute between Raghoji Bhonsle and the authorities of the East India Company in Bengal for some time past. A settlement was arrived at between the parties by which the English agreed to pay a total sum of Rs. 14,00,000, Rs. 7,00,000 in cash, Rs. 3,50,000 after arrival of their troops at Jagannath, and the balance after their departure from there, on condition that their march to Cuttack on their way to Madras should not be obstructed by Bhonsle's army. Accordingly, on the arrival of the English army at Jagannath, the sum of Rs. 10,00,000 was sent by the English to Bhonsle's army and the balance was promised to be remitted in a day or two.

The English army was equipped with cannons, guns, etc., and comprised of the following :—

Infantry	8 battalions
Soldiers	500
English officers	15
Elephants	40
Camels	200

Sita Ram Raj, the Zamindar and Amil of Bijainagar came with his troops up to Ganjam to welcome the English army. In the meantime, orders were received from the Governor of Chinnapatan (Madras), addressed to the Zamindars of the districts of Sikakol, Rajmundry, etc., to accompany the English army with their own troops to Chinnapatan (Madras).

THE ENGLISH SUMMARY OF THE AKHBAR
OF
NAGPUR
1203 A. H.
1788

TRANSLATION OF THE PERSIAN TEXT OF THE
NAGPUR AKHBAR ORIGINALLY WRITTEN IN
MARATHI, FROM 20th TO 27th MUHARRAM
1203 A.H. (21st TO 29th OCTOBER 1788.)
REPORTED BY ANAND RAO NARSE *Vakil*.

(A. R. No. 7851)

20th Muharram—Raja Vyankoji Bhonsle left Ram Tek and reached Nagpur in the night. He could not see Raja Raghoji Bhonsle at the night. Going into the interior of the house, he met his mother.

21st Muharram—Raja Raghoji Bhonsle, Vyankoji Bhonsle and Parsoji Bhonsle went to the garden of Chandaji Pandit Lashkari, the agent of Phadnavis, for recreation. Afterwards the said Pandit went and prevailed upon Raja Khandoji Bhonsle to join the party in the garden. They were entertained there with music and dance for three hours. Afterwards, the said Pandit presented four Burhanpuri raiments to the persons present. Then they returned to their palace three hours later in the early part of the evening.

Tukaji Raghunath, the *Vakil*, who had reached Nagpur on the same day after the expiry of four *Gharis* of the night, and was staying at the residence of Bhawani Pandit Munshi, considered the hour auspicious, and therefore he presented himself to the Raja through the said Pandit, and offered one gold *Ashrafi* to each of them as *Nazr*. He had an informal conference with them for two hours, and after offering a *Nazr* to Chimna Bai, the mother of the Rajas, he returned to the residence of the said Munshi.

22nd Muharram—In the morning, Raja Raghoji Bhonsle and Vyankoji Bhonsle granted a private interview to Bhawani Pandit and Tukaji Pandit, the *Vakil*, for one hour. Afterwards, news came that Sadashiv Ram, the *Vakil* of Rao Pandit Pradhan along with his family and fifty horsemen and a few matchlockmen and ten loaded camels and two palanquins carrying gentlemen and ladies had arrived at a distance of twelve Kroh (24 miles) from Nagpur.

Raja Raghoji Bhonsle was displeased with Bhawani Kaluji. The cause of this displeasure was that when Bhawani Kaluji was recalled from Benares to negotiate between Raja Khandoji Alias Chimna Bapu and Raja Raghoji Bhonsle, with a view to bringing about their reconciliation so that they may manage the administrative affairs of their estate together, he was not successful in his negotiation; on the contrary, the undertaking fell through, and therefore it was taken for certain that the failure was entirely due to the machinations of Bhawani Kaluji himself. Bhawani Pandit Munshi disclosed to the Raja about the said Kaluji that the above mentioned person was an old well-wisher of his and wanted all of them to live in harmony. He submitted that he being a servant, his duty was only to put forth his humble advice before the Raja, but when it was not accepted he was helpless; it was evident that Chimna Bapu was self-opinionated, and as such Bhawani Kaluji was not to be blamed. Hence the Raja summoning Bhawani Kaluji that very moment put him in charge of his affairs.

For the present Bhawani Pandit Munshi and Bhawani Kaluji were consulted jointly. Jan Rao Yashwant Pagawala was also in confidence for the present.

Raja Raghoji Bhonsle granted private interview every day to Tukaji Pandit, for an hour. Once this humble servant was also called for. Bhawani Pandit Munshi stated in the presence of Raja Raghoji Bhonsle that the Raja whole-heartedly owed loyalty to the Nizam and craved for the sincerity of Azamul-Umara Bahadur, and desired that the Raja should be treated with the same favour and benevolence as shown to the late Raja Madhoji Bhonsle. Previously in this regard *Kharita* together with his petition, was forwarded to His Highness through Ghairat Talab Khan. Raja Raghoji Bhonsle was anxious that the arrangements should be made accordingly.

Tukaji Pandit was about to depart shortly to secure this object. The sum and substance of Raja Raghoji Bhonsle's claim was that His Highness should pay no attention to Raja Khandoji Bhonsle's wishes and the expectations held out to Raja Vyankoji Bhonsle by his Highness for a long time past may be materialised. That was all what Raja Raghoji Bhonsle desired.

Along with Tukaji Pandit, the *Vakil*, this humble servant may also be sent to His Highness. On account of the Poona transactions, the Raja was very favourably inclined towards the

said *Vakil*. Any new development would be communicated later on.

What Raja Khandoji wanted was that Raja Raghoji Bhonsle should give possession of Garmandla, which was conferred on him by Rao Pandit Pradhan; or arrangements may be made to meet the excess expenditure incurred by him. In short there was tension between the two and it remained to be seen what would happen.

Tukaji Pandit remaining at Poona for three months met Balaji Pradhan and Hari Pandit through Govind Rao Kishen and Govind Rao Bhagvant, and later, had an interview with Rao Pandit Pradhan. When the discussion regarding the question of Gangathradi (the region on the bank of Godavari) took place, he told him that inspite of the Nizam's favour and his (Bhonsle's) regard, considerable amount of revenue was still recoverable from the *Taluqs*. When Bhonsle was addressed in this regard, he replied that this would be settled by submitting a petition to the Nizam.

Tukaji Pandit, according to the writings of Raja Raghoji Bhonsle, stated to the agents of Poona that the Raja should be treated with the same favour and regard as was customary in the past and that Garmandla, though granted some four years ago, possession thereof had not been given yet, and that the Taluqdars should be ordered in this respect. The agents replied that they were certainly in favour of the claim and that they would take action in accordance with the wishes of Raja Raghoji Bhonsle. The said Pandit taking leave of the agents left for Akola, where he celebrated the *Dasarah* festival, and having arrived at Nagpur on 21st Muharram 1203 and paying visits to several personages, he reported to Raja Raghoji Bhonsle and his agents what he had heard from the Nizam and Azamul-Umrah Bahadur in respect of major and minor issues.

The Raja declaring the Nizam to be his august master desired that the same favour and benevolence would be continued upon him as heretofore. Bhawani Pandit Munshi asked this humble servant to intimate him with details.

Raja Khandoji Bhonsle had acquired acquaintance with Sadashiv Ram during his journey. Since Raja Madhoji Bhonsle during his life time had expelled Sadashiv Ram *Vakil* from Nagpur, Raja Raghoji Bhonsle too wanted that he should not be

deputed as *Vakil*. But the agents of Poona insisted that the same person should be deputed, otherwise it might give rise to the differences that had appeared in the past.

Hari Pandit Pharkia and Raja Khandoji Bhonsle were in favour of Sadashiv Ram who had been appointed as *Vakil* to represent the Poona Court at Nagpur. He arrived at Shakkardra, adjacent to Nagpur, on 25th Muharram and stayed in the garden of Raja Raghoji Bhonsle. Raja Parsoji Bhonsle, son of Raja Raghoji Bhonsle, riding on an elephant took Sadashiv Ram with him to the Raja. Sadashiv Ram had an interview with Raja Raghoji Bhonsle and his brothers.

On behalf of Rao Pandit Pradhan, the said *Vakil*, presented three pieces of *Sela* to each of the three Rajas, and one white *Sari* to each of the two mothers, and after receiving presents from Balaji Pandit, he went back to his tent at Shakkardra.

On 28th Muharram five hours after sunrise, Sadashiv Ram attended the *Darbar*, and on behalf of Rao Pandit Pradhan, offered presents to Raja Raghoji Bhonsle, Raja Khandoji Bhonsle, Vyankoji Bhonsle and Parsoji Bhonsle, and also to Chimna Bai and Kamalja Bai, the two widows of the late Raja Madhoji Bhonsle.

INDEX

A

- Abdul Qadir, Moulvi, Khan, 56,59.
 Abdur Rahman, 55.
 Abercromby, Sir Robert (1740-1827),
 Younger brother of Sir Ralph:
 entered the army in 1758: served
 in North America till the peace in
 1763: and again, from 1776 to
 1783 throughout the war to the
 capitulation of York town: went
 to India in 1788, and in 1790 was
 the Governor of Bombay and Com-
 mander-in-Chief there: Major
 General 1790: after operation on
 the Malabar coast, he joined Lord
 Cornwallis in attacking and defeat-
 ing Tipu at Srirangapatam in 1792:
 K. B.; succeeded Lord Cornwallis
 as Commander-in-Chief in India,
 October 1793, being at the same
 time Member of the Supreme
 Council till February 1797: he de-
 feated the Rohillas at Batina in
 Rohilkhand in 1794: Lieutenant
 General in 1797: M. P. for Clack-
 mannan county in 1798: Gover-
 nor of Edinburgh castle, 1801:
 General, 1802: died November
 1827.
 (Dictionary of Indian Biography,
 Buckland p. 3.) 7.
 Achal Singh (Narsingarhwala), 75,76.
 Afghan horsemen, 88.
 Afrin Ali Khan, 57.
 Agent,
 —of Bhonsle, 20.
 —of Daulat Rao Sindhai, 20,21,24,
 26,27,30,31.
 —of Holkar, 24,28,31.
 —of Hyder Ali Khan, 16.
 —of Krishna Rao Ballal, 15,18,
 19,33.
 —of Madho Rao, 26,30.
 —of Marathas, 16.
 —of Raja Raghotam Rao, 32.
 —of Takoji Holkar, 33.
 —of Yashoda Bai, 20,22.
 Agerji Mahant, 79.
 Ahmed Ali Khan,
 Sahibzada, 52.
 Ahsham Navis,
 (Narayan Rao), 20,24,26,27,28.
 Akhbar (confidential reports
 of information by correspondents
 posted in other states or a record
 of the court-events made by the
 court chronicler),
 From Srirangapatam and
 Chinnapatam (Madras), 1,11.
 From Poona, 15,33.
 From Oudh, 37,59.
 From Lakhwaji's camp, 63.
 Akhbar Navis,
 News witer (Rai Haibet Rao
 Gopal) 15.
 Alaf Khan Bahadur, (Nawab)
 Nawab of Karnool. 10.
 Ali Bahadur, Nawab,
 Nawab of Banda, eldest son of
 Shamsher Bahadur I and grandson
 of the Maratha Chief Baji Rao
 Peshwa I. He received investiture
 of Bundelkhand from Nana Farna-
 vis, the Poona Minister, about the
 year 1790 and accompanied by his
 brother Ghani Bahadur invaded
 Bundelkhand. Ali Bahadur acqui-
 red the whole of that part of the
 Raj of Banda which belonged to
 Bahkat Singh and the whole of the
 Raj of Panna. He reigned about
 twelve years till 1802.
 (Oriental Biographical Dictionary,
 Beale, p. 55.) 87.
 Almas Ali Khan,
 Almas Ali Khan was a Hindu
 convert to Islam. He became the
 richest and most powerful eunuch
 of the court of Nawab Asafud-
 Daulah. He was for many years
 the Governor of Etawah on the
 part of the Nawab Vazir and
 stationed his 'amils in Etawah,
 Phaphund and Kudarkot. At the
 last mentioned place he built a

strong fort and occasionally held court there. He was of a charitable disposition and spent his large fortune for the benefit of the people committed to his charge. He died in 1808.

(District Gazetteer of Etawah-Calendar of Persian correspondence Vol. VII, page 4).

37,44,45,46,
50,51.

Ambaji (Ingliya),

One of the principal officers of Mahadaji Sindhia. When the latter seized the fort of Gohad from Rana Chhatar Singh in 1784 he placed Ambaji in charge of it. In 1803, however, Ambaji seeing the prospect and success of the British arms all around, threw off his allegiance to Sindhia and concluded a treaty, without reference to his suzerain, with the British and surrendered Gohad to them. Ambaji died in 1809.

(C.I. State Gazetteers, Cawaliar-Calendar of Persian correspondence Vol. VII, page 18.)

63,64,67,
69,70,71,72,
73,74,76,80,81.

Amil,

—of Begam Sahiba, 58.
—of Dhirapur, 63.
—of Government, 38.
—of Mahrattas, 50.
—of Parganas, 45.
—of Shahjahanpur, 66.
(Khanwa Bhau) 51.

Amin,

Amrat Rao (Amrit),
A Mahratta chief who had been placed on the Masnad of Poona by Holkar in 1803 but deposed by the British and a pension of 700,000 rupees annually was assigned for his support. He was the son of Raghunath Rao commonly known as Raghoba. For some time he resided at Banaras and then at Bundelkhand, and died at the former place in 1824.

(Oriental Biographical Dictionary, Beale, p. 73).

22,23,25,26,33.

Amrat Rao Gaikwar, 22.
Anandgir Mahant, 90.

Anand Rao,
Agent of Madhu Rao, 26,30.

Anand Rao, 71,72,74.

Anand Rao Narse, 101.

Andchawala, 78.

Andrews, Robert, 9.

Anna Rao Khasgiwala, 22.

Anthoji Sindhia, 63.

Antriwala, 83,84.

Anyaba Junnairkar, 22,24,25,
26,27,28,32.

Appa Balwant (Mahendale),

He belonged to Mahendale family and was a supporter of Nana Farnavis,
(Persian correspondence Vol. VII p. 38). 18,20,22,24.

Appaji Sailu wala, 33.
Aradiker, 20,26.

Asafud-Daula,

Asafud-Daula was the Nawab Vazir of Oudh from 1775 to 1797. He held the titular office of the Nawab Vazirul-Mamalik or the Grand Vazir of the Indian Empire. He was in alliance with the English and employed their troops for the defence of his country for which he paid a subsidy to the English Company. He built the modern city of Lucknow and beautified it with stately edifices. His generosity was proverbial. He had a fine taste in poetry and wrote Urdu and Persian verses.

(Calendar of Persian correspondence Vol. VII p. 4.) 45,46,47.

Ashrafi,

Current gold coins presented to the ruler in token of homage or received from him as a mark of high royal favour. 49,52,56,59.

Azam-ul-Umara Bahadur,

His name was Ghulam Saiyid Khan and his titles were Suhrab Jang, Mu'inu-d-Daulah, Mushirul-Mulk, Azamul-Umara, Arastu Jah. His father's name was Farrukh Nizad Khan who descended from the famous Iranian Emperor, Chosroes I, Anushirwan. He was first appointed as Collector of

Berar. Then was promoted to the post of the Governor of Aurangabad. Mushiru-i-Mulk took an active part in the important battle of Kardala. After the battle was over, he had to go to Poona with the Mahrattas. His negotiations were at last fruitful and after two years in 1212 A.H. (1797 A.D.) he returned from Poona. He was also sent to Nagpur on a mission of goodwill. Nawab Mir Nizam Ali Khan Bahadur, the fifth Nizam,

was so much pleased with his services that he bestowed upon him the unique titles of Farzand-i-Arjumand and Vakil-o-Mukhtar-i-Daulat-i-Asafia. He was Prime Minister for a quarter of a century and died in his 73rd year in 1219 A.H. (1804 A.D.)

(Calendar of Persian correspondence Vol. VII, p. 14.)

16,17,18,21,26,
32,33,102,103.

B

Baba Phadke, 20,22,23,24,26,
27,28,29,30,31.
Baba Rao Vakil, 32.
Babu Rao, 28.
Baharich, 4.
Bahiro Pandit Mahendale, 17,20,
22,23,26,
30,31,32.
—Son of, 17,18,31.
Bahlol Khan,
Son of Ismail Khan Punni of
Elichpur and brother of
Slabat Khan, 82,83.
Bahu, 81.
Bahu Begam, 39,47,48,50.
Bairagis, 70.
Baji, 30.
Baji Balwant, 28.
Baji Narayan Rao,
(Ahsham-Navis), 20.
Baji Rao, 33.
Baji Rao Moreshwar, 21.
Bakht Sing, 79.
Bakhtawar Wala, 69.
Balaji, 70.
Balaji Pandit,
(vide also under Nana
Phad Navis). 17,18,24,29,
31,32,33.
Balaji Pandit,
Sahasrabuddhe, 20,26,31.
Balaji Pandit, 104.
Balaji Pradhan, 103.
Bala Rao, Ingle, 65,66,67,68,69,
70,71,73,74,76,
77,78,79,80,81,
82,84.
Balgovind, 70.

Balkrishna, 41.
Baloba,
agent of Sindhia, 20,21,31.
Baloba,
clerk of Madhu Rao, 22.
Balwant Babu Rao, 29,31.
Balwant Rao, 26,63,65,75,
77,79,81.
Balwant Rao
Waganath, 32.
Balwant Rao,
Naigaon-Wala, 23.
Bandhora Wala, 88,90,93.
Bapuji Sindhia, 63,64,65,66,67,
68,72,73,77,78,
80,81,82.
Barat Beg Khan, 52.
Bargers, 52.
Barret, Mr., 50.
Barton, Col., 48.
Basant Sing Chaudhry, 79.
Bawan Rao, 68,73,76.
Begam Sahiba, 32,46,48,50,57.
Begam Samru,
(Shamru Begam), the celebrated
Princess of Sardhana, whose native
title was Zeb-un-Nisa, was the
wife of Shamru or Sombre. She
held an extensive Jagir at Sardha-
na, and died on the 27th January,
1836. She was buried in the
Church of Sardhana, of which she
was the founder. She was one of
the oldest and most sincere allies
of the English.
(Oriental Biographical Dictionary
p. 373.) 65.
Bhadavur Wala, Rajah, 74.

Bhagwant Rao,		Bhawani Kaluji,	102.
He was the Vakil (envoy) of		Bhawani Kanwar Chela,	67.
Bhao Bakhshi and Mahadaji Sin-		Bhawani Pandit Munshi,	101, 102,
dhia at Culcutta. When Daulat			103.
Rao Sindhia succeeded Mahadaji		Bhawani Shankar,	19.
he continued him in the same		Bhimaji,	64.
capacity on his behalf. In 1807		Bhimre Pandit,	32.
he retired from service and settled		Bhima Singh,	67, 72.
at Banares. He was succeeded in		Bhopal Wala,	83.
his office by his son, Kishen Rao.		Bhonsle,	
(Persian Records in I.R.D.		agents of	20.
C.P.C. Vol. VII, p. 29.)	64.	Bhure Khan,	80, 83.
Bhao Rao, Bakshi,	39.	Bijli (maid-servant),	59.
Bhasker Pandit,		Bilas Rai,	58.
(agent of Yashoda Bai),	20, 22.	British, the	
—Son of	30.	(vide also the English),	24.
Bhawani (Hindu Deity),	25, 30.	Bundelas,	83, 88, 92.

C

Campbell, General,		by reforms and good administra-	
Sir Archibald Campbell, (1739-		tion: he converted the floating	
91), Major General and K. B.		debt and arranged for seige of	
appointed Governor and Com-		Pondicherry, 1793: retired, Sep-	
mander-in-Chief of Madras in		tember 7, 1794: declined to be	
1786. Resigned in 1789 due to		Governor General of India: died	
ill-health. Died at London 1791.		September, 1826,	
(Buckland: Dictionary of		(Buckland—Dictionary of	
I.B. C.P.C. Vol. VIII, p. 18.)	5.	Indian Biography, p. 320)	6, 7.
Chandaji Pandit Lashkari,	101.	Chatar Bhoj,	63.
Chandi-Dana,	64.	Chattar sal,	67, 69, 70, 71, 73, 74,
Charbari,			75, 78, 79, 80.
cavalry men of,	46.	Chaubes, (of Kalinjar),	87, 88, 89,
Charles Oakeley, Sir, Baronet,			90, 91, 92, 94.
I.C.S.: Governor: Son of Rev.		Chauth,	15, 17.
William Oakeley: born February		Cherry, Mr.,	
27, 1751: went out to Madras		George Frederick Cherry (1761-	
in the E.I. co's service, 1767: was a		99), son of George Cherry, entered	
Secretary in 1773: and 1778-80,		the Bengal Civil Service in 1778.	
also Judge Advocate General and		He accompanied Lord Cornwallis	
Translator: President in 1781-4 of		as his Persian Secretary to Madras	
the committee of the Assigned Re-		in 1793. He was afterwards ap-	
venue of Nabob of Arcot: Presi-		pointed Resident at the court of	
dent of the Board of Revenue,		Oudh. In July 1796 he was ap-	
Madras 1786-8: made Baronet in		pointed Judge at Benaras court	
1790: named Governor, but had		of Appeals and subsequently he	
to remain as Second in Council		became Agent to the Governor	
until Medows retired in August		General at Benaras. Here on	
1792: the charge of the civil		January 14, 1799 he was assassi-	
Government was very onerous in		nated by Vazir 'Ali', the reputed	
supplying the wants of Cornwallis'		son of Asafud-Daulah.	
Army in the field: made possible		(Buckland, Dictionary of I. B.	
		C.P.C. Vol. VII, p. 311.)	48, 51.

Chimna Bai, 101,107.
 Chimna Babu, 102.
 Chimmaji Pandit,
 Vakil of Rang Rao,
 Raja Bahadur, 26,28,31.
 Chimmaji Rao, 33.
 Chintaman Rao, 18.
 Chintaman Pandit, 20.
 Chintu Pandit, 25.
 Chitnavis, 30,63.
 Chitra Sait, 45.
 Confederacy,
 (against the English) 15,16.
 Coote, Eyre, Sir, (1726-1783)
 Born in 1726. Fourth son of
 the Rev. Dr. Chidley Coote. En-
 tered the Army in 1745. Went to
 India in 1754 with the 39th Regt.
 and became captain on June 18,
 1755. In January 1759, he was
 Gazetted Lt-Colonel of the 84th
 Regt., and to command the troops
 in Madras. In the war with the
 French, under Lally, he took
 Wandiwash, November 30, 1759
 and the fort of Carangooly, re-
 lieved Trichnopoly, defeated the
 French at Wandiwash, January 22,
 1760, and took Arcot. He be-
 sieged Lally in Pondicherry, while a
 naval force attacked it by sea. He
 was made Commander-in-Chief of
 India on April 17, 1777. Suc-
 ceeded General Clavering as
 Member of the Supreme Council
 at Calcutta on March 24, 1779.
 When Hyder Ali of Mysore de-
 clared war, invaded the Carnatic
 in 1780 and defeated Colonel
 Baillie at Perambakam, Warren
 Hastings despatched Coote to
 Madras, where he reached on
 November 5, 1780. Early in 1781,
 Coote took the field against Hyder,
 raised the siege of Wandiwash,
 marched on Cuddatore, attacked

Chelambakam and won a deci-
 sive victory at Porto-Novo July 1,
 1781, besides defeating Hyder at
 Perambakam, August 27, effect-
 ing the relief of Vellore and the
 capture of Chittore. His last
 encounter with Hyder was the in-
 dicisive skirmish at Arnee, June 2,
 1782.

(Buckland-Dictionary of I.B.
 p. 93.)

Cornwallis Lord, 16.
 Governor General of India,
 (1744-1819),
 Cornwallis Lord,
 Governor General of India,
 (1738-1805)

Son of Charles, First Earl: accep-
 ted the Governor Generalship in
 1786: held the appointment from
 September 1786, being also C-in-C
 and K.G. in December 1790, he
 took the command in Madras
 against Tippoo. Captured Banga-
 lore, March 21, 1791: defeated
 Tippoo near Srirangapatam: took
 Nandidrug, October 19: Savan-
 drug December 21: besieged Sri-
 rangapatam, February 1792, when
 Tippoo submitted, and signed
 peace, ceding territory and paying
 a large indemnity: Cornwallis
 created a Marquis, August, 1792:
 he left Madras onwards, on Octo-
 ber 10, 1793: in 1805 he was re-
 appointed Governor-general and
 C-in-C in India and assumed
 charge on July 30: on his way up
 country, he died at Ghazipur,
 October 5, 1805.

Buckland-Dictionary of I.B.

p. 94.
 Council, of the Governor-General
 of British India at Calcutta, 45.
 Chudhris, of Karahari, 58.
 Chunia Begam, 39.

D

Dadu Pandit Maratha, 20.
 Daji,
 son of Parashuram Pandit, 23.
 Daji,
 Mukhtar of Udaipur Wala, 63.

Daji Malhar, 24.
 Darab Beg Khan, 47.
 Darbar, 4,22,26,27,
 28,29,31.
 32,47,63.

Darjansal (Garasiah)	69,74,75, 79,80,81, 82,83,84.
Darogha,	
—of the garden,	57.
—of the Qarawals,	58.
Darwesh,	52.
Daulat Ram,	75.
Daulat Rao Gourpade,	19.
Daulat Rao Sindhia, (vide also Sindhia),	33,49,50.
Deccani horsemen,	91,93.
Delegation, of Mir Alam and Sham Raj Bahadur,	17.
Deo Singh,	79.
Dholkal Singh,	88.
Dhonde Ba, agent of Sindhia,	20, 21,24,26,27,30,31.
Dhondo Pandit Jogal,	30.
Dhondji Wagh, (Dhundia Wagh),	

The free booter, who had for several years with a formidable band, pillaged and laid waste the frontiers of Mysore. This robber assumed the title of king of the two worlds and aimed, doubtless at carving out for himself some independant principality after the example of Haider Ali in whose service he originally commenced

his adventurous career. Subsequently he incurred the displeasure of Tipu Sultan, who chained him to the walls of his dungeons in Srirangapatam from which "durance vile" he was liberated by the English soldiers after the taking of Srirangapatam. He proceeded to threaten Mysore with 5000 cavalry. His subjugation and subsequent death relieved the English Government from an enemy who might eventually have afforded considerable annoyance.

(Oriental Biographical Dictionary, p. 120.)	25.
Digambar Pandit,	17.
Dilawar Ali Khan,	43.
Dilawar Jang Bahadur,	7.
Dinkar Anand Rao,	29.
Dinkar Pandit Bharrbade,	

He was a highly trusted soldier who was detailed as a body guard of Madho Rao II by Nana Far-navis.

Domesar Sastri,	21.
Donkiji,	84.
Dudrence, Mr.,	83.
Dumram,	
son of	49.
Dutch, the	9.

E

East India Co.,	7,8,9,97.	English, the	4,11,15,16, 45,47,49,53,54,55.
Governor of (Lord Hobart),	9.	English army,	97.
Eko Baba,	76.	Europeans,	3.
Emperor, of Delhi,	50.		

F

Faqir Chand, son of	52,58.	Fateh Singh Gaikwar,	16,82,83.
Faizullah,	65.	Fateh Sitamaurwala,	82.
Faizullah Khan,		Fazle Ali Khan,	59.
...sons of	56,59.	Fellows, Mr.,	44.
...grand son of	56.	Floyer, Mr.,	
Fateh Ali Khan,		(Masleh-ud-Daulah),	5.
(vide also Tipu Sultan)	5.	French, the	4,5,53,54,55.

G

Gaikwar,		Gaj-karan,	
(Dynastic title of the rulers of Baroda),	20.	the elephant,	39.

Ganesh,
 Festival of, 16.
 Shrine of, 27.
 Gangadhar,
 the Diwan, 41.
 Ganpat Rao, 31.
 Ganpat Rao,
 Malhargarhwala, 74.
 Ganpat Rao Panse, 21,25,30.
 Gardis, 3.
 Garsiah Singh, 69.
 Ghairat Talab Khan, 102.
 Ghani Bhadur, 90,93.
 Ghansi Ram, Kotwal,
 A Gaud Brahman of Aurang-
 abad; his name was Sawaldas.
 He was appointed as Kotwal at
 Poona on 8-2-1777 A. C. At
 Nana's secret instigation he
 weeded out the traitors. He was
 reported to have been very wicked
 unscrupulous person and had a
 very miserable end. Madhao
 Rao II asserted his independence
 for the first time against Nana in
 his case. He was stoned to death
 on 13-8-1791. 25.
 Ghansi Ram, 79.
 Ghulab Khan, 10.
 Ghulam Muhammad Khan,
 Rampurwala, 40.
 —brother of 40.
 Gulam Qadir 'Khan',
 Munshi, 51,52.
 Girdhari Das, 75.
 Girdhari Lal, 71.
 Goddard, Col.,
 Goddard, Thomas (1740-1783)
 Grandson of Thomas Goddad,
 Canon of Windsor: at Madras
 with his regiment under Coote,
 1759-61: in the 84th regt. in the
 Bengal campaign, 1763: joined the
 Bengal Army: raised "Goddard's
 battalion" of sepoys at Murshid-
 abad in 1764: served in quelling
 the mutiny at Patna, 1766: at
 capture of Burrareah, near
 Chapra, 1770: and against the
 Mahrattas in Rohilkund, 1772:
 in command at Berhampur, 1774:
 and of the contingent at Luck-
 now, 1776: commanded, in suc-
 cession to Colonel Leslie, the
 Bengal contingent which march-

ed across India to aid the Bombay
 Army against the Mahrattas,
 1778-81: took Mhow: Ahmad-
 abad on Feb. 15, 1780: defeated
 Sindia: captured Bassein, Dec. 11,
 1780: threatened Poona: Goddard
 was compelled to retreat: treaty
 with Sindia, October 1781:
 Brig-General: appointed Comman-
 der-in-Chief of the Bombay Army:
 retired for ill-health: died at sea,
 off the Land's End, July 7, 1783.
 (Dictionary of Indian Biogra-
 phy) 4.
 Gokal Chand, 52,55,58,68.
 Gopal Rai, Munshi, 24.
 Gopal Rao Munshi, 28.
 Gopal Rao, 3,30.
 Gopal Rao,
 brother of Rang Rao, 30.
 Governor,
 of Chinnapatam,
 (General Campbell), 55.
 of Madras (Sir Charles
 Oakeley) 6.
 of East India Co.,
 (Lord Hobart), 9.
 Governor General,
 of India, 7,9,48.
 Sir John Shore (1795 to 1798 A.D.)
 45,47,48,49.
 Govind Pandit (Panth), 87,88,89.
 Govind Pandit Godbole, 22,23,
 24,25,28,29,31.
 Govind Panth Tantia, 63.
 Govind Ram, 82.
 Govind Rao, 20,23,28,30.
 Govind Rao Baji, 20,22,
 27,29,31.
 Govind Rao Bhagwant,
 (agent of Krishna Rao Bullal),
 15,18,19,33,103.
 He was an official in the adminis-
 tration of Poona and was the
 Peshwa's envoy at the court of
 Hyderabad with Govind Rao
 Kallay.
 Govind Rao Kishen,
 Alias Bappo, alias Kalla—
 Poona Court's deligate at Hyder-
 abad. 103.
 Govind Rao Neelkant,
 Khasgiwala, 30.
 Govind Rao Pingle,
 He was the son of Bhagwant

Rao, Vakil of Peshwa Modhao Rao II at the court of Nawab Ali Khan Bahadur. He was trained under Govind Rao Kale. He died on 3-11-1878. He had a son Venkat Rao who also took prominent part in political affairs of the

time. He died in 1881. 20,21,22,
23,24,25,26,
28,29,31,32.
Grasiah, 73,74.
Gregory, Mr. 54.
Gulab Singh, 41.

H

Hanwant Singh, 88.
Hariba,
Son of Parashuram Pandit, 26.
Hari Bhagat, 26,30.
Hari Pandit Pharkia,

In 1762 Hari Pant was appointed a karkun by Peshwas Modho Rao I. He was one of the members of Poona ministry, which was formed in 1773 to check the ambition of Raghunath Rao. In 1775 he was sent in pursuit of Raghunath Rao who marched towards Gujrat with a view to forming an alliance with the English. He was defeated at the battle of Aras on May 17, 1775. He was dispatched with a large force in 1777 to the Carnatic against Haidar Ali, but he met with no success. In 1778 he completely outwitted Haidar Ali at Miraj. In 1780 Hari Pant was the commander of the mahratta army which was sent against General Goddard. He heroically prosecuted the war against Tipu after the capture of Badami fort by the latter in 1786. He died on June 19, 1794. Grant Duff: History of the Mahrattas; Poona Residency Correspondence, Vol. IV.

(Persian Correspondence Vol. III P. 44.) 104.

Hari Pandit,
Son of Parashuram Pandit, 25,
27,103,104.
Hari Sing, 79.
Harji Sindhia, 72,79.
Harkara, 11,51,54,59.
Harlal Singh, 65,69,71,
74,75,79,80.

Harter Singh, 56.
Hasan Khan, 53.
Hasan Raza Khan,

Mirza Hasan Raza Khan was an intimate personal friend of Nawab Asafud-Daulah. In 1776 the Nawab appointed him his naib or deputy with full powers. But as he lacked administrative experience Haidar Beg Khan was made his coadjutor. Though he continued to hold the high office and enjoy the Nawab's favours he was in a short time eclipsed by the more able Haidar Beg Khan.

(Hoey: History of Asafud-Daula: Calendar of Persian Correspondence Vol. VII. P. 4.) 37,39,
40,54.

—Son of
Himmat Bahadur (Raja), 39.

Raja Himmat Bahadur was the title of Anupgir Gosain. He was a Brahmin by birth and when quite young he and his elder brother, Umraogir, were sold by their widowed mother during a famine to Naga Gosain, Rajindragir, who commanded the Naga force in the service of the Nawab Vazir of Oudh. The two brothers were brought up by Rajindragir and on his death they succeeded to the command of his force. In 1762 Himmat Bahadur waged war against Hindu Pat, the Raja of Bundelkhand, on behalf of Shuja-u-d-Daulah. In 1764 he fought on his master's side at the battle of Buxar. After Shuja-u-d-Daulah's death the Gosains were turned out of employment and in 1776 they joined Najaf Khan and continued to serve him and his

successors till Mahadaji Sindhia's rise to the regency of Delhi. Sindhia at first befriended Himmat Bahadur but later on there was a disagreement between them and it was settled that Himmat Bahadur should retire to Brindaban and receive a Jagir. But after a time Umraogir rebelled against Sindhia and was joined by his brother. They applied to the Nawab Vazir for re-entering his service but this was not allowed and they continued to give trouble to Sindhia. In 1789 Himmat Bahadur joined Ali Bahadur with 3,000 infantry,

2,000 cavalry and 20 pieces of artillery and helped him in getting Bundelkhand. In 1803 he offered his services to the British and joined Col. Powel against the Mahrattas. As a reward for his services and allegiance he was granted a part of Bundelkhand and a tract near the Jumna and the town of Kalpi were also assigned to him where he lived till his death in January 1804.

(Calendar of Persian Correspondence Vol. VII P. 17.) 87,88,
89,90,91,92,93,94.

H

Hira Nath, 75.
Hobart, Lord,
(vide under Government) 8,9.
Holland, John, 5,16,
Holkar,
agent of (Sripat Rao)
vide under agent, 31.
His Highness,
(a title conferred by the British
India Govt. on the rulers of Indian
States. Contextually the Nizam
of Hyderabad), 6.
Hundwi,
an Indian Bill of exchange, 64.
Husain,
(Grandson of the Holy prophet
of Islam), 27.
Hyderabad, 3,9,15,32,49.

Hyder Ali Khan,
(also Hyder Naik) 3,4,5,16,19.
Hyder Beg Khan,
Haider Beg Khan was the Naib
or Deputy of Nawab Asafud-
Daula from 1776-1791. He pro-
vided a capable minister and nego-
ciated the treaty of 1787 by which
the subsidy to the company was
fixed at 50 lacs annually, the
powers of the president were res-
tricted and no Europeans were
allowed to live in the Nawab
Vazir's dominion without the
written permission of the Governor
General. He died in 1791.
(Calendar of P. Correspondence
Vol. VII. P. 4.) 45,54.

I

Ibrahim Ali Khan, 56.
Id-uz-Zuha, 23.
Imam Bakhsh Khan, 71.
Imam Khan, 43,69,70,
71,74,83.

Imams, holy, 32,43.
Imamuddin Khan,
(Nawab) 70.
Isa Khan, 76.

J

Jagannath Pandit, 54.
Jagannath Rao, Raja, 5,6.
Jagirdar,
of Kanti (Yeshwant Rao),
25,26,28.

Jag Jiwan Rao Nimbalkar, 21.
Jai Singh Holas, 55.
Jai Singh, Rai, 51.
Jai Gopal,
(the news correspondent) 40,41.

- Jaising, Raja, 54,65,67, 68,69,71,73,74, 75,77,78,83,84. (Calendar of Persian Correspondence, p. 430.) 7.
- Jait Singh, Choudhry, Sarvihwala, 75.
- Jakwaji Rao, 64,66,68,69, 70,71,72,73, 77,80,81,83,84.
- Janardhan Pandit, 24.
- Jangli Mirza, 49.
- Jan Rao Yashwant, Payawala, 102.
- Jaswada Bai, 22.
- Jaswant Rao, 63,74,83.
- Jaswant Rao Sindhia, (vide under Sindhia), 67.
- Jatmal, the Sahu, 76,77.
- Jawahir Ali Khan, Khaja sara (Eunuch), 52,53.
- Jhansiwala, 64.
- Jhau Lal, 45.
- Jiwanji, 30.
- Jiwan Ram, (Vakil of sher Singh Hujrawala), 66.
- Jograj Mahant, 67,68,69,70,71, 72,73,75,76.
- John Kennaway, Sir, (1758-1836), Served as cadet in the Select Picket, Second Mysore War, 1781-85 and Persian Secretary to Col. Thomas Deane Pearse, commanding the detachment; A.D. C. to Lord Cornwallis; Resident at Hyderabad from 28 April 1788 till 1794; furlough 1794 till retirement. Granted in November 1796 an annuity of £500 per annum in consideration of the important services rendered by him to the East India Company. Appointed Colonel, East Devon Legion, Yeomanry Cavalry and East Devon Local Militia in 1805 —Hodson: Officers of the Bengal Army, 1758-1834.
- John Shore, Sir, Governor General of India (vide also under Governor General), Teignmouth, John Shore, First Baron (1751-1834). I.C.S.: Governor-General: born October 8, 1751: son of Thomas Shore: educated at Harrow: reached Calcutta in 1769 as a writer in the E.I. Co's Civil Service: became Member of the Revenue Council, Calcutta, 1775-80: Member of the Committee of Revenue: Revenue Commissioner in Dacca and Bihar: Member of the Supreme Council, 1787-9: wrote copiously on Bengal revenue affairs, in favour of a zamindari system, but opposed to the permanency of the revenue settlement, which Cornwallis introduced: assisted Cornwallis in many reforms: returned to England, 1790: created Baronet, 1792: Governor General of India October 28, 1793, to March 12, 1798: adopted a policy of non-interference, as ordered from England: but deposed Wazir Ali (q.v.) and substituted Saadat Ali, as Nawab of Oudh: met a mutiny of the officers of the Indian Army, 1795-6, with concessions: President of the Asiatic Society of Bengal, 1794: F.S.A.: made Baron Teignmouth, 1798: appointed Member of the Board of Control, 1807-28, and Privy Councillor: gave evidence before Parliamentary Committees on Indian affairs: joined "the Clapham Sect": was president of the British and Foreign Bible Society, 1804-34: died February 14, 1834: wrote in Asiatic Researches, the Christian Observer: published Memoirs, etc., of Sir William Jones, 1804: and edited his works.
- Dictionary of Indian Biography p. 417. 45,47,48,49.
- Junaji Jadau, 28.

K

Kale Khan,	80.	Rulers),	33,47,56,57,59.
Kallan Sahib,	53.	Khinchipurwala,	63,64.
Kamal Khan,	75.	Khudni,	3.
Kamalja Bai,	104.	Khundani (a tax),	16.
Kaman Singh,	88.	Kishan Rao,	15,16.
Karant Ram Raj,		Kishan Rao, Ballal,	15.
Vakil of Shuba Rao,	22.	Kishan Rao Balwant,	17.
Kasi Pandit Risaldar,	29.	Kishnaji Naik Thatte,	19.
Kazim Ali Khan,	3.	Kishnaji Pandit,	75,78.
Khamon Singh,		Kohidwala, Rava,	69,79.
Bandhora Wala,	88,90,93.	Kos,	68.
Khandu Pandit,	29.	Kotahwala,	80,82,83.
Khandu Pandit Thatte,	28.	Kotwal, of Poona	
Khande Rao,	25.	(Vasu Deo Pandit Joshi)	29.
Khandoji,	64,73,101,102,	Krishna Pandit,	67.
	103,104.	Krishnaji Pandit,	65.
Khanwa Bhau, (Khanwaji),		Krishnaji Naik Thatte,	29.
(Amil of Shahjahanpur),	66,72.	Kroh,	55,64,65,66,67.
Kharita,		Kroliwala,	79.
(by Daulat Rao Sindhia),	38.	Krore,	51.
Khilat (S).		Kuruji.	23.
(Robes of honour granted by the			

Lakhwaji,	50,54,65,67,69,70,	Laldas, Bairagi,	71.
	72,73,74,75,76,77,	Letter of credence,	
	78,80,81,82,83,84,89.	(Delegation of Mir Alam and	
Lakhwateri Wala,	67,68,80,83.	Raja Sham Raj),	71.

M

Machalpur wala,	64.	Raghoji Bhosla I. He succeeded	
Macpherson Mr.	45.	his eldest brother Ranoji or Janoji	
Madaji, Malhargarhwala,	83.	Bhosla in 1772 and died in 1788.	
Madar Saheb,	39.	(Oriental Biographical	
Madho Rao,	20,27.	Dictionary p. 228.)	16,102,104.
Madhu Rao,			
(clerk of Baloba),	21,22,28,30.	Mahdi Ali Khan,	
Madhu Rao,	66,74,84.	(son of Nawab Saadat	
Madhu Rao Panse,	22,25,31.	Ali Khan),	56.
Madhu Rao Ramchander,	25.	Malet, Mr.,	
Madhu Rao Raste,	29,32.	(Resident at Poona), vide	
Mahapat Rao Chit navis,	31.	also under Resident.	7,39.
Maharaja Chatarpati,	30.	Malhargarhwala,	79.
Maha Rao Nimbalkar,	32.	Malhar Pandit,	24.
Mahdaji Pandit,	23,28,32.	Malhar Rao,	31.
Mahdaji Pandit Katia,	28.	Mandals,	46.
Mahda Seth,	3.	Mersia Khani,	41.
Mahdhoji Bhosla,		Martin, Mr.,	
The third Raja of Berar of the		Vakil of,	39.
Bhosla family, was the son of			

Martyred Nawab,		(Oriental Biographical	
sons of,	49.	Dictionary page 253.)	49,59.
Medows, General,	6.	Mirz Kochak,	
Mian Hafizuddin Khan,		Murshad zada,	51.
(Darwesh),	42.	Mirza Mangli,	49.
Mian Khan,	75.	Mirza Suleiman Shikoh,	41.
Mian Sandal a eunuch,	57.	Mohammad Ali Beg,	
Michael, Mrs.,	72.	Benarasi,	56.
Mills, Mr.,	52,57.	Mohammad Ali Khan,	
Mir Alam Bahadur		Aghani,	37.
Title of Mir Abdul Qasim the		Moinud-Daula,	
prime minister of the Nizam of		Arastu Jah,	15.
Hyderabad. This nobleman for		Morar, Mr.,	
upwards of thirty years had taken		(the Resident),	48.
a lead in the administration of		Maropanth,	67.
affairs in the Deccan. He died in		Mubarak-ud-Daula,	
the month of November 1808, and		Nawab	42.
was succeeded by Munir-ul-Mulk.		Mughal Ali Khan, Nawab,	76.
(Oriental Biographical		Muhammad Anwar,	41.
Dictionary page 249.)		Muhammad Baig,	88.
	16,17,18,19.	Muhiuddin Sahib,	3.
Mir Ali Raza,	4.	Muizuddin Sahib,	42.
Mirak Sahib,	47.	Mukundara,	80.
Mirdah,	41.	Mukundpurwala,	87,88,89,
Mir-e-Manzil,	63.		90,91,93.
Mir Ikram,	43.	Munro, General,	4.
Mir Shabbrate,	58.	Munshi Sahib,	39,51,57.
Mir Zakir,	56.	Mushrif,	46.
Mirza Haji,	39.	Masleh-ud-Daula,	
Mirza Jangli,	49,59.	(Mr. Floyer),	5.
Nawab Saadat Ali's Second		Mutasaddis,	26,31,32,49.
brother			

N

Naiks (of Gosain),	90.	Nand Kishore,	
Nana Jai Ram Thatte,	69.	Vakil of Datiawala,	65.
Nanak Panth, Phadnavis,	88,89,	Narayan Rao,	20,22,23.
	91,94.	Narayan Rao,	
Nana Phad Navis,		Ahsham Navis,	24,26,27,28,31.
(Farnawis or Pharnawis),		Narain Rao Bakhshi,	83.
was the Karkun of Madho Rao		Naro Chakkar Deo,	19,20,21,22,
Peshwa. His original name was			23,25,26,28,
Janardhan, and he rose by the aid			29,30,32.
of great ability and lack of scruple.		Naro Pandit Majmundar,	26,30.
Was rival of Madhoji Sindhia,		Naro Shankar,	69.
whose great-nephew Daulat Rao		Narsinghgarwala,	
caused the Nana's fall and ruin.		(Achat Sing),	74,75,79.
Died about 1797.		Narsing Rao,	
(Oriental Biographical		(Agent of Hyder Ali Khan),	16.
Dictionary Page 291.)		Narsing Khande Rao,	23.
	24,25,27,	Naubahar, (maid servant),	57.
	30,193,101.	Nauman Yar Khan,	3.

Nauroz Ali Khan,	53.	(the dynastic title of the rulers of Hyderabad),
Nawab,		Nizam Ali Khan, Nawab or Nizam of Hyderabad in the Deccan, was the son of the famous Nizam-ul-Mulk 'Asaf Jah. He deposed and imprisoned his brother Salabat Jang on the 27th June, A.D. 1762, 4th Zilhijja, A.H. 1175, and assumed the government of the Deccan; but his power was much curtailed by the Marhattas, who obliged him to resign a great part of his territories and pay a tribute for the remainder. He made Haiderabad the seat of his government, reigned 42 lunar years, and died on the 17th August, A.D. 1802, 16th Rabi 11, A.H. 1217. He was succeeded by his son Nawab Sikandar Jah.
(Alaf Khan Bahadur),	10.	(Oriental Biographical Dictionary Page 300.)
(Asafud-Daulah),	33,38,39,40,41, 42,43,44,45,51.	
(Bhopal),	67.	
(Imamuddin Khan),	38, 47.	
(Mubarak-ud-Daulah),	42.	
(Saadat Ali Khan),	45,46,47,48,49, 50,51,52,53,54, 55,56,57,58,59.	
Nawab Vazir,	55.	
Nazr,	29,30,39,41, 50,52,56,58, 59,64,66.	
Nazrana,	48.	
Neelkant Rao,	25,29,30,32.	
Nephews of	32.	
Neelkantha Rao,	63,72,74,75.	
Nihal Singh,	79.	3,5,7,15,16,17, 18,19,102,103.
Nimbaji Baba,	32.	
Nisfi,	63.	Noor Muhammad,
Nizam,		(agent of Hyder Ali Khan), 16.

P

Palmer, Mr.,	38,39,45,49,72.	Daulat Rao Sindhia the Gwalior Chief. When M. D. Boigne who had the command of the districts of Koel, Aligurh etc. left India, Perron was appointed General and succeeded him, and continued in command till Lord Lake on 29th August 1803 took these places and General Perron, being defeated, went over to Lake. He subsequently returned home to France. (Oriental Biographical Dictionary p. 310.)
Pandit Rao,	54.	
Pandit Pradhan (Rao),	3,7,16,17,18, 101,103,104.	
Pandu Rang Rao,	25.	
Parashuram Pandit,	20,21,22,23,24, 25,26,27,28,29, 30,31,32.	
Parashuram Pandit Parlikar,	26.	
Parbat Rao Bhaikar,	22.	
Parsoji Bhonsle,	101,104.	
Parwanas,	45.	
Pedron,	69,72.	
Perron, Mons, (General),		63,71.
A French adventurer who came to India as a ship's carpenter and was employed by Nizam Ali Khan of Haiderabad under the celebrated Raymond. When on the 1st September, 1798 a treaty was concluded between the English and the Nawab, Perron with his French troops were discharged from his service and employed by		
Pesh-kash,		16
Peshwa,		
(a title of the Maratha rulers of Poona),	19,20,21,22, 23,25,28,30, 31,32,49.	
— (Mansion of),	21,22,23,28, 29,30,31,32.	
— (Store of),	24.	

Phad Navis,		Portuguese,	8.
(vide also Name Phad Navis),	20,22,29.	Potnavis,	33.
Pills (Mr.),	87,88,90,93,94.	Pratisudhi,	
Pindaris,	23.	clerk of	29,32.
		Prohit,	31.

Q

Qandhari Cavalry,	54,56.	Qiladar,	66,21.
Qasim Ali Khan,	58.		

R

Raghoji Bhonsle, (Raghoji Bhosle II),		(agent of Holkar),	28.
Succeeded his father, Madhoji Bhosla, in the Government of Berar or Nagpur in May 1788 and died on the 22nd March 1816.	97,101,102, 103,104.	Raja Rai Rayan Dianath Want Bahadur,	6.
(Oriental Biographical Dictionary p. 324.)		Raja Ram Chander,	3.
Ragho Pandit,	26.	Raja of Rewa,	
Raghotam,	19.	(Mukundpurwala),	87,88,89, 90,91,92,94.
Raghotam Rao, (son of Haibat Rao Gopal),	15.	Raja Shivpurwala,	63.
Raghotam Rao,	18,26,30.	Ramanji Pandit	22,23.
Raghat Rao,	30.	Rambha Nimbalkar,	26.
Raghu Pandit,	17.	Ramchander Bahadur,	3,30.
Raghunath Rao,	4,17,21,22.	Ramchander Rao Phadke,	18.
Raghu Pandit Thatte,	21,24,26.	Ramchander Pandit,	
Rai Haibat Rao Gopal,		Vakil of Bhonsle,	28.
(Akhbar-Navis at the court of Rao Pandit Pradhan, Poona),	15.	Ramchander Watolia,	22.
Rai Pem Raj,	42,46.	Ramchander Naik Watolia,	24,32.
Rai Sahib Ram,		Ramchander Naik Pranjape,	28.
(Akbar Navis),	52,56.	Ramdhani, son of	50.
Rajab Beg Khan,	43.	Ram Singh,	67,69,79,82.
Rajgarh Patanwala,	64.	Ramzan Ali Beg,	57.
Raja (Lakhwaji),	63,64,66,68.	Rang Rao,	25,30.
Raja Ambaji,	67,68.	Rang Rao,	77.
Raja Bahadur Narsing,	25.	Rani, Jaipurwala,	83.
Raja Bahadur Sada Sukh,	30.	Ranjit Singh. Raja,	71.
Raja Chait Singh,	51.	Ranmast Khan,	3.
Raja of Datia,	64,67,78.	Rasul Khan,	88.
Raja Jagannath Rao,	5.	Ratan Chand,	52,55,58.
Raja of Jaipur,	40,67,68,79.	Ratan Singh,	77,83.
Raja Jaisingh,	68.	Rajaji Patel,	32.
Raja Jhau Lal,	33,38.	Resident,	44,47,48,50, 54,55,58.
Raja of Kolhapur,	29.	—of Lucknow,	52.
Raja of Kandy,	9.	—of Poona (Mr. Mallet),	7.
Raja Pandit,		Reynolds, Mr.,	45.
		Resaldars,	43,45.
		Roberts, Andrews,	9.
		Roberts, Major,	7.
		Roshan Khan,	38.
		Roshan Khan, Muhammad,	41.
		Rustum Beg,	55.

Saadat Ali Khan, Nawab,
(vide under Nawab)

Surnamed Yemanuddaula, was raised to the masnad of Audh at Lucknow by Sir John Shore, Governor-General, after the death of his brother Nawab 'Asaf-ud-daula, and the dethronement of that Nawab's adopted son Wazir 'Ali Khan, on the 21st January, A.D. 1798, 4th Shaban, A.H. 1212. He died, after a reign of nearly 17 years, on the 11th July, A.D. 1814, 22nd Rajab, A.H. 1229, and was succeeded by his son Ghaziuddin Haidar, who was afterwards crowned king of Audh. In the treaty with Saadat Ali Khan, the annual subsidy was fixed at 76 lakhs of rupees and the English force in Audh at 10,000 men. The fort of Allahabad was also surrendered to the English. Twelve lakhs of rupees were to be paid to the English as compensation for the expense of placing him on the masnad, and he was restrained from holding communication with any foreign state, employing any Europeans, or permitting any to settle in his dominions, without the consent of his British ally. 48,90,91.

(Oriental Biographical
Dictionary page, 337.)

Saadatyar Khan, 55.
Sadashiv Naik Watolia, 19,24,29.
Sadashiv Pandit, 24.
(of Benares), 56.
Sadashiv Pandit Dase, 31.
Sadashiv Ram, 101,103,104.
Sadashiv Rao, 25.
Sadlier, Mr., 5.
Salij Ram, 83.
Sanad,
of Rewari, 6.
Saifullah Khan, 28.
Sardars, 3,57,63,65,68.

Sardeshmukhi, 17,19.
Sarfraz-ud-Daula, 51,53,55,58.
Sarpech, 33.
Sarwalpurwala, 65.
Sathwaji, 63.
Sathwaji Patel, 66,82.
Sawai Singh, 79.
Sayyid Jamaluddin Khan,
grandson of 47.
Sayyid Raza Khan, 49,50.
Sazawal, 51.
Seh-bandi, 52.
Shafiya Sect, 4.
Shah Hasannullah wala
Pirzada, 47.
Shaikh Kalbe Ali, 63.
Shambhunath, 63,64,66,67,
75,76,80.
Shambu Ram, 74.
Sham Raj, Raja, 16,17,18,19.
Sham Rao, 3.
Sham Rao Ballal, 23,26.
Shamshir Singh, 83.
Shawl,

(a robe of honour conferred by a ruler or others in authority to a person subordinate to or lower than them as a mark of appreciation and goodwill), 45,49,51,52,
56,57,59.

Sheikh Madari, 78.
Shikh Maqsud, 58.
Shendells, Mr., 9.
Sher Singh gerasia
Hujrawala, 66.
Shiam Lal, 71.
Ships
—of the English, 8,9.
—of the French, 8.
—of the Portuguese, 8.
Shrimanth, 20,24,25,26,27.
Shiva, 25.
Shivapurwala, 68.
Shiv Ram Modak, 31.
Shiv Ram Pandit, 27,28.
Shiv Ram Pandit Modak, 22,23,26,
27,28,29,
31.
Shiv Rao Bhanjhansi, 78.
Shuba Rao,
(Vakil of Karant Ram Raj), 21,
22.

Shujaat Beg Khan,	42.	Soddheshar Rao,	30.
Sikhs,	55,57.	Sowcars,	47,64.
Sindhia,		Special Tribunal,	47.
(Title of the rulers of		Sri Kishen,	70,72.
Gwalior),	20,21,22,23,	Sripat Rao,	24,31.
	25,26,27,33,	Sripat Rao Panse,	28.
	54,63,65.	Sripat Rao Patwardhan,	27.
—Anthoji (Sindhia),	63.	Subhedar Anand Rao,	24.
—Bapuji (Sindhia),	63,64,65,	Suddan, Movlivi,	51,52,56.
	66,67,68.	Sukh Lal,	63,67,68,70,
			72,75,79.
—Daulat Rao Sindhia,	33,49,50.	Sukkharam,	21.
—Jaswant Rao Sindhia,	67.	Sukkharam Bapu,	3.
—Ladies,	80.	Sukkharam Panse,	21,26.
Sinwaji Patel,	68.	Sukhwarnder,	22,23.
Sirajud-Daula,	4.	Suleeman Beg Khan,	64.
Sitaji,	83.	Suleeman Shikoh, Mirza,	49.
Sita Ram Raj,	97.		

T

Tabut		Tupu Sultan	
of Holy Imams,	32.	(Fateh Ali Khan),	
Tafazzul Hussain Khan,	40,41,42,	vide also under Fateh Ali	
	43,44,45,46,	Khan),	4,5,6,7,8,10,
	47,48,49,54.		11,25,26.
Tahseen Ali Khan,	38,45,56,57.	Trumbak Rao, shab Navis,	20,22.
Tahsildar (Dumram),	49.	Trumbak Rao Appa,	24.
Tajummul Hussain Khan,	54,56.	Trumbak Rao Bhatta,	28,30.
Taluqdars,	23,53.	Trumbak Rao Parachure,	27.
Tankhadaran,	61.	Trimbak Rao Parachure,	33.
Tantia,	63.	Trimbak Yeshwant Rao,	28.
Tatya Sathe Anyaba Jun-		Troops,	
nairkar,	28.	—of the English,	9,55.
Tazias,	42.	—of the French,	11.
Thakur,	64.	—of Hyderabad,	3.
Thakuran,	63.	—of the Punjabis,	46.
Tikait Rai, Raja,	51,52,56,58.	Tulja Rao,	5.
Tikoji (Harkara),	10.	Tukaji Raghunath,	101,102,103.
Tilni Bahadur,	57.	Tukoji Holkar,	31,33.
Tisuma,		Turkish Cavalry,	38,88,90,91,93.
son of Venkat Nair,	9.	Tulsi Ram,	51,58.

U

Udai Pandit Maratha,	21.	Unkaji, Diwan,	66.
Ujjal Sing (Achal Sing),	76.	Uppal Rao (harkara),	11.

V

Vakil (S)		—of Bhonsle,	28.
—of Bapuji Sindhia,	66,67,68.	—of Chattarsal Deogarh wala,	64.
—of Bawan Rao,	68.	—of Darjan Sal,	68.

Vakil (S)

—of Raja of Datia,	67.
—of Datiawala,	65,66.
—of Daulat Rao, Sindhia,	54.
—of Govind Rao Pungle,	21.
—of Hyder Ali Khan,	6.
—of Jai Singh,	67.
—of Rajgarhwala,	65.
—of Khinchipurawala,	64.
—of Kokroonwala,	64.
—of Khanwa Bhaw,	64.
—of Mr. Martin,	39.
—of Rang Rao Raja Bahadur,	26,
	28,31.
—of Rajgarhwala,	64.
—of Sher Singh gerasia	
Hujrawala,	66.
—of Sivaji,	29.
—of Shuba Rao,	22.
Vasudeo Pandit Joshi,	29.
Vazir Ali Khan, Mirza,	
(Wazir Ali Khan)	

For a short time Nawab of Lucknow, was the adopted son of Nawab 'Asaf-uddaula, on whose death, in September, A.D. 1797, he was raised to the masnad of Audh at Lucknow, but after a short interval, grounds for disputing the authenticity of his pretensions having been established, he was deposed on the 21st January, A.D. 1798, by Sir John Shore, and Saadat Ali Khan, the brother of the late Nawab, was placed on the masnad. Wazir Ali was sent to Benares, where he murdered Mr. Cherry, the Political Agent, on Monday the 14th January, A.D. 1799, 8th Shaban, A.H. 1213. He at first fled to Butwal, and afterwards took refuge with the Raja of Jaipur, a powerful independent chief, who refused to give him up unless under a stipulation of his life being spared. To this it was thought prudent to accede, and being accordingly given up to the British in December following, he was brought down to Calcutta and confined at Fort William in a

bomb-proof, divided by iron-gratings in three parts; the longest, in the centre, was occupied by Wazir 'Ali and the other two by sentries, one English and one native. After many years captivity, he was transported to a more suitable prison, in the palace built for Tipu Sultan's family in the fort of Vellore where the females of his family subsequently joined him, and there he died. Lord Teignmouth, in the Life of his father, states that Wazir 'Ali died in vigorous confinement in Fort William, but this appears to be a mistake. His death took place in the month of May, A.D. 1817, Rajab, A.H. 1232, after 17 years 3 months and 4 days' confinement, and was buried at Kasi Baghan, close to a tomb of one of the sons of Tipu Sultan. He was then in his 36th year. His mother was the wife of a Farrash. The expenses of his marriage in A.D. 1795 amounted to 30 lakhs of rupees, while 70 rupees were sufficient to defray all the cost of his funeral in A.D. 1817; a strange reverse of fortune. 46,47,48, 51,52.

(Oriental Biographical Dictionary Page, 416.)

Vazir Garden,	57.
Vazir Mohammad Khan	
of Bhopal,	
(Vazir Mohammad,	
Nawab of Bhopal)	

An ally of the British Government, died in March, A.D. 1816, and his son, Nazar Mohammad Khan, succeeded him. 67,75,77, 78,80,83.

(Oriental Biographical Dictionary p. 416.)

Vazir Shah,	53.
Venkat Nair,	9.
Vithal Rao,	21,23,25.
Vithal Rao Kolia,	21,23,24,26,
	27,28,31.
Vyankoji, Bhonsle, Rajah,	101,
	102,104.

W

Wajihuddin Khan Nawab,	63,64,	Wardel, Mr.,	44.
	65,74.	Wazir Quli,	52.
Walajah Bahadur,		Wilayat Mohammed Khan,	84.
A title of Mohammed Ali Khan,		William Medows Sir	
Nawab of Karnatik, who died in		Major-General, Governor-	
A.D. 1795, aged 87 years.	8,9.	General of Madras,	6.
(Oriental Biographical		Women attendants,	32.
Dictionary p. 414.)			

Y

Yadji Patel,		Yesaji Pandit	20,24,26,31,32.
agent of Gaikwar,	20.	Yesaji Pandit Daruhikar,	31.
Yadji Patel,		Yeshwant Rao,	
Vakil of Govind Rao Pingle,	21.	Jagirdar of Kanti,	25,26,28.
Yashoda Bai,	20.	Yeshwant Rao Kantikar,	28.

Z

Zalim Singh,	64.	brothers, Mahmud Shah of Herat,	
Zaman Shah,		about the year A.D. 1800, and	
(King of Afghanistan),		confined in the Bala Hisar. When,	
King of Kabul and Qandahar,		in the year A.D. 1839, the British	
was the son of Taimur Shah and		Government placed Shah Shujaa	
grandson of the celebrated Ahmad		on the throne of Kabul, Zaman	
Shah Abdali. He ascended the		Shah was proclaimed king by the	
throne of Kabul after the death of		Afghans in January, A.D. 1842.	
his father in A.D. 1793, A.H. 1207.			57,60,
He advanced to Lahore in A.D.			90,91.
1796, A.H. 1210, and threatened		(Oriental Biographical	
to visit Delhi, but soon retreated		Dictionary p. 427.)	
to his own dominions, the tranqui-		Zamindars	
lity of which had been disturbed		—of Kalastri	9.
by the rebellion of one of his		—of Karahari	58.

Index of Places

A

Adoni,	16, 19.
Ahlapur,	67, 68, 70.
Ahmedabad,	27.
Aina Mahal Palace,	25, 47.
Aish Bagh,	40, 41, 58.
Ajmer,	71, 77, 81.
Akbarabad,	40, 41, 67,
	68, 77, 78, 84.
Ali Ganj,	54, 59.
Aligarh,	78.
Akola,	103.
Ambargarh,	4.
Ambegaon,	33.
Aminabad,	55.
Anandpur,	23.
Anagundi,	19.
Anup Shahar,	53.
Arcot,	9, 11.
Arcot (Fort),	4.

B

Babal Khera,	84.
Bajegarh,	70.
Balerna,	67.
Balkhera,	73.
Bankote (Bankot),	24.
Baradari,	42, 45, 54, 55.
Baradari (Kalan),	43.
Bareiley,	44.
Bawar,	80.
Bellary,	19.
Bengal,	6, 7, 97.
Benares,	51, 56.
Bhanpura,	80.
Bharatpur,	63.
Bhima (River),	33.
Bhopaltal,	65, 74, 75,
	77, 80, 83.
Bhoragarh,	91.
Bidnur,	4, 19.
Bijainagar,	95, 97.
Bir,	22.
Burhanpur,	49.

C

Cantonment (Lucknow),	55.
Carnatic,	5.
Chaurasi,	64.
Chahar Burj,	58, 59.
Chinchavoor (Tanjore),	5, 7.
Chinnapatam (Madras)	4, 5, 6, 7, 8,
	9, 10, 16, 97.
Cochin (Seaport),	9.
Chunargarh,	45, 47, 49.
Cuttack,	97.

D

Datia (State),	74.
Dekh (Dig),	81, 82.
Deogarh,	74.
Deoghar,	
(House of God, a temple)	20, 23, 24, 26,
	27, 28, 29,
	31, 32, 74.
Deopur,	74.

E

England,	6, 7, 8, 10, 44.
----------	------------------

F

Faizabad,	43, 45, 52, 57.
Farrukhabad,	45.
Fouladpur,	24, 25.
France,	8.
Frangipet,	4.

G

Ganjam,	6, 9, 97.
Ganges (River),	55, 57, 90.
Gangthari,	103.
Garmandla,	103.
Godavari (River),	103.
Gooty,	10.
Gopalpur,	6, 78.
Gujrat,	29.
Gumti (River),	44, 52, 59.
Gwalior,	73, 78.

H

Hadoni,	75.
Hindustan, (Upper India)	23.
Hyderabad,	3,9,15,32,49.

Konkon,	20,24.
Koraygaon,	33.
Kotah,	64,65,79,
	80,83.
Kunjsurda,	78.
Kurnool,	10.
Kutur,	16.

I

Idgah,	23.
Imambara,	
(Building in which Muharram is celebrated and services are held in commemoration of the death of Ali and his sons, Hasan and Husain)	42,43.
Indore,	77,83.

L

Lahaz,	64.
Lahore,	57,65,90.
Laursuri (Pargana),	72,73.
Lucknow,	37,38,39,41,89,91.

M

Jagannath (Puri),	97.
Jaipur,	67,76.
Junnair,	22,23,25,29.

K

Kalastri,	9.
Kalinjar,	87,88,89,
	90,91,92.
Kalkhera,	69.
Kanchankotah,	19.
Kanchi,	4.
Kandy,	9.
Kankarala (Lake)	27.
Karkhanas,	46,47,49,51.
Katraj (Lake),	33.
Kavalpur (Lake),	74.
Kaveripak,	4.
Kasi,	50.
Khamam Kalan,	4,6.
Khairpur,	65,66.
Kher,	26.
Khera,	87.
Khikar (Garh),	82,83.
Khogarh,	66.
Khushhalgarh,	72.
Kilpauk,	4.
Kokahra,	67.
Kol,	84.
Kolaas,	63.
Kollan (Port),	9.

Machalpur,	82.
Madras,	97.
Mahad,	24.
Mahalgarh,	70.
Mahalpur,	77,78.
Mahantpur,	67.
Malacca (Port),	9.
Malhargarh,	78.
Malwa,	88.
Mankaser,	27.
Maritius,	8,9.
Masulipatam,	5,6.
Mathura,	74,79.
Mau,	76.
Mewar,	81.
Moti Bazar (Lucknow),	39.
Moti Mahal,	46,47.
Moti Talab,	3.
Mukandpur,	91.
Mukandra Ghat,	80,82,84.
Musi (village),	33.

N

Nabha,	91.
Nagore (seaport),	4,9.
Nagpur,	6,101,104.
Nahargarh,	70.
Narwar,	64.
Negapatam,	4.

O

Ocharbari,	67.
------------	-----

P

Padhawar,	77.	Sazawalpur,	67,68.
Pakhan (River),	87.	Shahidrah (Lahore),	55.
Parenda,	26.	Shahjahanpur,	66,71,72.
Parnala (camp),	63.	Shahzadnagar,	38.
Parvati Hill,		Shakkardra,	104.
(Hill with temple near		Shamspur,	37.
Poona)	25,30.	Shasti (thana fort),	27.
Pataudi,	66.	Shish Mahal,	52.
Petha Bhawani,	24.	Shivpur,	70.
Phool Bari,	70.	Sholapur,	24.
Phulchery,		Sikakole,	16,97.
(vide also Pondichery)	4,7,8.	Sironj,	75,76,77,78.
Ponamalai (Poonamallee),	4.	Sitaman,	83.
Pondicherry,	3,5,7,11.	Siv Ram, (Wallajahabad)	7,11.
Poona,	3,4,15,16,20,21,24,	Sodan Arak,	21.
	25,26,27,30,33,49,	Sonda,	4.
	102,103,104.	Sondersi,	71,72,73.
Powaran Taluq,	81.	Srirangapatan,	3,8,10.
Pur,	39.	Suster,	74.
Purandhar (fort),	21,27.		

T

R

Raghogarh (Raghugarh),	54,65,66,	Tanjore (Chinjavore),	5,7.
	67,68,69,	Tellichery,	8.
	70,71,72,	Thana Fort, (Shasti)	27.
	73,79.	Tikait ganj,	51.
		Trichnopoly,	7,8.
		Tyak Guddah,	7.

Raichur,	16,19.
Raigarh (fort),	20.
Raisen,	78.
Raj Mahal,	39,50,54.
Rajmundry,	97.
Ramnagar (Thana),	67.
Ram Tek,	101.
Rewa (Rewah),	87,88,89,
	90,93.
Rewari,	63.

U

Ujjain,	65,71,72,73,74,76.
---------	--------------------

V

Vypin, (port)	9.
---------------	----

W

Sadhura,	79.	Wai,	23,24.
Saliogarh,	80,81.	Walajahabad (Sivram)	7.
Sarawa,	72.		
Sardinia,	8.		
Sasur,	33.		
Satara,	30.		
Savanore (Savanur),	24.		

Y

Yathal Bari,	29.
--------------	-----

۷۵،۴۹،۳۴،۱۹	ہولکر	۱۰۵	ہنونت سنگھ
۲۱،۱۷	ہیبت راؤ گوپال	۶۸	ہولاس راے
		۱۰۵	ہولکل سنگھ

ی

۴۶،۴۲،۴۱،۴۰		۴۲	یاداجی پنڈت
۴۶	یٹھل راؤ مودک	۳۴	یادجی پٹیل
۴۷	یساجی باپو	۴۳	یٹھل باڑی
۴۷،۴۶،۴۳،۴۱،۳۸	ییساجی پنڈت	۳۹،۳۸،۳۴	یٹھل راؤ کولیہ

نہال سنگھ ۹۳ نیلکٹھ راؤ ۹۰، ۸۸، ۸۶، ۸۴، ۷۵

و

۱۰۷، ۱۰۵	۹	والاجہ آباد
۱۰	۱۳، ۱۱	والاجہ بہادر
۷۵	۴۸، ۳۸	وائین
۱۰۵، ۱۰۴	۷۷، ۷۵	وجیہہ الدین خان (نواب)
۱۰۷	۸۸، ۸۰	
۹۸	۵۸	وری وال صاحب
۱۲	۶۹	وزیر (فوج)
۱۱، ۱۰، ۹	۷۱	وزیر باغ
۱۳	۶۷	وزیر شاہ
۹۹	۶۲، ۶۱، ۶۰	وزیر علی خان (مرزا)
۱۲، ۶	۶۶، ۶۵	ولندیز - ولندہ والہ
۱۲	۶۶	ویا پان
۱۳	۹۳، ۹۲، ۹۰، ۷۹	وزیر محمد خان
۱۲۲، ۱۲۰، ۱۱۹	۹۸، ۹۵، ۹۴	ونکھوجی بھونسلا
۳۹، ۳۸، ۳۷، ۳۵	۳۳	وکلانے بھونسلا
	۱۰، ۴	وکیل ریوان مکندپور والہ

ھ

۴۴، ۴۰	۸۹	ہادونی
۴۱، ۳۹	۲۲، ۲۱، ۷	ہالن (جان ہالڈ)
۱۲۱، ۱۸، ۱۷	۶۶	ہدہنی (ہنری) سلس
۹۴	۶۹	ہرتار سنگھ
۱۰، ۶، ۱۰، ۵، ۱۰، ۴، ۱۰، ۳	۹۳، ۸۶	ہرجی سندھیہ
۱۰، ۹، ۱۰، ۸، ۱۰، ۷	۶۵	ہرکارہ کوتوالی
۱۱۲، ۱۱۱، ۱۱۰	۸۸، ۸۵، ۸۳، ۷۷	ہر لعل سنگھ
۳۸	۹۴، ۹۳، ۹۰، ۸۹	ہندوستان
۶۹	۴۰	ہندو سنگھ
		ہری با

۶۹	میر ذکی (منجم)	۲۰	مہداجی پنڈت
۵۷	میر شہزادی	۴۳،۳۷	مہداجی پنڈت
۲۴،۲۳	میر عالم بہادر (میر صاحب)	۴۷،۴۳	مہداجی پنڈت بہمیری
۲۶،۲۵		۴	مہد سیٹھ
۲۹،۲۸،۲۷		۶۹	مہدی علی خان (صاحبزادہ)
۳۲،۳۱،۳۰		۹۰،۸۹	میاں خان
۶	میر علی رضا	۷۱	میاں صندل
۶۱	میرک صاحب	۵۷،۵۶	میاں معزالدین شاہ
۵۹	میگھناسن (میگھفرسن)	۹	میٹھوز (جنرل)
۲۷	میگھ دنبر	۷۲	میر اکرام
۹۶،۹۵	میوار	۵	میر خلیل

ن

۶۱	نبیرہ جمیل الدین خان	۴۴،۴۱	نارو پنڈت مجموعہ دار
۳۸،۳۶،۳۳	نرائن راؤ (احشام نویس)	۳۵،۳۴،۳۳،۳۲	نارو چکر دیو
۴۶،۴۱،۴۰		۴۰،۳۹،۳۷،۳۶	
۳۷،۳۴	نرائن راؤ	۴۴،۴۳،۴۲	
۹۸	نرائن راؤ بخشی	۸۳	نارو شنکر
۲۲	نرسنگ راؤ	۶	ناگپن
۴۰،۳۹،۳۸	نرسنگھ کھنڈے راؤ	۱۲۱،۱۱۹،۱۱۷،۸	ناگپور
۹۴،۹۱،۸۹	نرسنگھ کڈھ والہ	۱۲،۶	ناگور
۷۶	نرور	۱۰۸	ناہ گڈھ
۳	نعمان یار خان	۸۰	نانا جیے رام
۷۷	نند کشور	۱۰۵،۱۰۴	نانک پتہ پھرنویس
۶۴،۶۳،۶۲	نواب شہید	۱۱۰،۱۰۸	
۷۱	نوبہار	۱۱۱	
۲۲	نور محمد	۸۴،۸۰	ناہر گڈھ
۵۶	نوروز بیگ خان	۶	نایک
۶۵	نوروز علی خان	۳۵	نبالکر (جگ جیون راؤ)

۱۰۳	مکند پور والا	۲۳	مجلس گنیش
۱۲	ملاکا	۸۷	مچھلی بندر
۷۰، ۶۶	ملس (هنری)	۶۵	محلہ رستم بیگ
۳۹	ملہار پنڈت	۲۰	محمد آباد بیدر
۹۳	ملہار گڈھ	۱۳	محمد الف خان
۹۸، ۹۴، ۸۹	ملہار گڈھ والہ	۵۶	محمد انور
۱۹، ۱۸، ۱۰	منبئی (بمبئی)	۱۰۴	محمد بیگ
۶	مندرو	۵۶	محمد روشن خان
۶۰	مندل	۷۰	محمد علی بیگ بنارسى
۲۷، ۲۳	منڈلیہ (بہرون پنڈت)	۵۳	محمد علی خان افغان
۶۵	منشی صاحب کلان	۳	محمی الدین صاحب
۴۳	منور خان	۵	مخدوم صاحب
۸۸، ۸۰، ۷۷	منولعل (راجہ)	۳۴	مدارالمہام
۵۵	موقی بازار	۵	مراجی
۳	موقی تالاب	۵	مراجی
۲۲	مودھاجی بھوسلہ	۶۳	مرار صاحب
۱۲۳، ۱۲۱، ۱۲۰	مودھوجی	۶	مرتضی نگر
۱۱، ۱۰	مورس بندر	۷۲، ۶۳	مرزا جنگلی
۲۰	موروبہ پھرنویس	۵۴	مرزا حاجی
۸۰	موروپنتھ	۶۳، ۵۶	مرزا سلیمان شکوہ
۲۰	موروکرمان جی	۶۵	مرزا کوچک مرشد زادہ
۳۴	موریسر (باجی)	۶۳	مرزا منگلی
۴۹	موسی	۶۰	مرزا وزیر علی خان
۳۹	مہاد	۸۷	مشکل صاحب
۳۷	مہاراجہ ستارا	۷	مصلح الدولہ (فلایر)
۸۷	مہا راؤ	۲۰، ۱۹، ۱۷	معین الدولہ بہادر
۴۷	مہا راؤ نبالکر	۲۰	معفرت مآب
۱۳	مہتابی کارچوبی (خلعت)	۲۰	معفرت منزلت
۸۰	مہپت پور	۹۰	مغل علی خان
۱۱۹	مہداجی	۷۲	مکان چو برجہ

گویند پنڈت گوڈ بولے	۳۹،۳۸،۳۷	گویند راؤ پنگلہ	۳۶،۳۵،۳۴،۳۳
گویند پنتھ تاتیا	۸۰،۷۵		۳۱،۳۰،۲۹،۲۸،۲۷
گویند پنڈت واتولہ	۳۶	گویند راؤ کشن	۳۸،۳۷،۳۶،۳۵،۳۴
گویند راؤ	۳۵،۱۷	گویند راؤ نیلکنتھ	۱۲۱
گویند راؤ باجی	۳۱،۳۶،۳۳،۲۳	گھاٹ گنگ	۳۷
گویند راؤ بھگونت	۳۱،۱۹،۱۸،۱۷	گھاٹ مکندرہ	۷۱،۶۹،۶۷
	۲۹،۲۸،۲۷،۲۶	گھاسی رام	۹۹،۹۶،۹۵
	۱۲۱،۳۸،۳۲،۳۱،۳۰	گھوڑ پڑہ (دولت راؤ)	۹۳
		گیکو یارا	۳۲
			۸۰

ل

لاہور	۱۰۶،۷۷،۷۱،۶۹	لکھوا اتتری والہ	۸۹،۸۸،۸۷،۸۶،۸۵،۸۴
لعل داس بیراگی	۸۵		۹۵،۹۴،۹۳،۹۲،۹۱،۹۰
لکھنؤ	۶۶،۵۶،۵۵،۵۴،۵۳	لہاز	۸۱،۷۹،۷۸
	۱۰۸،۱۰۶	لہسوری	۹۸،۹۵،۹۴
لکھوا جی	۷۷،۷۶،۷۵،۷۳،۶۸،۶۴		۷۶
	۸۳،۸۲،۸۱،۸۰،۷۹،۷۸		۸۷،۸۶

م

ماچلپور والہ	۷۷	مارٹن	۷۱،۶۶،۶۳،۵۵
ماچل پور (مچل پور)	۹۷،۹۲	مال کھیڑہ	۷۸،۸۲
ماداجی	۹۸	مالوہ	۱۰۴
مادھو راؤ	۳۶،۳۵،۳۴،۳۳،۳۲،۳۱،۳۰،۲۹،۲۸،۲۷	مالیٹ (مسٹر)	۵۴،۱۰
مادھو راؤ	۹۹،۸۸،۸۰،۷۸	مانکیسر	۳۱
مادھو راؤ پانسہ	۳۶،۳۳،۳۲،۳۱	ماہل گڈہ	۸۳
مادھو راؤ دیوان	۸۰	مبارک الدولہ	۵۷
مادھو راؤ راستہ	۳۸،۳۶،۳۳،۳۱	متصدیان	۳۳
مادھو راؤ راجندر	۳۳	متصدیان پونہ	۶
مادھو راؤ متوفی	۳۰،۳۳	متہرا	۹۳،۸۸

۸۰	کھنڈو پنڈت (کارکن پرتی ندھی)	کو کھیڑہ
۹۸،۹۲	۴۷،۴۴،۴۳	کول
۷۵	کھنڈنی	کولارس
۱۲	کھنڈوجی بھونسلا	کولب
۹۵	۱۲۲،۱۲۱	کولی خان
۱۳،۱۲،۱۱،۱۰	کھنڈی	کونپنی (کمپنی)
۸۳	کھنڈے راؤ	کوہد والہ
۷۷،۷۶،۷۵	کھنوا بھاؤ	کھچی پورہ والہ
۷۸،۷۶	کھوگڈہ	کھدوجی
۷۸،۷۷	کھیرا	کھری پورہ
۹۸،۹۷	کھیڑ	کھکار
۱۰،۶،۱۰،۵	کھینچی پورہ	کھان سنگھ بندھورہ والہ
۱۱۱،۱۰۷	کھیل (جنرل)	کھم کلان
۸،۶		

گ

۳۴،۳۳	گنگا دھر	گاڑیان سندھیہ
۲۲	گنگا دھر (دیوان مرزا سلیمان شکوہ)	گائیکوار
۱۳	گنگ تھری	گٹی
۴۱،۳۴،۱۹،۱۸	گوالیار	گجرات
۵۳	گوپال راؤ	گج کرن
۱۲۱،۱۲۰	گوپال راؤ	گڈ منڈلہ
۸۹	گوپال راؤ مشی	گردھاری داس
۸۵	گوپال راؤ پنتھہ	گردھاری لعل
۱۴،۱۳	گوپال پور	گلاب خان
۵۶	گوڈ بولے (راگھو پنڈت)	گلاب سنگھ
۳۳	گورنر بہادر	گل ٹیکری
۴۴،۳۹،۳۵	گوروجی	گنپت راؤ پانسے
۸۹	گوکل جہرہ	گنپت راؤ ملہار گڈہ والہ
۱۵،۱۲	گوکل چند	گنجام
۱۰،۶،۲۵	گومتی	گنگ (دریائے)

۵۸،۵۶	کلمکتہ	۶۴	کاسی
۶۷	کلن صاحب	۴۳	کاسی پنڈت رسالہ دار
۹۰،۸۹	کمال خان	۹۸	کاسی راؤ
۱۰۵	کہان سنگھ	۳	کاظم علی خان
۱۴،۱۱،۹	کمپنی انگریز بہادر	۷۶	کاکرون والہ
۴۱،۳۷	کمپو سندھیہ	۱۰،۶،۱۰،۵،۱۰،۴،۱۰،۳	کالنجر
۱۲۲	کملجا بائی	۱۱۱،۱۱۰،۱۰۹،۱۰۷	
۳۹،۳۳	کنپو	۴۳،۳۹	کانٹی
۹۲	کنچ سودہ	۸۹	کاول پور
۳۰	کنچن کوٹہ	۶	کاویری پاک
۶	کنچھی	۲۰	کاہ دانہ
۴۱	کنکرالہ (تالاب)	۸	کتل
۳۱،۳۰	کنک گری	۱۱۵	کٹک
۱۰	کنوے (سر جان)	۸۳	کرسیہ سنگھ
۳۹	کنیزگان سرکار	۶۸	کرکری صاحب
۶۵	کوٹوال	۸	کرناٹک
۴۴	کوٹوالی پونا	۳۵	کرنٹ رام راج
۲۲،۱۹	کوٹور	۳۲،۳۱،۱۴،۱۳	کرنول
۲۴	کوٹ (جنرل)	۷۱	کرنیل صاحب
۷۸	کوٹلہ	۸۰	کرولی
۹۸،۹۷،۹۵،۹۳،۷۷،۷۶	کوٹہ	۹۳	کرولی والہ
۹۸،۹۷،۹۵	کوٹہ والہ	۶۵	کشمیرن
۶۴	کوٹھی بڑے صاحب	۳۳	کشناپا
۱۲	کوچی	۹۳،۹۰،۸۱،۸۰،۷۸	کشناجی پنڈت
۹۳	کورائی	۴۴،۳۲	کشناجی نایک تمہتے
۶	کورچر	۲۲،۲۱،۱۹،۱۸،۱۷	کشن راؤ بلال
۱۲،۹،۸	کورندور۔ کونر (گورنر) کونسلا	۲۶،۲۳	کشن راؤ بلونت
۴۹	کوری گانوں	۱۰،۶	کشگیری
۶۸،۶۵	کوسلیاں (کونسلیاں)	۸۰،۷۵	کلب عل (شیخ)
۳۹،۳۴	کوکن	۶	کلیاک

۷۲،۶۷	علی گنج	۳۱،۳۰	عظیم الدولہ
۳۷	عید الضحی	۱۰۵،۱۰۳،۱۰۳،۱۰۱	علی بہادر
۳۷	عید گاہ	۱۰۹،۱۰۸،۱۰۷،۱۰۶	
۹۱	عیسی خان	۱۱۲،۱۱۱،۱۱۰	
۷۱،۵۶	عیش باغ	۶	علی رضا (میر)
		۹۲	علی گڑھ

غ

۱۱۱،۱۰۷،۱۰۶	غنی بہادر	۶۶،۶۵	غلام قادر خان (منشی)
۱۲۰	غیرت طلب خان	۵۵	غلام محمد خان رام پور والا

ف

۷۲	فضل علی خان	۸۰	فتح چند
۷۲،۶۶	فقیر چند (پسران)	۹۸،۹۶	فتح سنگھ
۷	فلایر (مصلح الدولہ)	۲۲	فتح سنگھ گائیکوار
۱۹،۱۸	فوج فیروزی	۱۳،۷	فتح علی خان
۸۸	فوج گراسیہا	۶۸،۶۷،۱۳،۱۲،۱۱،۱۰،۹،۶	فرانسس
۳۰،۳۹	فولاد پور	۵۹	فرخ آباد
۷۱،۶۶،۵۹،۵۷	فیض آباد	۲۱	فرنکی
۷۷	فیض اللہ خان	۱۳	فرنکی کندہ
۷۲،۷۰	فیض اللہ خان (پسران)	۱۱۵	فرنکیان
۵۸	فیلاس صاحب	۶	فرنکی پیٹھ

ق

۳۴	قبایل یٹھل راؤ	۷۲	قاسم علی خان
۷۲	قراولان (داروغگی)	۳۷	قاضی
۷۱،۶۷	قندھاریان (رسالہ)	۹۱	قاضی سرونج

ک

۳۳	کارکنان	۴۹	کاترج
۴۵	کارکن بالوبا	۱۸،۶	کادر (جنرل)
۹	کارن والس	۴۴،۴۲،۳۴	کارپردازان سندھیہ

۶۳،۶۲،۵۹	تنور صاحب (جان)	۳	شام راؤ
۳۹	شولا پور	۷۱،۶۹	شاہدرہ
۵۴	شہزاد نگر	۸۶،۸۵،۷۸	شاہ جہاں پور
۴۰،۳۷	شیام راؤ بلال	۶۱	شاہ حسن اللہ والہ پیرزادہ
۸۵	شیام لعل	۳۸	شاہ نور
۷۵	شیخ کلب علی	۶۰	شجاع الدولہ
۹۳	شیخ مداری	۴	شجاع الملک
۷۲	شیخ مقصود	۶۱،۵۸	شجاعت بیگ خان
۱۱	شیر (کیپٹن)	۵۷	شجاعت خان
۸۰،۷۸	شیر سنگھ گراسیہ حجرہ والہ	۳۷،۳۶،۳۵،۳۴،۳۳،۳۲	شری منت
۶۶	شیشہ محل	۴۳،۴۲،۴۱،۴۰،۳۹،۳۸	
۳۹	شیو	۴۸،۴۷،۴۶،۴۵،۴۴	
۸۴	شیو پور	۱۲۲،۱۲۱	شکردرہ
۸۰،۷۵	شیو پور والہ	۵۳	شمس پورہ
۹۳	شیو رام بھاؤ جھانسی	۹۸	شمشیر سنگھ
۴۱،۳۷،۳۶	شیو رام پنڈت مودک	۸۹	شنہو رام سیٹھ
۴۶،۴۳،۴۲		۸۰،۷۸،۷۷،۷۶،۷۵	شنہو ناتھ
		۹۵،۹۴،۹۱،۸۹،۸۶	

ص

۶۶	صاحبزادہ احمد علی خان	۶۱	صاحبان انگریز (عدالت)
۶۵،۶۲،۶۱،۵۸	صاحب کلان	۶۵،۶۳،۶۲،۶۱	صاحبان انگریز
۷۱،۷۰،۶۸،۶۷،۶۶	صاحب لکھنؤ	۱۰۸،۱۰۶،۶۹	
۹۶،۹۵،۹۲	صوبہ دار اجمیر	۶۳،۶۲،۵۹	صاحبان کوسلیان (کونسل)
		۷۰،۶۶	صاحب رام (رائے)

ظ

ظالم سنگھ ۷۶

ع

۷۲،۷۰	عبدالقادر خان	۵	عاقبت خیر خان
۶۱	عدالت صاحبان انگریز	۶۸	عبدالرحمن خان

۷۵،۶۸،۴۹،۴۸،۴۵	۳۱	سرکار عالی
۳۳	۹۲،۹۰	سرونج والا
۹۳	۹۳،۹۲،۹۱،۸۹	سرونجہ (سرونج)
۳۵	۳۹	سری پت راؤ
۱۹	۴۶	سری پت راؤ (کارپرداز هولکر)
۸۹	۴۳	سری پت راؤ پانسه
۹	۴۲	سری پت راؤ پٹور دھن
۱۴،۴۰	۳۳	سری دھر پنڈت
۸۷،۸۶،۸۵	۱۳،۱۱،۳،۱	سری رنگت پٹن
۶	۸۴	سری کشن
۳۴	۶۱،۶۰،۵۹،۵۱	سیعادت علی خان
۹	۶۵،۶۴،۶۳،۶۲	
۹۸	۷۰،۶۹،۶۸،۶۷،۶۶	
۴۱،۳۳	۱۰۸،۱۰۶،۷۲،۷۱	
۱۱	۶۸	سعادت یار خان
۹۸	۴۰	سکھا رام باپو
۱۱۵	۴۰،۳۵	سکھا رام پانسه
۹۸	۷۱،۶۹	سکھان
۹۷	۸۶	سکھو پنٹھ مودی
۶۵،۶۴	۳۶	سکھو رودر
۴۳	۸۴،۸۱،۸۰،۷۵	سکھ لعل
۱۱۵،۲۱،۱۹،۱۸	۹۴،۹۳،۸۹،۸۶	
۱۲۱	۹۴	سلج گڈہ
۴۴	۷۶	سلیمان بیگ خان
۸۰	۶۳،۵۶	سلیمان شکوہ (مرزا)
۴۴،۴۰	۳۷،۳۶،۳۴،۳۳،۳۲،۱۹	سندھیہ
۱۴،۹	۴۲،۴۱،۴۰،۳۹،۳۸	سیورم (موضع)

ش

۲۷،۲۶،۲۴،۲۳	۴۵،۳۶	شاستریان
۳۱،۳۰،۲۹،۲۸		

۵	رنجیت سنگھ	۵	رفیع خان
۸۴، ۷۸	رنجیت سنگھ (راجہ)	۴۵	رگھیت راؤ
۴۲، ۴۱، ۳۹	رنگ راؤ (راجہ بہادر)	۶	رگھناتھ راؤ
۴۶، ۴۵، ۴۴		۳۵	رگھناتھ راؤ (فرزند پرسرام پنڈت)
۹۱	رنگ راؤ	۱۹	رگھناتھ راؤ ہری باوا
۵، ۳	رنست خان	۲۷، ۲۳، ۲۱، ۱۷	رگھوتم راؤ (راجہ)
۵۹	روبل صاحب	۴۹، ۴۸، ۴۱، ۳۰	
۵۶، ۵۴	روشن خان	۷۲	رمضان علی بیگ
۵۵	روہیلہ	۴۱	رنبھا نبالکر
۷۵	ریواری	۸۴	رنجیت جہرہ

ز

۷۱	زمینداران (کراہری)	۱۰۸، ۱۰۵، ۷۷، ۷۱، ۶۹، ۶۸	زبان شاہ
----	----------------------	--------------------------	----------

س

۴۴، ۳۸، ۳۳	سداسیو نایک واتولیہ	۹۴	سادھورہ
۶۹	سداسیو پنڈت (ساکن بنارس)	۴۹، ۳۷	ساسور
۴۶	سداسیو پنڈت داتے	۳۷	ستارا (مہاراجہ)
۷۰	سدلیر (مسٹر)	۴۵	ستارہ
۷۰، ۶۶، ۶۵	سدن (مولوی)	۷۵	ستواجی
۳۲	سدنور	۷۸	ستھواجی یٹیل
۴۴، ۳۹	سدھسر راؤ	۹۷، ۸۱	ستھواجی پٹیل
۳۲	سرا (قلعہ)	۸۱، ۸۰	سجاول پور (سزاوول پور)
۶	سراج الدولہ	۳۹	سچیو
۷۷	سزاوول پور والہ	۶۲	سخاوت خان
۸۶	سرائوہ	۴۵	سدا سکھ
۷۶	سرائوہ والہ (وکیل)	۳۳	سداسیو پنڈت
۱۱۵	سردار فرنگیاں	۳۵، ۳۴، ۳۳، ۳۲	سداسیو ملہار
۳۱، ۳۰، ۲۰	سردیس مکھی	۴۲، ۴۰، ۳۸	
۷۱، ۶۸، ۶۷، ۶۶، ۶۵	سرفراز الدولہ	۴۵، ۴۴	

۳۳،۳۳	رام چندر پنڈت	۱۰	رابرٹ (میجر)
۲۷	رام چندر راؤ پھرکیہ	۱۱۵،۲۱،۱۹	راجنبدری
۴۲	رام چندر نایک پرانچہ	۷۷،۷۶	راجگڈھ
۴۷،۳۸،۳۶	رام چندر نایک واتولیہ	۷۸	راجگڈھ والہ
۹۷،۸۳،۷۹	رام سنگھ کمندان	۶۵،۵۵	راج محل
۱۱۹	رام ٹیک	۷۹،۵۵	راجہ جے پور
۸۰	رام نگر (تھانہ)	۹۸	راجہ جے سنگھ
۸۰	رانا بوندی والہ	۶۵	راجہ جیت سنگھ
۹۳،۸۳	رانا کوہد والہ	۱۲	راجہ ڈچ
۹۸	رانی جے پور والہ	۱۰،۴،۱۰،۳	راجہ ریوان (مکند پور والا)
۱۹،۱۸،۱۷،۹،۴	راؤ پنڈت پردھان	۱۰،۶،۱۰،۵	
۲۴،۲۳،۲۰		۱۱۰،۱۰،۸	
۵۷	راؤ پیمراج	۱۱۱	
۲۹،۲۸،۲۷،۲۶،۲۵	راؤ صاحب	۷۵	راجہ شیوپور والہ
۳۲،۳۱،۳۰		۱۲	راجہ کھنڈی
۳۲	راؤ مزبور (گویند راؤ بھگونت)	۱۰،۹	راجہ ولایت
۴۸	رایاجی پٹیل	۳۸،۳۵،۳۴	راگھو پنڈت تھٹے
۳۲،۳۱،۲۲	رائچور	۴۵،۴۱،۴۰	
۸	رائے رایاں (راجہ دیانت وند بہادر)	۲۳	راگھو پنڈت گوڈ بولے
۹۳	رائے سین	۱۲۰،۱۱۹،۱۱۵	راگھوجی بھونسلہ
۶۶	رائے صاحب رام	۱۲۲،۱۲۱	
۳۹،۳۴،۳۳	رائے گڈھ	۸۲،۸۱،۸۰،۷۹،۷۸،۷۷	راگھو گڈھ
۹۳	رائے گڈھ	۹۴،۸۸،۸۷،۸۵،۸۴،۸۳	
۷۲،۶۸،۶۶	رتن چند	۷۸	راگھو گڈھ والہ
۹۸،۹۴،۹۳،۹۲،۸۸	رتن سنگھ	۳۷،۳۶	رامانجی پنڈت
۵۸	رجب بیگ خاں	۵۵	رام پور
۶۸	رستم بیگ	۹۶	رام پورہ
۵	رضا علی خاں	۳۹	رام چندر
۶۵،۶۴	رضی خاں (سید)	۵،۴،۳	رام چندر بہادر (مہاراجہ)

خاکی شاہ فقیر ۵ خداوند نعمت (نظام عیخان) ۱۲۰، ۱۲۱

۷۵	دولت راؤ ہلدیہ	۳۸، ۳۷	داجی
۴۳	دونسیر شاستری	۷۵	داجی (مختار)
۴۰	دھمدھرہ (پانڈو رنگ راؤ)	۴۳	داداجی
۴۰	دھونڈجی واگھ	۹۳	دادجی
۴۵	دھونڈو پنڈت جوگل	۴۳	دادو پنڈت مرہٹہ
۴۰، ۳۸، ۳۵، ۳۴، ۳۲	دھونڈے با	۶۱	داراب بیگ خاں
۴۶، ۴۵، ۴۴، ۴۲		۷۲	داروغگی قراوالان
۷۵	دھیرا پور	۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹	دتیا (راجہ دتیاوالہ)
۸	دیانت ونت (راجہ رائے رایان)	۸۰، ۸۱، ۸۲، ۹۳	
۳۵، ۲۳	دینکر پنڈت	۸۱، ۸۲، ۸۹، ۹۳	درجن سال گراسیہ
۸۹	دیو پور	۹۴، ۹۵، ۹۷، ۹۸، ۹۹	
۱۹	دیوا کر پنڈت	۵	درکوجی ماہورک
۷۰	دیوان جیو	۵	درگا داس
۲۹، ۲۷	دیوان خانہ گنیش	۹۵، ۹۶	دک
۶۰	دیوڑھی پیگم صاحبہ	۱۰	دلاور جنگ (سر جان کنوے)
۹۴	دیوسنگھ	۵۸	دلاور علی خان
۸۸	دیوگڈھ	۹۸	دودرینک صاحب
۸۷، ۸۳، ۷۶	دیوگڈھ والا	۹۹	دونکیجی
۴۰، ۳۸، ۳۷، ۳۴، ۳۳، ۳۲	دیوگڈھ	۸۹	دولت رام
۴۷، ۴۶، ۴۳، ۴۲، ۴۱		۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴	دولت راؤ سندھیہ
۴۱	دیول گنیش	۳۲	دولت راؤ گھوڑ پڑہ

ج

۴۶،۳۲،۴۱	راجہ بہادر	۶۰	چار باری
۴۴	چمناجی راؤ	۸	چارلس اوکلے (سر)
۶۲،۵۹	چنار گڈہ	۱۲	چاندلیس (مسٹر)
۳۴،۲۷	چنٹامن راؤ	۸	چاندہ
۳۹	چنتوپنڈت (دستار بند نانا پھڑنویس)	۸۲	چپیل
۹،۸،۷	چنچاور	۵۹	چترا سیٹھ
۵	چندا صاحب	۷۵	چتر بھوج
۱۲،۱۱،۹،۸،۷،۶،۳،۱	چنناپٹن	۴۵	چتر پتی (سہاراجہ)
۱۱۵،۲۲،۱۴		۸۳،۸۰،۷۶	چتر سال (دیو گڈہ والہ)
۱،۰۵،۱۰،۳،۱۰،۳	چوہے ہاے کالجبر	۸۸،۸۶،۸۴	
۱۱۱،۱۱۰،۱۰۹،۱۰۷		۹۴،۹۲،۹۰،۸۹	
۳۱،۳۰،۲۰	چوتھ	۱۰۶	چر کوٹ
۷۱	چودھریان (کراہری)	۶۵،۶۲	چری صاحب
۷۶	چوراسی	۱۲۲،۱۱۹	چا بائی
۶۸	چھاوئی انگریزان	۱۲۰	چمنا بابو
۳۵	چیت سنگھ (راجہ)		چمناجی پنڈت (وکیل رنگ راؤ)

ح

۳۷،۳۶،۳۵،۳۳،۳۲	حویلی سرکار	۷۸	حجرہ والہ
۴۲،۴۱،۴۰،۳۹،۳۸		۸۰	حسن چودھری
۴۷،۴۶،۴۵،۴۴،۴۳		۶۷	حسن خان
۳۴	حویلی سکھا رام پنڈت	۶۸،۵۵،۵۳	حسن رضا خان
۳۴	حویلی عظیم الدولہ	۲۱،۲۰،۱۸،۱۷	حضور (حضور پر نور)
۴۰	حویلی گھانسی رام کوتوال	۲۸،۲۷،۲۴،۲۳	
۶۳،۱۲	حیدر آباد	۵۷	حفیظ الدین خان
۶۸،۵۹	حیدر بیگ خان	۴۰	حکیم زناردار
۱۸،۷،۶،۳	حیدر علی خان حیدر نایک	۳۴	حویلی چنٹامن پنڈت
۲۲،۲۱،۱۹		۶۵	حویلی راجہ چیت سنگھ
۳۲،۳۱،۳۰،۲۳		۳۴	حویلی راؤ پنڈت پردہان

۹	تھان سنگھ	۸۰	تیاك گڈھ
	تھانہ (تعلقہ انگریز)	۳۲	

ٹ

ٹکیٹ رائے (راجہ)	۷۱،۶۹،۶۶،۶۵	ٹیپو سلطان	۱۳،۱۱،۱۰،۸،۶،۵
ٹکیٹ گنج	۶۵		۶۸،۴۰

ج

جاگیردار کانتی	۴۰،۳۹	جواہر علی خان (خواجہ سرا)	۶۶
جان راؤ پاگا والہ	۱۲۰	جودا بائی (جسودا بائی)	۳۶،۳۵،۳۳
جان شور صاحب	۶۲،۵۹	جوگراج مہنت (وکیل)	۷۹،۷۸،۷۵
جان کنوے (کناوے سر)	۱۰		۸۴،۸۳،۸۲،۸۱
جانوحی بھونسلہ	۵		۹۱،۹۰،۸۹،۸۶،۸۵
جان ہالٹن (ہالٹنڈ)	۲۲،۲۱	جوناجی جادون	۴۲
جٹمل	۹۲،۹۱،۸۰	جہاں خان	۴
جسونت راؤ	۹۸،۸۹،۸۶،۸۰،۷۵	جہانسی والہ	۷۶
جعفر حسین خان	۵	جھاؤ لعل (راجہ)	۵۹،۵۳
جکواجی	۸۰،۷۹،۷۸،۷۷،۷۶،۶۴	جھرو	۸۲
	۸۷،۸۶،۸۵،۸۴،۸۳،۸۱	جسے پور (راجہ)	۸۱،۸۰،۷۹،۵۵
	۹۹،۹۸،۹۶،۹۵،۹۲،۹۱،۸۹		۹۳،۸۵
جگ جیون راؤ بنالکر	۳۵	جیت سنگھ چودھری	۹۰
جگناتھ	۱۱۵	جسے سنگھ (راجہ)	۸۲،۸۱،۸۰،۷۷
جگناتھ پنڈت	۶۸،۶۴		۸۷،۸۶،۸۵،۸۳
جگناتھ راؤ (راجہ)	۸،۷		۹۱،۹۰،۸۹،۸۸
جماعت المسلمین	۳۷		۹۹،۹۸،۹۳،۹۲
جمیل الدین خان (نیبرہ)	۶۱	جسے سنگھ (رائے)	۶۸،۶۵
جنارڈن پنڈت (صوبدار)	۳۸	جسے گوپال (اخبار نویس)	۵۶،۵۵
جنگلی (مرزا)	۷۲،۶۳	جینا بیگم	۵۴
جنگم گھاٹ	۸	جیواجی پنڈت	۴۵،۱۹،۱۷
جنیر	۴۰،۳۷،۳۶،۳۳	جیون رام	۷۸

۶۷	پنڈت راے	۱۰۵	پسران بیبی حضوری
۳۸	پنڈہارہا	۶۴	پسر دولت رام
۶	پنملی	۹۱، ۸۸، ۸۶	پسر راجہ انباجی
۹۶، ۹۵	پواران	۶۴	پسر رام دھن مودی
۴۸	پوت نویس	۳۸، ۳۷	پسر رگھناتھ راؤ کورندواد کر
۴۲، ۳۴	پورندر (پورندھر)	۸۶	پسر سی کشن
۴۰، ۳۴، ۳۳، ۳۲، ۱۵، ۱۰	پونہ	۷۲، ۶۶	پسران فقیر چند
۱۲۰، ۷۵، ۶۳، ۴۹، ۴۴		۷۲، ۷۰	پسران فیض اللہ خان
۱۲۲، ۱۲۱		۹۳	پسر ہر لعل
۳۴، ۳۳	پھڑکیہ	۵۸، ۵۴	پلٹن ترک سواران
۳۶، ۳۴، ۳۳، ۱۸، ۱۷	پھڑ نویس (نانا)	۱۰، ۶، ۱۰، ۴، ۱۰، ۳	پلس صاحب
۱۱۱، ۴۲، ۳۹		۱۱۱، ۱۱۰	
۱۴، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۶	پھلچری	۳۹	پنتھ بھوانی
۸۳	پھول باری	۶۰	پنجابیان
۳۱	پش کش	۲۲، ۲۱، ۱۷، ۹، ۴	پنڈت پردھان (راؤ)
۶۳	پیشوا صاحب	۲۹، ۲۸، ۲۷، ۲۶، ۲۵، ۲۴، ۲۳	
۶۰، ۵۷	پیمراج (راؤ)	۱۲۲، ۱۲۱، ۱۱۹، ۳۱، ۳۰	

ت

۳۶، ۳۳	ترنبک راؤ سب نویس	۴۷	تابوت حضرت امامین
۵۹، ۵۸، ۵۷، ۵۶، ۵۵	تفضل حسین خان	۴۲	تاتیانا ٹھہرے
۶۸، ۶۵، ۶۳، ۶۲، ۶۰		۲۰	تارامتی
۱۲۱، ۱۲۰، ۱۱۹	تکاجی رگھناتھ	۶۹، ۶۸	تجمل حسین خان
۱۳	تکوجی	۷۱، ۶۹، ۵۹، ۵۳	تھسین علی خان
۷	تلجا راؤ	۱۰، ۹	ترچنپلی
۱۱	تلچری	۱۱۰، ۱۰۸، ۱۰۴	ترک سواران
۷۲، ۶۵	تلسی رام	۴۱، ۳۸	ترنبک راؤ اپا
۱۹	تلیگاؤں	۴۸، ۴۲، ۳۴، ۳۳	ترنبک راؤ پرچورے
۱۳	تمانایر	۴۷، ۴۴	ترنبک راو پیٹھ
۴۸، ۴۶	توکوجی ھولکر	۴۰	ترنبک راؤ چٹھی نویس

۶۴،۶۲،۶۱،۵۵	بھو بیگم	۹۶	بھاؤ
۹۰،۸۸،۸۱،۷۹،۷۷	بھوپال تال	۵۴	بھاؤ بخشی
۹۸،۹۵،۹۲،۸۵،۸۰	بھوپال تال والہ	۸۹	بھداور والہ
۱۰۸	بھورا گڈہ	۷۵	بھرت پور
۹۸،۹۶،۹۵	بھورے خان	۱۳۴،۳۳،۳۲،۲۳	بھرون پنڈت مینڈلہ
۳۳،۲۰،۱۹،۱۸	بھوسلہ (بھونسلہ)	۳۸،۳۷،۳۶،۳۵	
۱۱۵،۴۹،۴۳		۴۷،۴۶،۴۵،۴۴،۴۳	
۷۷	بھونجی	۵۶	بھرنیچ
۸۶،۸۰	بھیم سنگھ	۷۷	بھگونت راؤ
۷۹	بھیم سنگھ چندیلہ	۹۲	بھلسیہ
۸۷	بی بی منکل صاحب	۴۹	بھمرا
۲۰	بیجا پور	۴۴،۳۹	بھوانی
۲۰	بیدر	۱۲۱،۱۲۰،۱۱۹	بھوانی پنڈت منشی
۳۶،۲۰	بیڑ	۳۲،۳۰	بھوانی شنکر
۷۲،۷۱،۶۶،۶۵،۶۴،۶۳	بیگم صاحبہ	۱۲۰	بھوانی کالوجی
		۸۰	بھوانی کنور

پ

۴۴،۳۹	پریتی	۷۶	پاٹن والہ
۷۵	پرتالہ	۱۰۴،۱۰۳	پاکھن
۱۱	پرتگیس	۴۴،۴۳،۳۹،۳۷،۳۳،۱۸	پاگا
۳۷،۳۶،۳۵،۳۴،۳۳،۳۲	پرسرام پنڈت	۳۷	پاگا بلونت راؤ ناگھناتھ
۴۳،۴۲،۴۱،۴۰،۳۹،۳۸		۳۱	پالیگران
۴۸،۴۷،۴۶،۴۵،۴۴		۵۹،۵۸،۵۳	پانمر صاحب (میجر)
۴۰	پرسرام پنڈت پری کر	۸۷،۶۳	
۱۲۲،۱۱۹	پرسوجی	۴۰	پانڈو رنگ راؤ دھمدھرہ
۸۵،۷۵	پرو صاحب	۶۹	پٹیاہ
۴۱	پرینڈہ	۸۶،۸۲	پدرن صاحب
۸۰	پسر انباجی کل گانو	۹۱	پدھاور
۲۷،۲۳	پسر بھرون پنڈت مینڈلہ	۳۶	پریت راؤ بھاسکر

۳۹،۳۷	برادر زادہ ہائے پرسرام پنڈت	۴۴	باسدیو پنڈت جوشی
۸۹	براوہ	۲۳،۱۷	بالاجی پنڈت (نانا پھڑنویس)
۹۶	برکھیان	۲۷،۲۶،۲۵،۲۴	
۱۱۹،۶۳،۲۰	برہان پور	۴۸،۳۴،۲۹،۲۸	
۵۸	بریلی	۱۲۲،۱۲۱،۴۹	
۹۴	بست سنگھ چودھری	۴۷،۴۶،۴۱،۳۸،۳۳	بالاجی پنڈت
۷۱	بلاس رائے		بالاجی پنڈت وکیل سیواجی راجہ
۴۶،۴۴،۴۳،۴۲	بلونت بابو راؤ	۴۴	کولا پور
۴۱	بلونت راؤ	۸۳،۸۲،۸۱،۸۰،۷۸،۷۷	بالا راؤ
۹۲،۸۹،۷۸،۷۷،۷۵	بلونت راؤ	۸۸،۸۷،۸۶،۸۵،۸۴	
۹۶،۹۴		۹۳،۹۲،۹۱،۸۹	
۳۷	بلونت راؤ ناگھناتھ	۹۹،۹۶،۹۵	
۳۷	بلونت راؤ نایگا نوالہ	۵۶	بالکشن
۳۰	بلہاری	۸۴	بال گویند
۱۹،۱۸،۱۰	بمبئی	۴۶	بالو (برادر زادہ توکوجی ہولکر)
۱۲۰،۶۵	بنارس	۴۶،۴۵،۳۵،۳۴،۳۳	بالوبا
۲۵،۲۳،۲۲،۲۱،۱۹	بندگان عالی	۱۰۳	بانده
۳۱،۲۹،۲۸،۲۶		۳۹	بان کوٹ
۱۰۵	بندھورہ والہ	۹۵	باور
۱۹،۱۸،۱۳،۱۰،۹،۸	بنگالہ	۹۰،۸۷،۸۲،۸۱	باون راؤ
۱۱۵		۹۵،۶۸	بائی صاحبان
۳۹	بنگلہ رمنہ	۴۷	بجاجی پنڈت بہانو
۶۱	بنگلہ صدق	۸۴	بجیے گڈھ
۲۷	بنگہ میگھ دنبر	۱۱۵،۱۱۳	بجیے نگر
۱۱۰،۱۰۵،۹۸	بوندیلہا	۸۳	بختاور والہ
۸۰	بوندی والہ	۹۳	بخت سنگھ
۸۲	بہار گڈھ	۸۵،۸۰	بخشی بالا راؤ
۴۴،۳۸،۳۶،۳۵،۳۳	بھاسکر پنڈت	۶	بدنور
۴۸،۴۷،۴۶،۴۵		۶۳	بدی صاحب
۹۵،۹۴	بھان پورہ	۶۶	برات بیگ خان

۶۰۱۶۷	انوپ شہر	۸۵،۸۴،۸۳	
۴۰،۳۸،۳۶،۳۳	انیا باجنیر کر	۹۵،۹۴،۸۹،۸۸،۸۷	
۴۷،۴۳،۴۲،۴۱		۹۵	انبالی والہ
۱۳	اوپل راو	۶	انبور گڈھ
۲۰	اوجی کوریہ	۹۹،۹۸،۹۴،۸۶،۸۵	اتر یوالہ
۸۸،۸۷،۸۶،۸۵،۸۱،۷۷	اوجین	۷۵	انتھوچی سندھیہ
۸۰	اوجرباڑی	۹۳	اندچھ والہ
۳۴	اور پنڈت مرہٹھ	۱۲	اندرس (مسٹر)
۵۱	اودھ	۹۸،۹۱	اندور
۷۵	اورے پرروالہ	۷۸	انکا جی دیوان
۱۰	اور کرنی (جنرل)	۲۰	انکلکوٹ والہ
۲۰	اورنگ آباد	۱۲۱	انکولہ
۸	اوکلے (سرچارلس)	۹،۶	انگریز - انگریز بہادر (کمپنی)
۸۴،۸۱	اھلا پور	۱۸،۱۳،۱۲،۱۱	
۱۱۰،۱۰۸	اھلکاران دکھنی	۶۷،۴۲،۲۲،۲۱	
۳۸	اھلیہ اپابلونت	۳۹،۲۳،۲۲،۱۹،۱۷	انگریزان
۴۰،۳۹	ایشونت راو جاگیردار کانتی	۳۷	انداپور
۴۳،۴۱		۴۵،۴۱،۴۰،۳۸	انند راو
۹۰	ایکو بابا	۸۸،۸۶،۸۵	انند راو ہزاری
۶۹	ایمن آباد	۱۰۶	انند گیر مہنت

ب

۹۸،۹۵،۹۳،۹۲		۳۶،۳۵،۳۴،۳۳	بابا پھڑکیہ
۴۹،۴۸،۳۱	باجی راؤ	۴۱،۳۹،۳۸،۳۷	
۳۵،۳۴	باجی موریسر	۴۶،۴۵،۴۴،۴۳	
۷۵	باجھن	۴۷	بابا راؤ (وکیل)
۱۲۱	بادامی	۹۸	بابل کھیڑہ
۷۱	بارہ دری طلائی	۴۸	بابونایک
۶۸،۵۹	بارہ دری تقرئی	۸۰،۷۸،۷۷،۷۶،۷۵	بابوچی سندھیہ
۹۲	باری	۸۹،۸۷،۸۶،۸۲،۸۱	

(اشاريه)

الف

آصف الدوله	۵۵،۵۴،۵۳،۵۱	اسد خان	۳
	۵۸،۵۷،۵۶	اعظم الامرا بهادر	۲۹،۲۷،۲۳
	۶۱،۶۰،۵۹		۳۸،۳۷،۳۱
آفرین علی خان	۷۱		۱۲۱،۱۲۰،۱۱۹
آئینه محل (پونا)	۳۹،۳۷،۳۶	افغانان مالوه	۱۰۴
آئینه محل (لکهنو)	۶۱	اکبر آباد	۷۸،۵۶،۵۵،۵۴
ایٹ (لارڈ)	۱۳،۱۲،۱۱		۹۹،۹۲،۸۲،۷۹
ابراہیم علی خان	۶۹	اکبر آباد والہ	۹۲
ابوالقاسم خان (میر)	۸	اکرام (میر)	۷۲
اپابلونت (کشن راؤ)	۳۶،۳۲،۲۷	اگرچی مسہنت	۹۳
	۳۸،۳۷	الف خان (محمد)	۱۳
اپاجی پنڈت	۳۹	الماس علی خان	۵۹،۵۸،۵۳
اپاجی سیلو والہ	۴۸		۶۲،۶۱،۶۰
اپا راؤ خاصکی والہ	۳۶		۶۵،۶۴،۶۳
اجمیر	۹۶،۹۵،۹۲،۸۵	امانت رام	۲۰
اچل سنگھ	۹۱،۸۹	امام الدین خان	۶۱،۵۳
احشام نویس	۳۳	امام باڑہ	۵۷
احمد آباد	۴۲	امام خان	۸۴،۸۲،۸۱،۸۰
احمد علی خان صاحبزادہ	۶۶		۹۸،۸۸،۸۶،۸۵
اخبار نویس پونان	۵۴	امرت راو	۴۹،۴۰،۳۷،۳۶
اخبار نویس	۱۷	امرت راو گائیکوار	۳۶
ادونی	۳۱،۳۰،۲۲	امریسر	۳۷
اردھی کر	۴۶،۴۱،۳۳	انا گوندی	۳۲،۳۰
ارکٹ	۱۹،۱۸،۱۴،۱۲،۶	انباچی	۷۷،۷۶،۷۵
ارون	۷۸		۸۲،۸۱،۸۰

بتاریخ بیست و ششم شهر صدر راجہ پرسوجی بھونسلہ پسر راجہ رگھوجی بھونسلہ بر فیل سوار شدہ سداشیورام وکیل را از باغ آوردند مشارالیه از راجہ رگھوجی بھونسلہ وغیرہ ہر سہ برادر ملاقات نمود وکیل مزبور سہ تھان سیلہ بہ ہر سہ را جہا و بہ ہر دو والدہ آنها یک یک پائل سفید از طرف راؤ پنڈت پردھان و ہمین قدر از طرف بالاجی پنڈت رسانیدہ باز ہر شکر درہ جائے کہ خیمہ زدہ بود فرود آمد ۔

بتاریخ بیست و ہفتم محرم در عمل پنجگھڑی روز برآمدہ سداشیورام وکیل در دربار آمدہ پارچہا پوشاک بابت دسہرہ از طرف راؤ پنڈت پردھان بہ راجہ رگھوجی بھونسلہ و راجہ کھنڈوجی و ونکوجی و پرسوجی از آنجملہ یک یک سیلہ پٹی و یک یک دستار و یک یک تھان کمخاب و یک یک جامہ وار چہار چہار پارچہ بہ ہر سہ برادر و پوشاک بادلہ بہ پرسوجی کہ از پونہ تیار کردہ ہمراہ آوردہ بود و بہ چما بائی و کملجا بائی زوجہ ہائے راجہ مودھوجی متوفی یک یک ساڑی و یک یک دوشالہ رسانید ۔

تکاجی پنڈت وکیل سه ماه در پونه توقف ورزیده معرفت گویند راؤ کشن و گویند راؤ بهگونت ملاقات بالاجی جناردن و هری پنڈت نموده بعد آن ملاقات راؤ پنڈت پردهان ساخت و سوال و جواب گنگ تهری وغیره کرده که با وصف عنایات حضور و اخلاص ایشان مبلغی خطیر بر تعلقه باقی است لهذا به بهونسله درین باب بتاکید نوشته آید مشار الیها گفتند که در حضور پرنور عرضداشتہ بندوبست این مقدمه گردانیده خواهد شد -

تکاجی پنڈت وکیل بر طبق نوشته راجه رگھوجی به کارپردازان پونه ظاهر نمود از ایامی که روابط محبت و لوازم مساعی برین دولت مسلوک است همان قسم الحال هم مرعی باشد و گڈه منڈله از چهار سال که داده اند هنوز عمل و دخل نیست به تعلقدار آنجا تاکید نوشته عمل باید دهانید کارپردازان جواب گفتند که فی الواقع این معنی به مایان هم ماحوظ است نوعیکه استمزاج راجه رگھوجی بهونسله سینا صاحب صوبه خواهد بود بدانموجب بعمل خواهد آمد - پنڈت مزبور از کارپردازان پونه رخصت شده در انکوله رسیده در آنجا دسهره نموده بتاریخ بیست و یکم محرم سنه ۱۲۰۳ هجری در ناگپور رسیده ملاقات ها ساخت و آنچه از زبان مبارک خداوند نعمت و اعظم الامرا بهادر در مقدمات جزویات و کلیات آنچه ارشاد شده بود به بیست و دویم ماه مزبور به راجه رگھوجی بهونسله و کارپردازان ابلاغ نموده راجه مسطور استماع نموده گفتند که حضرت خداوند نعمت بزرگ اند آنچه که عنایات بے غایات از سابق مبذول است حالا نیز همان نوع مصروف باشد - بهوانی پنڈت منشی درین مقدمه بغلام گفتند که ازینمعنی مفصل بنگارد -

از راجه کھنڈوجی بهونسله و سداشیورام وکیل راؤ پنڈت پردهان در سفر بادامی ملاقات ها بود چون پیش ازین راجه مودهاجی بهونسله در حین حیات خود وکیل مذکور را از ناگپور اخراج ساخته بودند و در دل راجه رگھوجی بهونسله همین بود که مشار الیه بعهده وکالت درینجا نباشد لیکن مرضی کارپردازان پونه برینمقدمه مصروف بود که همان وکیل مقرر باشد والا نه از سابق نوعیکه فیابین شده آمد همان قسم خواهد شد مرضی هری پنڈت پھرکیه و ضمیر راجه کھنڈوجی بهونسله بیشتر بر سداشیورام وکیل مذبور بود لهذا مشار الیه بر تعلقه وکالت مامور شده بیست و پنجم محرم سنه الیه بر شکر دره در باغ راجه رگھوجی بهونسله متصل ناگپور فرود آمد -

از بهوانی کالوجی مزاج راجه رگهوجی بهوسله ناخوش بود بسبب اینکه صفائی دل راجه کهندوجی بهونسله عرف چمنا بابو از مشارالیه باهم درمیان است بنابراین از اصغای اینمعنی موسی الیه را از بنارس طلبیده بودند با یکدیگر متفق ساخته صلاح نیک دهد که متفق شده انتظام دولت نمایند چون این معنی صورت نه بسته و برخلاف بظهور پیوسته و به یقین تصور شده که این همه اختلاف بهوانی کالو است بهوانی پنڈت منشی در باره بهوانی کالو مذبور و راجه موصوف ظاهر کرد که مشارالیه مرد دیرینه و دولتخواه - ماندن همه ها باتفاق یکدیگر نیز صلاح و مرکوز خاطر موسی الیه است چون خداوندی است گذارش ما بنده ها اگر پذیرا نشود لاچاری است - خود مزاجی چمنا بابو ظاهر است درینصورت الزام اینمعنی بر بهوانی کالو نیست چنانچه نامبرده را همان زمان طلبداشته تصفیه نموده در امور متعلقه دخیل ساختند بالفعل صلاح و مشورت بر بهوانی پنڈت منشی باتفاق بهوانی کالو است و جان راؤ پاگا واله هم مصاحب الوقت است -

از تکاجی پنڈت وکیل هر روز یک یکپاس خلوت میباید یکبار غلام هم طلب شده بود بهوانی پنڈت منشی روبرو راجه رگهوجی بهونسله گفته که جان و دل راجه موصوف بر قدوم میمنت لزوم حضرت خداوند نعمت و نظر بر اخلاص اعظم الامرا بهادر است قسمیکه عنایت و عاطفت بر احوال راجه مودهوجی بهونسله متوفی مصروف بود همان نوع شامل حال راجه رگهوجی بهونسله هم مبذول شود و سابق نیز درین مراتب خریطه زبانی غیرت طلبخان در حضور پرنور معه خریطه عرضی گذارش و ابلاغ شده است - بر طبق آن بندوبست این معنی گردد مضمهر راجه مسطور است بلکه روانگی تکاجی پنڈت وکیل هم عنقریب است خلاصه راجه رگهوجی بهونسله این است که در حضور پاس خاطر راجه کهندوجی بهونسله منظور نباشد و از ایام پیشین ونکوجی بهونسله را که از حضور امیدوار فرموده اند بدان موجب سرفرازی یابد همین قدر استمزاج راجه رگهوجی بهونسله است همراه تکاجی پنڈت وکیل شاید غلام را هم روانه حضور نمایند بر وکیل مذکور بنابر آوردن سوال و جواب از پونه توجهه راجه معز بیشتر است بعد ازین آنچه بتجدید رو میدهد بعرض میرساند مرکوز راجه کهندوجی بهونسله همین است که گله منڈله از طرف پنڈت پردهان بنام ما شده است همان نوع عمل دخل راجه رگهوجی بهونسله گردانیده - والا نه بندوبست اخراجات که رو بزیادتی آورده کرده بدهند غرضکه باهم در دل ها پیچ افتاده است باید دید چه میشود -

(۱) از بندهاے ہندوی نوشتہ اند راؤ نرسی وکیل

ترجمہ اخبار ناگپور

من ابتداء ۲۰ - محرم سنہ ۱۲۰۳ ہجری لغایت آخر شهر مذکور سنہ الیہ

(۲۱ - اکتوبر تا ۲۹ - اکتوبر ۱۷۸۸ عیسوی)

یستم محرم سنہ ۱۲۰۳ ھ راجہ ونکھوجی بھونسلہ وقت شب از رام ٹیک در ناگپور آمدند بسبب شب ملاقات راجہ رگھوجی نشدہ اندرون خانہ رفتہ ملاقات والدہ خود نمودند ۔

بیست و یکم ماہ صدر - راجہ رگھوجی بھونسلہ و ونکوجی بھونسلہ و پرسوجی بھونسلہ در باغ مہداجی پنڈت لشکری پیشکار پھرنویس برائے سیر رفتند بعد ازان پنڈت مذکور خود رفتہ راجہ کھنڈوجی بھونسلہ را بجد شدہ در باغ مزبور آورد یکپاس رقص ارباب طرب ملاحظہ کردند من بعد پنڈت مذکور ہر چہار اشخاص مسطور را چار پوشاک برہانپوری تواضع نمود در عمل یکپاس اول شب داخل حویلی خود ہا شدند ۔

تکاجی رگھناتھہ وکیل بتاریخ صدر چہار گھڑی شب گذشتہ در ناگپور رسیدہ در حویلی بھوانی پنڈت منشی فرود آمدہ ساعت نیک دانستہ معرفت پنڈت مزبور ملاقات راجہائے موصوف نمود و یک یک اشرفی نذر گذرانید ۔ دو گھڑی نشستہ سرسری سوال و جواب کردہ بعد ازان نذر بہ چاہائی والدہ راجہ ہا مسطور گذرانیدہ در حویلی منشی مذکور آمد ۔

بتاریخ بیست و دوم صبحے راجہ رگھوجی بھونسلہ و ونکوجی بھونسلہ از بھوانی پنڈت منشی و تکاجی پنڈت وکیل یکپاس خلوت نمودند بعد ازان خبر باطنی رسید کہ سداشیورام وکیل از طرف راؤ پنڈت پردہان معہ قبایل خود با پنجہ سردار ہمراہی و چند مردم بارودہ نفر شتر بار بردار و دو منزل پالکی سواری زنانہ و مردانہ از ناگپور آن طرف بہ مسافت دوازده کروزہ رسیدہ ۔

اخبار ناگپور

۱۲۰۳ هجری

۱۷۸۸ عیسوی

مراقوم بیستم شهر ربیع الاول سنہ ۱۱۹۵ ہجری (۱۵ - اپریل ۱۹۸۱ء) رسیدہ

از راگھوجی بھونسلہ و سردار فرنگیان بنگالہ کہ باہم مناقشہ بود درینولا باہمدیگر بمعاملت مبلغ چارہ لک روپیہ از آنجملہ ہفت لک روپیہ نقد و سہ لک و پنجہ ہزار روپیہ بعد رسیدن جگناتپہ و تتمہ بعد کوچیدن از انجا بشرط اینکہ فوج بھونسلہ مذکور در اثنائے راہ عبور کٹک از فرنگیان متعرض نشود صلح بمیان آمدہ چنانچہ جمعیت فرنگیان از بنگالہ بہ جگناتپہ رسیدہ و فرنگیان مبلغ دہ لک و پنجہ ہزار روپیہ بموجب قرارداد بہ فوج بھونسلہ رسانیدند تتمہ نیز در یک دو روز بعد کوچ نمودن از جگناتپہ نقد میرسانند ۔

جمعیت فرنگیان کہ از بنگالہ بہ جگناتپہ رسیدہ بتفصیل ذیل

کا فصلت

گارڈئیان	فرنگی	سردار فرنگیان	فیصلان
۸ پٹالم	۵۰۰ نفر	۱۵ نفر	۳۰ زنجیر
شتران	سیوای این اضراب		
۲۰۰ نفر	توپھا و سرب و باروت علحدہ		

سیتا رامراج زمیندار و عامل بجے نگر معہ جمعیت پیادہ ہاے خود براے استقبال فرنگیان و جمعیت مذکور تا قصبہ گنجام ارادہ نمودہ و از چیناپٹن حکم گورندور رسیدہ کہ زمینداران سیکاکل و راجمندری وغیرہ با جمعیت خود ہا ہمراہ فرنگیان مذکور بچیناپٹن برسند ۔

اخبارِ مجیے نگر

۱۱۹۵ ہجری

۱۷۸۱ عیسوی

برآمد شدند خود اندرون رفته پھر شب گذشتہ طعام خوردہ آرام کردند دیگر
خیریت است -

A. R. No. 7827

هو

اخبار دیوڑھی علی بہادر

(۱۹)

• مرقومہ بیست و ہفتم رجب سنہ ۱۲۱۳ھ (۳۱ جولوس (۱۳۱۳ھ - جنوری ۱۷۹۹ء)

مقام بدستور

۲۷ - صبحے بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند
مجرائیان مجرا کردند راجہ ہمت بہادر اہلکاران و گاہشتہ ہاے سیٹھان و
سلحہ داران وغیرہ حاضر شدہ از راجہ موصوف خلوت نمودہ و از گاہشتہ ہاے
سیٹھان مشورہ کردہ تسلی ہر یک سلحہ دار نمودہ باتفاق حاضران شمشیر ہا ہر
تکیہ زدہ ماندند بعد ازان حاضران برآمد شدند خود در محل رفته طعام خوردہ
پھر شب گذشتہ آرام کردند دیگر خیریت است -

مجرائیان مجرا نمودند سوار شده باتفاق راجه همت بهادر بر نندی رفته شکار ماهی ها باخته در صحرا رفته بهاله بازی سواران دکهنی ملاحظه نموده معاودت ساخته بذیره آمده از راجه موصوف خلوت نموده اندرون زنانه رفته طعام خورده رقص طوایفان ملاحظه کرده پهر شب گذشته آرام فرمودند دیگر خیریت است -

• A. R. No. 7825

هو

(۱۷) اخبار دیوڑھی علی بهادر

مرقومه بیست و پنجم رجب سنه ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ هـ م ۲ - جنوری ۱۷۹۹ ع) مقام بدستور

۲۵ - صبح بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند خطوط نانا پهرنویس از دکهن آمده بودند در خلوت باتفاق سرداران دکهنی ملاحظه نموده جواب نویسانیده معه جوڑی هرکاره روانه ساخته بعد آن یک کس فرنگی برای روزگار آمده بود پنجاه روپیه مقرر نموده دادند خطوط برای غنی بهادر نویسانیده که کهمان سنگه بندهوره والا را تدارک شده است خاطر جمع دارند بعد آن پهر شب گذشته طعام خورده آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7826

هو

(۱۸) اخبار دیوڑھی علی بهادر

مرقومه بیست و ششم رجب سنه ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ هـ م ۳ - جنوری ۱۷۹۹ ع) مقام بدستور

۲۶ - صبح بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند راجه همت بهادر و نانک پتمه پهرنویس وغیره مجرا کردند باپشان فرمودند که زر تنخواه مردمان شاگرد پیشه و سلحه داران و بٹالن هائے پلس صاحب از ریوان مکند پور والہ و از آمدنی زر معامله چوبی هائے کالنجر وصول کرانده باید داد عرض کردند بهتر است جلد وصول کرانده میشود حاضران

مجرائیان مجرا کردند از تجویز حکیم تبرید نوشیده راجه همت بهادر حاضر شده نوشتخواند چوبی های کالنجر و یکفرد نذرانه اهلکاران دکهنی ملاحظه کنانیده چنانچه بر سی هزار روپیه انفصال یافته و پنجهزار روپیه نذرانه قرار یافته اند و قولقرار شده هرکسی بوندیله که تاخت بر ملک سرکار خواهد نمود و قبایلان در کالنجر خواهد فرستاد نخواهم داشت بعد ان همه ها برآمد شدند خود در زنانه رفته طعام پرهیزی خورده طعام بدیگر لواحقان فرستاده رقص طوایفان ملاحظه کرده پهر شب گذشته آرام کردند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7823

هو

اخبرار دیوڑھی علی بهادر (۱۵)

مرقومه بیست و سیویم رجب سنه ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ هـ ۳۱ - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع)

مقام بدستور

۲۳ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند حاضران مجرا کردند نانک پتمه پهر نویس را یاد فرموده پروانه تنخواه شاگرد پیشه و سلحه داران وغیره در معامله کالنجر کرده دادند و بیست هزار روپیه را برات بٹالن پلس صاحب بر معامله ریوان مکند پور واله نویسانیده فرمودند که از ریوان مکند پور واله زر معامله بدقت وصول میشود یک پلٹن معه ترک سواران بفریستند وکیل صاحب مسطور عرض کرد که کمیدانان قبول نمی سازند راجه همت بهادر را طلبیده فرمودند که تدبیر وصول تنخواه بٹالن های پلس صاحب جلد کرده دهند همه ها برآمد شدند از اهلکاران دکهنی کاغذ ملاحظه نموده داخل زنانه شده طعام خورده آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7824

هو

اخبرار دیوڑھی علی بهادر (۱۶)

مرقومه بیست و چهارم رجب سنه ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ هـ یکم جنوری ۱۷۹۸ ع)

مقام بدستور

۲۴ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند

آمده اند فرستاده داده است و فوج خود را نیز از جا بجا تعینات آنجا ساخته است بعد مطالعه از راجه همت بهادر خلوت ساخته راجه مذکور ظاهر کرد که معامله چوبی های کالنجر نیز روبکار است فردا انفصال خواهد یافت پھر شب گذشته داخل زنانه گشته طعام خورده آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7820

هو

(۱۲) اخبار دیوڑھی علی بهادر

مرقومه بیستم رجب سنه ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ هـ م ۲۸ - دسمبر ۱۷۹۸ ع)

مقام بدستور

۲۰ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند حاضران مجرا کردند بسبب درد سر مجرائیان را جواب شد رقص طوایفان ملاحظه کرده ماندند به تجویز حکما بر سر ضاد چسپانیده داخل زنانه گشته طعام خورده نصف شب گذشته آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7821

هو

(۱۳) اخبار دیوڑھی علی بهادر

مرقومه بیست و یکم رجب سنه ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ هـ م ۲۹ - دسمبر ۱۷۹۸ ع)

مقام بدستور

۲۱ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند به سبب کسالت مزاج دربار موقوف شد از حکیم نبض ملاحظه کنانیده تبرید نوشیده ضاد بر پیشانی چسپانیده در زنانه رفته رقص طوایفان دیده ماندند پھر شب گذشته طعام خورده آرام کردند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7822

هو

(۱۴) اخبار دیوڑھی علی بهادر

مرقومه بیست و دوم رجب سنه ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ هـ م ۳۰ - دسمبر ۱۷۹۸ ع)

مقام بدستور

۲۲ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند

A. R. No. 7818

هو

(۱۰) اخبار دیوڑھی علی بہادر

مرقومہ ہژدہم رجب سنہ ۳۱ جلوس (۱۲۱۳ھ م ۲۶ - ڈسمبر ۱۷۹۸ع)
مقام بدستور

۱۸ - صبحے بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند حاضران مجرا کردند سوار شدہ سیر ترک سواران معہ قواعد انگریزی ملاحظہ فرمودہ بعد تماشاے بہالہ بازی سواران دکھنی دیدہ نانک پتہ پھر نویس وغیرہ اہلکاران دفتر دکھنی بعرض رسانیدند کہ مردم سلحہ داران برائے تنخواہ خودہا و مراتب دہرنہ نشستہ بودند الحال بر سر فساد اند . . . عظیم خواہند کرد و سواران متعینہ زرے پٹکہ را تا حال زر تنخواہ از ضلع بہورا گڈہ و ناہہ گڈہ وصول نشدہ است چنانچہ پروانہ ہائے بنام مکسداران آن ضلع در مقدمہ دادن زر تنخواہ سرداران متعینہ زرے پٹکہ بجلدی تمام نویسانیدہ دادہ بعد آن خریطہ خط راجہ ریوان مکند پور والہ رسید کہ پنجہزار روپیہ بشرط وعدہ سہ ماہ دادہ خواہد شد راجہ ہمت بہادر و وکیل او را طلب داشتہ راجہ مذکور حاضر شدہ ظاہر کرد کہ ہمین طور وکیل اظہار میسازد آخرش بوعدہ دو سہ ماہ قسط مقرر شدند و نوشت خواند بمیان آمدہ خلعت چہار پارچہ بوکیل مذکور دادہ معہ دو کس سرکار و یک متصدی راجہ ہمت بہ ریوان مکند پور فرستادہ پھر شب گذشتہ اندرون زنانہ رفتہ طعام خوردہ آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7819

هو

(۱۲) اخبار دیوڑھی علی بہادر

مرقومہ نوزدہم رجب سنہ ۳۱ جلوس (۱۲۱۳ھ م ۲۷ - ڈسمبر ۱۷۹۸ع)
مقام بدستور

۱۹ - صبحے بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند حاضران مجرا نمودند اخبار لکھنو رسید نوشتہ بود کہ مرزا سعادت علی خان ہندہ لک روپیہ در تنخواہ کمپوہائے و صاحبان انگریز بہادر کہ بر مہم زمانشاہ

راجہ ہمت بہادر فرستادہ کہ بہ چوبی ہاے کالنجر نوشتہ باید فرستاد کہ قبایلان کہہانسنگہ را از قلعه برآوردہ دہند چنانچہ وکیل چوبی ہاے کالنجر حاضر بود بعرض رسانید کہ پیش ازین چوبی ہاے کالنجر بہ کہان سنگہ بندہورہ والہ نوشتہ فرستادہ اند کہ از غنی بہادر مقابلہ نسازد و نوشتجات موکل خود بنام مشارالیه دیگر فرستادہ میشود بعد ازان رقص طوایفان ملاحظہ کردہ اندرون محل رقتہ طعام خوردہ پھر شب گذشتہ آرام کردند دیگر خیریت است ۔

A. R. No. 7816

ہو

(۸) اخبار دیوڑھی علی بہادر

مرقومہ شانزدہم رجب سنہ ۱۲۱۳ھ م ۲۴ - ڈسمبر ۱۷۹۹ع)
مقام بدستور

۱۶ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند حاضران مجرا کردند سوار شدہ برائے شکار رقتہ مسافت یازدہ کروہ طے کردہ ہفت آہوشکار نمودہ معاودت ساختہ داخل ڈیرہ شدہ رقص طوایفان ملاحظہ کردہ پھر شب گذشتہ خاصہ خوردہ آرام فرمودند دیگر خیریت است ۔

A. R. No. 7817

ہو

(۹) اخبار دیوڑھی علی بہادر

مرقومہ ہفدہم رجب سنہ ۱۲۱۳ھ م ۲۵ - ڈسمبر ۱۷۹۸ع)
مقام بدستور

۱۷ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند حاضران مجرا نمودند راجہ ہمت بہادر حاضر شدہ از مشارالیه مذکورات شکار دیروز کردہ ماندند بعد ازان وکیل چوبی ہاے کالنجر بعرض رسانیدہ کہ دیروز فوج سرکار چہار دیہات مایان را خراب نمودہ آوردہ و وکیل ریوان مکنند پور والہ فریاد کہی کردہ ماندند فرمودند کہ فوج سرکار از کجا بخورد ایشان زر معاملہ سرکار نمیدہند ازین جہتہ تاخت تاراجی میسازند بعد ازان رقص طوایفان شروع شد پھر شب گذشتہ طعام خوردہ آرام کردند دیگر خیریت است ۔

A. R. No. 7841

هو

(۶) اخبار دیوڑھی علی بہادر

مرقومہ چہاردم رجب سنہ ۱۲۱۳ھ م ۲۲ - ڈسمبر ۱۷۹۸ع)
مقام بدستور

۱۴ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند
حاضران مجرا نمودند اخبار لکھنو و دیگر جا ہا رسید از روئے اخبار لکھنو
دریافت شد کہ زمانشاه در لاہور آمدہ است و از صاحبان انگریز داعیہ جنگ
دارد صاحبان انگریز بہادر کمپو ہا و سامان جنگی را بر گھاٹ ہاے انوپ شہر
وغیرہ بر کنار گنگ فرستادہ اند و فوج مرزا سعادت علی خان بہادر نیز معہ
توپخانہ تعین شدہ است بعد آن راجہ ہمت بہادر حاضر شدہ سوال جواب داشتہ
فرمودند کہ مبلغان بابت معاملہ ریوان مکند پور والہ گرفتہ در تنخواہ بٹالن ہاے
پلس صاحب باید داد و وردی ترک سواران تیار کنانیدہ دہند چنانچہ راجہ مذکور
ظاہر کرد کہ در ہشت روز تصفیہ سوال جواب معاملہ ہر دو جا خواہد شد بالفعل
بمردم کمی تقید شد کہ تاراجی ضلع کالنجر و ملک ریوان مکند پور والہ نہ نمایند
چنانچہ بہ جمعداران فوج تقید شد کہ ہر دو جا تاخت و تاراجی نہ نمایند
بعد ازان رقص طوایفان ملاحظہ نمودہ اندرون رفتہ خاصہ خوردہ پھر شب گذشتہ
آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7815

هو

(۷) اخبار دیوڑھی علی بہادر

مرقومہ پانزدہم رجب سنہ ۱۲۱۳ھ م ۲۳ - ڈسمبر ۱۷۹۸ع)
مقام بدستور

۱۵ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند
حاضران مجرا نمودند پانصد نائکہ ہاے گوسائین معہ انند گیر مہنت حاضر شدند
و برائے سررشتہ نوکری خود ظاہر کردند آنہا را نزد راجہ ہمت بہادر فرستادہ
عرضی غنی بہادر از ضلع چرکوٹ رسیدہ نوشتہ بود کہ کسبان سنگہ بندھورہ والہ
ہر روز برائے جنگ می آید چنانچہ او را تنبیہ می سازم عرضی را بجنس نزد

منظور است فرمودند که از وکیل اوشان باید گفت که ایشان و هولکل سنگه و کان سنگه و هنونت سنگه و پسران بینی حضوری و کهانسنکه بندهوره واله را وقت بیوقت چرا در گڈه خود آمدن میدهند و قبایلان هر یک را . . . مقرر کرده اند یک دفعه از قلعه کالنجر چسپیدگی نموده گرفته خواهد شد و معامله سرکار معه چندی دواب بدهند چنانچه وکیل چوبی هائے کالنجر را طلبداشته فرمودند که از دو سال در سرکار چه داخل کرده اند و خود را از باعث بودن قلعه کالنجر چه مقرر کرده اند یکمرتبه چسپیدگی کرده قلعه را گرفته خواهد شد و تمام سرداران بوندیله ها را که وقت بیوقت در گڈه خود جائے میدهند این همه نقصان سرکار است بابت نقصان آنها زر ازیشان گرفته خواهد شد مشارالیه در جواب عرض کرد که زر معامله سرکار میدهم و رسم و آئین دوستی و اخلاص از آبا و اجداد با راجه هائے این ضلع شده آمده است این معنی بر هم نمیشود چنانچه بسیار خفگی کرده اندرون رفته طعام خورده، آرام کردند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7813

هو

اخبسار دیوڑھی علی بهادر

(۵)

مرقومه سیزدهم رجب سنه ۱۲۱۳ هـ ۲۱ - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع

مقام بدستور

۱۳ - صبحے بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند حاضران مجرا کردند نانک پتہ پھر نویس و گوپال پنڈت وغیرہ حاضر شدند راجه همت بهادر را یاد کرده خطوط لکھواجی وکیل او رسانید بعد ملاحظه باتفاق راجه همت بهادر خلوت مانده بعد آن باتفاق اهلکاران در مقدمه ریوان مکند پور واله و چوبی هائے کالنجر خلوت کرده و کلائے هر دو جا حاضر بودند اظهار ارادت و بندگی کرده ماندند چنانچه سوالجواب آنها سپرد راجه همت بهادر کرده وکیل ریوان مکند پور واله بعرض رسانید که کہی سرکار هر روز معه توپها و قینچی هائے . . . و قریب ده هزار مردم در ملک مایان رفته شب باش شده تاخت تاراجی می سازند تمام ملک ویران می شود فرمودند که بر وقت تصفیه معامله بمردم کہی مانع خواهم شد بعد ازان جواب خطوط لکھواجی نویسانیده روانه کرده وقت شب اندرون رفته طعام خورده آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7811

هو

اخځـــار ديوژهي علي بهادر

(۳)

مرقومه يازدهم رجب سنه ۱۴۰۱ م ۱۹ - دسمبر ۱۹۸۸ع)

مقام بدستور

۱۱ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند راجه همت بهادر محمد بیگ جمعدار ترك سواران همراهی پلس صاحب و گوپال پیټهه و نانک پټهه پهر نویس و وکیل ریوان مکند پور واله و وکیل چوبی های کالنجر حاضر شدند از هر یک سوال جواب مانده خریطه خط ریوان مکند پور واله معرفت وکیل او بنظر گذشت نوشته بود که این ملک در تصرف این جانب است از مدتها بادشاهان سلف عنایات فرموده بودند آن صاحب باغواي شوره پشټان این ضلع درپس خرابی ملک این جانب کمر بسته اند خوب نیست من هم سپاهی ام والا آنچه معامله بآن صاحب قرار کرده ایم قسط به قسط رسانیده خواهد شد و بابت نذرانه تشریف آوری خود بیست هزار روپیه بگیرند فرمودند که بالفعل دو لک روپیه گرفته خواهد شد - بعد آن اندرون رفته طعام خورده آرام ساخته آخر روز بیدار شده وکیل چوبی های کالنجر حاضر شدند فرمودند که بوقت دیگر سوال جواب از ایشان کرده خواهد شد سوار شده باتفاق راجه همت بهادر سیرندی پاکهن نموده معاودت ساخته داخل ڈیره شده آرام ساختند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7812

هو

اخځـــار ديوژهي علي بهادر

(۳)

مرقومه دوازدهم رجب سنه ۱۴۰۱ م ۲۰ - دسمبر ۱۹۸۸ع)

مقام بدستور

۱۲ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند مثل سواران افغانان مالوه که چهل سوار معه رسول خان آمده بودند ملاحظه کرده برائے نوشتن چهره های به نانک پټهه پهر نویس فرمودند بعد آن از راجه همت بهادر مشوره نموده که از چوبی های کالنجر چه

A. R. No. 5748

هو

(۱) اخبار دیوڑھی علی بہادر

مرقومہ نہم رجب سنہ ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ ھ ۱۷ م ۱۷ - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع)

مقام موضع کھیرا

۹ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت نموده برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند راجہ ہمت بہادر حاضر شدہ عرضکرد کہ راجہ ریوان مکند پور والا تا حال رجوع نیست و بسیار مردم کار آزمودہ در میدان جنگ راجہ مذکور از طرف سرکار بکار آمدند و از چوے ہاے کالنجر نیز مبلغان وصول نمی شود گویند پنڈت را چوبی ہاے کالنجر مبلغان خاطر خواہ بدادند دہ ہزار روپیہ بالفعل دادہ بودند درینولا صلاح اینست کہ از اینجا کوچیدہ تاراجی ملک راجہ ریوان مکند پور والہ باید ساخت و از چوبی ہاے نیز مبلغان باید گرفت چنانچہ باتفاق راجہ ہمت بہادر بٹالن ہاے پلس صاحب وغیرہ از بانده کوچیدہ چند دیہات تعلقہ ریوان مکند پور والہ را تاخت نمودہ مواسی قریب ہشت ہزار راس آمدہ بود در تنخواہ سپاہ دادہ بعد طے مسافت ہشت کروہ نزدیکی موضع کھیرا بر لب ندی پا کھن داخل ڈیرہ شدند وقت شب طعام خوردہ آرام کردند -

A. R. No. 7810

هو

(۲) اخبار دیوڑھی علی بہادر

مرقومہ دہم رجب سنہ ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ ھ ۱۸ م ۱۸ - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع)

مقام بدستور

۱۰ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند وکیل چوبی ہاے کالنجر آمدہ حاضر شدہ پنج روپیہ نذر گذرائیدہ - فرمودند کہ متصل ڈیرہ گوہال پیٹھہ ڈیرہ سازند فردا سوال جواب کردہ خواہد شد بعد آن سوار شدہ در صحرا رفتہ شکار باختہ وقت شب معاودت ساختہ داخل ڈیرہ شدہ خاصہ خوردہ رقص ملاحظہ کردہ آرام فرمودند -

اخبار دیوڑھی نواب علی بہادر

۱۲۱۳ ہجری

۱۷۹۸ - ۱۷۹۹ عیسوی

هو

اخبار لکھواجی

(۲۵)

مرقومہ بیستم شوال سنہ ۱۲۱۳ھ م ۲۸ - مارچ ۱۷۹۹ع

مقام بابل کھیڑہ

۲ - دیروز در تیاری کوچ نشستہ بودند بدرجن سال گراسیہ گفتہ فرستادہ کہ سواران خود را برای نگہبانی بہیرو بنگاہ بفریستند ازان تقارہ کوچ بار سیویم شدہ بہیر روانہ نمودہ مادھو راؤ وغیرہ حاضر شدہ از انتریوالہ مشورہ نمودہ خط بنام قلعدار اکبر آباد و کول نویسائییدہ معہ جوڑی ہرکارہ ہا روانہ کرد ولایت محمد خان برای تنخواہ رسالہ عرضکرد فرمودند کہ موجودات دہند تنخواہ دادہ خواہد شد اشنان پوجا کردہ رسوئی خوردہ سوار شدہ بعد طئی مسافت پنجکروہ بموضع بابل کھیڑہ رسیدہ ڈیرہ ساختہ بہ سیٹھہ ہا فرمودند کہ یک لک و ہفتاد ہزار روپیہ را سرانجام میشوند عموی راجہ جیسنگہ آمدہ عرض کرد کہ چٹھی بالا راؤ نزد درجن سال آمدہ ظاہرا بالا راؤ عبور گھاٹ مکندہرہ شد بہ ظلمے رسیدہ ڈیرہ ساختہ ارادہ آمدن این طرف دارد و ندبیر خرچ سپاہ سازند ازو خلوت ساختہ سہ پارچہ بابت رخصت برای شادی بہ دونکیجی ہمراہی درجن سال دادہ چٹھیات جابجا روانہ کردہ از جکواجی راؤ خلوت ساختہ وقت شب آرام نمودہ امروز صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمدند جکواجی راؤ آمدہ ملاقات کردہ نشستہ باتفاق راؤ مذکور خلوت می نماید -

باپوچی سندهیه از اینجا برخاسته رفته مردم خود بفریستند آنها کر درجن سال
 گفته فرستاده که زمینداران کهکهار ده هزار روپیه میدهند برائے سوال جواب
 می آید پروانگی آمدن دهند چنانچه به آنتریواله پروانگی شددیشب در لشکر
 دزدان افتاده پودند پنج مردم زخمی شدند چٹھی کوٹه واله و خریطه خط رانی
 جیپور واله و دیوان رانی مذکور رسیده بعد خط صوبه دار اجمیر رسید سیله و دستار
 بچودهری سهجرام بابت خدمت چودهر لشکر داده که ارزانی غله باید کنانید
 مردم فوج کهکهار روانه ساخته وکیل کوٹه واله روانه کوٹه شده بمردم رساله
 آنها کر درجن سال تاکید کرده که در سواری حاضر باشند معامله سیتامیو از
 وکیل فتح سنگه بریست و پنج هزار روپیه سوای نذرانه مقرر شد ایشان پوجا کرده
 رسوئی خورده از سیٹپه ها مشوره کرده از رتن سنگه عموی و شمشیر سنگه وکیل
 راجه جیسنکه را بمقدمه فرستادن فوج به سیتامیو خلوت ساخته سوار شده بدیره
 جکواجی راؤ رفته به بهوریخان همراهی بهوپال واله فرمودند که از امام خان
 سخنان لکھوا آنتریواله معامله گدھی کهکار بر دوازده هزار نموده آمده سیٹپه را
 برای نشان زر آورده حاضر ساخت سیتاجی نامی آمده عرضکرد که جسونت راؤ هولکر
 معه چٹھی نرائن راؤ بخشی نزد شا فرستاده اندا گربه اندور تعلقه کاسی راؤ هولکر
 بیایند دودرینک صاحب را برآورده دهند و در اندور دخل خود سازند تسلی اش
 نموده بیڑه پان داده بهوریخان عرضکرد که وزیر محمد خان همراهی بهوپال واله
 در تعلقه فدوی خلل انداز است و دیگر احوال زبانی امام خان معلوم خواهد شد
 خبر شد که در لشکر فی روپیه هفت آثار آرد خشکه فروخت شده بعد ازان لکھواجی
 در مقدمه کوچ تقید کرده جکواجی پھر شب رفته سوالجواب کرده برآمد شدند
 ماداجی ملهار گدھ واله آمده عرضکرد که در مکانات بنده بوندیله ها خلل انداز
 اند ما را رخصت سازند چنانچه پروانگی داده به بقالان بازار لشکر فرمودند که
 آرد خشکه فی روپیه پانزده آثار خریده شش آثار فروخت میسازند عرض کردند
 که دوازده آثار آورده ایم از انها چلکه درخواست نموده اوشان عذر کردند
 فرمودند که ده آثار فروخته باشند والا گوش و بینی بریده خواهد شد بعد رسوئی
 خورده آرام کرده امروز صبحی بیدار شده از اموزات ضروری فراغت ساخته تقاره
 کوچ کنانیده نشسته اند -

A. R. No. 7848

اخبـار لکھوایج

(۲۴)

مرقومه ہیژدہم شوال سنہ ۱۲۱۳ ھ ۲۶ - مارچ ۱۷۹۹ ع

مقام موضع کہکار

۱۸ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند مجرائیان مجرا نمودند نقارہ کوچ کنانیدہ بہیرو ہنگاہ روانہ نمودہ سواران درجن سال گراسیہ را برای نگہبانی مردم لشکر تعین ساختہ خود اشنان ہوجا کردہ رسوئی خوردہ براسپ سوار شدند کوچ شش کروز متصل موضع کہکار رسیدہ محاصرہ ساختہ چہار پارچہ بوکیل کوٹہ والہ دادہ رخصت ساختہ سیلہ بکوٹہ بہ وکیل او دادہ عرض شد کہ دو چہکڑہ اسباب پلٹن رام سنگہ بغارت رفتند سٹواجی معہ یکصد سوار برای روزگار از ماچل پور آمدہ شامل شدہ بعد ازان از موضع کہکار مورچال چسپانیدہ پھر شب رفتہ عرض شد کہ امروز فی روپیہ را پنج آثار آرد خشکہ فروخت شدہ خود رسوئی خوردہ آرام کردند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7849

ہو

اخبـار لکھوایج

(۲۵)

مرقومہ نوزدہم شوال سنہ ۱۲۱۳ ھ ۲۷ - مارچ ۱۷۹۹ ع

مقام بدستور

۱۹ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند پیغام زمینداران موضع کہکار رسیدہ کہ آنچه مقدور است زر معاملہ خواہم داد فرمودند کہ زر بسیار گرفتہ خواہد شد پنجاہ ہزار روپیہ خواہم گرفت بعد ازان از درجن سال گفتہ کہ سواران خود فرستادہ رسد غلہ از دیہات طلبدارند کہ در لشکر ارزانی شود - بدون مقابلہ حریف این قدر گرانی خوب نیست و نشستہ از حاضران سوال جواب دارد بعد ان گویند رام وکیل راجہ فتح سیٹامیویر والہ آمدہ یکروپیہ نذر دادہ چٹھی موکل خود گذرانیدہ کہ تھانہ

برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند نقاره کوچ کنانیده پیرو بنگاه روانه نموده خود اشنان پوجا کرده از سلیج گذه کوچیده بعد طئے مسافت ده کروه بموضع دك تعلقه پواران رسیده محاصره ساخته مواشی انجا را تاراج ساخته تمام روز سوالجواب مانده اخرش بر مبلغ هشتاد هزار روپیه و سه راس اسب معامله انفصال شده سیٹھه را همراه گرفته بعد ان شیرینی فرستاده جکواجی راؤ رسیده جکواجی راؤ خلعت پنج پارچه رخصت میسوار به بهاو صوبه دار حضرت اجمیر داده سه هزار سوار و پیاده و بیست ضرب توپ تعین او کرده خواهد شد و جکواجی خود هم کوچ کرده به . . . آمده ڈیره ساخته بعد مسموعه نشسته از حاضران سوالجواب دارد دیگر خیریت است -

A. R. No. 7847

هو

اخ۔۔۔ بار لکھواجی (۲۲)

مرقومه هفدهم شوال سنه ۱۲۱۳ هـ م ۲۵ - مارچ ۱۸۹۹ ع

مقام بدستور

۱۷ - امروز صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند مجرائیان مجرا نمودند شتر سوار آمده ظاهر کرد که جکواجی راؤ معه لشکر می آیند بعد مسموعه از بلونت راؤ خلوت می نمودند خبر رسید که جکواجی راؤ آمده شامل لشکر شد سیٹھه که برائے نشان معامله دك آمده بود چیزی در مقدمه دادن زر عذر کرده بود چنانچه باز مورچال از موضع چسپانیده پنج هزار روپیه نقد و چهار هزار روپیه را زیور از انجا در معامله گرفته مورچه برخاست ساخته باقی سوال جواب بحث نموده سیٹھه را همراه گرفته سه راس اسپان آمده بودند برائے تبدیل در شهر فرستاده خبر رسید که بالا راؤ آنطرف گھاٹ مکندره رسیده اینطرف آمده باشد خط فتح سنگه رسیده که اگر جری فوج بفرسند ضبطی بالا راؤ کرده بفریسم جواب روانه شد که برخاسته درینجا بیایند فهمیده خواهد شد خط بهاو از رامپوره برکھیان رسیده ساهوی موضع دك را که برای نشان عیوض معامله آمده بود در پهره داشته خبر رسید که دو سوار همراهی بهورے خان را مردم این ضلع از جان کشتند بعد ان وقت شب رسوئی خورده آرام کردند دیگر

جکواجی راؤ گفته فرستاده که بخانه این جانب تیاری هولی است تشریف آرند بعد ان خبر رسید که بالا راؤ به کوٹہ والہ گفته فرستاده که کھاتہ مکندره را واکرده دهند والا مکانات ایشان را تاراج خواهم ساخت لکھوا انتریوالہ معاملہ بہان پورہ بر مبلغ پنجہزار روپیہ و معاملہ باور بر ہفت ہزار روپیہ فیصل نمودہ آمدہ بعد مسموعہ سوار شدہ بڈیرہ جکواجی راؤ رفتہ انعام ہولی بمرلمان پلٹن وغیرہ تقسیم ساختہ پھر و پنج گھڑی روز برآمدہ بڈیرہ خود رسیدہ از شنبہو ناتھہ مذکورات ہولی ماندہ از مشارالیہ فرمودند کہ تا تاریخ بیست و نہم ہولی مایان است چٹھیات بنام بائیساحبان روانہ کردہ اشنان کردہ رسوئی خوردہ آرام ساختہ آخر روز بیدار شدہ در پنجوبہ برآمد شدند خط موسومہ وزیر محمد خان ہمراہی بہوپال تال والہ روانہ شدہ کہ از مکانات بہورے خان پسر کولی خان اسامالی والہ جنبش سازند ہرکارہ درجن سال آمدہ عرض کرد کہ باپوجی سندھیہ از کوٹہ آنطرف گھاتہ مکندره آمدہ از بالا راؤ اینگلہ برادر انباجی ملاقات کردہ چنانچہ دو روپیہ بہ ہرکارہ انعام دادند بعد ان بڈیرہ جکواجی رفتہ خلوت ساختہ برآمد شدہ وقت شام بڈیرہ ڈھاکر درجن سال رفتہ مشورہ کردہ رقص طوایفان بابت ہولی ملاحظہ ساختہ ڈھاکر مذکور چٹھی بالا راؤ اینگلہ اسمی خود ملاحظہ کنانیدہ نوشتہ بود کہ اینجانب بر قولقرار خود کہ انچہ از لکھواجی بمیان آمدہ قایم ہستم لیکن باپوجی سندھیہ وغیرہ و راجہ انباجی قبول نمیسازند بعد مسموعہ باہم مشورہ نمودہ جواب چٹھی بمشارالیہ بدین مضمون روانہ شد کہ ایشان بر قولقرار خود قایم باشند اینجانب از باپوجی سندھیہ و انباجی فہمیدہ خواہد گرفت بعد از درجن سال گفتند کہ اینوقت برائے تاخت موضع دك تعلقہ پواران ہمراہ اینجانب شوند مشارالیہ در جواب گفت کہ وقت شب است سوار نباید شد بعد ان فرمودند کہ فردا صوبدار حضرت اجمیر بہ میوار خواہد رفت برائے کوچ فردا تنقید کردہ نصف شب گذشتہ آرام کردند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7846

ہو

(۲۱) اخبار دیوڑھی لکھواجی

مرقومہ شانزدہم شوال سنہ ۱۲۱۳ھ م ۲۴ - مارچ ۱۷۹۹ع)

مقام دك

۱۶ - امروز صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ در پنجوبہ

A. R. No. 7844

اخبر لکھواجی

(۲۰)

مرقومه غره شعبان سنه ۱۱۲۱۳ جلوس (۸ م ۱۲۱۳ - جنوری ۱۷۹۹ ع)

مقام بدستور

غره صبحی بیدار شده برآمد شدند همه ها مجرا کردند عرض شد که برادر مله‌هار گذه واله معه جمعیت می آید چنانچه سواری یاد کرده نامبرده گفته فرستاده که آنصاحب چرا سوار میشوند بلونت راؤ را بفریسند چنانچه بلونت راؤ و غیره را فرستاده گهاسی رام مامون سکه لعل آمده دو روپیه نذر گذرانیده فرمودند که سکه لعل را جریده در اینجا بیارند نامبرده روانه را گهو گذه شده - چٹھی پنڈت ایشان از سادهوره رسیده که بسنت سنگه چودھری از طرف انباجی قریب دو هزار سوار پیاده فراهم کرده هنگامه نموده چٹھی بنام دیو سنگه و هری سنگه درین مقدمه روانه کرده عرض شد که جمعیت مله‌هار گذه واله داخل لشکر گشته بلونت راؤ مجرا کرده - اشنان پوجا کرده رسوئی خورده وقت سه پھر بیدار شده اخبارات مسموعه کرده رتن سنگه خط نرسنگه گذه واله مسموعه کنانیده بسواری پالکی بڈیره چتر سال رفته سخنان نموده - نامبرده عرضکرد که فردا بنابر ملاقات وزیر محمد خان جریده خواهم رفت وقت شام معاودت ساخته داخل ڈیره شده تا وقت شام نشسته اند -

A. R. No. 7845

هو

اخبر لکھواجی

(۲۱)

مرقومه پانزدهم شوال سنه ۱۱۲۱۳ جلوس (۲۳ م ۱۲۱۳ - مارچ ۱۷۹۹ ع)

مقا سلیج گذه

۱۵ - دیروز نشسته بودند از ٹها کر درجن سال خلوت نموده هشت صد روپیه برائے خرچ به ٹها کر مذکور دهانیده چهار پرغال از بهان پوره مرسله لکھوا انتریواله رسیده چنانچه آنها را در پلٹن هرلعل سنگه در پھر داشتہ از اہلکاران خود در مقدمه خرچ سپاہ خلوت ساخته رسوئی خورده آرامکردند امروز صبحی بیدار شده برآمد شدند شنبھونا تہہ و بلونت راؤ و غیره حاضر شدند بعد ازان

است انشاالله تعالی جلد حاضر میشود بعد رسوئی خورده یکپاس شب گذشته آرام کرده امروز صبحی بیدار شده بیرون نشسته عمله فعله مجرا نمود خط بنام وزیر محمد خان نوشته که در قولقرار تفاوت نخواهد شد جلد نزد اینجانب بیایند خط بنام راجه جیسنگه نوشته که خامدکور راقمها نیده جلد بیایند به انتظار ایشان در اینجا قیام دارم و دو خط بنام راجه دتیا و اندچهه و اله و چٹھی بنام شیورام بهاو جهانسی نوشته که از کوچ کردن این جانب اندیشه نسازند در عرصه هشت روز ازینطرف فراغت کرده بطرف ایشان خواهم رسید تا رسیدن مایان خبردار باشند بعد پهره تلنگه ها برائے آوردن اسباب باپوچی سندهیه که در کورائی میگویند فرستاده خط بنام شیخ مداری کمیدان که بضلع گوالیار است در باب طلب نویسانیده از نجوسی شهر سروج احوال جنگ بالا راؤ پرسیده عرضکرد که فتح ان صاحب خواهد شد چٹھی کشناجی از لشکر وزیر محمد خان رسیده رتن سنگه عرض کرد که بالا راؤ بخان مذکور نوشته بود که رائی گڈه و قلعه راپسین بشا میدهم شامل این جانب شده از لکھواجی جنگ سازند چنانچه خان مذکور قبول کرده حالا راجه جیسنگه فهمانیده که شارا اگر رفتن نزد اوشان خواهد شد اول از شها خواهم چنانچه خان مذکور رفاقت آنصاحب قبول کرده جلد می آید و کیل ملهار گڈه آمده عرضکرده جمعیت موکل بنده از اینجا بر دو گروه آمده ڈیره کرده است فرمودند که بهتر شتر سوار درجن سال خط رسانید نوشته بود که جلد بکوچهائی متواتر معه ده هزار سوار پیاده تا به گڈه کوٹه سی گروه از لشکر رسیده ام جلد میرسم و بنا بر مقابله بالا راؤ از بنده گفته باید داد فهمیده خواهم گرفت بعد مسموعه سیله و دستار به شتر سوار داده جواب چٹھی متضمن تسلی فرستاده عرض شد که یکیم صد سوار هندوستانی از متھرا در لشکر آمدند بعد سه سه نیم پارچه بهرلعل و رام سنگه کمیدان و یک یک دوشاله دستار به پسر هرلعل و دادجی . . . و شصت و هفت سیله و دستار بصوبه داران و جمعداران هر دو پلٹن بابت دسپره و سه سه نیم پارچه به بخت سنگه و نهال سنگه برادران رانا کوهد واله بابت مہربانی داده کمیدانان وغیرہ موافق نذرہا دادند بیڑہ ہائے پان بہمہ دادند خریطہ بنام کروی واله و سوائی سنگه و اگرچی مہنت ہمراہی جیپور واله نوشته کہ بموجب نوشته کہ سکھہ لعل بعمل آرند و چٹھی بنام ہرجی سندهیہ نوشته کہ اگر شہا را مختاری کردن است آمدہ مقابلہ سازند و از بالا راؤ کنارہ کشی شوند وقت شب آرام کردہ -

سروبخ والہ خورانیڈہ خطوط بنام اکبر آباد والہ روانہ کردہ ہرکارہ بنابر خبہ طرفہ اندور فرستادہ وقت شب آرام نمودہ امروز صبحی بیدار شدہ عملہ فعلہ مجرا کردہ بلونت راؤ وغیرہ مجرا کردند خبر رسید کہ چیزی پارچہ وغیرہ اسباب باپوچی سندھیہ بطرف کنج بودہ میگویند چنانچہ پنجاہ سوار برائے آوردن اسباب روانہ کردہ معظمدار و پھر نویس سروبخ را طلبیدہ تسلی کردہ فرمودند کہ انچہ زر بدمہ شا قرار یافتہ است سرانجام کردہ دهند و چویدار بنابر طلب جٹمل سیٹھہ سروبخ فرستادہ بہ سیٹھہ ہائی بازار خود فرمودند کہ تسلی جٹمل کردہ دهند ہرکارہ خطوط بنام وزیر محمد خان بھوپال تال والہ رسانید نوشتہ بود کہ از قلعہ مچل پور پرگنہ باری جنبش کردہ است بنابران در آمدن بندہ توقف است بعد تدارک او حاضر خواہد شد شنیدہ خاموش ماندند بعد مذکور جکواجی داشتہ فرمودند کہ رسد غلہ لشکر بالا راؤ مسدود کردہ نامبردہ را تنگ باید کرد وقت دو پھر طعام خوردہ آرام نمودہ وقت سہ پھر بیدار شدہ ہمہ ہا حاضر شدند چٹھی صوبہ دار اجمیر معہ ہرکارہ رسید نوشتہ بود کہ از طرف جکواجی بسیار تردد است از احوال اوشان اطلاع دهند از اہلکاران در مقدمہ سروبخ سوال جواب ماندہ رقص طوایفان ملاحظہ کردہ عرض شد کہ رتن سنگہ عموی راجہ جیسنگہ و فوج ایشان کہ بموضع کوال پور و کنج سورہ کہ برائے آوردن مال دفينہ وغیرہ رفتہ بودند برگشتہ آمدند ہیچ بدست نیامدہ تا چہار گھڑی رفتہ نشستہ اند ۔

A. R. No. 7843

(۱۸) اخبار دیوڑھی لکھواجی

مرقومہ بیست و نہم رجب سنہ ۳۱ جلوس (۱۲۱۳ ھ م ۷ - جنوری ۱۷۹۹ ع)

مقام سروبخ

۲۹ - دیروز نشستہ بودند از سیٹھہ ہائے بازار در مقدمہ چودھری سروبخ سوال جواب ماندہ فیصلہ نیافت اوشان قسط بندی میدہند ایشان زر نقد میطلبند نقد ہندوی دوہزار روپیہ بنابر خرچ مردم متعینہ علیگڈہ نزدیکی کول روانہ اکبر آباد کردہ از آنجا بہ قلعہ مذکور خواہد رفت وکیل چتر سال چٹھی راجہ جیسنگہ گذرانیدہ نوشتہ بود کہ اینجانب از بہلسہ رسیدہ از وزیر محمد خان ملاقات کردہ خان مذکور ارادہ طرف مچل پور میداشت لیکن اینجانب فہانیدہ مقام کنانیڈہ

مشارالیه ها قبول نمیسازند باز شنبه و ناتهه را نزد معظمدار بابت انفصال معامله فرستاده عیسی خان از دهلی آمده یک روپیه نذر کرده ملاقات نموده عرضکرد که یکصدد و پنجاه پیاده همراه خود آورده ایم فرمودند که دیگر نگاهدارند سر رشته نوکری درست کرده خواهد شد بعد احوال فوج پسران حاجی عرضکرده بعد قاضی سرونج آمده بغلگیر شده وکیل جوگراج مهننت چٹھی موکل گذرانید که در مسو مقام داشته مردمان را جمع میکرد درینضمن چٹھی اجل سنگه نرسنگه گڈه واله در مقدمه طلب بنده رسید چنانچه بموجب طلب نزد مشارالیه آمده ملاقات کرده مشارالیه هم مع جمعیّت خود حاضر است و از بنده ظاهر کرد که چٹھی بالا راؤ آمده است که نوشته بود که عجب قول قسم شما است که دولک روپیه را مال و اسباب اینجانب غارت کنانیده چنانچه از بنده گفته است که اینجانب بر قول قرار داد آنصاحب گشته بمقابله بالا راؤ کرده خواهد شد بنابراین نوشته میشود که تشریف فرمائی آن ضلع شوند همه فوج جمع کرده ایم همراه ایشان هستیم بر بنده تکلیف میگذرد خبرگیری خرج فرمایند چٹھی در تسلی بنام نرسنگه گڈه واله روانه کرده که تدبیر خرج کرده رسانیده خواهد شد جٹمل ساهو سرونج را فرمودند که زر معامله نشان سازند عرضکرد که بهتر بعد معامله معظمدار و چودھری بر یک لک و پنجاه هزار روپیه انفصال یافته نوشت و خواند کنانیده برائے نشان زر تاکید کرده از جٹمل ساهو فرمودند که زر معامله زود نشان سازد عرضکرد که از بنده نخواهد شد چنانچه بر ساهوی مذکور خفگی کرده در پھر نشانیده از وکیل راجه جیسنگه خلوت نموده بعد ازان سیٹھان بازار آمده عرض معروض کرده جٹمل ساهو را بدبیره او فرستاده یک مرهٹه از لشکر رنگ راؤ آمده عرضکرد که جکواجی راؤ متصل گڈھی بدھاور ڈیره دارد و جوڑی هرکاره طرف اندور روانه کرده - وقت شب رسوئی خورده آرام کردند دیگر خیریت ا

A. R. No. 7842

هو

اخبار لکھواجی

(۱۷)

مرقومه بیست و ششم رجب سنه ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ ھ ۴ م - جنوری ۱۷۹۹ ع)

مقام سرونج

۲۶ - دیشب نشستہ بودند پھلاھر خورده طعام بصرافان وغیرہ

و پرداخت خواهم کرد شخصی که نمی آید حیران می ماند کشنا پنڈت بطرف بهوپال رفته بود از نزد وزیر محمد خان آمده تمام احوال خان مذکور ظاهر کرد که نزد مشارالیه جمعیت بسیار است لیکن از طرف خرچ حیران است فرمودند که نزد راجه جیسنگه رفته تمام احوال گفته خط بنام وزیر محمد خان نویسانیده که بتاریخ بست و سیویم کشنا پنڈت رسیده احوال ایشان تمام دریافت شد و پسر راجه جیسنگه را نزد ایشان میفریسم شا ازینجا کوچیده بیایند که از اینجانب هم ملاقات شود بعد میان خان و کمال خان مجرا کرده فرمودند که در مقدمه شا باهلکاران گفته داده ام نامبرده عرضکرد که دوصد پنجاه سوار نزد مایان هستند فرمودند که حضری سواران خود بدهند چنهی نیلکنشه راؤ فرستاده که همراه خود گرفته بیایند خط بنام جوگراج فرستاده چهار پروانه بنام تعلقداران چتر سال فرستاده چودهری جیت سنگه سرونج واله معه چهل صرافان شهر آمده مجرا کرده به صرافان مذکور فرمودند که نزد اهلکاران رفته سوال جواب نمایند چهار پهره پلٹن هرلعل طلبداشته چودهری جیت سنگه را معه صرافان حواله پهره واله ها کرده فرمودند که ایشان حرامزاده هستند پنجاه پیاده همراه چودهری مذکور آمده بودند از لشکر برآورده داده بعدان بندوبست چوکی پهره کنانیده وقت شب رسوئی خورده آرام کردند -

A. R. No. 5739

هو

اخ۔ بار لکھواجی

(۱۶)

مرقومه بیست و پنجم رجب سنه ۱۲۱۳ هـ ۲ - جنوری ۱۷۹۹ ع)

۲۵ - صبحی بیدار شده برآمد شدند عمله فعله مجرا کردند چهار کونپنی و چهار ضرب توپ و چهار صد سوار همراهی چتر سال همراه ایکو بابا کرده بر موضع گویالپور که از پنجکروه است فرستاده چنانچه روانه شده نواب مغل علیخان آمده ملاقات کردند بوکیل باون راؤ فرمودند که شا نزد معظمدار و پهر نویس و چودهری سرونج که از دیروز قید است رفته سوالجواب کرده بیایند مشارالیه بموجب حکم برآمد شده رفت و آنها رسیده فهانیده که شا وقت صبح گفته بودید که بوقت شام سوالجواب معامله کرده خواهد شد باز وقت وعده پگاه کرده بودید که صبحی باهم مشوره نموده انفصال معامله کرده خواهد شد الحال تدبیر معامه کرده دهند اوشان قبول نکردند وکیل راؤ مذکور باز آمده ظاهر کرد که

درجن سال روانه کرده بوکیل باپوجی سندهیه فرمودند که نزد موکل خود چرا نبروند عرضکرد که فردا خواهم رفت دوشاله و دستار به گنپت راؤ ملهار گده واله بابت استقلال مرحمت کرده و سند سوستر وغيره تعلقه انباجی بنام راجه دتیا نویسانیده داده سوار شده بعد طئی مسافت چهار کروه متصل دیو پور داخل ڈیره شدند خبر رسید که مردمان نرسنگه گده واله از سواران بالا راؤ اینگله به کاولپور جنگ کرده اسپان بالا راؤ بغارت آوردند وکیل چترسال فرمودند که موکل ایشان دیو پور را تاراج ساخته خوب نیست چٹھی جسونت راؤ سمدھی جکواجی از مقام براوه و خریطه راجه بهداور واله رسید بعد مطالعه سوار شده بر دوکان شنبهو رام سیٹھه رفته معذرت پدرش کرده بڈیره آمده تا شام نشسته از حاضران سوالجواب دارد دیگر خیریت اه

A. R. No. 7841

هو

اخبسار لکھواجی

(۱۵)

مرقومه بیست و سیویم رجب سنه ۱۲۱۳ هـ یکم جنوری ۱۷۹۹ (ع)
مقام دیو پور

۲۳ - دیشب صبحی بیدار شده برآمد شدند خبر رسید که طبیعت راجه جیسنگه علیل است چویدار برائے خبر راجه مذکور فرستاده بلونت راؤ شنبهو ناتپه وغیره مجرا کردند هرلعل سنگه حاضر شد بمشارالیه فرمودند که در شهر سرونجهه برود نامبرده برآمده شد چویدار آمده عرضکرد که راجه جیسنگه اینوقت فرصت است وکیل جوگراج مہنت چٹھی موکل خود گذرانید نوشته بود که گردهاریداس چیلہ برائے آوردن مردمان نزد اچل سنگه نرسنگه گده واله رفته است و چیلہ دویم را برای آوردن اسباب ها دونی فرستاده ایم جلد معہ جمعیت نزد آنصاحب در سرونج میرسم والا انچه حکم شود موافق آن بعمل آرم دیوان راجه جیسنگه حاضر شده ازو یک گھڑی خلوت ماند میان خان کمال خان آمده ملاقات کرده دو دو روپیہ نذر گذرانیده عرض کردند که امیدوار نوکری آمده ام فرمودند که بندوبست شما کرده خواهم داد خط بنام سکمه لعل پسر دولت رام بدین مضمون نویسانیده فرستاده که ایشان بار بار در مقدمه آمدن خود مینویسند تا هنوز نیامده حالا جلد آمده حاضر شوند بعد چٹھی بنام درجن سال گراسیه در باب طلب فرستاده فرمودند شخصی در نوکری سرکار آمده حاضر شود ازو سلوک

روانه شد که اگر مناسب باشد مقابلہ سازند والا کناره کش شوند بعد سوار شده در قلعه را گهوگده رفته بدیوانخانه نشسته راجہ جیسنگہ تا لب فرش تعظیم داده اندرون نشسته راجہ مذکور منت داری کرده ماند پنج گھڑی روز برآمده پوجا و ہوم نموده لکھواجی قشقہ بر پیشانی او کرده پنج پارچہ پوشاک و سرپیچ جواہر و مالای مروارید و فیل و اسب بر راجہ مذکور داده راجہ مذکور عرض کرد کہ فردا چتر سال آمدہ حاضر خواہد شد بہ گولندازان پروانگی دادہ کہ ہر قدر سرب و باروت درکار باشد برند معاودت نمودہ بدیرہ آمدہ راجہ منوال خط بیگم سمرو در خلوت ملاحظہ کنانید ارشاد شد کہ قبایلان مردم تا اندرون رسانیدہ دہند بعد رسوئی خوردہ آرام کردہ وقت سہ پہر بیدار شدہ امام خان ظاہر کرد کہ چتر سال بر دو کرویہ ڈیرہ کردہ فردا حاضر خواہد شد سند پرگنہ ارون و شاہ دہورہ وغیرہ تعلقہ انباجی بنام امام خان نوشتہ دادہ خط نیلکنٹہ راؤ رسید کہ از لشکر بقاصلہ چہار کرویہ رسیدہ ام بہ برادران راجہ جیسنگہ گفتند کہ قضاضی نکردہ باشند عرض کرد کہ پانصد سوار ہمراہ دارم نوکری گرفتہ برای خوردن میدادہ باشند کاغذ ضبطی بالا راؤ کہ زیور طلا و نقرہ وغیرہ و اسپان و دوشالہ ہا و کمخواب دو انگشتیہای طلا مہری انباجی و بالاجی و سکہ کنار آمدہ بود ملاحظہ نمودہ تجویز کردند کہ فردا مادھو راؤ معہ فوج گراسیہ ہا بہ اوجین بفریستند تا شام خیریت است -

A. R. No. 7840

ہو

اخبرار دیوڑھی لکھواجی (۱۴)

مرقومہ بیست و یکم رجب سنہ ۱۲۱۳ھ ۱۰ م - ڈسمبر ۱۷۹۸ع

۲۱ - دیشب نشسته بودند عرض شد کہ پسر انباجی بمتھرا کوچیدہ رفته چٹھیات جابجا فرستادہ یکپاس شب گذشتہ آرام کردہ امروز صبحی بیدار شدہ نقارہ کوچ کنانیدہ بیرو بنگاہ روانہ شدہ اشنان پوجا کردہ رسوئی خوردہ عرض شد کہ قبایلان امام خان و اند راؤ ہزاری و ہرلعل سنگہ روانہ دیوگدہ شدند و وجیہ الدین خان داشتن قبایلان خود در بہوپال تال مقرر کردہ است رتن سنگہ عموی راجہ جیسنگہ مجرا کردہ چٹھی راجہ مذکور رسید کہ اگر یاد فرمایند حاضر شوم جواب روانہ شد کہ معہ جمعیت خود جلد بیایند امام خان را نزد

و مال و اسباب بی بی مکل صاحب که غارت شده بود مردمان بنده خورد برد کردند نزد من کجا است که واپس سازم بعد مسموعه گفتند که مقدمه پانمر صاحب و اینجانب بکسی وجهه جدائی ندارد مال مذکور واپس دادن صلاح است سه هزار روپیه و نهصد اشرفی نقد و زیور و غیره و فیل و پالکی و غیره اسباب بیست و . . . لک روپیه میگویند مشارالیه عرض کرد که اگر کسی مال کرور روپیه بگوید لاچار است جزوی اسباب خواهد بود جواب روانه شد که پرگنه لهسوری در خانه شماست از راجه جیسنگه برادر خود فهمیده بگیرند سند سرکار چه درکار و ملک انباجی تا گوالیار تاخت سازند در اینجا آمده چه خواهند نمود خط راجه جیسنگه رسید که اسباب از راگهوگده نیارند بر وکیل باون راؤ خفگی کرده که مردم شما عمل جکواجی از مل کهیژه برداشته داده این معنی لازم نبود بر وکیل باپوجی سندهیه خفگی نموده که موکل شما را چه شده است که سوندرسی را غارت کردند چه فهمیده است سوار شده بر دروازه راگهوگده رفته نشسته مردمان بنابر آوردن اسباب مهنت جوگراج و بالا راؤ فرستاده بیست هزار اسباب دو لک روپیه و دو صد پیاده مهنت مذکور برآمد شدند در دو موضع اسباب همراهیان بالا راؤ بود در پلئن تعین کرده باقی مردمان را از گده مذکور طلبیده گرفتند و جزوی بر سرب باروت مانده و دو صد پیاده گراسیه ها داخل لشکر شدند تا شام نشسته اند -

A.R. No. 7839

هو

انباجی لکھو (۱۳)

مرقومه دوازدهم رجب سنه ۱۲۱۳ هـ م ۲۱ - دسمبر ۱۷۹۸ ع

مقام بدستور

۱۲ - دیشب نشسته بود از حاضران فرموده مانده که بالا راؤ سه دفعه از میان قول قسم خورده تا هم بر قول قرار نماند اسباب او از گده برآمدن نخواهم داد چٹھی بطلب دیوگده والہ فرستاده رسوئی خورده آرام کرده امروز صبحی بیدار شده برون نشسته خط جکواجی رسید که بالا راؤ کوچ کرده می آید از اوچین فاصله هفت کروه دارم و کهدوجی . . . مها راؤ متوفی از اندرون آمده شامل مشارالیه شده مقابله درپیش است یک دفعه از او خواهم جنگید جواب

فرمودند که ده هزار روپیه سرانجام نمایند امام خان ظاهر کرد که فردا معه راجه جیسنگه بنابر آوردن چترسال دیوگده واله خواهد رفت خط نیلکنٹھه راؤ از مقام سراوه سیزده کروه از لشکر رسید بعد پسر سی کشن را معه خطوط نزد سکھه لعل فرستاده یک صد روپیه ضیافت بنابر جوگراج مهنت فرستاده عرض شد که باپوجی سندهیه سوندرسی را غارت کرده چنانچه کنهوا بهاؤ نوشته که بندوبست شاهجهانپور کرده نزد جکواجی بروند هرکاره عرضکرد که پدرون صاحب و پسر راجه اناجی دوکروه آنطرف خوشحال گده رسید بعد مسموعه تا یکپاس شب گذشته نشسته از حاضران سوالجواب دارد -

A. R. No. 7838

هو

(۱۲) اخبار لکھواجی

مرقومه یازدهم رجب سنه ۱۲۱۳ هـ م ۲۰ - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع

مقام بدستور

۱۱ - دیشب آرام کرده امروز صبحی بیدار شده جسونت راؤ و سکھو پتھه مودی و انند راؤ هزاری و رساله انتریواله معه سواران راجه جیسنگه همگی یکنیم هزار سوار روانه لشکر جکواجی کرده چٹھی جکواجی رسید که فوج انند راؤ و هرجی سندهیه وغیره و بالا راؤ و باپوجی سندهیه با خودها با یکدیگر در نوشت و خواند درست شده اند و نزد من فوج علیل است هرچه شدنی است خواهد شد جواب در تهیلی سرخ روانه کرده که اینوقت فوج دیگر روانه کرده ام جلد خواهد رسید و اگر زیاده دبدبه انها باشد اوجین را گذاشته کناره سازند از انها فهمیده خواهد شد شنبهو ناتھه وغیره حاضر شدند وکیل جوگراج مهنت ظاهر کرده که وقت شب چوکی بارگیران گرد ڈیره موکل بنده مانده بود حالا بنابر رفع برخاستن نمیدهند چنانچه خود هم از آنجا آمده بر بارگیران خفگی کرده که از گفته کدام کس چوکی نشسته بودند تسلی مهنت مذکور کرده گفته که از ایشان بدی منظور نیست مهنت مذکور گفت که قسم بخورند که اینجانب بخاطر جمع شامل شود چنانچه قسم ٹهاکران خورده که از کسی نوع بدی نخواهم کرد وکیل بهیم سنگه گراسیه قرابتی راجه چٹھی موکل رسانید که سند لهسوری بنام مایان نوشته دهند و هرچه بگویند نوکری بجا آرم

صبحی بیدار شده اخبارات ملاحظه نموده خط جکواجی راؤ رسیده که اینجانب بهر صورت خبردار است چیزی جمعیت از حضرت اجمیر آمده شامل شده خاطر جمع دارند و بالا راؤ از شاهجهانپور بر هفتکروه مورچه قایم دارند و میگویند که یکدفعه دراوجین رفته از جکواجی مجرا خواهم کرد خطوط راجه انباجی و راجه رنجیت سنگه و پیرو صاحب ملفوف خط امام بخش خان رسیده در چٹھی انباجی و پیرو صاحب نوشته بود که بخاطر جمعیت درین ضلع بیایند بهر صورت حاضر و بر ارجه جیپور نوشته شد که آنتریواله را نزد لکھواجی رسانیده دهند فرمودند که این سخنان فریب هستند جواب نوشته که اینجانب بدلجمعی از اوجین کوچیده نزد ایشان میرسد خرچ و پارچه ها بمردم پاگا آنتریواله دهانیده اشنان پوجا کرده رسوئی خورده راجه جیسنکه و گردهاری لعل چیلہ جوگراج مہنت از اندرون قلعه آمدہ حاضر شدہ ازو بغلگیر شدہ و اندر راؤ ہزاری کہ از اوجین آمدہ بود ملازمت کردہ از چیلہ مذکور قولقسم شدہ کہ از شاہ کسی وجہہ مزاحمت نخواہد شد از گدہ مذکور برآمد شوند سوار شدہ معہ راجہ جیسنکہ در شہر راگھوگدہ رفته در یک حویلی نشستہ چیلہ مذکور را نزد مہنت موصوف فرستادہ - راجہ جیسنکہ خط بہوپال والہ اسمی خود ملاحظہ کنانیدہ نوشتہ بود کہ مایان از گفتہ لکھواجی و آنصاحب نوعی بیرون نیست خط بنام شیم لعل بخشی بالا راؤ کہ فرستادہ بودند در جواب آن خط بخشی مذکور رسید کہ موکم بطرف اوجین کوچیدہ رفته بر قول قرار کہ کردہ آمدہ ام اعتقاد بیاید کرد تجویز کردہ کہ دو ہزار سوار امام خان و راجہ جیسنکہ بر لشکر بالا راؤ برائے تاخت باید فرستاد خط بجکواجی فرستادہ بعد جوگراج مہنت کہ از طرف انباجی در قلعه راگھوگدہ بود از راہ کھڑکی از قلعه معہ سی کس ہمراہی برآمد شدہ رو برو آمدہ بغلگیر شدہ راجہ جیسنکہ بر قدم مہنت مذکور افتادہ بعد کونپنی ہر لعل و یک شخص از طرف ایشان و لعل داس بیراگی معہ پنج کس و بیرق از طرف راجہ جیسنکہ اندرون قلعه داخل گشتہ مہنت مذکور عرض کرد کہ اسباب بندہ و بالا راؤ در قلعه است فرمودند کہ بار کردہ برند باتفاق مشارالہ سوار شدہ داخل ڈیرہ شدند خط بنام جکواجی درینباب بدینمضمون فرستادہ کہ آنچه راجہ جیسنکہ بایشان بنویسند موافق آن بعمل آرند بر ارجہ جیسنکہ تاکید شد کہ سواران خود تیار دارند از شب سواران سرکار ہم روانہ خواہند شد خبر رسید کہ بالا راؤ بہ سوندرسی بفاصلہ شانزدہ کروزہ از اوجین ڈیرہ کردہ چٹھی جکواجی رسیدہ کہ فوج حریف بر سر آمدہ یک دفعہ مقابلہ خواہم نمود خاطر جمعدارند از صرافان

A. R. No. 7836

اخبار لکھواجی

(۱۰)

مرقومہ نہم رجب سنہ ۱۲۱۳ھ م ۱۸ - ڈسمبر ۱۷۹۸ع

مقام نزدیکی را گھوگڈہ

۹ - دیشب نشستہ بودند خط راؤ سکھہ لعل رسیدہ کہ معہ پانصد سوار خود بہ ناھر گڈہ از ایشان بفاصلہ ہژدہ کروہ فرود ام و چہار ہزار بیراگی از شیو پور بارادہ نوکری آمدہ اند اگر خرچ از طرف خود بفریسند ماہل گڈہ و بجی گڈہ تعلقہ انباجی خالی بکنانم پیشتر کوچ کردہ بیابند از سری کرشن فرمودند کہ شا رقتہ نامبردہ را بنابر درستی مقدمات پیارند خطوط جابجا فرستادہ آرام کردہ امروز صبحی بیدار شدہ تقارہ کوچ کنانیدہ بہیرو بنگاہ روانہ شدہ بوکیل سکہ لعل فرمودند کہ جمعیت پیراگیان نوکر داشتہ روزمرہ مقرر سازند و موکل را جریدہ بطلبند ہمہ بندوبست کردہ خواہد شد عرض شد کہ رنجیت جہرہ گریختہ رفت و در گڈہی گوکل جہرہ تعلقہ انباجی قریب یکنیم صد پیادہ ہستند خط بنام نیلکنٹھہ راؤ در باب طلب فرستادہ جوڑی ہرکارہ انباجی کہ در لشکر آمدہ بود قید شدہ آمدہ نزد اوشان کہ چٹھی امام الدین خان و چٹھی انباجی موسومہ بالا راؤ اینگلہ بودند ملاحظہ نمودہ بسواری اسپ از اہلا پور کوچیدہ امام خان را تاکید کردہ کہ جلد چتر سال را پیارند چٹھی جوگراج مہنت رسید کہ از حرمت من مزاحم نشوند قلعہ را خالی کردہ میدہم وکیل جوگراج مہنت معہ بال گویند نامی فرستادہ کہ شا برآمد شوند کسی مزاحم نخواہد شد قلعہ خالی سازند چٹھی جکواجی راؤ خطوط انباجی و راجہ رنجیت سنگہ رسیدند خود آرام کردہ آخر روز بیدار شدہ ہمہ ہا حاضر شدند خریطہ راجہ دثیا رسیدہ تا شام خیریت است -

A. R. No. 7837

ہو

اخبار لکھواجی

(۱۱)

مرقومہ دہم رجب سنہ ۱۲۱۳ھ م ۱۹ - ڈسمبر ۱۷۹۸ع

مقام نزدیکی را گھوگڈہ

۱۰ - دیشب نشستہ بود خطوط باطراف روانہ کردہ آرام نمودہ امروز

A. R. No. 7835

هو

(۹) اخ—بار لکھو اجی

مرقومہ ہشتم رجب سنہ ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ م ۱۷ - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع)

مقام نزدیکی راگھو گڈہ

۸ - دیشب نشستہ بود میر منزل عرض کرد کہ یک کروه آن طرف راگھو گڈہ جائے ڈیرہ دیدہ آمدہ ام لیکن رستہ ناکارہ است وکیل بحاور والہ تعلقہ ناروشنکر آمدہ عرضکرد کہ چتر سال گراسیہ درین ضلع ہنگامہ برپا کردہ - خط کرسیہ سنگہ قرابتی رانا کوہد والہ رسید نوشتہ بود کہ اگر طلب دارند آمدہ حاضر شوم جواب فرستادہ کہ بدلجمعی معہ مردمان خود بیایند مکان ہا شا کہ در تصرف انباجی کہ ہستند دہانیدہ خواہد شد چٹھیات جابجا فرستادہ آرام کردہ امروز صبحی بیدار شدہ خط بنام راجہ جیسنگہ و جوگراج مہنت فرستادہ کہ اسباب بالا راؤ و متعلقان ہمراہی او را از گڈہ برآوردہ دہند و الا الزام برشا خواہد ماند خبر رسید کہ پنج توپ و شش کونپنی پلٹن ہر لعل سنگہ و رام سنگہ براگھو گڈہ رفتہ مورچہ قائم کردہ گولہ سر میشوند خط راجہ جیسنگہ رسید سوار شدہ در مورچہ رفتہ توپہا سرکنانیدہ یک درعہ دیوار گڈہ مسہار کنانیدہ دو خلاصی پلٹن و پنج مردم راجہ جیسنگہ زخمی شدند پنج پنج روپیہ بانہا دہانیدہ در یک حویلی آمدہ رقص دعا گویان کہ راجہ جیسنگہ کنانیدہ بود دیدہ - راجہ مذکور عرضکرد کہ زینہ چوبی تیار کردہ شدہ فردا بر گڈہ حملہ کردہ خواہد شد ہرکارہ خط جوگراج مہنت و حوالدار ہمراہی انباجی رسانید نوشتہ بود کہ بالاجی راگھو گڈہ سپرد مایان کردہ است در دو چہار روز نوشتہ آنہا خواہد آمد آنوقت قلعہ خالی خواہد شد و از جان مایان سوائے اسباب نیست کہ برآوردہ دہم - بعدان بڈیرہ داخل شدہ پروانگی کوچ لشکر بہ پھول باری شدہ خط بنام چتر سال دیو گڈہ والہ فرستادہ نشستہ از حاضران سوال جواب دارد -

A. R. No. 7834

هو

اخبار لکھواجی

(۸)

مرقومہ ہفتم رجب سنہ ۱۲۱۳ھ ۱۶ - ڈسمبر ۱۷۹۸ع

مقام بدستور

۷ - دیشب نشستہ بود وکیل جو گراج مہنت عرضکرد کہ لکھواجی راؤ پانزدہ روز توقف دہند قلعہ خالی کردہ خواہم داد ارشاد شد کہ این معنی نخواہد شد قلعہ مذکور خالی سازند دیگر آنچہ بگویند بعمل آید - چٹھیات باکبرآباد وغیرہ نوشتہ رسوئی خوردہ آرام کردہ - امروز صبحی بیدار شدہ اشنان ہوجا کردہ بیرون نشستہ سرداران حاضر شدند چٹھی بہ جو گراج مہنت نوشتہ کہ در خالی کردن قلعہ توقف نسازند چٹھی بنام راجہ جیسنگہ در باب طلب فرستادہ - وکیل باون راؤ عرض کرد کہ سواران بالا راؤ و باپوجی سندھیہ بنابر تحصیل زر در پرگنہ جہرو تعلقہ موکم رفتہ اگر پنجہ سوار بدہند آنہا را برآورده دہم - درین باب خطوط بنام جکواجی نوشتہ فرستادہ و نامبردہ در باب قسط مال کھیرہ تاکید کردہ چٹھی بنام درجن سال گراسیہ نوشت کہ معہ جمعیت خود آمدہ حاضر شوند و سیلہ و دستار رخصت بوکیل او دادند امام خان ظاہر کرد کہ وقت داخل شدن راجہ جیسنگہ از راگھوگڈہ بہ نامبردہ خلعت خواہد داد بعد رسوئی خوردہ آرام نمودہ وقت سہ پھر بیدار شدہ راجہ جیسنگہ آمدہ تا لب فرش استقبال نمودہ تعظیم دادہ برابر مسند نشانیدہ فرمودند کہ فردا توپہا از گڈہ خواہد چسپید بعد از راجہ مذکور قول قسم و دلجمعی کردہ کہ راگھوگڈہ بدستور نزد شا خواہد ماند نامبردہ عرضکرد کہ پسر راجہ انباجی و پدرون صاحب برائے مقابلہ می آیند ہرگاہ کہ اوشان عبور چپیل خواہد شد پیشتر رفتہ خواہم فہمیدہ قریب پانزدہ ہزار سوار پیادہ مایان برائے جانفشانی حاضر اند تواضع پان و خوشبو دادہ - وکیلان بہارکڈہ تعلقہ راجہ انباجی آمدہ ملازمت کردہ بیڑہ پان دادند تا دو گھڑی شب گذشتہ نشستہ از حاضران سوال جواب دارد -

سکمه لعل نوشته که به چیپور والہ در باب لکھوا انتری والہ سفارش بنویسند وکیل ہاون راؤ عرض کرد کہ باپوجی سندھیہ و سواجی پٹیل وغیرہ بارادہ مقابلہ جکواجی راؤ از راگھوگڈہ طرف اوجین کوچ کردہ است تا چہار گھڑی شب گذشتہ نشستہ از حاضران سوالجواب دارد دیگر خیربت است -

A. R. No. 7833

ہـو

(۸) اخبار لکھواجی

مرقوم ششم رجب سنہ ۱۳۱۳ھ (۱۵ - ڈسمبر ۱۹۸۸ع)

مقام اہلاپور دوکروہ از راگھوگڈہ

۶ - نب نشستہ بود وکیل جوگراج مہنت آمدہ منت بسیار نمود ارشاد شد کہ مایان بموجب طلب راجہ جیسنگہ در این ضلع آمدہ ایم راگھوگڈہ را خالی کردہ دہد خط راجہ مذکور رسید کہ برادر من دو مکان راجہ انباجی تاراج کردہ - چٹھی جکواجی رسید جواب روانہ کردہ - یکپاس شب گذشتہ آرام نمودہ امروز صبحی بیدار شدہ بیرون نشستہ ہمہ ہا حاضر شدند کشنا پنڈت روانہ بہوپال شدہ وکیل باپوجی سندھیہ را بنابر زر قسط سجاول پور تاکید کردہ او عرضکرد کہ بالا راؤ توپہائی بر دروازہ سجاول پور قائم کردہ یک لک روپیہ بزور گرفته از کجا بدہم چنانچہ غصہ کردہ اشنان پوجا کردہ رسوئی خوردہ - امام خان عرضکرد کہ برادر راجہ جیسنگہ دو مکان انباجی خاک سیاہ کردہ مواشی گول جہ تعلقہ اوشان . . . نمودہ بردہ و بسبب مخاطرہ راجہ جیسنگہ برادر خود دیگر مکان تاراج نکردہ چنانچہ تسلی نامہ بنام او فرستادہ وکیل درجن سال گراسیہ فہرست سوار و پیادہ ہمراہی خود ملاحظہ کنانیدہ بنابر جایداد عرضکرد تسلی کردند بعد سوار شدہ بر دروازہ راگھوگڈہ رفتہ از راجہ جیسنگہ ملاقات ساختہ گرد قلعہ گردند یکجا جاسوس از بندوق زخمی شدہ برگشتہ داخل ڈیرہ شدند وکیلان جوگراج مہنت سوالجواب ظاہرداری کردہ ماندہ تا چہار گھڑی شب گذشتہ نشستہ از حاضران سوالجواب دارد -

و بالا راؤ رسید بالا راؤ نوشته بود که بسبب هنگامه سپاه کوچ بطرف کوهکپڑه
 کردم چیزی زر از سزاول پور گرفته شد - در قول قرار خود قایم هستم جلد بخدمت
 میرسم زر بابت سزاول پور مجرا باید گرفت نانا حیرام گویند پنتهه تانتیا چٹھی
 جسونت راؤ سندھیہ کہ از بہر آمدہ بود گذرانیدہ عرض کردہ کہ بہر و بنگاہ
 بہ مہبت پور ڈیرہ دارد و مورو پنتہہ معہ بہر جلد می آید جواب تسلی فرستادہ
 پنج پارچہ پوشاک برای راجہ دتیا حوالہ وکیل او کردہ رسوئی خوردہ امروز
 صبحی بیدار شدہ بنام جکواجی فرستادہ بہوانی کنور چیلہ را معہ پاگاہ ہمراہ وکیل
 دتیا والہ رخصت نمودہ بنابر تقسیم تنخواہ پاگاہا و بٹالن و توپخانہ باہلکاران
 تاکید کردہ خط سکھہ لعل رسید در ناہر گڈہ معہ جمعیت دوصد سوار و دیگر
 مردمان آمدہ ام و پسر انباجی کل گانو این طرف کرولی رسیدہ خط چتر سال
 دیو کڈہ والہ رسید نوشتہ بود کہ معہ جمعیت خود بفاصلہ پانزدہ کروہ آمدہ
 ڈیرہ کردہ است فردا بخدمت خواہد رسید بخشی بالا راؤ حاضر شد قول نامہ
 بنام راؤ موصوف نویسانیدہ دادہ رخصت کردند و خطوط راجہ منوالال و
 وحیہ الدین خان بنام بالا راؤ و شیخ کلب علی نویسانیدہ دادہ - وکیل راجہ
 جیسنگہ عرض کرد کہ پلٹن و توپہا بنابر مورچال را گھوگڈہ بدہند گفتند کہ بہتر
 بعد جٹمل ہمراہی راجہ جیسنگہ را گھوگڈہ والہ را معہ خریطہ نزد بہوپال والہ
 رخصت کردند کہ بندوبست ملک خود بدلجمعی داشتہ فوج پیش اینجانب بفریستند
 خود اشنان ہوجا کردہ رسوئی خوردہ چٹھی بنام مادھو راؤ دیوان رانا بوندیوالہ
 و تھان سنگہ قصاق در باب طلب نویسانیدہ روانہ کردہ فتح چند نامی ہمراہی
 گیکویارا معہ خریطہ نزد راجہ جیپور والہ رخصت نمودہ خط بنام شیر سنگہ
 حجرہ والہ در باب تسلی فرستادہ - امام خان عرض کرد کہ برائے دیدن مکان مورچہ
 بر را گھوگڈہ مردم حسن چودھری توپخانہ را ہمراہ کردہ دھند چنانچہ بعمل
 آمدہ - بعد آن آرام نمودہ وتہ سہ پھر بیدار شدہ ہمہ ہا حاضر شدند - شنبوناتہہ
 کاغذ تقسیم تنخواہ بٹالن و توپخانہ ملاحظہ کنانیدہ - کشنا پنڈت را ارشاد شد
 کہ شا نزد بہوپال والہ برائے سوال جواب بروند عرض کرد کہ بہتر - وکیل
 باپوجی سندھیہ خط موکل متضمن احوال کوچ از را گھوگڈہ بطرف اوچر باڑی
 نوشتہ بود - امام خان مکان مورچہ از را گھوگڈہ دیدہ آمدہ بیلداران را تعینات
 کردند - عرض شد کہ مردمان راجہ جیسنگہ را گھوگڈہ والہ تھانہ رام نگر
 کہ ازینجا دوکروہ است تاراج کردہ گرفتہ و بہم سبگہ برادر او سیوار پور تعلقہ
 راجہ انباجی را تاراج کردہ بعد مسموعہ خاموش ماندہ خط بنام شیو پور والہ و

فرستاده تا چهار گهڑی شب گذشته نشسته اند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7831

هو

اخبار لکھوآجی

(۶)

مرقومہ غره رجب سنہ ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ ھ ۱۰ م - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع)

مقام پائودھی ہشت کروہ از راگھوگڈہ

غره - دیشب نشسته بودند خبر رسید کہ یک چھکڑہ پلٹن رام سنگہ کمندان عقب ماندہ بود کہ کونپنی تلنگہ ہا برائے آوردن او رفتہ و یگ تانگہ توپخانہ کہ بود کہ اسپ ہا سہ کس را زخمی نمودہ تانگہ را . . . کردہ بودند خط بہیم سنگہ چندیلہ رسید نوشتہ بود کہ پانصد مردم موجود اند اگر ارشاد شود حاضر شوم بعد رسوئی خوردہ آرام کردند امروز صبحی بیدار شدہ تقارہ کوچ کتانیدہ بیرو بنگاہ روانہ شدہ چٹھی در باب طلب رسد و غلہ از راگھوگڈہ بنام جوگراج مہنت فرستاد چٹھیات جابجا فرستادہ و کیل رام سنگہ عرض کرد کہ دیشب شکست شدن پھیہ ہائے چھکڑہ ہا امروز مقام خواہد شد بعد آن اشنان پوجا کردہ رسوئی خوردہ سوار شدہ روانہ منزل شدند بعد طئے مسافت پنجکروہ داخل ڈیرہ شدند چٹھی جوگراج مہنت رسیدہ بعد وکیل دتیا والہ را رخصت کردند خط بنام وزیر محمد خان وغیرہ بھوپال تال والہ فرستادہ تا چہار گھڑی شب رفتہ نشسته اند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7832

هو

اخبار لکھوآجی

(۷)

مرقومہ پنجم رجب سنہ ۴۱ جلوس (۱۲۱۳ ھ ۱۴ م - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع)

مقام موضع اہلا پور دوکروہ از راگھوگڈہ

ہ - دیشب نشسته بودند چٹھی لکھو انتری والہ رسید کہ اینجانب از اکبرآباد روانہ شدہ در قابوئے فوج نیامدہ لیکن مردمان راجہ جیپور دربارنہ محاصرہ کردہ اند چنانچہ خریطہ بنام راجہ جیپور والہ فرستادہ چٹھی جکواجی راؤ

تقید کرده وقت شام بعد طئے مسافت هشت گروه داخل ڈیره شدند چٹھی وکیل را گهوگڈه والہ رسید بعد ملاحظہ جواب فرستاده تا شام نشستہ اند دیگر خیریت است۔

A.R. No. 7809

هو

اخبر لکھوایج

(۵)

مرقومہ سلخ جہادی الثانی سنہ ۱۲۱۳ ھ م ۹ - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع
مقام کوٹلہ دوازده گروه از راگهوگڈه

۳۔ دیشب نشستہ بودند چٹھی کهنوا بہا و عامل شاہ جہان پور رسیدہ کہ باپوچی سندھیہ و ستھوایج پٹیل بارادہ دیگر طرف شاہ جہان پور می آیند لہذا ہشت صد پیادہ دیگر نگاہداشتہ ام جواب فرستادند کہ خبردار باشند و اطلاع این بجکواجی کردہ دهند چٹھی بنابر جکواجی روانہ شد کہ فوج ہمراہی خود را شامل باید داشت . . . و پانزدہ روپیہ نقد ضیافت بہ وکیل دتیا والہ فرستادہ خطوط جابجا روانہ کردہ ہمہ ہا برآمد شدند خود رسوئی خوردہ آرامکردند امروز صبح بیدار شدہ نقارہ کوچ کنانیدہ بہیرو بنگاہ روانہ شد اشنان پوجا کردہ بلونت راؤ و شنبھو ناتپہ و مادھو راؤ حاضر شدند سوال جواب مانده چٹھی بنام شیر سنگہ گراسیہ حجرہ والہ فرستاد کہ از آمدن فوج سرکار ہراسان نشوند وکیل خود را بفریسند چٹھیات جابجا روانہ نمودہ رسوئی خوردہ سوار شدہ از موضع کھری پور کوچیدہ بعد طئے مسافت ہفت گروه بموضع کوٹلہ رسیدہ ڈیرہ نمودہ کشنایج پنڈت کہ برائے آوردن بالا راؤ رفتہ بود آمدہ عرض کرد کہ درارون رسیدہ خبر یافتم کہ بالا راؤ و باپوچی سندھیہ کوچیدہ طرف کھوگڈه رفتہ اند لہذا برگشتہ آمدم جیونرام وکیل شیر سنگہ حجرہ والہ آمدہ یکرپیہ نذر کردہ چٹھی موکل رسانید کہ بہر صورت در نوکری حاضرم تعلقہ بندہ پائمال نشود بوکیل فرمودند کہ جانوران فرستادہ خواهد شد و چندی دانہ سرانجام سازند وکیل عرض کرد کہ جو گراج مہنت براگھوگڈه رفتہ است بوکیل مہنت مذکور تاکید شد کہ چندی دانہ سرانجام سازند چٹھی انکاجی دیوان قلعدار اکبر آباد رسید کہ لکھواتری والہ از اینحا روانہ شد از وکیل باپوچی سندھیہ خلوت مانده خبر رسید کہ در لشکر بست آثار آرد خشکہ فروخت شدہ و در کوچ انروز پھبہ چہکرہ ہائے شکست شدہ خط راجہ رنجیت سنگہ رسید بعد ملاحظہ جواب نوشتہ

جکواجی و بدیگران فرستاده رسوئی خورده آرام کرده امروز صبحی بیدار شده شنبهوناتمه و نواب وجیمه الدین خان و راجه منوالال وغیره مجرا کردند در لشکر تاکید شد که کسی مواشی آمد دیروز فروخت نسازد به بهونجی ارشاد شد که ماچلپور والہ برکاه و غلہ لشکر تاخت کرده اند دهانیدہ دہد ششصد روپیہ نذرانہ چندی دانہ وغیرہ از کھینچی پورہ والہ گرفته سیٹھہا را ارشاد شد کہ ہندوی از کوٹہ می آید چیزی برای دادن خرچ فوج سرانجام سازند مذکور زمانشاہ بمیان مانده کہ در لاهور می شاید کہ آمدہ باشد مردمان بسیار نشسته بودند برآورده دادہ خود اشنان ہوجا کردہ رسوئی خورده آرام نمودہ وقت سہ پہر بیدار شدہ مثل سواران ہگونت راؤ دیدہ فیض اللہ خان در مقدمہ خود عرض کردہ چنانچہ تسلی او نمودہ وکیل راج گڈہ والہ آمدہ خطوط موکل خود گذرانید از نامبردہ طلب زر معاملہ کردہ ہرلعل سنگہ عرض معروض کردہ مواشی کہ دیروز آمدہ بود گذاشت کنانیدہ خط بیگم سمرو در خلوت بنظر گذشت بعد مطالعہ از نواب وجیمہ الدین خان خلوت داشتہ چٹھیات جابجا روانہ کردہ تا چہار گھڑی شب گذشتہ نشستہ اند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7830

ہو

اخبار لکھواجی

(۴)

مرقومہ بیست و نہم جادی الثانی سنہ ۱۲۱۳ م ۸ - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع
مقام کھری پورہ سہ کروہ پیشتر از راجگڈہ

۲۹ - دیشب نشستہ بودند از بلونت راؤ سخنان مانند چٹھی سراول پور والہ رسیدہ کہ باہوجی سندھیہ از من زر طلب میسازد بعد ملاحظہ چٹھی بنام سنہ ہیہ مذکور فرستادہ کہ اینمغنی مناسب نیست بعد رسوئی خورده آرام کردہ امروز صبحی بیدار شدہ تقارہ کوچ کنانیدہ بہیرو بنگاہ روانہ شدہ و خود اشنان ہوجا کردہ سرداران حاضر شدند و چٹھیات باوجین فرستادہ چٹھی بالا راؤ برادر انباجی راؤ از بہوپال تال رسیدہ کہ آنصاحب را گھوگڈہ بہ راجہ جیسنگہ دادہ اند و در گڈہ مذکور اسباب بندہ است برآورده دهند نند کشور وکیل دتیا والہ آمدہ ملازمت کردہ کشتی پوشاکی و خریطہ موکل کہ متضمن متابعت بود گذرانید تسلی نامہ بنام آنها فرستادہ چٹھیات جابجا روانہ کردہ بر اسپ سوار شدہ متوجہ منزل شدند وکیل راجگڈہ والہ در راہ آمدہ یک اسپ نذر دادہ برائے چندیدانہ

A. R. No. 7828

اخبار لکھواجی

(۲)

مرقومہ بیست و ششم جادی الثانی سنہ ۱۲۱۳ م ۵ - ڈسمبر ۱۹۸۷ ع
 یکنیم کروزہ از کھینچی پورہ

۲۶۔ دیشب نشستہ بودند وکیل سراوہ والہ بھنگی روغن زرد و اچار
 رسانید وکیل کھنوا بہاو خط موکل گذرانیدہ تاکید شد کہ زر تنخواہ داران
 بدہند۔ چٹھی ظالم سنگہ رسید کہ صاحب بکوٹہ می آیند محافظت باید کرد
 فرمودند کہ بہ نورور میروم خاطر جمعدارند بعد رسوئی خوردہ آرام کردہ امروز صبحی
 بیدار شدہ نقارہ کوچ کنانیدہ چٹھی بنام جکواجی فرستادہ و چٹھی بنام راجگٹہ
 پائن والہ روانہ کردہ کہ بانطرف می آیم چندی بفریسند وکیل کاکرون والہ ترکاری
 گذرانیدہ چنانچہ تسلی نامہ او فرستادہ چٹھی از جھانسی والہ رسید نوشتہ بود
 کہ راجہ دتیا در چوراسی تعلقہ باپوجی سندھیہ و سلیمان پیگ خان کہ اوشان
 ہمراہ انباجی ہستند دخل خود کردہ و کھدوجی معہ یکنیم ہزار سوار پیادہ
 متصل لہاز ڈیرہ دارد بعد مسموعہ اشنان پوجا کردہ رسوئی خوردہ بسواری اسپ
 متوجہ منزل گشتہ در اثنائے راہ یکموضع را محاصرہ کردہ از طرفین گولہ توپ و
 گولی بندوق سرشدند موضع مذکور را تاخت نمودہ مواشی آنجا قریب چہار ہزار
 راس و دیگر اسباب وغیرہ گرفتند و از ٹھاکر آنجا ہر دو ہزار روپیہ معاملہ
 قرار یافتہ چنانچہ بر عالان گرفتہ روانہ پیشتر شدہ بعد طئے مسافت ہشت کروزہ
 داخل ڈیرہ شدند وکیل چترسال دیوگٹہ والہ و کھینچی پور والہ آمدہ نذر ہا
 گذرانیدہ فرمودند کہ حاضر باشند تا دو گھڑی شب گذشتہ نشستہ از حاضران
 سوالجواب دارد دیگر خیریت است۔

A. R. No. 7829

ہو

اخبار لکھواجی

(۳)

مرقومہ بیست و ہفتم جادی الثانی سنہ ۱۲۱۳ م ۶ - ڈسمبر ۱۹۸۷ ع
 مقام بدستور

۲۷۔ دیشب نشستہ بودند از شنبہوناتہہ خلوت نمودہ چٹھیات بنام

هو

اخبار لکھوآجی

(۱)

مرقومہ بیست و پنجم جہادی الثانی سنہ ۱۲۱۳ م جلوس (۱۲۱۳-۱۲۱۴ م - دسمبر ۱۹۸۷ ع)

مقام پرتالہ

۲۵ - دیشب نشستہ بودند پانصد روپیہ مرسلہ عامل دھیرا پور تعلقہ
 هولکران رسید بعد آن رسوئی خوردہ آرام کردہ امروز صبحی بیدار شدہ بدیوانخانہ
 نشستہ ہمہ سرداران حاضر شدند از شنبہوناتہہ مشورہ کردہ خط برائے
 شیخ کلب علی نویسانیدہ حوالہ نواب وجیہ الدین خان کردہ از دیوان باپوچی
 سندھیہ و گویند پنتہہ تاتیا مشورہ داشتہ فرمودند کہ سندھیہ ہاے مذکور از
 انباجی و پرو صاحب نوشت و خواند دارند راجہ مذکور سند ریواری وغیرہ بہ
 سندھیہ مذکور کردہ دادہ و جسونت راؤ را متوقع نصفی اسورات کردہ است آنہا
 عرضکردند کہ این معنی غلط است ارشاد شد کہ تا نیامدن آنہا در اینجا اعتداد
 نمی افتد وکیل جوگراج مہنت خطوط راجہ شیو پور والہ و داجی مختار
 اودی پور والہ و سکہ لعل پسر دولت راؤ ہلدیہ رسانید نوشتہ بود کہ معہ
 چہل سوار در کوئٹہ آمدہ ام اگر جایداد کردہ دہند دیگر سواران از ضلع
 بہرت پور طلب نمایم و چتربھوج برادر بندہ برخلاف شدہ نزد انباجی رفتہ است بعد
 دستک بابت قرض کسے پنڈت بریک پنڈت باشندہ باچہن کردہ اشنان پوجا
 نمودہ چٹھی انتھوچی سندھیہ اسمے باپوچی سندھیہ از پونان آمدہ بود بدیوان او
 دادہ کہ رسانیدہ دہد - بعد آرام کردہ وقت سہ پھر بیدار شدہ بلونت راؤ وغیرہ
 مجرا کردند چٹھی نیلکنٹہہ راؤ از کولارس رسید نوشتہ بود کہ پکنیم ہزار سوار
 و پیادہ فراہم کردہ ام در جواب نوشتہ فرستادہ کہ جلد آمدہ شامل . . . مذکور
 گردند کہ راجہ انباجی و پرو صاحب چہ مقدور دارند کہ مقابلہ مایان سازند
 چٹھی کھچی پورہ والہ در باب محافظت مکانات رسید یک اسپ بہ ستوآجی دادہ
 بہ چٹ نویس فرمودند کہ از صلاح جسونت راؤ . . . خطوط بنام ٹھا کران و
 راجپوتان در باب نصفی بنویسند بہ میر منزل بنابر کوچ تاکید نمودہ تا چہار
 گھڑی شب گذشتہ خیریت است -

اخبار لکھواجی

۱۲۱۳ هجری

۱۷۹۸ - ۱۷۹۹ عیسوی

رمضان علی بیگ تقصیر میر اکرام معاف کنانیده پنجہزار روپیہ نذرانہ مقرر کردہ خدمت داروغگی قراولان عنایت کردند بعد نزد بیگم صاحبہ رفتہ خبر خیریت مزاج پرسیدہ بیمار داری کردہ چنانچہ قدرے صحت شدہ و طبیعت صبیہ اش علیل است ہانجا خاصہ خوردہ پانندان عنایت گرفتہ داخل محل خود گشتہ آرام کردند دیگر خیریت است ۔

A. R. No. 7807

ہـــــــــــــــــو

(۴۰) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ بیست و نہم رجب سنہ ۱۲۱۳ ہجری م ۶ - جنوری ۱۷۹۹ ع

۳۹ - صبحے بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند حاضران مجرا کردند تلسی رام عرض نمود کہ دو صد سوار رسالہ شیخ مقصود بر دیوڑھی آمدہ بنابر تنخواہ عرض می نماید فرمودند کہ بہ کسے پرگنہ تعینات کردہ دہند و چیزے خرچ نقد بدہند بعد قاسم علیخان و رتن چند و گوکل چند و پسران فقیر چند مجرا کردہ دو خوان میوہ ولایتی برائے مرزا جنگلی مرحمت کرد سوار شدہ بسواری بجرہ انروے گومتی رفتہ قواعد پلٹن ہا متصل علی گنج دیدہ از آنجا در توپ خانہ آمدہ شلق سلامی گرفتہ میر فضل علی خان داروغہ توپ خانہ دو اشرفی نذر گذرانیدہ یکدوشالہ ملبوس از راہ مہربانی کہ توپ ہاے خوب تیار کنانیدہ بود دادہ سوار شدہ در دولت خانہ آمدہ بمکان چوبرجہ نشستہ عبدالقادر خان آمدہ سوال جواب پسران فیض اللہ خان عرض کردہ برآمد شد تماشائے . . . وغیرہ . . . ہاے بازیگر ملاحظہ کردہ پنج اشرفی از جیب خاص انعام دادہ داخل محل گشتہ طعام خوردہ پھر شب گذشتہ آرام فرمودند دیگر خیریت است ۔

در باره دری طلائئ تشریف آوردند باتفاق سردارن و رساله قندهاریان که بسیار معتمد اند سوار شده در باغ آفرین علی خان و وزیر باغ رفته سیر کرده باغبانان ڈالی ها گذرانیدند یک دوشاله بداروغه و پنجاه روپیه به باغبانان انعام شد سیر نموده معاودت سر بازار کنان داخل دولت خانه شده خلعت پنج پارچه معه سه رقم جواهر و یک راس اسپ به تحسین علی خان داده پرچه اخبار زمان شاه ملاحظه نموده نوشته بودند که زمان شاه به سبب خفگی وزیر خود از لاهور کوچ کرده بودند سکهان از رسد غله بسیار تنگ ساخته چنانچه یکدو مکان را الف تیغ کرده و محبوسگی رعایا نموده باز بدستور متصل شاهدره باز بدستور داخل است هرکاره متعینه دیوڑھی آمده عرض نمود که بیگم صاحبہ برای روانگی فیض آباد تیار شده بودند درین اثناء استقراغ کرده سواری موقوف داشته مزاج علیل است بعد مسموعه میان صندل محلی و نوبهار را برای دریافت خبر خیریت مزاج فرستاده عرض کرده فرستادند که بنده هم آمده حاضر خواهد شد چکتی مارٹن صاحب رسید مرقوم بود که عجب طور را نقشه بندوبست گھاٹ ها گنگ مینایم که چه مقدور است که یک آدم بدون احکام آمد و رفت نماید بعد مطالعه فرمودند که اینجانب تمام پلٹن ها را بطور کرنیل صاحب مقرر کرده خواهم داد خوب درستی بندوبست خواهد نمود داخل محل سرای گشته طعام خورده پھر شب رفته آرام کردند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7806

هـ

(۳۹) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومه بیست و هشتم رجب سنه ۱۲۱۳ جلوس (۱۲۱۳ هجری م ۵ - جنوری ۱۷۹۹ ع)

۲۸ - صبح بیدار شده از امورات ضروری فراغت کرده برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند سوار شده سیر عیش باغ کرده جوهریان چهل خوان میوه و نبات گذرانیدند بعمله فعله تقسیم فرمودند معاودت ساخته در چهار برجہ تشریف آورده راجہ ٹیکیٹ راے و سرفراز الدولہ و بلا سراحے وغیرہ مجرا کردند پنج خوان میوه ولایتی بصاحب لکھنو فرستاده عرضی زمینداران و چودھریان کراہری تعلقہ فیض آباد بنظر گذشته نوشته بود کہ عامل ملازم بیگم صاحبہ زیادہ طلبی کرده است فرمودہ کہ از بیگم صاحبہ گفته مشارالیه بدر کرده داده خواهد شد نہ ہزار روپیہ و پنج آنہ از روے حساب لکھنو نزد صاحب مذکور فرستاده

قایم کنانیده دهد در محل سراے رفته طعام خورده پھر شب گذشتہ آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7804

(۳۷) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ بیست و ششم رجب سنہ ۱۲۱۳ جلوس (۱۲۱۳ ہجری م ۳ - جنوری ۱۷۹۹ ع)

۲۶ - صبحے بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت نموده برآمد شدند
مجرائیان مجرا نمودند سرداران و اہلکاران حاضر شدہ مجرا کردہ بداروغہ دیوانخانہ
فرمودند کہ مردم . . . مجرا کردہ در مکان دیوانچیو حاضر باشد مولوی سدن
تقصیر محمد علی بیگ بنارسی معاف کنانیدہ خلعت شش پارچہ عنایت شد
راے صاحب رام عرض کردہ کہ پنج ہزار روپیہ بابت جریمانہ نشان گرفتم از
مولوی عبدالقادر خان سرگوشی فرمودہ و پسران فیض اللہ خان را مولوی مذکور
آوردہ بود ملازمت کنانید اوشان نذر ہا گذرانیدند خلعت شش شش پارچہ معہ
مالائے مروارید و جیغہ بہ پسران مذکور و سپر و شمشیر . . . و پنج پارچہ
بہ نواسہ و سہ سہ پارچہ بہ چند کس ہمراہی و چہار دوشالہ و گوشوارہ
باہلکاران آنہا مرحمت کردند نامبردہ آداب بجا آوردہ و یک یک اشرفی بابت
عنایات قبضہ شمشیر نذر گذرانیدہ برآمد شدہ ملس صاحب آمدہ ملاقات نمودہ
بتقریب ضیافت ہمراہ خود سوار کنانیدہ بڈیرہ صاحب لکھنو بردہ صاحب موصوف
استقبال کردہ در دیوان خانہ خود بر کرسی نشانیدہ سخنان مشورہ کردہ بعد
تماشاے رقص ملاحظہ کنانیدہ بوقت برخاست نوزدہ کشتی پوشاکی و دو کشتی
سلاح ہا بندوق رومی وغیرہ تواضع نمودہ ایشان ہمہ معاف کردہ تواضع عطر و
پان گرفتہ سوار شدہ بڈیرہ آمدہ پیشتر منشے صاحب موصوف پانصد روپیہ نقد
بابت ضیافت طعام رسانیدہ بود داخل محل سراے گشتہ طعام خورده پھر شب رفته
آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7805

(۳۸) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ بیست و ہفتم رجب سنہ ۱۲۱۳ جلوس (۱۲۱۳ ہجری م ۳ - جنوری ۱۷۹۹ ع)

۲۷ - صبحے بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت نموده برآمد شدہ

فرمودند و قتیکه فوج خود برگھاٹ ھاے گنگ قایم شود دلجمعی ملک خواهد ماند آب چاء باتفاق نوشیده پرچہ اخبار پٹیالہ رسید نوشته بود کہ زمان شاه از مسموعہ آمد آمد فوج وزیر و صاحبان انگریز ارادہ معاودت بولایت خود دارد و سکھان از رسد غلہ وغیرہ بسیار تنگ نموده اند و فوج بسیار همراه دارند لیکن تکلیف خرچ بسیار است و متصل شاهده لاهور تا این آباد فوج افتاده است و سکھان قریب چهل هزار سوار گرد و نواح بتفاوت ده یازده کروزہ فرود شده ہمیشہ جنگ قراولی دارد و تعلقہ لاهور را همچو خراب کرده کہ باز آبادی نخواهد ماند بعد ملاحظہ چیزے سرگوشی داشته ہفدہ کشتی پارچہ پوشاکی و جوڑی پستول و قلمتراش و مقراض ولایتی تواضع کردہ چنانچہ بتکرار تمام یک چیرہ بنارسی و قلمتراش معہ مقراض پسند نمودہ تواضع عطر و پان گرفته سوار شدہ بڈیرہ آمدہ رقص طوایفان ملاحظہ کردہ در محل سراے رقتہ طعام خوردہ آرام کردند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7803

(۳۶) اخ—بار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ بیست و پنجم رجب سنہ ۱۲۱۳ جلوس (۱۲۱۳ ہجری م ۲ - جنوری ۱۷۹۹ ع)

۲۵ - صبحے بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند حاضران مجرا کردند بموجب عرضی میر ذکی منجم و سداشیو پنڈت ساکن بنارس کہ بسیار معتمد اند غلہ ہفت قسم و طلا و نقرہ و آہن و یک راس اسپ مشکی و پوشاک خاص معہ دوشالہ تصدق کردہ و تل میزان نشستہ دوسہ ہزار روپیہ را تصدق نمودہ صاحبزادہ مہدی علی خان پسر ایشان را سالگرہ بود تمام طوایفان و نقالان بموجب حکم آمدہ حاضر شدہ از پائین باغ تا تہمہ محلہ و بارہ دری سنگین بندوبست زنانہ بیگمات ماندہ تورہا خاصہ تقسیم شد بطرف بنگلہ پائین باغ آمدہ سرود بین مسموعہ میگردند راجہ ٹیکٹ راے تجمل حسین خان - تحسین علی خان وغیرہ مجرا کردہ بعد آن ہرتار سنگہ برادر ہندو سنگہ کمیدان آمدہ قدمبوس شدہ پنج روپیہ نذر گذرانیدہ تقصیر معاف فرمودند خلعت چہار پارچہ دادہ سیزدہ بہنگی میوہ ولایتی بہ بنارس فرستادہ ابراہیم علی خان آمدہ پانزدہ اشرفی نذر بابت تولد شدن فرزند گذرانیدہ یک مہرکن سجعہ صاحبزادہ خورد تیار کردہ گذرانید خلعت سہ پارچہ باو دادند و بداروغہ توپخانہ فرمودند دو دو توپ بر ہر دروازہ

A. R. No. 7801

(۳۴) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ بیست و سیوم رجب سنہ ۱۲۱۳ جلوس (۱۲۱۳ ہجری م ۳۱ - ڈسمبر ۱۸۹۸ ع)

۲۳ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند زبانی پنڈت راے مبارکباد بابت فتح جنگ فراسیسان بصاحب لکھنو گفتہ فرستادہ کہ اینجانب ہم خواہد آمد از جگن ناتھ پنڈتان وکیل دولت راؤ سندھیہ و لکھواجی استفسار احوال کردہ عرض نمودہ کہ سندھیہ موصوف بعد مسموعہ خبر آمد آمد زمانشاء ارادۂ کوچ سمت ہندوستان میدارند و لکھواجی را از طرف بائی صاحبان مختار شدہ مکانات را کہو کدہ وغیرہ بتصرف خود آوردہ براجہ جی سنگہ گذاشتہ کہ حق دار بود و از چند مدت خراب بود باو سپردند فرمودند کہ لکھواجی اہلکار بسیار مضبوط است لیکن نفاق سرداران خوب نمی شود تجمل حسین خان عرضی تفضل حسین خان معہ چکتی گورنر بہادر گذرانیدہ مرقوم بود کہ کوسلیان سی لک روپیہ بابت عمل حیدر بیگخان و حسن رضا خان وغیرہ کہ بقایاے حساب دستخطی طلب میدارند اینجانب از کرکریصاحب درستی کردہ ہفت لک روپیہ باقیات و یک لک روپیہ اہلکاران مقرر کردہ در جواب نوشتند کہ خوب گردید رقص ملاحظہ کردہ داخل محل شدہ طعام خوردہ آرام کردند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7802

(۳۵) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ بیست و چہارم رجب سنہ ۱۲۱۳ جلوس (۱۲۱۳ ہجری م یکم جنوری ۱۸۹۹ ع)

۲۴ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند حاضران مجرا کردند در بارہ دری نقرہ تشریف آوردند چیسنگہ راے ہولاس راے رتن چند گوکل چند سرفراز الدولہ عبدالرحمن خان سعادت یار خان رستم بیگ وغیرہ مجرا کردہ بعد سوال جواب بسواری بوچہ بمکان چھاونی انگریزان رفتہ از آن طرف صاحب لکھنو آمدہ استقبال کردہ ہر کرسی نشانیدہ ایشان مبارکباد فتح فراسیسان بصاحب موصوف دادند مذکورات زمان شاہ و ٹیپو نایک وغیرہ بمیان مانده

A.R. No. 5747

(۳۲) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ بیست و یکم رجب سنہ ۱۲۱۳ جلوس (۱۲۱۳ ہجری م ۲۹ - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع)

۲۱ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدہ در بنگلہ تشریف آوردند شیر را بمقابلہ جاموشان ار نہ گذاشتہ و آتشبازی سرکنانیدہ تماشای آنها ملاحظہ نمودہ - شیر جست کردہ متصل بنگلہ رسیدہ طہانچہ بر سایہ بان زدہ استادہ ہای چوبی شکستہ بزمین افتادند سپاہی اردلی سرفراز الدولہ دلاوری کردہ شمشیر و بندوق ہا زدہ و دہانش را از آتشبازی سوختہ بیرون انداختند از ڈیرہ ہر یک رفقا و بیگات تصدق آمدہ بود خیرات کردہ - خبر رسید کہ کلن صاحب در انوب شہر ہستند و فوج سرکار بکوچہای متواتر میرود بداروغہ ڈالک تقید شد کہ خطوط و چٹھیات در تھیلی سرکار بہ . . . نباید فرستاد بعد ازان در محل سرای رفتہ طعام خوردہ پھر شب گذشتہ رقص طوایفان ملاحظہ کردہ آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 7800

(۳۳) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ بیست و دوم رجب سنہ ۱۲۱۳ جلوس (۱۲۱۳ ہجری م ۳۰ - ڈسمبر ۱۷۹۸ ع)

۲۲ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند حاضران مجرا کردند اخبار ولایت متضمن فتح جنگ فراسپان کہ انگریز بہادر نمودہ اند رسید بعد مطالعہ بسیار خوش شدہ بیست روپیہ انعام بخیبردار دادہ بسواری اسپ بر گھاٹ گنگ رفت در بحرہ سوار گشتہ وزیر شاہ سرفراز الدولہ و حسن خان وغیرہ مصاحبان را در کشتی نشانیدہ سیر کردہ چندے جانواران شکار کردہ از انجا عبور شدہ در ریتی متصل علی گنج رفتہ اسپان دوانیدہ و سنان بازی کردہ معاودت نمودہ وقت شام داخل دولت خانہ شدہ بر بالائے بارہ دری رفتہ از دورین ملاحظہ دریا کردہ گلزار و آتش سوزان بنظر در آمد ہرکارہا برائے خبر فرستادہ داخل راج محل گشتہ عرض شد کہ در سواری یک سوار رسالہ قندھاریان در چاہ افتادہ زندہ برآمد و در ہائے اسپ ضرب رسیدہ بعد دو گھڑی اسپ سقط شد داخل محل شدہ طعام خوردہ آرام کردند دیگر خیریت است -

شیشه محل تشریف آوردند حاضران مجرا کردند هرکاره آمده عرض نمود که صاحب لکهنو هدھنی (ھنری) ملس صاحب بہادر بڈیرہ صاحبزادہ احمد علیخان آمدہ بودند ملاقات و مذکورات مشورہ کردہ وقت برخاست بیست و یک کشتی پارچہ پوشاکی و خوانچہ جواہر و یک زنجیر فیل و یک راس اسب بصاحب لکھنو و شش کشتی پوشاکی و خوانچہ جواہر هدھنی (ھنری) ملس صاحب تواضع کردہ یک یک دوشالہ پسند کردہ گرفتہ بر دیوڑھی بیگم صاحبہ رفتہ معرفت جواہر علی خان خواجہ سرای سوال جواب کردہ و منشی غلام قادر خان چیزیں کاغذ دستخط کنانیدہ بیگم صاحبہ دہ کشتی پوشاکی فرستادہ بودند یک دوشالہ گرفتہ باقی یک جاعدار را خلعت چہار پارچہ دادہ تعینات کرنیل مارٹین صاحب نمودہ از صاحبزادہ فرمودند کہ اگر بارگیران بر در ماہہ شرح ہفت روپیہ راضی شوند مثل انہا دیدہ خرچ بدہند برات بیگ خان عرض نمود کہ محبوسان در کوتوالی ہستند چیزی نذرانہ میدہند فرمودند کہ نگیرند چنانچہ چند اثامی قضاقان را مخلصی کردہ بود بعد مسموعہ خفگی فرمودہ داخل محل گشتہ طعام خوردہ آرام کردند دیگر خیریت است -

A. R. No. 5746

(۳۱) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ بیستم رجب سنہ ۳۱ جلوس (۱۲۱۳ ہجری م ۲۸ - ڈسمبر ۱۷۹۸ عیسوی).

۲۰ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند مجرائیان مجرا نمودند سرفراز الدولہ مہاراجہ ٹکیٹ رای و مولوی سدن و رتن چند و گوکل چند و پسران فقیر چند و رای صاحب رام وغیرہ مجرا کردند پارچہ اخبارات مسموعہ فرمودہ مزاج مرزا وزیر علیخان را صحت است و وزیر قلی چیلہ بقضای الہی فوت شدہ ازین معنی بسیار تاسف نمودند بسواری اسب برگومی رفتہ بر لب دریا رسیدہ بسواری بجرہ عبور دریا شدہ از درویش ملاقات کردہ یک اشرفی گذرانیدہ وقت شام سیر و شکار کنان بدولت خانہ آمدہ عرضی اہلکاران فیض آباد در مقدمہ تنخواہ مردمان سہ بندی وغیرہ و چہر بندی بنظر گذشت بعد مطالعہ بجواہر علی خان پروانگی شد کہ مبلغ بیست و پنجہزار روپیہ برای تنخواہ شاگرد پیشہ و عملہ فعلہ خود بنام تعلقداران محالات متضمن طلب زر معہ یساولان روانہ سازد داخل محل سرامے گشتہ طعام خوردہ بہر شب گذشتہ آرام فرمودند دیگر خیریت است -

آوردند حاضران مجرا نمودند سید رضی خان آمده معرفت نوروز علی خان همراهی تفضل حسین خان ملازمت کرده پنج روپیه نذر گذرانید تمام احوال حضور انور و موکل خود گذارش نموده پنجروپیه نذر بیگم صاحبه معه کشمیرن در راج محل فرستاده دوشاله و گوشواره و نیمه آستین از طرف بیگم صاحبه و همینقدر از طرف نواب صاحب مرحمت شد بقالان شهر بر کوتوال سابق فریادی شدند الہاس علی خان عرض کرد کہ یک کرورہ و امین بر کوتوال نموده آنچه واجبی محصول باشد میگرفته باشد کسی ظلم و زیادتی بہ رعایای مظلوم نسازد بعرض رسید کہ بطرف ٹیکیٹ گنج در کوٹھی . . . فروش دزدی شدہ بود یک کس زخمی شدہ چنانچہ سزاول برائے تحقیقات فرستادہ و موجودات کارخانجات معہ کوسلیان بابت سرکار نواب مرحوم میشود وقت شب خاصہ خوردہ آرام نمودند -

A. R. No. 5741

(۲۹) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ ہیژدہم رجب سنہ ۳۱ جلوس (۱۲۱۳ ہجری م ۲۶ - دسمبر ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۸ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ برآمد شدند حاضران مجرا نمودند باتفاق راجہ ٹکیٹ رائے و سرفراز الدولہ و مولوی سدن و جیسنگہ رای و تلسی رام وغیرہ و منشی غلام قادر خان وغیرہ سخنان مینمودند منشی صاحب کلان سخنان سرگوشی نمودہ برآمد شدہ از پرچہ اخبار بنارس دریافت شد کہ طبیعت وزیر علی خان علیل است و چری صاحب ہمیشہ ملاقات مینایند و در حویلی راجہ چیت سنگہ چیزی اموال دفینہ برآمد شد خبر رسید کہ مرزا کوچک مرشد زادہ چہار گھڑی شب ماندہ بقضائے الہی فوت شدہ و آواز توپ بگوش رسید ہرکارہ عرض کرد کہ امروز روز کلان صاحبان انگریز است ہرکارہ کوتوالی عرض کرد کہ در محلہ رستم بیگ در خانہ زرگر مال دو صد روپیہ را دزدی شدہ بر کوتوال غصہ فرمودہ داخل محل شدہ طعام خوردہ پھر شب گذشتہ آرام فرمودند دیگر خیریت است -

A. R. No. 5745

(۳۰) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

مرقومہ نوزدہم رجب سنہ ۳۱ جلوس (۱۲۱۳ ہجری م ۲۷ - دسمبر ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۹ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت کردہ در مکان

بگویند که کسی جا فرستاده دهد توپ خانه واله ها عرض کردند که تنخواه پنجاهه غلامان بابت سابق می باید فرمودند که خاطر جمع دارند از عقب تدبیر کرده خواهم داد درینولا مردم سپاه خورد و کلان دو ماهه طلب بنمودند چنانچه یکماهه دادن قرار یافته پروانگی موجودات برآورد به متصدیان بخشگیری دادند پسر دولت رام تحویلدار مرحوم که در عمل نواب شهید مرحوم بود پنج اشرفی نذر گذرانید خلعت معه دوشاله گوشواره و نیمه آستین مرحمت شد عرضی سید رضی خان وکیل . . . صاحب رسید دستخط شد که بتاریخ هژدهم آمده حاضر شوند بعد نزد بهو بیگم صاحبه تشریف برده ظاهر کردند که شا مالک هستند و من بجای فرزند ام تا دوگهژی سخنان تشفی نموده در خواب گاه تشریف برده خاصه خورده آرام فرمودند -

A. R. No. 7798

هـــــــــــــــــــــو

(۲۷) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

تحریر هفدهم شعبان سنه ۴۰ جلوس (۱۲۱۲ هجری م ۴ - فبروری ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۷ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت نموده برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند میان الہاس علی خان عرایض عاملان و فوجداران محالات گذرانیده عرض کرد که چهار لک روپیہ را ہندویات بطریق شگون آمده اند ارشاد شد کہ بکوٹھی بڑی صاحب جمع کنانیدہ دهند پسر رام دهن مودی بادشاہی معرفت الہاس علیخان ملاقات کرده بیست و یک خوان شیرینی گذرانیدہ دو رقم جواہر سوداگری بیش قیمتی ملاحظہ کنانید چنانچہ بیگم صاحبه پسند نموده برای فیصلہ قیمت حکم شد و خلعت سه پارچہ عنایت شد خریطہ دولت راؤ سندھیہ و عرضی جکواجی و لکھواجی معرفت جگناتھہ پنڈت رسید سفارش کسی پنڈت کہ برای اشنان کاسی جیو میرفت نوشتہ بود چنانچہ دو ہرکارہ و دو دستہ سپاہی تعینات نموده کہ بخیریت رسانیدہ اشنان کنانیدہ بیارند وقت شب خاصہ خودہ آرام کردند -

A. R. No. 7799

هـــــــــــــــــــــو

(۲۸) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

تحریر ہیژدھم شعبان سنه ۴۰ جلوس (۱۲۱۲ هجری م ۵ - فبروری ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۸ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت نموده در بنگلہ تشریف

A. R. No. 7796

—ه—و—

(۲۵) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

تحریر پانزدہم شعبان سنہ ۴۰ جلوس (۱۲۱۲ ہجری م ۲ - فروری ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۵ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت نموده بیرون تشریف آوردند مجرائیان مجرا نمودند بموجب طلب صاحبان کونسل وغیرہ مبلغ نوزده لک روپیہ نقد و ہندویات ساہوان نشان بدی صاحب و مرار صاحب و کرنیل بارٹن صاحب کنانیہ دادہ بعد مرزا جنگلی و منگلی وغیرہ شش پسر نواب شہید مرحوم برادر نواب صاحب ہمراہ الہاس علی خان و تقضیل حسین خان نزد شور صاحب رفتہ چہل کشتی پوشاکے و یک ایک اسپ موافق مراتب گرفتہ نزد نواب صاحب آمدہ ملاقات کردند چنانچہ ہمہ ہا را خدمات کارخانجات و جاگیرات مقرر کردہ دادہ و تسلی بسیار نمودند پنجہزار روپیہ و پنج کشتی پوشاکے بحضور مرزا سلیمان شکوہ فرستادہ موجورات اجناس و نقدی وغیرہ می شود و در ہمہ امورات الہاس علی خان مختار است و صاحبان انگریز ہم گفتہ او معتمد می فہمند چٹھی پانمر صاحب رسید نوشتہ بود کہ این جانب از . . . روانہ برہانپور شدیم در ہونان رسیدہ مفصل احوالات ملاقات پیشوا بہادر و دولت راؤ سندھیہ خواہم نوشت مجرائیان برآمد شدند نواب صاحب خاصہ خوردہ آرام فرمودند -

A. R. No. 7797

—ه—و—

(۲۶) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

تحریر شانزدہم شعبان سنہ ۴۰ جلوس (۱۲۱۲ ہجری م ۳ - فروری ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۶ - صبحی بیدار شدہ از امورات فراغت نمودہ برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند باتفاق حاضران سوار شدہ محلہ فوج و قواعد پلٹن ہا ملاحظہ کردہ دو ہزار روپیہ انعام بمردم پلٹن کہ قواعد خوب کردہ بودند دادہ کسے متصدی عرضی گذرانید نوشتہ بود کہ از طرف حیدرآباد پریشان روزگار شدہ آمدہ ایم یک صد روپیہ نقد عنایت کردند و گفتند کہ نزد تقضیل حسین خان رسانند و

صاحب مالک اند و ما همه خورد و کلان پسران شما ایم و لحم نواب شهید مرحوم ایم و وزیر علی خان را هم لغت جگر میدانم آنچه مرضی مبارک خواهد شد موافق آن جاگیر برائے اوقات گذاری بطرف چنارگده کرده خواهم داد و صاحبان انگریز از راه صدق و واجبی زر خود بموجب نوشت خواند می طلبند بعد آن تفضل حسین خان یک فرد مکانات که سربمهر هستند در خلوت ملاحظه کنائید فرمودند که فردا شور صاحب را بیارند دعوت اوشان مقرر نموده ام چنانچه الہاس علی خان و تفضل حسین خان برآمد شدند و خود برائے سلام بیگم صاحبہ رفتند هانجا خاصہ خورده در مکان خوابگاه آرام فرمودند -

A. R. No. 5744

(۲۴) اخ—بار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

تحریر چہار دہم شعبان سنہ ۱۲۱۲ ہجری م یکم فروری ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۴ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت ساختہ برآمد شدند مجرائیان مجرا نمودند در باغ نوتیار تیاری ضیافت و روشنی و رقص وغیرہ کنائیدند و دوهزار روپیہ نقد برای پخت طعام نزد شور صاحب و صاحبان کونسل فرستادہ اول چری صاحب آمدہ تا سہ گھڑی مشورہ داشتہ ہمین صلاح کردند کہ وزیر علیخان را بطرف چنارگدہ نفریستند چرا کہ از بودن ایشان درینجا مردم اندیشہ دارند و از اوصاف سخاوت خان مذکور ہمہ رعایا و فوج بسیار خوش بود بعدان جانشور صاحب معہ بیست و یک صاحبان آمدہ ملاقات نمودہ آب چاء نوشیدہ سیر نمودہ مشورہ داشتہ رقص ملاحظہ نمودہ از بیگم صاحبہ گفتہ فرستادند کہ عہد پیمان اخلاص از روز اول شدہ بود تفاوت نخواہد شد و در مقدمہ وزیر علی و بہو بیگم بالفعل توقف دارند چنانچہ مشورہ صاحبان کونسل اینست کہ چیزی زر از وزیر علی خان بابت نذرانہ گرفتہ و حصہ جاگیر مقرر نمودہ گذاشتہ خواہد داد چرا کہ بہو بیگم راضی نمی شود بعد یکصد و بیست و ہشت کشتی پوشاک و چہل و پنج رقم جواہر پنج فیل و بیست اسب تواضع صاحب کلان معہ ہمراہیان کردند و صاحب کلان گفتند کہ الہاس علی خان از طرف ایشان و مایان مختار است عطر پان گرفتہ برآمد شدند -

A. R. No. 7794

هـــــــــــــــــو

(۲۲) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

تحریر دوازدہم شعبان سنہ ۱۲۱۲ جلوس (۱۲۱۲ ہجری م ۳۰ - جنوری ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۲ - صبحے بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت ساخته در بنگلہ برآمد شدند مجرائیان مجرا نمودند سوار شدہ بر مزار نواب آصف الدولہ مرحوم رفتہ زیارت نمودہ فاتحہ خواندہ چادر گلہا و پیالہ ارگجہ و شمع کافوری نیاز کردہ از آنجا نزد میرک صاحب و شاہ حسن اللہ والہ پیرزادہ مشایخ آمدہ ملاقات نمودہ تواضع عطر و پان گرفتہ از آنجا نزد صاحب کلان رفتہ سخنان خلوت نمودہ در مقدمہ فرستادن وزیر علی و دخترش در کسے قلعہ گفتہ ماندند چیزے منقح نشدہ و سوالجواب مردم شہر وغیرہ در عدالت صاحبان انگریز میشود - از آنجا سوار شدہ در دولتخانہ آمدہ در بنگلہ صدقی رونق افزا شدند حاضران عرض کردند کہ تا ہنوز قضایائے سپاہ انفصال نگشتہ و بندوبست دربار ہم ہیچ نشدہ سرداران و ساہوان معتمد از بعضے امورات دوراندیشی و تفکر می سازند ہرچند قول صاحبان انگریز بہادر برائے بندوبست رعایا مستحکم است لیکن مردم از روئے تمہیدات زبان زد می نمایند کہ بعد موجودات تمام کارخانجات نصفے حصہ معہ نقد و جنس صاحبان انگریز خواهند گرفت شنیدہ ہیچ جواب ندادند -

A. R. No. 7795

هـــــــــــــــــو

(۲۳) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

تحریر سیزدہم شعبان سنہ ۱۲۱۲ جلوس (۱۲۱۲ ہجری م ۳۱ - جنوری ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۳ - صبحے بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت نمودہ برآمد شدند حاضران مجرا نمودند شجاعت پیگ خان و داراب پیگ خان و نبیرۂ سید جمیل الدین خان وغیرہ سرداران مغل رسالہ پنہزار مغلیہ و میان الہاس علیخان وغیرہ مجرا کردند باتفاق ہمہ رسالہ داران مشورہ کردہ فرمودند کہ بتاریخ نوزدہم بایشان خلعتہا خواہم داد خاطر جمع دارند و از نواب امام الدین خان مشورہ کردہ نزد بہو پیگ صاحبہ کہ در آئینہ محل بطریق نظر بندی ہستند فرستادہ کہ

A. R. No. 7793

و ————— و

(۲۰) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

تحریر دهم شعبان سنه ۱۲۰۰ جلوس (۱۲۱۲ هجری م ۲۸ جنوری ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۰ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت نموده برآمد شدند -
 حاضران مجرا کردند افواج قدیم ملازم نواب آصف الدوله مرحوم که درینولا
 مرزا وزیر علی خان نوکر داشته بود دو ماهه بابت عمل وزیر علی خان طلب
 می نمایند بلکه قریب بیست پلٹن قدیم و جدید و سواران رساله چارباری و پنجایان
 و مندل وغیره معه توپخانه قدیم جمع شده هنگامه بر دیوڑھی بیگم صاحبہ
 و نواب صاحب نموده میگویند شخصی که مالک مسند و ملک خواهد شد
 تنخواه مایان خواهد داد اگر آینده نوکر خواهند داشت حاضریم والاجائیکه
 آب و خورش خواهد برد خواهم رفت هرچند تفضل حسین خان و الہاس علی خان
 ورائی پیمراج مشرف که از عہد نواب شجاع الدوله مرحوم بر کاروبار دیوڑھیات
 بیگمات معمور اند فہمائیدند و می فہمائند اوشان قبول نہ می کنند -

A. R. No. 5740

(۲۱) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

تحریر یازدہم شعبان سنه ۱۲۰۰ جلوس (۱۲۱۲ هجری م ۲۹ جنوری ۱۷۹۸ عیسوی)

۱۱ - صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت ساخته در بنگلہ صدق
 تشریف آوردند حاضران مجرا نمودند تفضل حسین خان الہاس علی خان و رای
 پیمراج وغیره مجرا نموده گذارش نمودند کہ مردمان سپاہ را هرچند فہمائیدہ شد
 قبول نمیکنند بلکه مجرائیان را برای مجرا آمدن نمیدهند و موجودات در توپخانه
 و فیلخانہ و اصطبل و شتر خانہ وغیره کارخانجات می شود این قدر کارخانجات
 نیستند کہ در چند روز قلمبند نموده بدلجمعی عرض کرده شود بسہولت کاغذ
 موجودات کارخانجات درست ساخته ملاحظہ کنائیدہ خواهد شد فرمودند کہ
 بخوب وجه کاغذ موجودات درست نمایند دیدہ خواهد شد -

A.R. No. 5724

(۱۸) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومہ چہار دہم محرم سنہ ۱۲۱۲ ہجری (۱۰ - جولائی ۱۷۹۷ عیسوی)

صبحی در بارہ دری تقری تشریف آوردند مجرائیان مجرا کردند تفضل حسین خان ظاہر کرد کہ دو لکھہ روپیہ را ہندویات بابت بقایا نزد میکہفاسن (میکفرسن) صاحب و . . . صاحب روانہ کردہ شد یک یک دوشالہ یازدہ رسالہ دار را دادند و دو ماہہ را تنخواہ دادہ چکتی میجر پائمر صاحب از فرخ آباد معہ چاء خطای رسید و دو بہنگی ظروف گلی ساخت چنار گڈہ معہ چکتی روبل صاحب رسید دیگر خیریت است -

A. R. No. 7792

ہ—و

(۱۹) اخبار دیوڑھی نواب سعادت علی خان

تحریر نہم شعبان سنہ ۱۲۱۲ جلوس (۱۲۱۲ ہجری م ۲۷ جنوری ۱۷۹۸ عیسوی)

۹ - صبحی بیدار شدہ از امورات ضروری فراغت نمودہ بعد ادائے نماز وظیفہ برآمد شدند حاضران مجرا نمودند موجودات دو سہ کوٹہہ ملاحظہ کردہ اجناس جواہر خانہ و طلائی و نقرہ قلم بند می شود و پروانجات بنام عاملان پرگنات خورد و کلان سوائے تصرف الہاس علی خان بمہر خود و مہر جانشور صاحب گورنر بہادر متضمن نوشتہ فرستادن کہ زر بقایائے سال حال معہ سابق جلد ارسال دارند و آیندہ باتمام پختگی و احتیاط سرانجام سازند و رعایاء را با حسن سلوک راضی دارند و دست تعدی و تظلم دراز نکند و از تحسین علی خان احوال ضبطی جدہ صاحبہ کلان مرحومہ کہ در فیض آباد فوت شدہ بودند مردمان زبان زد سی نمایند کہ کرور روپیہ را نقد و جنس معرفت چترا سیٹھہ نواب آصف الدولہ مغفور گرفتہ بود کجا رفت تا ہنوز کسے کشادہ معروض نمیدارد و تقاضائے صاحبان کوسلیان کہ سی و پنج لک روپیہ باقیات مختاری حیدر بیگ خان کہ تا عمل راجہ جھاؤل لعل بسبب نارسائی اہلکاران کہ رسوم کوسلیان ندادہ جمعو خرچ ساختہ تقاضا دارند -

و یک یک قاب شیر برنج و دو دو نان حلوا بیکصد طفلان خورد و کلان معه یک یک آثار سیوه نبات خیرات کرده داخل محل شده دیگر خیریت است -

A. R. No. 5736

(۱۵) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومه یازدهم محرم سنه ۱۲۱۲ هجری (۷ - جولائی ۱۷۹۷ عیسوی)

صبحی بیدار شده در باره دری کلان تشریف آوردند رجب بیگ خان شجاعت بیگ خان دلاور علی خان وغیره رساله داران مجرا کردند و عرض کردند که چهار ماهه مایان میروند چنانچه بنام تفضل حسین خان پروانگی شد سوار شده بر دریای گومتی رفته طغیانی آب را ملاحظه ساخته برگشته داخل محل شدند -

A. R. No. 5737

(۱۶) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومه دوازدهم محرم سنه ۱۲۱۲ هجری (۸ - جولائی ۱۷۹۷ عیسوی)

صبحی بیدار شده برآمد شدند مجرائیان مجرا کردند الہاس علی خان آمدہ عرض کرد کہ اگر غلام را رخصت شود بطرف بریلی برای بعضی امورات رفتن ضرور است و حسب الحکم برای زیارت تعزیه ها آمدہ بودم فرمودند کہ امروز توقف سازند چکتی صاحب کلان کہ از ولایت در کلکتہ رسیدہ مطالعہ کردہ بسیار خوش شدہ ظاہرا صاحب کلان بسیار خاطرداری نوشتہ بود دیگر خیریت است -

A. R. No. 5738

(۱۷) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومه سیزدهم محرم سنه ۱۲۱۲ هجری (۹ - جولائی ۱۷۹۷ هجری)

صبحی برآمد شدہ معہ تفضل حسین خان سوار شدہ در توپ خانہ رفتہ توپ های نو تیار ملاحظہ ساختہ بہ پلٹن وری وال صاحب؟ و فیلاس صاحب؟ را گفتند کہ اینجانب برای ملاحظہ قواعد پلٹن ها و ترک سواران سوار خواہم شد پنجاہ روپیہ بہ گولندازان و دوشالہ بمستری مرحمت ساختہ داخل باغ نو شدند -

در آنجا حفیظ الدین شاه آمده بود چیزی میوه و شیرینی باوشان خورانیده دوشاله پوشانیده اوشان بعد یک گهڑی پاره پاره کرده در زمین انداختند چنانچه چهل روپیه بمیان معز الدین شاه داده از آنجا بڈیره نواب مبارك الدوله آمده هانجا تشریف دارند -

A. R. No. 5733

(۱۲) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقوم هشتم محرم سنه ۱۲۱۲ هجری (۴ - جولائی ۱۷۹۷ عیسوی)

صبحی بیدار شده در باره دری نشستند راؤ پیمراج و تفضل حسین خان و شجاعت خان مجرا کردند تفضل حسین خان پنج فرد دستخط کنانید راؤ پیمراج برآورد تنخواه مردم سپاه قدیم و جدید برای ملاحظه آورده بود فرمودند که بتفضل حسین خان ملاحظه کنانیده دهند و بخان مذکور گفتند که موجودات سپاه دیده تنخواه دو ماهه تقسیم سازند بعد خاصه خورده در خواب آمده آخر روز بیدار شده وقت شام در امام باڑه رفته کتاب شنیده سینه زنی کرده مرثیه ها مسموعه مینایند -

A. R. No, 5734

(۱۳) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومه نهم محرم سنه ۱۲۱۲ هجری (۵ - جولائی ۱۷۹۷ عیسوی)

صبحی بیدار شده بطرف پائین باغ تشریف آوردند مجرائیان مجرا کردند بمیر شبراتی گفتند که تیاری منشی خانه این جانب بطرف فیض آباد نمایند برای سیر چند روز روانه خواهم شد چکتی سرداران کونسل رسید بعد مطالعه از تفضل حسین خان خلوت ساخته بسیمب شب شهادت مردم دربار را جواب شد و خود تمام شب در امام باڑه تشریف داشته کتاب و مرثیه ها شنیده سینه زنی کرده ماندند -

A. R. No. 5735

(۱۴) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومه دهم محرم سنه ۱۲۱۲ هجری (۶ - جولائی ۱۷۹۷ عیسوی)

صبحی بیدار شده دو دو روپیه و یک یک کلاه و یک یک کورته

دستخط کردند که مختار اند ظاهرا تیاری خان مذکور درپیش است بعدان برای شکار سوار شده در صحرا رفته شکار جانوران پرند ساخته بوقت شام در عیش باغ داخل شدند -

A. R. No. 5731.

(۹) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومه نوزدهم ذیحجه سنه ۱۲۱۱ هجری (۱۵ - جون ۱۷۹۷ عیسوی)

صبحی نواب صاحب برای موجودات رساله بهرنچ ها سوار شده رفته ملاحظه مردمان کرده محمد انور خواص و گنگا دهر دیوان مرزا سلیمان شکوه مجرا کرده شقه خاص رسانیدند بعد مطالعه در عیش باغ در بندوبست بیگات داخل شدند دیگر خیریت است -

A. R. No. 5742.

(۱۰) اخبار دیوڑھی آصف الدوله بمقام لکهنو

مرقومه ششم محرم سنه ۱۲۱۲ هجری (۲ - جولائی ۱۷۹۷ عیسوی)

صبحی بیدار شده باتفاق سرداران نشسته بودند محمد روشن خان از طرف کلکته آمده ملازمت ساخته پنجروپیه نذر کرده چهارگشتی پوشاک و غیره از طرف نوروز بیگ خان گذرانید از خان مذکور استفسار احوال آن ضلع ساخته دوشاله مرحمت کرده بعد گلاب سنگه آمده یک فرد بابت امانت چیزی اجناس بالکشن گذرانید بعد مطالعه حواله تفضل حسین خان کردند عرضی چیگوپال رسید که فدوی از اکبر آباد روانه لکهنو شده است جلد آمده قدم بوسی میناید مطالعه ساخته اعراضی نموده بر مرده غصه کرده از دست بینداخته در مرثیه خوانی مشغول مانده بمیان . . . فرمودند که سی صد روپیه را طعام پخت ساخته بمشایخان خورانیده دهند تا شام خیریت است -

A. R. No. 5732,

(۱۱) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومه هفتم محرم سنه ۱۲۱۲ هجری (۳ - جولائی ۱۷۹۷ هجری)

صبحی سوار شده بدیره میان معز الدین شاه رفته زیارت تعزیه ها کرده

A.R. No. 5729.

(۶) اخبار دیوڑھی آصف الدوله مقام لکهنو

مرقومه نهم ذیقعدہ سنہ ۱۲۰۹ ہجری (۲۹ - مئی ۱۷۹۵ عیسوی)

صبحی نواب صاحب بیدار شدہ سوار گشتہ قریب پانصد سرداران خورد و کلان همراه بودند روانہ لکهنو شدند در راہ حسن رضا خان معہ صاحبزادہ و دیگر سرداران از لکهنو آمدہ ملازمت ساختہ موافق مراتب نذرہا دادند بعدان وکیل مارٹین صاحب و ... صاحب آمدہ ملاقات کردہ اشرفیہا و روپیہہا نذر دادند نواب صاحب از دست خود اشرفیہا و روپیہہا از تھیلی ہا پر کردہ بہ محتاجان و فقرا انداختہ از راہ موتی بازار لکهنو داخل راج محل شدہ یک جاموش و یک دنبہ تصدق بر فرق خود کنائیدہ نزد بہو بیگم رفتند خوانہای نان و مرادی تصدق شدند -

A. R. No. 5743.

(۷) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومہ ہفدہم ذیحجہ سنہ ۱۲۱۱ ہجری (۱۳ - جون ۱۷۹۷ عیسوی)

صبحی سوار شدہ در توپ خانہ رفتہ تا یکپاس نشستہ موجودات مردم پلٹن ہا دیدہ مردم ڈاک عرضی جے گوپال اخبار نویس گذرانید بعد ملاحظہ غصہ ساختہ بتفضل حسین خان گفتند کہ مشارالیہ محاسبہ دار سرکار است دران نوشتہ بود کہ از اکبر آباد رسیدم جلد می آیم مذکورات روہیلہہا درمیان آمد حاضران ظاہر کردند کہ غلام محمد خان رامپور والا بموجب عرضی راجہ جی پور نگاہداشت کردہ است و برادران خود را طلب میدارد گفتند کہ اگر درینجا بیاید باید طلبید بتفضل حسین خان عرض کرد کہ از راجہ انجا موافقت نخواہد شد از خود خواہد آمد بوقت دوپہر داخل محل شدند -

A. R. No. 5730.

(۸) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومہ ہزدہم ذیحجہ سنہ ۱۲۱۱ ہجری (۱۴ - جون ۱۷۹۷ عیسوی)

صبحی بیدار شدہ برآمد شدند حسن رضا خان عرض کردہ بود کہ فدوی ارادہ میکہ معظمہ دارد در انجا چند روز زندگی بسر خواہد برد چنانچہ بر عرضی

سوار شده تماشای قواعد پلتن ترك سواران وغيره ملاحظه - بطور ذاك در پالکی ها معه سرداران بمنزل روانه شده امام الدین خان مجرا کرده - جانوران صحرای و پنج گرگ و هفت روباه میرفتند از دورین دیده روشن خان وغيره را برای کشتن آنها فرستاده روانه منزل شده بعد طے مسافت هفت کروه بر یک چاه رفته استاده شده آب نوشیده دو کروه دیگر پیشتر رفته داخل خیمه شدند

A. R. No. 5727

(۴) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومه هفتم ذیقعدہ سنہ ۱۲۰۹ هجری (۲۷ - مئی ۱۷۹۵ عیسوی)

نواب صاحب صبحی بیدار شده بسواری فیلان بعد تناول طعام حاضری سوار شده روانه منزل گشته در راه شکار آهوان کرده اسپ دوانیده چهار دراج شکار کرده و یک نیل گاو را که از گولی بندوق شکار کرده بودند بر چھکڑه انداخته بیست کروه از لکھنو داخل خیمه موضع شہزاد نگر شدند عامل آنجا که از طرف سرکار بود ملازمت ساخته لوازمه ضیافت رسانید روشن خان دو گرگ زنده دستگیر کرده گذرانید دوشالہ مرحمت ساختند عرضی بها و بخشی معه خریطہ دولت راؤ سندھیہ و عرضی اخبار نویس ہونان معه چکتی مسٹر مالٹ صاحب رسید بعد مطالعہ از منشی سرگوشی نموده تا شام خیریت است -

A. R. No. 5728

(۵) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومه هشتم ذیقعدہ سنہ ۱۲۰۹ هجری (۲۸ - مئی ۱۷۹۵ عیسوی)

صبحی بعد خوردن حاضری سوار شده متوجہ منزل شدند چکتی پانمر صاحب رسید بعد مطالعہ در راه سیر و شکار کنان داخل خیمه کہ متصل پور استاده بود شدند شقہ خاص از نزد جینا بیگم و مرزا حاجی رسید ده روپہ برای خوراک بخواص دھانیدہ گفتند کہ در لکھنو رسیدہ جواب خواہم داد -

(۱) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومہ چہارم ذیقعدہ سنہ ۱۲۰۹ ہجری (۲۴ - مئی ۱۷۹۵ عیسوی)

صبحی بدیوانخانہ خیمہ باتفاق امرایان نشستہ بودند راجہ جھاؤ لعل یک فرد منزل شاری از مقام گاہ تا لکھنو گذرانید فرمودند کہ بتاریخ نہم اینجانب در لکھنو داخل خواهیم شد امروز کوچ لشکر و توپ خانہ کردہ دهند بعدان سرود مسموعہ ساختہ آخر وقت سوار شدہ از یک درویش کہ در غار نشستہ بود از ملاقات ساختہ درویش مذکور یک پنج سورہ گذرانیدہ چند مرثیہ مسموعہ کنانید تا سہ گھڑی دیدہ پرآب ماندند ہفت مہر از جیب خاص براوردہ گذرانیدند درویش مذکور نگرفت بعامل انجا فرمودند کہ در دہ بیگہ زمین تیاری باغ و چاہ پختہ کنانیدہ دهند ار انجا بوقت شب معاودت ساختہ یک نیم پھر شب ماندہ تماشای آتشبازی دیدہ بعد طے مسافت ہشت کروہ متصل شمس پور داخل خیمہ شدند ۔

(۲) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومہ پنجم ذیقعدہ سنہ ۱۲۰۹ ہجری (۲۵ - مئی ۱۷۹۵ عیسوی)

صبحی بیدار شدہ شتر سوار را معہ خط نزد حسن رضا خان بلکھنو فرستادہ عرضی الہاس علیخان معہ یازدہ سبوحہ زر نقد رسید عرضی محمد علیخان افغان معہ دو بہنگی خربوزہ رسید عرض شد کہ فیل گج کرن از دیروز راتب نخوردہ بود امروز فوت شدہ فرمودند کہ دفن کردہ دهند چہار گھڑی روز برآمدہ آرام ساختہ پنج گھڑی روز ماندہ بیدار گشتہ راجہ جھاؤ لعل و تحسین علیخان مجرا کردند خطوط پیامر صاحب نویساندہ روانہ ساختہ تا شام نشستہ اند ۔

(۳) اخبار دیوڑھی آصف الدوله

مرقومہ ششم ذیقعدہ سنہ ۱۲۰۹ ہجری (۲۶ - مئی ۱۷۹۵ عیسوی)

صبحی بیدار شدہ بموجب عرض داروغہ توپ خانہ مقام لشکر کنانیدہ

اخبار اوده

ديورهي آصف الدوله و ديورهي سعادت علي خان

۱۲۰۹ - ۱۲۱۳ هجري

۱۷۹۵ - ۱۸۰۰ عيسوي

یک نیم پاس شب گذشته نزد باجی راؤ رسیدند اول ملاقات امرت راؤ نموده من بعد از باجی راؤ ملاقاتی شده یک دیگر خلوت کردند بتاریخ پانزدہم صبحی شقہ راجہ رگھوتم راؤ ہمراہ شتر سوار بہ اعظم الامرا بہادر رسید کہ بعد فراغ طعام از باجی راؤ رخصت شدہ در عرصہ دوپہر یا سہ پہرے حاضر میشوم ۔

راجہ رگھوتم راؤ نزد اعظم الامرا بہادر وقتیکہ خواهند آمد بعد ازان اعظم الامرا بہادر راجہ مزبور را نزد بالاجی پنڈت روانہ خواهند نمود ۔

بالاجی پنڈت بتاریخ سیزدہم . . . مقام نموده و بتاریخ چہاردم جہادی الاول کوچ نموده بر ساسور رسیدہ بتاریخ پانزدہم بر تالاب کاترج نزدیک موضع اینے گانون بفاصلہ یک یک کروہ از لشکر اعظم الامرا بہادر فرود آمدہ ۔ جمعیت ہمراہ بالاجی پنڈت سوار و پیادہ جملہ بست ہزار است ۔

قرار یافتہ کہ بتاریخ شانزدہم ملاقات اعظم الامرا بہادر و بالاجی پنڈت خواہد شد ۔ و من بعد ملاقات چمناجی راؤ خواہد شد و ازان بعد ہمہ ہا باتفاق بتاریخ ہفتدہم یا ہجدہم بنابر ملاقات باجی راؤ خواہند رفت ۔ چمناجی راؤ بر موضع موسے از پونہ بفاصلہ پنج کروہ اقامت دارند و باجی راؤ بر موضع کوری گانون کنارہ دریائے بہمرا از پونہ بفاصلہ دہ کروہ مقیم اند وقتیکہ اعظم الامرا بہادر بنابر ملاقات بالاجی پنڈت خواہند رفت آنوقت دولت راؤ سندھیہ را ہمراہ گرفتہ ملاقات بالاجی پنڈت خواہد کنانید اکثر وقت اعظم الامرا بہادر روبروے کارپردازان سندھیہ و بہوسلہ و ہولکر میگویند کہ بالاجی پنڈت بسیار شبہ دارند لیکن راجہ رگھوتم راؤ از طرف اینجانب رفع شکرے و شبہ از دل پنڈت مزبور برآورده خاطر جمع کردہ پنڈت مزبور را درینجا آورند ۔

در مقدمه اعظم الامرا بهادر خلوت بود دو گهڑی خلوت ماند بعد مردم دیگر آمدند پنج گهڑی روز مانده پنڈت مشارالیه سوار شده در حویلی شریمنت رفته نزدیک شریمنت نشست دربار نمود جمیع مردم حاضر بودند نیلکنشہ راؤ پسر بابو نایک معہ برادرزادہا بہ مسکن رخصت شدہ سہ نیم پارچہ کنٹھی مروارید بہ راؤ مذکور و پارچہا بہ برادرزادہا دادند مادھو راؤ راستہ بہ وائین مسکن خود رخصت شد برگ تنبول دادند بعد دربار با گویند راؤ پنگلہ و بہاسکر پنڈت منڈلیہ خلوت شد بعد دو گهڑی شب برخاست گشت پرسرام پنڈت سندھیا کردہ پھرال درپنگت شریمنت خوردہ یک پاس شب گذشتہ بخانہ آمد -

A. R. No. 5111

(۳۴) ترجمہ اخبار پونہ بخط ہندوی نوشتہ گاشتہ

راجہ رگھوتم راؤ بہادر

راجہ رگھوتم راؤ بتاریخ سیزدہم جادی الاول سنہ از بالاجی پنڈت رخصت شدہ بوقت دوپہر شب نزد اعظم الامرا بہادر رسیدند تا طلوع آفتاب نزد بہادر موصوف گفت و شنود نمودہ بہ خیمہ خود آمدہ رایاجی پٹیل و پوت نویس از جانب سندھیہ و کارپرداز توکوجی راؤ ہولکر نزد اعظم الامرا بہادر آمدند یکپاس گفت و شنود باتفاق راجہ رگھوتم راؤ از انہا شدہ من بعد رایاجی پٹیل را بطرف باجی راؤ روانہ نمودہ کارپردازان ہولکر چہار کس را یک یک رقم سریچ و چار چار پارچہ دادہ رخصت نمودند ترنیک راؤ پرچورہ جہت رفتن نزد بالاجی پنڈت بنا بر رخصت نزد اعظم الامرا بہادر آمدہ بہادر موصوف راؤ مزبور را یک رقم کنٹھی مروارید و یک عدد سریچ و خلعت پارچہ دادہ رخصت نمود اپاجی سیلو والہ و گویند بہگونت از طرف بالاجی پنڈت نزد اعظم الامرا بہادر آمدند بتا بر استقبال سیلو والہ بہادر موصوف راجہ رگھوتم راؤ را فرستادند سیلو والہ براجہ مزبور یک عدد چیغہ و سریچ مرصع و خلعت پارچہ دادند من بعد ملاقات اعظم الامرا بہادر و سیلو والہ بعمل آمد دوسہ گهڑی با یکدیگر خلوت ماند ازان بعد اعظم الامرا بہادر راجہ رگھوتم راؤ و سیلو والہ و گویند راؤ بہگونت را بطرف باجی راؤ رخصت نمودند وقت رخصت براجہ رگھوتم راؤ گفتند کہ شا رکن ما اند یک زنجیر فیل براجہ مزبور مرحمت نمودند راجہ مزبور بران فیل سوار شدہ بطرف باجی راؤ رفت بتاریخ چہاردہم جادی الاول وقت

بها سکر پنڈت وغيره آمده بودند دو گهڑی روز مانده پرسرام پنڈت یکطرف نشستہ با گویند راؤ پنگله و بها سکر پنڈت منڈلیہ خلوت کرده یک گهڑی شب گذشتہ پیش شریمنت نشستہ دو گهڑی شب گذشتہ رخصت شدہ بخانہ آمدند - شریمنت برای دفع نحوست کواکب کہ پنج ستارہ در برج جوزا جمع آمدہ اند از زنارداران ہوم کنانیدند و یک زنجیر فیل با زنجیر ہاے تقرہ کہ در پایش بود معہ ساز و جوڑہ پوشاک و پنج سلاح و دو ہزار و پانصد روپیہ و . . . بہ زناردار خیرات کردند و زرے و . . . بہ زنارداران متفرقہ دادند چند آسامی عورات اصیل با گاڑ دیان از حیدرآباد بخانہ اعظم الامرا بہادر آمدند -

(۳۲)

۲۹ - ذیحجہ (۵ جولائی) روز سہ شنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل کردہ در ہوجا نشستند ناروچکر دیو مہاداجی پنڈت بہمری کھنڈ و پنڈت کارکن پرقی ندھی راچندر نایک واتولیہ یساجی باپو وغيرہ در ہوجا آمدہ بودند پرسرام پنڈت بعد خوردن رسوئی و خواب نمودن شش گهڑی روز مانده سوار شدہ بحویلی سرکار رفتہ بہ شریمنت نمسکار کردہ در دیوگھر آمدہ دربار نمودند کواغذ دیدند دستخط نمودند متصدیان دربارے آمدہ بودند بعد دربار بمکان دیگر رفتہ تا سہ گهڑی شب با بہیرو پنڈت منڈلیہ و یساجی پنڈت و بالاجی پنڈت خلوت کردہ بخانہ رفتند شریمنت باتفاق گویند راؤ نیلکنٹھہ و ترنبک راؤ پیٹھہ کہ کمسن ہستند در صحن دیوانخانہ اسپان را برگردانیدند بر وفق اظہار بلونت راؤ ناگناتھہ پرسرام پنڈت پروانگی دادند کہ اعظم الامرا بہادر تا دیوڑھی حویلی برای طواف تابوت حضرت امامین کہ در آنجا می شود می آمدہ باشند پانزدہ شتر و دہ راس اسب بابت بجاجی پنڈت بہانو از وائین در سرکار آمد -

(۳۳)

سلخ ذیحجہ (۶ جولائی) روز چہار شنبہ صبح وقت ہوجا انیا باجنیر کر بخانہ پرسرام پنڈت آمدہ بود پنڈت مشارالمیہ رسوئی خوردہ برآمدہ نشست مہاراؤ نبالکر آمدہ بود باو سخنان کردہ عطر و ہان دادہ رخصت کردہ خواب کردہ برخاستہ نشست با گویند راؤ پنگله خلوت می نمود کہ بابا راؤ وکیل آمدہ دخیل شد

(۳۰)

۲۷ - ذیحجه (۳ جولائی) روز یکشنبه پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمودند گویند پنڈت گوڈبولیہ شیورام پنڈت مودک چمناجی پنڈت وکیل رنگ راؤ راجہ بہادر وقت پوجا آمدہ سوال و جواب کردہ رفتند پنڈت مشار الیہ بعد پوجا رسوئی خوردہ آرام نمودہ سہ پہرے برخاستہ نشستند مادھو راؤ پانسه شیورام پنڈت مودک یساجی پنڈت واردہی کر بالاجی پنڈت سہسر بودہی گنپت راؤ وغیرہ برادرزادہاے پنڈت مشار الیہ آمدہ بودند بآنها سخنان نمودہ شش گھڑی روز ماندہ سوار شدہ بحویلی سرکار آمدہ در آیینہ محل رفتہ بہ شریمنت نمسکار کردہ در دیو گھر آمدہ نشست دربار نمود کواغذ دید دستخط نمود بابا پھڑکیہ بہرو پنڈت منڈلیہ با بہاسکر پنڈت پسر خود گویند راؤ پنگلہ گویند راؤ باجی بلونت بابو راؤ سداشیو پنڈت داتے و شیورام پنڈت مودک و نراین راؤ احشام نویس وغیرہ مردم آمدہ بودند پرسرام پنڈت سہ گھڑی روز ماندہ یک طرف نشستہ با بابا پھڑکیہ و بہرو پنڈت و گویند راؤ پنگلہ خلوت تا شام کردند درین ضمن خبر آمد کہ دھونڈے با بخانہ آمد پرسرام پنڈت رفتہ سہ گھڑی با دھونڈے با خلوت کردہ برخاستہ اندرون رفت بعد رفتن پرسرام پنڈت بابا پھڑکیہ و بہرو پنڈت دو گھڑی باہم مشاورہ نمودہ بخانہا رفتند مہیپت راؤ چٹھی نویس ملہار راؤ پسر و بالو برادرزادہ توکوجی ہولکر را بخانہ خود آوردہ طعام ضیافت خورائید رقص کنائید دو جوڑ چہار پارچہ بہ ہر دو یک جوڑہ بہ سری پت راؤ کارپرداز ہولکر داد -

(۳۱)

۲۸ - ذیحجه (۴ جولائی) روز دوشنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل کردہ پوجا نمودند شیورام پنڈت مودک یٹھل راؤ کولیہ وقت پوجا آمدہ بودند پرسرام پنڈت بعد فراغ پوجا رسوئی خوردہ با مردم و متصدیان خانہ سوال و جواب کردہ خواب نمود - سہ پہرے برخاستہ برون برآمدند با مادھو راؤ فرستادہ بالوبا یساجی پنڈت و بالاجی پنڈت سخنان کردہ سوار شدہ در حویلی سرکار رفتہ بہ شریمنت نمسکار کردہ در دیو گھر آمدہ نشستند دربار شد کواغذ دیدند دستخط نمودند یٹھل راؤ مودک نراین راؤ احشام نویس بلونت بابو راؤ سداشیو پنڈت داتے گویند راؤ پنگلہ

گذشته داخل حویلی شدند جمیع مردم بخانهها رفتند گویند راؤ آخر روز بخانه بابا پهڑکیه از پهر روز مانده تا شام خلوت نمود -

(۲۹)

۲۶ - ذیحجه (۲ جولائی) روز شنبه پرسرام پنڈت صبح غسل کرده در پوجا نشستند شاستریان یعنی علمائے مشرب هندی آمده بودند پنڈت مشار الیه از پوجا فارغ شده چیزے تناول نموده بیرون برآمدند بهرو پنڈت منڈلیه را طلبداشتند چنانچه پنڈت مذکور معه بهاسکرپنڈت پسر خود آمد با آنها خلوت نمودند - در ضمن مادھو راؤ کارکن بالوبا آمده گفت که سداسیو ملہار و دھونڈے با بھویلی سرکار آمده اند پرسرام پنڈت را گھو پنڈت ٹھٹے را همراه او نزد آنها فرستادند کہ من می آیم و بهاسکر پنڈت را بخانه بابا پهڑکیه فرستادند - بابا را بھویلی سرکار بیارد پرسرام پنڈت سوار شده بھویلی سرکار آمدند بابا پهڑکیه وغیره نیز آمدند - باهم مکالمات می شد کہ شریمنت از اندرون برآمده در دیوان خانه نشستند دربار شد سرداری رگھپت راؤ متوفی کہ اولاد نداشت معه جاگیرات آن به گوپال راؤ برادر رنگ راؤ راجه بهادر مقرر کرده سه و نیم پارچه دستار سیله جامه وار نیم تھان کمخاب و سرپیچ مرصع و نشان زری فوطه دادند و سه و نیم پارچه خلعت دیوانی او هرکرا کہ بخواهد بکند حواله کردند برگ تنبول دادند سداسکھه اخبار نویس سندھیه شریمنت را دید پنج روپیه گذرانید گوپال راؤ مذکور پنج مہر بابت باب سرداری و دو مہر بابت نشان فوطه داری به شریمنت گذرانید شریمنت برخاسته رفتند سداسیو ملہار و دھونڈے با بمکان خود رفتند پرسرام پنڈت بخانه آمد دو گھڑی نشسته سوار شده بخانه گویند راؤ نیلکنثه خاصی واله و اند راؤ جیواجی و دھونڈو پنڈت جوگل کہ رفته یک یک گھڑی نشسته از هر یکجا عطر و پان گرفته بخانه آمد گوپال راؤ مذکور برای شکرپه آمده بود پرسرام پنڈت عطر و پان و سه و نیم پارچه داده رخصت نمود و با بهرو پنڈت خلوت نموده شام اندرون رفته غسل و پوجا نموده چهار گھڑی شب گذشته طعام خورده آرام نموده چهار زنجیر فیل و دوازده اسپ مادیه از نانا پهڑ نویس در ستاره مانده بودند بر آنها فاقه ها میگذاشت مہاراجه چترپتی آن را درینجا فرستادند گوپال راؤ مذکور باهم رگھپت راؤ علاقه برادری داشت چهار لک روپیه نذر و دربار خرچ نموده این سرداری گرفت -

و بلونت بابو راؤ تمام مردم دربار آمده بودند دو گھڑی شب گذشته برآمده بخانه رفتند قرار یافت که ڈینکر اند راؤ مع پاگا وغیره به پھڑ نویس برود - کوتوالی ہونا به نذر چھل ہزار روپیہ به باس دیو پنڈت جوشی مقرر شدہ دستار وسیلہ دادند -

(۲۷)

۲۳ - ذیحجہ (۲۹ جون) روز چہار شنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمودہ سہ پہرے بحویلی شریمنت آمدہ دربار نمودند شام بخانہ رفتند دیگر هیچ ... نیست -

(۲۸)

۲۵ - ماہ مذکور (یکم جولائی) روز جمعہ صبح پرسرام پنڈت غسل کردہ پوجا نمودند در پوجا کھنڈو پنڈت کارکن پرتی ندھی و بالاجی پنڈت و کیل سیواجی راجہ کولاپو سیورام پنڈت مودک ناروچکر دیو سداسیو نایک واتولیہ کشناچی نانک تہتے آمدہ سوال و جواب نمودہ رفتند پنڈت مشارالیہ بعد فراغ پوجا و اکل پھرال ... در دیوانخانہ نشستند با ناروچکر دیو و بہاسکر پنڈت منڈلیہ پسر بہیرو پنڈت منڈلیہ خلوت میکردند کہ ہری بہگت ساھوکار کہ در حوالہ ... معاملہ داران می آید آمد بہ او سوال و جواب کردہ خواب نمودند سہ پہرے روز برخاستہ نشستند ناروچکر دیو و گوپال راؤ منشی آمدند با آنها سوال جواب نمودہ پنج گھڑی روز ماندہ سوار شدہ در حویلی سرکار رفتند سداسیو ملہار و دھونڈے با کارپردازان سندھیہ آمدہ نشستہ بودند با آنها مکالمہ شد شریمنت برآمدند اینہا و مادھو راؤ راجندر و گویند راؤ باجی و نیلکنٹھ راؤ و ترنبک راؤ پیٹھہ سدھسر راؤ ... والہ نارو پنڈت مجموعہ دار و چٹھی نویس و مادھو راؤ و گنپت راؤ پانسہ و فرزندان و برادرزادہاے پرسرام پنڈت ہمہ ہا تمسکار کردند پنج گھڑی روز ماندہ شریمنت بر اسپ مادہ ... سوار شدہ تمام مردم بر اسپان سوار شدہ ہمراہ شدہ بہ پرتی رفتند اثنائے راہ نرسنگہ کھنڈے راؤ و رنگ راؤ راو بہادر وغیرہ صف بستہ تمسکار کردند شریمنت درشن بہوانی کردہ بر پالکی نشستہ در رمنہ آمدند و در میدان اسپ را برگردانیدند باز در عاری نقرہ فیل نشستہ و ہری با پسر پرسرام پنڈت را در خواصی نشانیدہ یک گھڑی شب

ایشونت راؤ جا گیردار کانتی و مہداجی پنڈت . . . گویند پنڈت گوڈبولیہ دادو پنڈت مرہٹہ شیورام پنڈت مودک مہداجی پنڈت بہمری وقت پوجا آمدہ بودند پنڈت مزبور رسوے خورده برآمدہ با راجندر پرانچہ و مہداجی پنڈت . . . وغیرہ سخنان کردہ آرام کردند - سہ پہرے برخاستہ نشستند سیف اللہ خان قلعه دار سابق . . . ایشونت راؤ جا گیردار کانتی سخنان کردہ پنج گھڑی روز ماندہ سوار شد - بخانہ دونیسر شاستری رفته عطر و پان گرفته بجویلی سرکار آمدہ بہ شریمنت تمسکار کردہ بیرون برآمدہ نشستند دربار نمودند باز با بابا پھڑکیہ و گویند راؤ پنگلہ خلوت کردہ با راجندر پنڈت وکیل بھونسلہ خلوت کردہ دو گھڑی شب گذشتہ بخانہ آمدند -

(۲۵)

۲۱ - ذیحجہ (۲۷ جون) روز دوشنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمودند گویند پنڈت گوڈبولیہ ایشونت راؤ کانتی کر و انیابا جنیر کر و نراین راؤ احشام نویس وغیرہ در وقت پوجا آمدہ بودند پرسرام پنڈت رسوئی خورده خواب نمود سہ پہرے برخاستند مادھو راؤ سری پت راؤ پانسہ کھنڈ و پنڈت . . . داداجی گنگا دھر آمدہ بودند با اینہا سخنان کردہ سوار شدہ در حویلی سرکار آمدہ پیش شریمنت نشستہ داداجی گنگا دھر دستار سیلہ ساڑی چولی دو مہر نذر بہ شریمنت گذرانید - مادھو راؤ راستہ آمد - پرسرام پنڈت بدیو گھر آمدہ دربار کردہ با گویند راؤ پنگلہ خلوت کردہ دو گھڑی شب گذشتہ سوار شدہ بخانہ آمد - نیلکنٹھ راؤ ملہار سردار سندھیہ با دو ہزار گارڈ بارادہ رقتن بہ پھڑ نویس بریٹھل باری فرود آمد -

(۲۶)

۲۲ - ذیحجہ (۲۸ جون) روز سہ شنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمودند گویند گوڈبولیہ ناروچکر دیو وقت پوجا آمدہ بودند پنڈت مشارالیہ رسوئی خورده برآمدہ با کاسی پنڈت رسالہ دار سوال و جواب کردہ آرام نمود سہ پہرے برخاستہ نشست با مادھو راؤ راستہ سخنان کردہ سوار شدہ در حویلی شریمنت رفته پیشی شریمنت نشستہ دربار نمودند بابا پھڑکیہ گویند راؤ باجی گویند راؤ پنگلہ

آرے بلی میکند تعلقہ احمد آباد گجرات بہ سرپیت راؤ پٹوردھن تجویز می شود
زر دو سالہ پیشگی میخوانند خبر است کہ نانا پھڑ نویس سیزدہم ذیحجہ بہ قلعہ
تہانہ عرف . . . تعلقہ انگریز رفت این خبر صحت ندارد -

(۲۲)

۱۸ - ذیحجہ (۲۴ جون) روز جمعہ سداشیو ملہار دھونڈے با سہ پہرے
بخانہ پرسرام پنڈت آمدہ تا چہار گھڑی شب خلوت نمودند پنڈت مشارالہ
آنها را ہمراہ گرفتہ سوار شدہ بحویلی سرکار رفتہ بہ شریمنت نمسکار کردہ در
دیوگھر نشستہ باتفاق بابا پھڑکیہ با اینہا خلوت کردہ بعد انقضائے شش گھڑی
شب بخانہ آمد ترنبک راؤ پرچورے کہ ازینجا گریختہ بہ پورندر رفتہ بود از
انجا نزد کارپردازان سندھیہ آمد -

(۲۳)

۱۹ - ذیحجہ (۲۵ جون) روز شنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمودہ
شیورام پنڈت وقت پوجا آمدہ بود پنڈت مشارالہ رسوئی خوردہ برآمد چمناجی
پنڈت وکیل رنگ راؤ راجہ بہادر و تاتیا ساتھی و انیابا جنیرکر و جوناجی
جادون آمدہ بودند با آنها سخنان کردہ آرام کردہ سہ پہرے برخاستہ نشست
گوپال راؤ منشی و ناروچکر دیو یٹھل راؤ کولیہ انیابا جنیرکر آمدہ بودند
بعد اینہا یاداجی پنڈت کارپرداز ہولکر آمدہ دو گھڑی خلوت کردہ رفت پنڈت
مشارالہ سوار شدہ بحویلی سرکار آمدہ در دیوگھر نشست دربار نمود شیورام پنڈت
مودک ترنبک راؤ . . . گویند راؤ باجی بلونت بابو راؤ یٹھل راؤ کولیہ
ناروچکر دیو راجندر نایک پرانچپہ سداشیو پنڈت . . . گویند راؤ پنگلہ وغیرہ
آمدند دو گھڑی روز ماندہ بابا پھڑکیہ آمد پنڈت مشارالہ و بابا پھڑکیہ و
گویند راؤ پنگلہ پیش شریمنت رفتہ تا شام خلوت نمودہ برخاستہ رفتند از صبح
تا دوپہر تقاضائے فوج برائے روزمرہ بر بابا پھڑکیہ بود منادی شد کہ روپیہ را
جوار دوازده آثار باجرہ یازده آثار گندم و نخود دہ آثار می فروختہ باشد دکانین
بند شد -

(۲۴)

۲۰ - ذیحجہ (۲۶ جون) روز یکشنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمود

پسر خود و یساجی پنڈت واردهی کر و بالاجی پنڈت سہسر بودھی سخنان نموده دوپہر روز سوار شدہ بخانہ بلونت راؤ . . . خسر پورہ خود رفتہ رسوئی ضیافت خوردہ شش گھڑی روز مانده بخانہ آمدہ آرام کردہ شش گھڑی روز مانده برخاستہ نشست با یٹھل راؤ کولیہ و نارو پنڈت مجموعہ دار و ایشونت راؤ جا گیردار کانتی و راگھو پنڈت تہتی وغیرہ سوال و جواب نمودہ سوار شدہ در حویلی سرکار رفتہ بہ شریمنت تمسکار کردہ در دیوگھر نشستہ تا شام دربار نمودہ در خلوت نشستہ با بابا پھڑکیہ و گویند راؤ پنگلہ و راگھو پنڈت تہتی تا چہار گھڑی شب مشاورہ نمودہ بخانہ آمد مردم دربار و متصدیان وقت دربار حاضر بودند خبر است کہ رگھوتم راؤ از کمپر مسکن خود بقصد آمدن اینجا برآمد با ہم کنپوے سندھیہ و سواران رنبہا نبالکر نواح پرینڈا بر . . . جنگ شد آدماں کشتہ شدند یک توپ کنپو دست سواران نبالکر رفت مردم چوکی سندھیہ طعام را نزد عظیم الدولہ رفتن ندادند -

(۲۱)

۱۷ - ذیحجہ (۲۳ جون) روز پنجشنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمود انیابا جنیر کر چمناجی پنڈت و کیل رنگ راؤ راجہ بہادر وقت پوجا آمدہ بودند بنابر روز چوتہ کہ طعام بیاید خورد پھرال خوردہ بیرون برآمد با کارپردازان خانہ سوال و جواب نمودہ خواب کردہ سہ پھرے برخاستہ با یٹھل راؤ کولیہ و ترنبک راؤ اپا وغیرہ سخنان کردہ سوار شدہ بخانہ مادھو راؤ راستہ کہ اہلیہ او فوت شدہ رفتہ ماتم پرسی کردہ برگشتہ بہ دیول گنیش آمدہ درشن کردہ بحویلی سرکار رفتہ بہ شریمنت تمسکار کردہ در دیوگھر آمدہ نشست بابا پھڑکیہ و شیورام پنڈت مودک و یٹھل راؤ کولیہ و نراین راؤ احشام نویس و گویند راؤ باجی و انیابا جنیر کر و اند راؤ . . . وغیرہ آسہ بودند دربار شد پنڈت مشارالیہ کواغذ دفاتر را دید و دستخط نمود بہ ہری پنڈت پسر خود گفتہ مردم چوکیات اندرون و بیرون حویلی سرکار را کہ از سابق بودند برآورده مردم خویش را بر چوکیات نشانیدند و بندوبست خود کرد یک گھڑی روز مانده با بابا پھڑکیہ خلوت نمودہ شام بخانہ آمد کنپوے سندھیہ بر تالاب کنکرا لہ نواحی مانکیسر رفتہ فوج سرکار کہ نقدی می یابد و از چند ماہ ماہوار بہ آنها نرسیدہ بر سر تقاضا است با بابا پھڑکیہ تقاضا دارد و پھڑکیہ بہ پرسرام پنڈت میگوید پرسرام پنڈت

نانا پھڑ نویس را در فولاد پور پیچش بهم رسیده حکیم زناردار را از ہونا طلبیدہ حکیم برائے رفتن از پرسرام پنڈت اجازت گرفت خبر آمد کہ دھونڈجی واگہہ با سرداری و دہ ہزار سوار از طرف ٹیپو در تعلقہ پرسرام پنڈت آمدہ ہنگامہ آرا گر دیدہ سندھیہ سہ منزل پالکی و چہل شتر و چہار پاگا برائے آوردن امرت راؤ بہ جنیر فرستادہ مردم سندھیہ عظیم الدولہ را در حویلی گھانسی رام کوتوال کہ محبوس خانہ ہست آوردہ در چوکی نگاہداشتند ۔

(۱۹)

۱۵ - ذیحجہ (۲۱ جون) روز سہ شنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمودند گویند پنڈت گوڈبولیہ انیا با جنیر کر پانڈو رنگ راؤ دھمدھرہ انند راؤ کارکن مادھوراؤ متوفی وقت پوجا آمدہ بودند پنڈت مشارالیہ بعد پوجا رسوئی خوردہ آرام نمودہ سہ پہرے برخاستہ برآمدند سکھارام پانسہ نراین راؤ احشام نویس ایشونت راؤ جاگیردار کاتی و گویند راؤ پنگلہ آمدند با ایشونت راؤ و گویند راؤ دوگھڑی خلوت کردہ سوار شدہ بحویلی سرکار رفتہ بہ شریمنت نمسکار کردہ در دیوگھر نشستہ کواغذ محالات از کارکنان دفاتر طلبیدہ می دیدند درین اثنا خبر آمد کہ سداسیو ملہار دھونڈے با بخانہ آمدہ اند پرسرام پنڈت از حویلی سرکار برخاستہ سوار شدہ بخانہ رفتہ بہیرو پنڈت منڈلیہ طلبیدہ تا نہ گھڑی شب با آنها خلوت کردند درین عرصہ ہری بھگتی ساھوکار را نیز طلبیدہ بودند سداسیو ملہار دھونڈے با برخاستہ بخانہ ترنیک راؤ چٹھی نویس رفتہ دستار - سیلہ - ساڑی - چولی امر کردہ بخانہ رفتند پرسرام پنڈت بعد رفتن آنها دوگھڑی با بہیرو پنڈت منڈلیہ و راگھو پنڈت تہتی خلوت کردہ اندرون رفتند پنہزار روپیہ نقد بر شتر بار کردہ بیست و پنج سوار ہمراہ دادہ برائے خرچ امرت راؤ بہ جنیر فرستادند ۔

(۲۰)

۱۶ - ذیحجہ (۲۲ جون) روز چہار شنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمود سیورام پنڈت مودک ناروچکر دیو یٹھل راؤ کولیہ پرسرام پنڈت ہری کر شام راؤ بلال وقت پوجا آمدہ بودند پرسرام پنڈت بعد پوجا برآمدہ با ہری با

کارپردازان سندهیه از کنپو که بطرف شولاپور فرستاده اند دوسه پلٹن گاڑدیان را طلب داشتند سرپت راؤ و ملہار پنڈت کارپردازان هولکر آمدہ یک گھڑی خلوت نموده رفتند نانا پھڑنویس بنا بر اختلاف آب و هوا از مہاد شش کروہے قلعه رایگدہ برآمدہ بہ فولاد پور رفت میگویند ارادہ رفتن بہ . . . بان کوٹ تعلقہ انگریزان دارد وقتیکہ در انجا برود تحقیق باید دانست و الا دیگر اماکن و قلاع و بنادر در کوکن برای رفتن و بودن پھڑنویس بسیار اند ہرجا کہ خوب خواہد دید و مصلحت نیک خواہد دانست خواہد رفت بہ اسپان در ایام بارش ہواے کوکن راست نیست لہذا پھڑنویس سواران را رخصت نمود مگر پاگا و سواران چیدہ و جوانان خوش اسپہ و معتمد و پیادہاے مضبوط را ہمراہ داشت چونکہ سندهیہ بر خانہ اپاجی پنڈت پھڑنویس سچیو آمدہ نشست در مودیخانہ سرکار قلت غلہ بود لہذا کوٹھہ غلہ بیوپارے را از پنتھہ بھوانی وا کردہ وزن نمودہ آوردند کنیزگان سرکار کہ سہ صد آسامی ہستند و ہر روز غلہ یک اثار سرے آسامی مقرر است نیافتہ بودند نالشی داشتند -

(۱۸)

۱۴ - ذیحجہ (۲۰ جون) روز دوشنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا کردند گویند پنڈت گوڈبولیہ ویٹھل راؤ کولیہ و ناروچکر دیو وقت پوجا آمدہ بودند پنڈت مشارالیہ رسوئی خوردہ برآمدہ با چنتو پنڈت دستار بند نانا پھڑنویس دو گھڑی سخنان کردہ آرام کردند سہ پھرے برخاستہ برآمدند با مادہو راؤ پانسہ گنپت راؤ پانسہ سخنان و ایشونت راؤ جا گیردار کانتی و گویند راؤ بنگلہ خلوت نمودہ سوار شدہ بحویلی سرکار رفتہ پیش شریمنت در آیینہ محل نشستند بابا پھڑکیہ مادہو راؤ رامچندر رنگ راؤ راجہ بہادر نرسنگہ راؤ کھنڈے راؤ سدھیسر راؤ . . . والہ برادر زادہاے پرسرام پنڈت و نیلکنٹھ راؤ وغیرہ آمدند چہار گھڑی روز مانده شریمنت بر اسپ مادہ سوار شدہ بہ پرتی رفتہ یک مہر پیش بھوانی . . . نہادہ درشن شیو گرفتہ در بنگلہ رمنہ آمدہ نشستند اسپان را از چابک سواران بر گردانیدہ بر اسپ سوار شدند کہ تقاطر باران آمد باز در بنگلہ رفتہ نشستند بارش موقوف شد باز در عماری نقرہ فیل سوار شدہ ہری پنڈت فرزند پرسرام پنڈت را در خواصی نشانیدہ پرسرام پنڈت وغیرہ ہم بر اقیال سوار گشتہ شام بحویلی داخل شدند پرسرام پنڈت وغیرہ یک گھڑی شب گذشتہ بخانہ رفتند

دو ہزار سوار سمت وائین رفتہ بود آمد خطوط نرسنگہ کھنڈے راؤ از ہندوستان آمد بر چوکی تعرض شد کارکن مومی الیہ آمدہ ظاہر ساخت پرسرام پنڈت خطوط را از چوکی طلبیدہ خواندہ حوالہ کارکن نمودند در خطوط ہنگامہ غارت گری پنڈہارہا بسیار مرقوم بود -

(۱۶)

۱۲ - ذیحجہ (۱۸ جون) روز شنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمودند نراین راؤ احشام نویس یٹھل راؤ کولیہ انیابا جنیر کر بہاسکر پنڈت منڈلیہ وقت پوجا آمدہ خلوت کردہ رفتند پنڈت مشار الیہ بعد فراغ پوجا بیرون برآمدند بالاجی پنڈت یساجی پنڈت وغیرہ کارکنان آمدند با آنها سوال و جواب کردہ اندرون رفتند رسوئی خوردہ آرام نمودند سہ پہرے برخاستہ سوار شدہ بھویلی سرکار رفتہ بہ شریمنت تمسکار کردہ در دیوگھر آمدہ با مردم سوال و جواب نمودہ یکطرف نشستہ با بابا پھڑکیہ و گویند راؤ پنگلہ خلوت کردہ گوپال راؤ منشی از وائین آمدہ ملاقات نمود خبر آمد کہ سداسیو ملہار دھونڈے با بخانہ آمدہ اند پرسرام پنڈت بخانہ رفتہ با آنها خلوت کردہ آنها را رخصت کردہ دو گھڑی شب گذشتہ اندرون رفتند اہلیہ اپا بلونت راؤ در شانور فوت شد -

(۱۷)

۱۳ - ذیحجہ (۱۹ جون) روز یکشنبہ پرسرام پنڈت صبح غسل کردہ در پوجا نشستند ترنبک راؤ اپا پسر رگھناتپہ کورندواد کر گویند پنڈت گوڈبولیہ انیابا جنیر کر یٹھل راؤ کولیہ راجندر نایک واتولیہ سداسیو نایک واتولیہ وقت پوجا آمدہ بودند پنڈت مشارالیہ رسوئی خوردہ برآمدند یساجی پنڈت بالاجی پنڈت جناردن پنڈت صویدار و اند راؤ وغیرہ آمدند با آنها سخنان می نمودند کہ سداسیو ملہار دھونڈے با کارپردازان سندھیہ پنج گھڑی روز ماندہ آمدند راگھو پنڈت تہتی و بھیرو پنڈت منڈلیہ کہ بنابر سوتک فوت اہلیہ اپا بلونت راؤ از خانہ بر نمی آمد فرستادند چہار گھڑی خلوت نمودہ رفتند داجی ملہار را با دو ہزار سوار دو ہزار گاؤد برائے محاصرہ نانا پھڑ نویس فرستادن مقرر نمودند برائے خرچ آنها استدعا دارند پرسرام پنڈت قبول نمودند کہ تجویز کردہ میدہم

وقت پوجا سوال و جواب کرده رفتند پنڈت مذکور رسوئی خورده خواب نمود سه پهرے برخاسته با نراین راؤ و پسر رگھناتپه راؤ کورند واد کر برادرزادهای خود سخنان کرده سوار شده بجویلی سرکار رفته در آئینه محل پیش شریمنت نشسته با مردم دربار و تعلقه داران سوال و جواب کرده باز یک طرف نشسته با بابا پھڑکیه و بهیرو پنڈت منڈلیه و گویند راؤ پنگله تا سه گھڑی شب خلوت کرده شیورام پنڈت مودک و یٹھل راؤ کولیه را طلبداشته با آنها و مهداجی پنڈت گوروچی خلوت نموده برخاسته بخانه آمدند ابا بلونت بنابر کسل اهلیه خود به ساسور خانه خود رفت - کمپوے سندهیه به اندا پور رفت گویند راؤ پنگله در اندا پور خانه دارد لهذا چند سوار سندهیه را گرفته به اندا پور فرستاده که از کمپواذیت نرسد -

(۱۴)

۱ - ذیحجه (۱۶ جون) روز پنجشنبه عیدالضحی قاضی با جاعت مسلمین به عیدگاه رفته نماز عید ادا نمود پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمود نارو چکر دیو شیورام پنڈت مودک راماجی پنڈت و سکهورودر تعلقه داران بیڑ وقت پوجا آمده بودند پنڈت مزبور رسوئی خورده آرام نمود سه پهرے برخاسته سوار شده بجویلی سرکار رفته در آئینه محل پیش شریمنت نشسته با بابا پھڑکیه و شیورام پنڈت مودک و بهیرو پنڈت منڈلیه تا پنج گھڑی شب خلوت نموده بخانه آمد سواران سندهیه امرت راؤ را از جنیر بر آورده تا نصف راه آوردند -

(۱۵)

۱۱ - ذیحجه (۱۷ جون) روز جمعه پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا نمودند نارو چکر دیو گویند پنڈت گوڈبولیه در پوجا آمده بودند پنڈت مشارالیه بعد پھرال در دیوان خانه برآمدند بلونت راؤ نایگانو واله و یٹھل راؤ و شیام راؤ بلال آمدند با آنها سخنان کرده آرام کرده سه پهرے برخاسته سوار شده بجویلی سرکار رفته به شریمنت تمسکار کرده و در دیوگهر آمده با گویند راؤ سخنان کرده درین اثنا بابا پھڑکیه آمد دوراس اسپ برائے فرستادن به مهاراجه ستارا دیدند پاگا بلونت راؤ ناگھناتپه آمد که چاره و دانه به اسپان نمی رسد تسلی آنها نمودند که اسپان را به برند فردا پندوبست چاره و دانه کرده خواهد شد پنڈت مشارالیه رفته درشن امریسر گرفته بخانه آمدند داجی پسر پنڈت مشارالیه با

نمودند ترنبک راؤ شبنویس بهاسکر پنڈت کارکن جودا بائی راجپندر نایک و اتولیه گویند پنڈت و اتولیه شیورام پنڈت مودک در پوجا آمده بودند پنڈت مشارالیه بعد فراغ پوجا بیرون برآمده به امور خانه پرداخته اندرون رفته رسوئے خورده برآمد خواب کرده سه پهرے برخاسته نشست ناروچکر دیو سوال و جواب کرده نزد بابا پھڑکیه رفت امرت راؤ گائکواڈ همراه پھر نویس رفته بود آمد ملاقات نمود پنڈت مشارالیه سوار شده بحویلی سرکار رفته نزد شریمنت نشست دربار نمودند کواغذ محالات دیدند بعد با بابا پھڑکیه و بهیرو پنڈت منڈلیه و ناروچکر دیو خلوت نموده شام بخانه آمدند کارکنان و متصدیان آمده بودند مقرر شده که سندھیه امرت راؤ را از جنیر نزد خود بطلبند -

(۱۲)

۸ - ذیحجه (۱۴ جون) روز سه شنبه صبح پرسرام پنڈت غسل و پوجا نمودند شاستریان وقت پوجا آمده بودند دوازده گھڑی روز برآمد و پنڈت مشارالیه سوار شده بحویلی سرکار رفته در پنگھٹ شریمنت رسوئے خورده بخانه آمده خواب کرده سه پهرے بیدار شده برآمدند با مادھو راؤ پانسه و انیابا جنیر کر سخنان نموده سوار شده در حویلی سرکار رفته پیش شری منت در آئینه محل نشست دربار نمودند کواغذ دیدند نوشتهها به طلب گماشته داران فرستادند که از هر یک رسید یعنی پیشگی بگیرند ابا بلونت بابا پھڑکیه و بهیرو پنڈت منڈلیه بهاسکر پنڈت منڈلیه گویند راؤ باجی گویند راؤ پنگله نراین راؤ احشام نویس ابا راؤ خاصکی والہ ناروچکر دیو وغیره آمده بودند تا دو گھڑی شب دربار بعد برخاست شد - امرت راؤ گایکوار پریت راؤ بهاپکر دستار وسیله و بیڑه پان یافته به دیهات مساکن رخصت شدند تعلقه بیڑ به راماچی پنڈت سکهورودر بقرار سه لک روپیه پیشگی دادن مقرر شده دستار وسیله و بیڑه پان دادند پرسرام پنڈت سه گھڑی گذشته بخانه آمدند دو پاگا سندھیه برائے آوردن امرت راؤ به جنیر رفتند -

(۱۳)

۹ - ذیحجه (۱۵ جون) روز چهارشنبه پرسرام پنڈت صبح غسل کرده مشغول پوجا شدند شاستریان راماچی پنڈت سکهورودر تعلقه داران برآمده

(۹)

۵ - ماه مذکور (۱۱ جون) روز شنبه صبح پرسرام پنڈت غسل پوجا نمودند نارو پنڈت چکر دیو و پٹھل راؤ کوله مادھو راؤ کارکن بالوبا باجی راؤ موريسر در پوجا آمده بودند پنڈت مشارالیه بعد فراغ پوجا بیرون آمده با بهاسکر پنڈت کارکن بائی صاحبیه جودا بائی سوال و جواب کرده چهارده گھڑی روز برآمده سوار شده بخانه سمدھی که شادی برادرزاده شد در برادری طعام خورده بخانه آمدند آرام کرده سه پهرے بیدار شده نشستند سکهارام پانسے و گنپت راؤ پانسے و جگجیون راؤ نیالکر آمده بودند با آنها سخنان نموده سوار شده بحویلی سرکار آمدند شریمنت برآمدند سوبهه راؤ وکیل کرنٹ رامراج پارچه ها و یک سورت طلا و دو مهر نذر گذرانید شریمنت او را پان داده رخصت اندرون رفتند بالوبا و سداسیو ملهار و دھونڈے با آمدند پرسرام پنڈت و بالوبا یکجا نشستند بابا پھڑکیه و بهیرو پنڈت منڈلیه و سداسیو ملهار و دھونڈے با جدا در یک مکان نشسته علحدہ علحدہ تا چهار گھڑی شب خلوت کرده باز همه ها یکجا شده نشستند تا نہ گھڑی شب خلوت کرده برخاسته بخانه رفتند -

(۱۰)

۶ - ذیحجه (۱۲ جون) روز یکشنبه پرسرام پنڈت صبح غسل کرده پوجا نمودند رگھناتپه راؤ فرزند مشارالیه و راگھو پنڈت تہتے و دینکر پنڈت بهر بهرے و مادھو راؤ کارکن بالوبا در پوجا آمده بودند پنڈت مشارالیه بعد فراغ پوجا بیرون برآمده بکارھای خانه پرداخته اندرون رفته رسوئے خورده خواب کرده سه پهرے بیدار شده بیرون آمده نشستند گویند راؤ پنگله آمد سوبهه راؤ وکیل کرنٹ رامراج پارچه ها و یک زنجیر فیل داد پنڈت مشارالیه باو پان داده رخصت کرده سوار شده بحویلی سرکار رفته دربار کرده کواغذ دیدہ دستخط نمودند مردم دربار آمده بودند بعد در خلوت نشسته با بابا پھڑکیه و بهیرو پنڈت منڈلیه و رگھناتپه راؤ فرزند خود تا دو گھڑی شب خلوت نموده پیش شریمنت رفتند و یک لمحہ نشسته رخصت شده بخانه آمدند -

(۱۱)

۷ - ماه مذکور (۱۳ جون) روز دوشنبه پرسرام پنڈت صبح غسل و پوجا

با هر يك سوال و جواب شد سه گهڑی روز مانده بهیرو پنڈت منڈلیه آمد پرسرام پنڈت همه ها رخصت کرده در دیوگهر رفته با بابا پهڑکیه و بهیرو پنڈت منڈلیه و گویند راؤ پنگله تا سه گهڑی شب خلوت کرده گویند راؤ پنگله را رخصت نموده با بابا پهڑکیه و بهیرو پنڈت منڈلیه پیش شریمنت رفته نیم گهڑی نشسته برخاسته سوار شده بحویلی چنتامن پنڈت برادرزاده خود رفته برای شادی نراین راؤ برادرزاده خویش حویلی مذکور را دیده بخانه آمدند از طرف سندھیه برای زر تقاضا بود چهارلک روپیه دهانیدند چنین قرار یافته که گاڑدبان سندھیه و هولکر برای تعاقب پهڑ نویس به کوکن بروند آب و هواے قلعه رایگنڈه به طبیعت پهڑ نویس راست نه لهذا پهڑ نویس اراده سوورن درگ دارند قلعه سوورن درگ واقع از پونا هفتاد و هشتاد کروه است -

(۸)

۴ - ماه مذکور (۱۰ جون) روز جمعه پرسرام پنڈت که صاحب اختیار و مدارالمهام اند صبح غسل نموده پوجا نمودند ناروچکر دیوواود پنڈت مرهٹه باجی موریسر وقت پوجا آمده بودند پنڈت مشارالیه رسوے خورده برآمده نشستند یادجی پٹیل وکیل گویند راؤ پنگله تعلقه و ازگجرات آمده سوال و جواب نموده رفت یازده گهڑی روز مانده پنڈت مشارالیه سوار شده در شادی یٹھل راؤ برادرزاده خود که لگن بیست و چهار گهڑی روز بود رفته عطر و پان گرفته بخانه آمدند سداسیو ملهار دهونڈے با کاوپردازان سندھیه آمدند راگهو پنڈت تهتے و بهیرو پنڈت منڈلیه را طلبیدند تا شام خلوت نموده رفتند قبایل یٹھل راؤ برادر ترنبک راؤ پرچورے که گریخته میرفتند در راه پائین کتل دستگیر شده آمدند آنها را در حویلی آنها نگاهداشته چوکیات گاڑدیان را بر حفاظت آنها برگاشتند میگویند که ترنبک راؤ پرچورے گریخته به قلعه پورندر رفته بود و از آنجا قصد رفتن پیشتر نموده بود قلعه دار مانع آمد و بگذاشت سواران و گاڑدیان سندھیه وقت شام آمده گرد حویلی عظیم الدوله که در حویلی سکهارام پنڈت فرود آمده چوکیات نشانیده مومی الیه را در بالکی و پسر مومی الیه را بر اسب سوار کرده در فرودگاه بالوبا برده در پهره مسٹر . . . فرنگی در پال نگاهداشته زرها می خواهند -

آمدند از استماع این خبر پرسرام پنڈت از دیوگھر برخاسته بہیرو پنڈت را همراه گرفته بخانہ آمد و با آنها تا چہارگھڑی شب صحبت داشتہ خلوت کرد و از انجا برخاستہ بمکانے دیگر آمدہ با بہیرو پنڈت تا دوگھڑی مصلحت نمودہ بہیرو پنڈت را نزد آنها فرستاد آنها نیز پیش پرسرام پنڈت آمدہ تا یک پاس شب مشورت کردہ رخصت شدہ رفتند مزاج شریمنت علیل شدہ کنپو (کمپو) و سواران سندھیہ لشکرہا پرسرام پنڈت و بابا پھڑکیہ را اندرون گرفتہ دورہ بستہ بفاصلہ یک کروہ دو کروہ جاہا کہ آب و زمین ہموار دیدند گرد پونا فرود آمدند شب را بہ بیداری و ہشیاری میگذرانند کہ کسی از پونا گریختہ رفتن نتواند بالو با سداسیو ملہار وغیرہ کارپردازان سندھیہ در میدان گل ٹیکرے در باغ پھڑکیہ فرود آمدہ اند چہار ہزار سوار پاگا و گاڑدیان و چہارہ ضرب سندھیہ نزد اینہا رسیدہ اقامت گرفتند پھڑ نویس را آب و ہوائے قلعہ رائے گدہ موافق نہ لہذا ارادہ . . . بعمل نیامد در پایے رائے گدہ یعنی کمرگاہ قلعہ مزبور اقامت گرفتہ در گردآوری جمعیت و فراہم آوری اسباب مافی الضمیر تدابیر دارد -

(۷)

۳ - ذیحجہ (۹ جون) روز پنجشنبہ صبح ناروچکر دیو گویند راؤ باجی بھاسکر پنڈت کارکن جودا بائی اہلیہ مادہوراؤ متوفی و ترنبک راؤ سب نویس ہرکارہا وقت پوجا بخانہ پرسرام پنڈت آمدہ سوال و جواب کردہ رفتند مادہوراؤ از طرف بالوبا آمدہ سوال و جواب کردہ رفت پرسرام پنڈت بعد پوجا دہ گھڑی روز برآمدہ در دیوان خانہ برآمدند ییساجی پنڈت و اردھی کر و بالاجی پنڈت سہسر بودھی و ناروچکر دیو کہ بخانہ بابا پھڑکیہ آمدہ بود آمدند پرسرام پنڈت با ہر یک سوال و جواب کردہ اندرون رفتہ رسوئے خوردہ برآمد یادجی پٹیل وکیل گانکواڈ آمدہ خلوت نمود بعد پانزدہ گھڑی روز پرسرام پنڈت بساعت سعید شروع بدستخط نمودن کہ ” بدھند “، برکواغد سرکار کردند و تاریخ نمودن کہ کار پھڑ نویس است و ترنبک راؤ پرچورے مینمودند بہ سداسیو پنڈت مقرر شد کشنا با وسری دھر پنڈت و راجندر پنڈت و کلاے بھونسلا آمدند خلوت نمودند پرسرام پنڈت بہ آنها گفتند کہ موکل شا با فوج زود درینجا بیایند اندرون رفتہ آرام کردہ سہ پھرے برخاستہ سوار شدہ بحویلی سرکار رفتند گویند راؤ و باجی نراین راؤ احشام نویس انیابا تعلقدار جنیر وغیرہ تمام کارکنان و متصدیان آمدند

که باشد باید گفت راؤ مذکور گفت که از راه دولت خواهی ظاهر می نمایم مگر این معنی را پیش راؤ پنڈت پردهان دست آویز نباید دانسته - این فقره به زبان آورده گفت رقم ادونی سال یک لک و هفتاد و پنجهزار روپیہ معمول است میر صاحب گفتند که محالات هم معلوم خواهد بود راؤ مذکور ظاهر کرد که ادونی و کرنول و سدنور و رائچور و قلعه سرا برین پنج محال این رقم سیواے مکاسه دولت راؤ گهوڑ پڑه . . . ورنه این رقم معمول است میر صاحب گفتند که قصورھون هم باشد راؤ مذکور گفت اگر باشد باشد بعد ازان در باب مجرا گرفتن زر متصرفه حیدرنایک و سرشکن محالات که بتصرف خان مذبور رفته و قرار دادن اقساط میان میر صاحب و گویند راؤ تکرار ورزیدن بسیار شد آخرش میر صاحب جواب دادند که جواب این مقدمه دریافته در یک دو روز منقح خواهم گفت من بعد راؤ مذبور و بهوانی پنڈت رخصت شده رفتند بعد رفتن راؤ مذبور میر صاحب گفتند که کواغذ فیصله سالیانه شاید هستند برآورده آنچه رقم سالیانه باشد دریافته جواب باید داد عذر میر صاحب مشفق درمیان آوردند این که سرشکن محالات وضع شود و رقم متصرفه مجری یابد و اقساط قرار دهند بر ذمه مشفق آنچه که راؤ مذبور بیان کرده مشروحاً بعرض رسانیده است آینده آنچه که بظهور خواهد آمد بعرض خواهد رسید -

A. R. No. 4576

حالات پونا

(۶)

ماه ذی حجه سنه ۱۲۱۰ هجری

(۸ - جون تا ۶ - جولائی ۱۷۹۶ عیسوی)

۲ - ذیحجه (۸ جون) روز چهارشنبه - سداسیو نایک واتولیه کشناجی نایک تہتے ناروچکردیواول روز وقت پوجا بخانه پرسرام پنڈت آمدہ بودند پنڈت مشارالیه رسوئی خورده خواب کرده سه پہرے سوار شده بدیرہ اپا بلونت رفته موسی الیہ را همراه گرفته بجویلی سرکار آمدہ با شریمنت ملاقات داد اپا بلونت پنج پارچہ و ساڑی و چولی و کٹھنی مروارید و سرپیچ مرصع پیش آورد دو اشرفی نذر نمود ہان دادند پرسرام پنڈت و اپا بلونت از شری منت رخصت شده در دیوگھر آمدہ با بہرون پنڈت منڈلیہ و گویند راؤ پنگلہ خلوت نمودند درین ضمن گھڑی روز مانده بود کہ سداسیو ملہار و دھونڈے با کارپردازان سندھیہ بخانه پرسرام پنڈت

رقم آینده همه آنچه منقح خواهد شد هر دو رقم را هر سال پابجا خواهد شد از استماع گویند راؤ بهگونت جواب داد که دست آویز یعنی رقم سالیانه اگر باشد بعد مطالعه جوابش داده خواهد شد حیدر نایک که محالات مثل کنک گیری و غیره متصرف است آن محالات . . . یعنی پالیسگران قسمیکه پیشکش سرکارعالی همان قسم کهنندی سرکار راؤ پنڈت پردهان هر سال فیصله علحده می شده بود در چوتنه ادونی و غیره ازان محال هیچ نسبت ندارد وزانکه نایک مذکور متصرف شده آن هم در عیوض چوتنه و سردیسمکھی هرگز نیست - اگر دست آویز باشد مضایقه ندارد بهادران معز گفتند که باجی راؤ . . . را نمود ساخته زر گرفته است درینصورت البته مجری خواهد شد راؤ مذکور گفت که بے دست آویز چه جواب باید داد اگر اظهار زبانی را بالکل اعتاد است قسمیکه حیدر نایک از ایشان ظاهر نموده همان قسم بمتصدیان راؤ پنڈت پردهان ظاهر ساخته که زیریکه از ادونی گرفتم منجمله پیشکش خود گرفتم اگر کسے استفسار خواهد کرد که نایک را از پیشکش چه تعلق قسمیکه از کرنول رقم پابجا می شود همان قسم برادونی رقم خود قایم نموده متصرف شدم میر صاحب گفتند که زبردستی خان مزبور پوشیده نیست او دست آویز خود خواهد داد مگر باجی راؤ نمود کرده متصرف است بمشارالیه گفته می شود راؤ مذبور گفت که راؤ پنڈت پردهان این معنی را هرگز پسند نخواهند کرد و در مقدمه اقساط راؤ مذبور جواب داده که نقد و جنس و مبلغ و جواهر خطیر بالفعل از رانچور داخل سرکارعالی شده درینصورت از چوتنه و سردیسمکھی راؤ پنڈت پردهان که صرف بیاس جاگیر بندگان عالی از سالها ملتوی مانده و پنڈت پردهان مبلغ خطیر سود به ساهوان بسبب عاید نشدن زر مذکور داده اند و می دهند جواب سوال قسط بندی که تعلق دارد - و میر صاحب گفتند که آنچه نقد و جنس قلیل یا کثیر در سرکار طلبیده شده اطلاع همه از سرکار بعمل آمده بود راؤ مذبور گفت که جواب هم ازین قلمی گشته است عذر درخواست اقساط هرگز مناسب ندارد و راؤ پنڈت پردهان قبول هم نخواهند کرد بعده راجه شامراج بهادر گفتند که تا این مدت این معامله را ملتوی داشته حالا از سرکارعالی فیصله میخوانند بکدام دست آویز - گویند راؤ گفت که نواب اعظم امرا بهادر روبرو از من ذمه ذات خود کرده گرفتند و برطبق آن من بخدمت راؤ پنڈت پردهان نوشتم یقین است که این معنی به نواب صاحب هم البته یاد خواهد بود آخرش میر صاحب گفتند که بفضل صاحب واسطه کار هر دو سرکار رقم ادونی از ایشان پوشیده نخواهد بود آنچه

آنچه طرح سوال جواب بظهور خواهد آمد بعز عرض خواهد رسید نقل دست آویز که فارسی و زیر آن هندوی بر طبق درخواست آنها نوشته و مهرهای بهادران موصوف ثبت کنانیده دادند بجنس ارسال است از نظر اقدس میگزرد - زیاده حد ادب

A. R. No. 7792

(۵) نقل اخبار نوشته راجه رگھوتم راؤ بهادر

بتاریخ بیست و پنجم شهر صفر سنه ۱۲۰۹ هجری ۲۱ ستمبر ۱۷۹۳ عیسوی گویند راؤ بهگونت معه بهوانی شنکر بمکان میر عالم بهادر آمده بنام راؤ پنڈت پردهان و بالاجی پنڈت ظاهر نمود که دفعات هر دوسرکار منتقح شدنی است راؤ معز می خواستند که میر صاحب و راجه شامراج بهادر را طلب نموده شروع سوال و جواب بالمشافه خود نماید لکن به سبب اختلاف آب هوا در مزاج میر معز قدری حرارت پیدا است از استعاع این معنی راؤ معز فرمودند از حرکت دربار میر صاحب را تکلیف خواهد شد و بر اعتدال رسیدن مزاج دیگر چهار پنجروز می باید و سوال جواب را بر لیت و لعل انداختن مناسب نیست درینصورت تا درستی مزاج بالفعل مقدمه ادونی که از سنه ۱۱۸۳ فصلی لغایت سنه ۱۲۰۳ فصلی چوتنه سر دیسمکھی که بعمل نیامده است انفصال شود میر عالم بهادر و راجه شامراج بهادر جواب دادند که یقین است طبیعت به سبب اختلاف هوا بر سر اعتدال ندارد انشاء الله تعالی در عرصه سه چهار روز درستی مزاج خواهد شد راؤ صاحب که مقدمه ادونی روبکار نمودند بسیار بهتر است رقم سالیانه تعلقه مذکور معلوم شود بعد دریافت رقم آنچه که سوال جواب است باظهار خواهد آمد - گویند راؤ بهگونت گفت که عیان و مشهور است که راؤ پنڈت پردهان را تعلق از چوتنه سر دیسمکھی قسمیکه . . . خواهد شد حصه رسد عمل خود بگیرند - درین صورت رقم از چه فصل - بهادرین موصوف جواب دادند که قسمیکه همیشه فیصله شده باشد همان قسم از ابتدای که فیصله ملتوی است لغایت سنه ۱۲۰۳ ف رقم جمع نموده منجمله آن محالای که مثل کنک گیری و انا گوندی و کنچن کوئه و بلهاری وغیره که حیدر علی خان متوفی متصرف شده سر شکن آن منها ساخته منجمله تتمه رقم که خان متوفی دو مرتبه برادونی با جمیت آمده گرفته است وضع کرده مابقی رقم را قایم نموده نظر بر خرابی ادونی وغیره داده آنچه که مراعات مذکور باشد کرده همه را اقساط مقرر نمایند یا رقم سابق و

سوال جواب این معنی در پرده و مخفی نخواهد ماند البته از ایشان هویدا خواهد شد اگرچه دست آویز صاحب مکمل راؤ صاحب گرفته اند برین هم صاحب را در امر سوال جواب کلیات در حضور عرض معروض نمودن باشد عرض نموده منقح جواب طلبیده باید گرفت - میر صاحب گفتند بر طبق گفته صاحب مفصل معروض خواهد شد - بالفعل بنابر سوال جواب جزویات حاضر ایم - پنڈت مسطور بتکرار باز گفتند که بموجب دست آویز خود و چنین است که البته صاحب سوال جواب خواهند کرد برین سخنها اختصار نموده راؤ پنڈت پردهاں گفتند که همین وقت تعجیل چرا می باید حالا دست آویز آمده است بعد ازین همه سوال جواب شروع و منقح خواهد شد - میر عالم بهادر و شامراج بهادر گفتند که هرگاه ایما خواهد شد بنابر سوال جواب جزویات حاضر ایم - من بعد راؤ پنڈت پردهاں عطر و پان دان به بهادران موصوف داده برخاست شدند - بالاجی پنڈت تا دیوان خانه گنیش آمده درینجا یک گهڑی مع گویند راؤ بهگونت نشسته از بهادران موصوف گفتند که راؤ پنڈت پردهاں و اینجانب را از بندگانعالی متعالی بهیچ آئین خلافی نیست لکن سوال جواب کرورها از مدت ملتوی اند و بنابر پابجا نشدن عیوض مذکور در سرکار پنڈت پردهاں خساره سود ساهوکاری لکھوکھا شده این معنی هرگز در یگانگت مناسب ندارد بنابران چندین تکرارات بمیان می آیند - بفضلہ صاحب دانا و رسا مزاج اند یقین است که در آنچه که بعد ازین همچو تکرارات بمیان نه خواهد آمد هان از ایشان بظهور خواهد آمد - میر صاحب و راجه شامراج گفتند که در امر واجبی حضرت بندگانعالی متعالی و نیز اعظم الامرا بهادر را هیچ عذر و تکرار نیست - صاحب هم امر واجبی ملحوظ داشته فیصلات خواهند کرد چندان دشوار در امر واجبی به هر دوسرکار نه خواهد شد پنڈت مذکور گفتند یقین است که حضرت بندگانعالی متعالی را در امر واجبی هیچ عذر و تکرار نیست و نخواهد بود لکن کارپردازان سرکار را این معنی کجا منظور است اگر منظور می بود به این تطویل چرا می کشید - میر صاحب گفتند که این معنی هرگز در خیال خود نباید آورد اعظم الامراء بهادر را هم هیچ عذر نیست و ندارد - ازین قبیل چندین سخنان بمیان آمدند - بعده بهادران موصوف دو گهڑی شب گذشته بمکان خود رفتند تا این مدت اهل کاران اینجا بنابر شروع سوال جواب عذر دست آویز بمیان می داشتند حالا عذر مذکور نمانده معلوم می شود که بعد ازین در فرصت یک دو روز در یک دو جلسه سوال جواب بعمل خواهد آمد در جلسه مذکور

خود اسپان قایم می شود که در عرصه هشت پهر یاده پهر خطوط در حضور پرنور بگذرد و جواب هم در عرصه مذکور از حضور لامع النور برسد - مع هذا به پاس مرضی موافق مسوده دست آویز بمهر مایان حاضر است - راؤ معز و بالاجی پنڈت گفتند که دست آویز سهری ایشان البته می باید و اینکه صاحب آنچه تقریر نمودند جواب آن بعد گذرانیدن دست آویز داده می شود - چنانچه بهادران موصوف دست آویز به این مضمون که حضرت بندگانعالی متعالی دام اقباله بنابر فیصله جزویات مخلصان را مختار نموده بخدست راؤ صاحب والا مناقب راؤ پنڈت پردهان روانه فرموده اند - چنانچه آنچه سوال جواب روبکار خواهد شد عذر عرض معروض حضور پرنور نه نموده از روئے واجبی فیصله بعمل خواهد آمد - درینباب مایان مختار هستیم - تحریر چهاردهم صفر المظفر سنه ۱۲۰۹ هجری نوشته مهرهائے خود کرده پیش خود داشته بودند براؤ پنڈت پردهان رسانیدند - راؤ معز دست آویز مذکور را حواله بالاجی پنڈت نموده از گویند راؤ بهگونت مضمونش دریافت نمودند - بعده بالاجی پنڈت جواب تقریر میر عالم بهادر دادند که این تقریر در جلسه پنجم صفر المظفر نیز بعمل آمده و جواب هم راؤ صاحب دادند - باز همان تقریر بیان کردند - ازین معنی تصور می شود که این کار در عرصه هفته ده روز فیصل نمودن در دل ایشان مرکوز نیست مضائقه ندارد و هرگاه که هم چون تصور شود که این مقدمه را در عرصه مذکور فیصله نمودن مناسب است همان وقت فیصله باید کرد و دست آویز که از صاحب گرفته شد وجه آن این است که در خریطه حضور پرنور بنابر فیصله جزویات در امر واجبی مختار نموده شد - این مضمون مرقوم است و راؤ صاحب را سوال و جواب جزویات و کلیات مرکوز است ازین جهت از ایشان دست آویز گرفته شد که آنچه سوال جواب روبکار شد بنابر فیصله آن مختار ایم - میر صاحب گفتند که ذکر سوال جواب کلیات تا این مدت هیچ درمیان نبود مگر مقدمه جزویات هر دو سرکار که آن هم محض بنابر اتحادات هر دو سرکار با تنقیح بود حضرت پیر و مرشد به این جانب و راجه شامراج بهادر که واقف کار معامله جزویات اند اجازت داده روانه فرموده اند حسب الارشاد حضور پرنور بنابر فیصله جزویات حاضر ایم - بفضل الهی کلیات هر دو سرکار قسمیکه باید درست است - چنانچه این معنی در جلسه تاریخ پنجم هم که مذکور شده بود همین جواب داده شد - بالاجی پنڈت گفتند که همان روز جواب این هم گفته شد که کیفیت کلیات بر ضمیر منیر حضرت بندگان عالی متعالی روشن و هویدا است بر این هم آینده در معرکه

بعض رسانیده بود که بتاریخ سیزدهم ماه مسطور سنه الیه شقه خاص و خط اعظم الامرا بهادر موسومہ میر عالم بهادر و راجہ شامراج بهادر در مقدمہ نوشتہ دادن شقہ مطلوبہ اہل کاران راؤ پنڈت پردہان عزورود فرمودہ - بہادران معز الیہا بہ بالاجی پنڈت زبانی غلام خانہ زاد یعنی راجہ رگھوتم راؤ بہادر آگہی کردند کہ بر طبق وعدہ قرارداد خود کہ بتاریخ پنجم ماہ صفر روز دوشنبہ بالمشافہ راؤ پنڈت پردہان وعدہ دہ روز بعمل آمدہ بود موافق آن شقہ نوشتہ دادہ می شود - ہرگا، کہ راؤ معز ایماء خواہند کرد ارادہ دربار نمودہ خواہد شد پنڈت مذکور گفتند کہ فردا یعنی بتاریخ چہاردم از راؤ پنڈت پردہان ظاہر کردہ ایما نمودہ می آید - چنانچہ بتاریخ چہاردم روز چہارشنبہ سہ گھڑی روز باقی ماندہ از نزد راؤ پنڈت پردہان مع چویدار بہ بہادران معز ایما شد کہ امروز یک گھڑی روز باقی ماندہ ارادہ دربار باید کرد - بر طبق آن بہادران موصوف بر وقت معین سوار شدہ بحویلی راؤ پنڈت پردہان رفتہ در دیوان خانہ گنیش کہ در انجا بالاجی پنڈت وغیرہ نشستہ بودند رفتہ نیم گھڑی در آنجا نشست بعمل آمد من بعد بموجب ایمائے راؤ پنڈت پردہان در بنگلہ میگہہ دنبر یعنی بطریق نمونہ عاری کہ مکان خلوت است و در آنجا گنجایش زیادہ از دہ مردم نیست رفتند - راؤ موصوف نیز بر آمدہ شدہ بر مسند نشستند بہادران معز الیہا سلام و تمسکار نمودند میر دوران بہادر نیز ہمراہ بودند خدمت گاران وغیرہ تمامی شاگرد پیشہ را علحدہ کنانیدہ با مردم مخصوص یعنی بالاجی پنڈت و چنتامن راؤ و رام چندر راؤ پھرکیہ و اپا بلونت و پسر بہرون پنڈت مینڈلہ و گویند راؤ بہگونت و بہادران معز الیہا و غلام خانہ زاد یعنی راجہ رگھوتم راؤ کہ در آنجا بودند - راؤ پنڈت پردہان از میر عالم بہادر استفسار کردند کہ صاحب وعدہ دہ روز نمودہ بودند امروز بوعدہ روز دہم است میر عالم بہادر جواب دادند کہ درست است - بر طبق وعدہ خود حاضر ایم - بعدہ میر عالم بہادر تقریر نمودند کہ باوجود قلمی بودن در خریطہ حضور پرنور لفظ مختاریت در امر واجبی شقہ از مایان مطلوب شد ضروری نبود - بر این ہم این چنین مختاریت در سہ حالت می باشد - یکے آنکہ کار عمدہ ترین و فرصت ہفتہ دہ روز نیست و دویم اینکہ در اثنائے راہ کسے مخالف حایل باشد سیوم اینکہ فاصلہ بمیان بعید کہ بہ آمدن خطوط ماہا می باید - درین صورت این چنین مختاریت می باشد در اینجا از این ہر سہ یکے ہم معلوم نمی شود - ٹپہ ہرکارہ نشستہ است در عرصہ یک ہفتہ جواب منقح شدہ می آید - بفضلہ درین ولا از پیشگاہ جناب اقدس ٹپہ شتر سواران و

شام راج بهادر جواب دادند آنچه مهراج می فرمایند بجا بعد رسیدن جواب عرضی اینجانب جمیع سوال جواب بظهور خواهد آمد راو پنڈت پردهان بطرف بالاجی پنڈت نگاه کرده گفتند که سیوائے جواب آقائے خود عذر دیگر بمیان نمی آرند درین صورت جواب را چه قسم تعویق است این را دریافت نمایند میر صاحب گفتند که دو هفته ده روز اغلب است که جواب خواهد آمد و گذارش خواهد شد بالاجی پنڈت به راو پنڈت پردهان گفتند که میر عالم بهادر وعده هفته ده روز میخوانند پیش ازین سالها و ماهها در لیت و لعل رفتند و درینولا بعد رسیدن ایشان یکماه در لیت و لعل رفت هان قسم اگر باز هفته ده روز اگر تعویق میخوانند چه مضایقه دارد پنڈت پردهان گفتند که طرح سوال جواب معلوم شد چون هفته ده روز خواهد گذشت بر وعده عذر همین قسم بعمل نیاید قرار این معنی کرده باید گرفت میر صاحب گفتند که بر وعده مذکور هرگز عذر بعمل نخواهد آمد به این شرح بست تا کامل چهار گهڑی سوال جواب ماند گویند راو بهگونت و کشن راو عرف اپا بلونت هم در معرکه سوال جواب یک دو سخن همین قسم بر زبان آوردند بعده راو پنڈت پردهان به بهادران معز الیها عطر و پان داده برخاست شده از بالاجی پنڈت گفتند که حضرت بندگانعالی متعالی بفضله بزرگی و دانائی حضرت بندگانعالی چنانچه باید شهره آفاق دارد برین هم بندگانعالی متعالی در اتفاق راو پنڈت پردهان منافع تصور فرموده اند یا در همچو رویه بهبود دولت منظور است میر صاحب گفتند که از مزاج مبارك حضرت بندگانعالی صاحب خوب واقف اند رحم و عنایات و مال اندیشی و دوربینی بفضله قسمیکه باید و شاید بذات مبارک منظور است درینصورت صاحب هم خیال نوعی بخاطر خود هرگز راه نیابد انشاءالله تعالی و آنچه که درستی و ترقی دوستی هر دو سرکار هان از حضور پرنور بظهور خواهد آمد - بعده بهادران معز سوار شده بمکان خودها آمدند درین جلسه آنچه که سوال جواب فیاین بعمل آمد به شرح بست بطور اخبار معروض داشت میر صاحب و راجه شام راج بهادر خلاصه از دقیقه دقایق آن بتفصیل بعرض خواهند رسانید زیاده حد ادب -

A. R. No. 5912

(۴) نقل اخبار جلسه چهاردهم صفر سنه ۱۲۰۹ هجری

(۱۰ - ستمبر ۱۷۹۴ عیسوی)

بعرض میرساند در عرضی و اخبار مرسله چهاردهم شهر صفر سنه ۱۲۰۹ هـ

فرق نیست سالها همین قسم لیت و لعل بعمل آمده را و صاحب ازینجانب
 مواخذہ می نمایند درین ضمن راو پنڈت پردھان گفتند کہ حالا لیت و لعل مثل
 ایام ماضی موافقت نخواهد کرد این جانب را مد نظر بر دوستی بندگانعالی است
 از رسیدن ایشان در خاطر من خوشی شده بود کہ فیصلات بلا عذر و حیلہ بعمل
 خواهد آمد ہرگاہ کہ در دادن شقہ این چنین تعویق بودہ از ایشان چشم داشت
 فیصلہ جزویات و کلیات و بندوبست آیندہ چگونه باید داشت عمل خود بر این
 است از ملک فہمیدہ خواہم گرفت لاکن در عالم یگانگت نوبت بہ این حالت
 رسانیدن غیر از مصلحت است میر صاحب گفتند کہ از سوال جواب جزویات
 قدرے قدرے وقفیت داریم و سوال جواب ہم بعمل خواهد آمد بفضلہ کلیات
 ہر دو سرکار قسمیکہ باید و شاید مضبوط و مستحکم اند دران سوال جواب را
 چہ دخل دارد - مگر قدرے ایما شود تا اینجانب آگاہ باشد راو پنڈت پردھان
 گفتند کہ از حقیقت کلیات حضرت بندگانعالی متعالی در دل مبارک خود بعنوان
 بہین تمام و کمال واقف اند بالاچی پنڈت گفتند کہ کلیات از ہر دو سرکار فی الواقع
 بسیار مضبوط مثل دریائے گنگ کہ او اول ہمین طور جاری است
 میر صاحب گفتند کہ بفضلہ ہمین طور جاری است بالاچی پنڈت گفتند کہ
 تعلیم و نصایح مرجع سرکار خود بعنوان بہین منقوش شدہ است شنیدہ می شود
 کہ کسے مقدمہ ہر کس اگر امروز فیصلہ خواہد کرد کارپردازان سرکار
 میگویند کہ آن مقدمہ را بخوبی و خوشی در لیت و لعل انداختہ سالہا و ماہہا
 ہمچنین خواہد گذشت آنچه کہ اقتدار دارند مایان را خوب آزمایش آمدہ
 ہاں رویہ در نوشتہ دادن شقہ ہم معلوم می شود این معنی ترقی یگانگت چگونه
 خواہد کرد میر صاحب گفتند کہ حضرت پیر و مرشد و کارپردازان سرکارعالی
 را سیوائے مدنظر دوستی امرے دیگر متصور نیست ماشاء اللہ تعالی درین
 ہر دو دولت سیوائے اتفاق ترقی یگانگت امرے دیگر ہرگز بظہور نخواہد رسید
 بالاچی پنڈت گفتند کہ مقدمات کروہا مصروف شدن و فیصلہ آن ہمچو تعویق
 درینصورت ترقی یگانگت چگونه متصور است درین رویہ از قیاس بعید می نماید
 درین ضمن راو پنڈت پردھان باز متکلم شدند کہ مقدمہ سرکار خود را بیان
 نمایند کہ درین نشست فیصلہ می نمایم میر صاحب گفتند کہ از ایشان ہمین
 قسم چشم داشت داریم متصدیان ہر دو سرکار نشستہ باہم دریافت نمایند
 البتہ بدریافت خواہد رسید راو موصوف گفتند کہ متصدیان چہ دریافت
 خواہند کرد ہرچہ باشد بمن ظاہر نمایند تا معلوم نمایم میر صاحب و راجہ

قسمیکه در خریطه حضور مندرج گشته هان قسم مختاریت داریم راو صاحب شقه مختاریت از ایشان درخواست نمودند بر طبق گفته بهادران معز مسوده شقه مزبور داده شد تا این وقت در لیت و لعل انداخته روز گزاری بعمل می آمد جائے تعجب میر عالم بهادر جواب این کلمه دادند که اگر سبب این دریافت خواهند کرد البته معلوم خواهد شد راو پنڈت پردهان گفتند که آن . . . کدام سبب است میر صاحب بیان کردند که قسمیکه در خریطه حضور پرنور لفظ مختاریت مرقوم گشته هان قسم از عنایات خداوند خود مختاریت داریم از سرکار صاحب که مسوده رسید دران مندرج است که عذر عرض معروض نخواهند کرد هر کس که پیشه نوکری دارد عذر خداوند خود چگونه نخواهد کرد برینهم درین باب در حضور پرنور عرض نمودیم انشاء الله تعالی همین که جواب می آید مفصل گذارش خواهد کرد راو پنڈت پردهان گفتند که درین صورت مختاریت کجا ماند میر صاحب به پاسخ شدند که این چنین مختاریت درسه حالت می باشد یکے اینکه مقدمه عمل و فرصت هفته ده روز ندارد درینصورت ایلچی بے عذر عرض معروض سوال جواب می نماید یا اینکه کسی مخالف در راه حایل باشد یا در رسیدن جواب سالها و ماهها و فاصله بعید اگر می باشد درینجا بالضرور به ایلچیان مختاریت می باشد درینجا بفضله در عرصه سه چهار روز جواب بر تپه می رسد درین صورت عذر عرض معروض نخواهند کرد اینچنین در نوشته دادن چگونه جرات باید کرد بالاچی پنڈت گفتند که اگر جواب در چهار روز می رسد بعد این اینچنین دیر که یک ماه منقضی گشته لیت و لعل را چه وجه خواهد بود میر صاحب گفتند که هیچ لیت و لعل نیست همین که حکم می آید شقه نوشته میدهم مگر قسمیکه در فیصله جزویات سرکار راو پنڈت پردهان مختاریت داریم همین قسم در فیصله کرده گرفتن مقدمات حضور پر نور هم مختاریت داریم بالاچی پنڈت گفتند که در گرفتن مقدمه خود مختاریت درکار نیست هر کس که دولتخواه است در مقدمه آقائے خود فیصله کرده گرفتن مختار است مگر مقدمات دیگران را فیصله نمودن مختاریت می باید درین ضمن راو پنڈت پردهان گفتند که سوال جواب اینجانب کرورها و سوال جواب سرکار بندگانعالی همچو مقدمه معلوم نمی شود برینهم هرچه مقدمه باشد درین نشست اول فیصله کرده باید گرفتن بعده در عرصه دو روز فیصله این جانب کرده بدهند میر صاحب و راجه شامراج گفتند که انشاء الله تعالی همین قسم بعمل خواهد آمد بالاچی پنڈت گفتند که در سوال و جواب و نوشت و خواند و در شیرین کلام هیچ

اگر بندگان عالی کمک انگریزان فرموده از حید علی خان نمایند آن وقت پنڈت پردھان رفیق حیدر علی خان تحقیق دانند و الحال هم رفیق اند درین شکے و شبھے نیست این قسم از وکیل اقرار کردند -

A. R. No. 5911

(۳) نقل اخبار کہ راجہ رگھوتم راؤ بہادر بجناب
نواب صاحب اعظم الامرا بہادر روانہ نمودہ -

بتاریخ چہارم صفر سنہ ۱۲۰۹ ہجری روز یکشنبہ میر عالم بہادر و راجہ شام راج بہادر در مجلس گنیش بھولی راو پنڈت پردھان بموجب ایمائے راو موصوف کہ باستصواب گویند راؤ باجی بعمل آمدہ بود بہادران معز در مجلس مزکور (مذکور) پنج گھڑی روز باقیانندہ معہ مردمان ہمراہی خود شریک مجلس مذکور شدہ بودند تا وقت مغرب رقص طوائف شروع بود بعدہ راو پنڈت پردھان بہ بہادران معز الیہا عطر و پاندان و طرہ و گجرہ و حائل گل دادہ رخصت نمودند وقت رخصت راو پنڈت پردھان بہ بہادران موصوف ایما کردند کہ فردا یعنی بہ پنجم ماہ مزبور روز دوشنبہ یکنیم پاس روز بر آمدہ ارادہ دربار باید کرد تا بعضی مراتب گفتہ خواہد شد بہادران معز بہ جواب پرداختند کہ بہتر است بتاریخ پنجم بروز دوشنبہ بر وقت معین بہادران موصوف بھولی راو پنڈت پردھان آمدہ بالاجی پنڈت و کشن راو بلونت و بہرون پنڈت مینڈلہ معہ ہسرش و رگھناتہ راو میرج والا و دینکر پنڈت و راگھو پنڈت گود بولیے با دیگر مردم مصاحبان خود در دیوان خانہ نواحدات چوک نشستہ بودند ہان جا بہادران معز الیہا رفتہ نشستند بعد یک گھڑی راو پنڈت پردھان برآمد شدہ اول از بہادران معز خیر و عافیت استفسار نمودند بعدہ بالاجی پنڈت را نزد خود طلبیدہ کلمہ دو کلمہ در گوش استفسار کردند من بعد راو مذکور بہ بالاجی پنڈت ایما نمودند کہ فرد بموجب مسودہ دادند یا ہنوز صاف شدہ نرسیدہ وجہ آن چہ خواہد بود استفسار باید کرد پنڈت مشارالیہ استفسار نمودند کہ درینجا رسیدہ یکماہ منقضی گشتہ خریطہ حضور کہ ایشان گذرانیدند دران مضمون صاف نوشتہ است کہ میر عالم بہادر را و راجہ شامراج بہادر را در امور واجبی مختار کردہ روانہ نمودہ شد برینہم بتکرار راو صاحب پرسیدند کہ لفظ مختاریت قسمیکہ در خریطہ مرقوم شدہ ہان قسم مختاری است یا چگونہ ایشان جواب دادند کہ

جنرال کوٹ به چيناپٹن بايد فرستاد و در ملك حيدر على خان ده پانزده هزار جمعيت و بار روانه بايد كرد موافق اين از مسٹر جان هالن (هالينڈ) قرار مدار شده است تا حال شكل روانگي جمعيت و بار بعمل نيامده اما حضرت بندگان على را طرفداري انگريز از دل بسيار معلوم مي شود عرض معروض من هرگز منظور نظر نيست بنا برآن به حيدر على خان اين ماجرا اطلاع كردن ضرور است تا كه جمعيت سركار بجهت كمك انگريز به چيناپٹن روانه شود و در ملك خان مذكور درآمد نمايد پيش ازان از طرف حيدر على خان سرداري معتبر و بارده پنج هزار و جمعيت سوار ده دوازده هزار سمت ادوني و رائچور و كوتور برسد و از رائچور چيزي بطريق كهندي بگيرند و در تعلقه كوتور هنگامه آرا شوند تا مزاج مبارك بندگان على طرف اينجانب متوجه خواهد شد و ان زمان هرچه كه عرض و معروض كرده شود البته منظور خواهد شد موافق اين كشن راؤ وغيره درينجا نوشته فرستاده اند چنانچه كارپردازان پندت پردهان به نور محمد و نرسنگ راؤ و كيل را اطلاع كردند و وكيل و نور محمد به خان مسطور نوشته فرستادند و كارپردازان پندت پردهان بوكيل خود كه نزد خان مزبور است نوشته اند -

از حضور به انگريز كمك مي رود و برائے تاخت و تاراجي ملك حيدر على خان نيز جمعيت روانه خواهد شد بنابران حيدر على خان پيش ازين بار و ده دوازده هزار سوار سمت ادوني و رائچور و كوتور روانه نمايد اين قسم كارپردازان پندت پردهان به نور محمد و وكيل حيدر على خان را اطلاع كردند و وكيل وغيره بخان مذكور بتفصيل نوشته اند و نور محمد و وكيل خان مذكور به كارپردازان سوال نمودند كه بندگان على طرف داري انگريزان فرموده با حيدر على خان ناخوشي خواهند نمود و خان مذكور بر مقابله انگريز است احياناً مودهاجي بهوسله فتح سنگه گائكوار وغيره همه ها يکجا شده يلغار نمايند آن وقت پندت پردهان شريك کدام كس خواهند شد اين چيز را منعق بايد گفت اين قسم وكيل و نور محمد استفسار نمودند آن وقت برائے دادن جواب باهم كارپردازان مشورت دوسه روز بسيار ماند بعد ازين جواب به وكيل گفتند كه با بندگان على و پندت پردهان اتفاق و اخلاص از مدت و استعسان ها نيز بسيار اند ليكن در دل انگريز كه اين دولت را در تصرف آورده پندت پردهان را خارج بايد كرد و حيدر على خان رفيق پندت پردهان شده بر تنبيه انگريز موجود

نیز باید برآورد اگر این طرح منظور و پذیرائی حضور یابد آن کارپردازان قبول نموده
ته مقرر کرده باید داده در اندک سعی فیصله خواهد شد این سخن ذهن نشین
کشن راؤ و گویند راؤ بهگونت شده لیکن هرگاه بمقتضای مصلحت در حضور
منظور و بکار پردازان اینجا قبول شود همان راست ملخص کلام اینکه بر طبق
نوشته زمینداران هرگز قبول کارپردازان اینجا و ته بر طبق آن بعمل آوردن
نیست صاف مدعای آنها بدریافت آمد -

A. R. No. 5023

(۲) مرقوم بیست و دوم محرم سنه ۱۱۹۶ هجری
(۷ - جنوری ۱۷۸۲ عیسوی)

ترجمه خط هندوی راے هییت راؤ که بنام رگهوتم راؤ
پسر خود نوشته بود -

کشن راؤ وغیره بجانب حضرت بندگان عالی بعرض رسانیدند که موافق
نقشه عظیم بجهت تنبیه انگریز بعمل آید و نقشه هم از حضور قرار یافته بود
اینهم اقرار روبرو حضور بعمل آید اما بندگان عالی صاف از زبان مبارک فرمودند
که از حیدر علی خان صفائی نیست و مبلغی خطیر زر بابت پیشکش ذمه خان
مذکور باقی اگر زر پیشکش ادا نماید و طابعداری حضور سازد البته صفای
حضور میتوان شد بعد تنقیح این امر با انگریز صلح یا جنگ یکچیز قرار داده
گفته خواهد شد موافق این به راؤ مذکور از حضور ارشاد شد درین صورت
مرضی حضور معلوم شد که با انگریز جنگ منظور نیست این قسم مذکور
راے کشن راؤ وغیره به کارپردازان پندت پردهان نوشته اند و نیز بقلم
آورده که حضرت بندگان عالی اول . . . ارشاد می فرمودند که حیدر
علی خان اگر رجوع شود موافق نقشه شکل تنبیه انگریز بعمل خواهد آمد بعد
ازین فرنگی دیگر از طرف انگریز از سیکا کول راجندری که بحضور رسید باتفاق
مسٹر جان هالن (هالند) فرنگی سابق بحضور مربوطی خود نموده مزاج مبارک
موافق مدعا خود بر خود متوجه کرده گرفته ظاهرا زر نقد و چیزی ملک هم
قبول کرده باشد بنا برآن مزاج مبارک متوجه طرف انگریز معلوم می شود در ظاهر
بکسی اطلاع نیست اما در باطن مقرر شده است که ده هزار بار بجهت کمک

برخوردار من در مقدمه چوتنه و غیره اینکه ارشاد شد که در عهد حضرت مغفرت منزلت بهر وجهی که بود بر طبق آن جاری شود و برای مواجهه از حضور راجه امانت رام در نواح بیڑ می آیند از طرف راؤ پنڈت پردهان متصدی ضرور چون در روانگی راجه مذکور توقف روداد مهداجی پنڈت ازین طرف رخصت شده تا قصبه تارامتی آمدند دران زمان هنگامه موروپا پهر نویس برپا شد لهذا مهداجی پنڈت عطف عنان نمودند بعدازان مورو کرمانجی بحضور آمده مدت هژده ماه گذشت لیکن هنوز مواجهه بعمل نمی آید و ارشاد می شود که زمینداران آنچه نوشته داند بر طبق آن جاری یابد و بتجدید هم همین ارشاد که بموجب نوشته زمینداران عمل چوتنه جاری شود من بعد مواجهه درین مقدمه کارپردازان اینجا میگویند که در اکثر محالات صوبه بیدر چوتنه و سردیسمکھے دست برداشته خاطر خواه میدهند بهمین طور مدت پنج سال گذشت باز یک دو سال بهمین طرز بعمل آید اول مواجهه نموده ته پخت باید ساخت مذذب نوشته زمینداران منظور نیست باوصف این ارشاد می شود که بر طبق نوشته زمینداران جاری شود باعث این چیست آنچه سابق ارشاد شده و قرار یافته که بعد مواجهه ته قرار یابد همین قسم به مایان قبول درین گفتگوکنایه هر دو طرف است - کار پردازان اینجا پیش خود قراردادند که در عهد (حضرت مغفرت مآب) بهوسله انکلکوٹ والا و اوجی کوریه بعد دو سال قابو یافته بصیغه کاه دانه لکوکھا زر میگرفتند عوض کاه دانه و چوتنه هر دو وصول یکجا نموده جمع باید ساخت مقوله متصدیان حضور اینکه ته چهارم باید نمود در چوتنه بابت کاه دانه شامل نمودن چه مناسب صریح بے حساب و غیر واجبی است از حضور ارشاد تقرر ته چوتنه است و کارپردازان راو پنڈت پردهان قبول نموده اند که مطابق عهد (حضرت مغفرت مآب) ته چوتنه و غیره بابتها مقرر نموده داده میشود درین صورت کاه دانه دران درج نمودن محض بیجا است درین مقدمه هرچه سوال و جواب مناسب باشد از طرفین خواهد شد بنده جواب داد که مواجهه خام شدن بسیار مشکل و بعمل نمی آید مگر معین الدوله بهادر شکل دوم نوشته فرستاده بودند که در صوبه محمد آباد بیدر و بیجاپور عمل چگونه است و چه چوتنه و سردیسمکھے چه میرسد مواجهه این از هر یک محالات نموده دران نیاز حضور آنچه منظور است باید نمود اسلوب صوبه اورنگ آباد و برهان پور

همین مراتب بجیواجی پنڈت ارشاد و در عنایت نامه حواله جیواجی پنڈت شده و در عنایت نامه دیواکر پنڈت صاف مرقوم است که فوج منصور بنا بر بندوبست سیکا کول و راجبندری عزیمت خواهد کرد بعد ازین در باب روانگی سندهیه و هولکر سمت گجرات ارشاد شد بموجب حکم هر دو سرداران بگجرات رفتند بعد ازان چندی نه بر آمدن حیدر علی خان بنا بر مهم تعذر گشت بفضله خان مذکور بنواح ارکاٹ و بهوسله برخ بنگاله رفتند من بعد وقتی که فوج خان مذکور در تعلقه کوتور وغیره آواره شد درباره بازگشتن آن ارشاد گردید بارسال نوشتجات تواتر و توالی بمعاودت فوج خان مذکور پرداخته شد با وصف منشا این اتفاق و جلوه ظهور این مراتب آخرش از سالگذشته حرف خساره بمیان آمد در تدبیر و مصلحت عمده ملک گیری باربار تجویز تبدیل نمی یابد یک دفعه آنچه قرار یافت بانصرام رسانیدن قاعده اولوالعزم است در جواب آن از روی نوشته آن برخوردار نموده شد که انگریزان بد معامله در جنگک تلگانون اقرار یافته نوشته دادند بر طبق آن بعمل نیاوردند چون پلٹن ها یعنی جمعیت آنها به بمبئی رفت از قرار انحراف ورزیدند رگهناتپه راؤ هری باوا کارپرداز سندهیه را کشته به بندر مبارک سورت رفتند انگریزان جادادند بنایران از بد عهدی انگریزان تخلل کارهای دولت راؤ پنڈت پردهان دانسته اتفاق و صلاح حیدر علی خان وغیره مقتضای مصلحت وقت صلاح و موقع گفته شد درباره عزیمت فوج فیروزی طرف سیکا کول و راجبندری ارشاد نشده ازین قبل بحث بسیار شد کارپردازان از دست اویز اینکه از حضور بجیواجی پنڈت ارشاد شده و جیواجی پنڈت درینجا نوشته می گویند که از معین الدوله بهادر درین باره مذاکره بسیار کرده آخرش لاجواب کرده خواهد شد بنده جواب داد که از مخالفت انگریزان هیچ اطلاع نیست درینولا آنچه ارشاد از حضور می شود همان راست و درست گفته ایشان از پیرایه ایجاب و قبول معرا است آنها پیش خود اندیشیده اند که درین مقدمه با هم معین الدوله بهادر و کشن راؤ و گویند راؤ بهگونت و جیواجی پنڈت سوال و جواب شده طرح و اسلوب و کدام شرط بعمل آمده منظور و مقرر می شود بعدازان تنبیه و اخلاص انگریزان یا از ارشاد حضرت قدر قدرت که در آنچه از حرف و الزام دیگران مصئون باشد و مفید و مناسب هر دو دولت گردد درآینه مصلحت صورت بندد و بعمل آید همین قسم مذکور . . . آن برخوردار این مراتب مشروحاً بعرض حضور رساند -

راؤ پنڈت پردھان حیدر علی خان را
در اطاعت حضور باید آورد از حضور
اعانت انگریز نخواهد شد مخلا بالطبع
خواهم ماند -

تنبیه حیدر علی خان منظور است
باتفاق انگریز می نمایم راؤ پنڈت
پردھان شریک باید شد -
پنڈت پردھان از انگریز اتفاق نمیکنند
و جانب داری حیدر علی خان مینمایند
درین صورت نفاق -

در سوال و جواب کارهای ملکی شش دفعه مراتب صدر بسا تمهید و تقریر
در گفتگو می آید بموجب این کشن راؤ و گویند راؤ بهگونت مقرر نموده اند
مقدمه چهارم در ضمیمه کارهای مالی اختیار کارپردازان درینباب در آنچه نفع
حضور و بالکل نقصان راؤ پنڈت پردھان بعمل نیاید بر طبق این فیصله خواهد
شد اما خلاصه کلام کشن راؤ بلال و گویند راؤ بهگونت اینست که در سوال
و جواب و مشاورت کارهای ملکی دقت و بحث بسیار خواهد افتاد بتاریخ ۲۹ -
روز یکشنبه وقت شب بخانه پهر نویس رفته در مکان پوجا تا یک پهر شب بود
چون شب بسیار شد گفتند که صبحی سه پهری بیاید انشاءالله در هم کلامیهاے
بالمشافه آنچه از روانگی کشن راؤ بلال بدریافت خواهد آمد بر طبق آن نوشته
خواهد شد -

بند دو

کرنل کادر انگریز بنا بر اخلاص پیام از کارپردازان راؤ پنڈت پردھان
ساخت و آنها اطلاع بحضور پر نور نمودند و استصلاح بعرض جیواجی پنڈت
خواستند ارشاد شد که انگریز ے ایمان اند تنبیه آنها عین صلاح و اتفاق از
بهوسله و حیدر علی خان بهر طور یکے بندد بلا ملاحظه نفع و نقصان بهتر و خوب
خان مذکور در نواح ارکاٹ و بهوسله در بنگاله و سرداران راؤ پنڈت پردھان
در ضلع گجرات و هری پنڈت پهرکیه مع فوج پاکا برخ ممبی (ممبی) دایر و سایر
باشد و فوج فیروزی تسخیر ملک سیکا کول وغیره متوجه خواهد شد بتفصیل

(۱) ترجمہ خط رائے ہیئت راو گوپال اخبار نویس فوج
راو پنڈت پردھان مرقوم ۲۹ - رجب سنہ ۱۱۹۵ ہجری
روز شنبہ بنام رگھوتم راو پسر نامبرده -

بتاریخ ۲۶ - رجب المرجب روز پنجشنبه کشتن راؤ بلال و گویند راو پسر
و گویند راو بہگونت کارپرداز راو مذکور بخانہ بالاجی پنڈت عرف نانا پہڑ نویس
خلوت نمودند و ۲۷ و ۲۸ ہر دو روز پہڑ نویس و ہری پنڈت پہڑ کیہ سرگوشی
ساختند روانگی کشتن راو بحضور پرنور مرکز خاطر پہڑ نویس است اما در اظہار
راؤ مذکور اینکه ایمائی ازین معنی هنوز بعمل نیامده بتاریخ بیست و نہم رجب
از گویند راؤ بہگونت کارپرداز کشتن راؤ بلال علحدہ ملاقات شد خط آن
برخوردار ملاحظہ نموده گفتند کہ خطوطی کہ بمعرفت آن برخوردار آمدند اجوبہ
آن صبحی غرہ شعبان روز دوشنبہ نوشتہ دادہ می شود نانا پہڑ نویس وقتے کہ
بتقرر روانگی حضور پرنور در یک روز خواهند گفت عرضی در جواب عنایت نامہ
کہ باستصواب جیواجی پنڈت ورود فرمودہ و جواب خط معین الدولہ بہادر
تسطیر و تبلیغ صورت پذیرد تا وسط ماہ یعنی راکھی پورن ماسی یقین کہ
عزیمت حضور بہ عمل می آید مطابق ہمین مخطوط خاطر راؤ مذکور است عرضی
و غیرہ تیار شدہ دویم شعبان خواهد آمد و سیوم روز سہ شنبہ ابلاغ خواهد یافت
گویند راؤ پسر کشتن راؤ بلال پیش راؤ پنڈت پردھان خواهد ماند و راؤ مذکور
معہ گویند راؤ بہگونت کارپرداز ایشان در آنجا راہی خواهد شد بہمین مضمون
بحضور معروض شدہ راو مسطور گویند راؤ بہگونت نزد خود قرار دادہ اند کہ
بعد رسیدن حضور در سوال و جواب و قال و مقال باستقامت و استحکام جانب ما
متکلمان و متوسطان حضور را قایل خواہم ساخت و از حضور شش درجہ ارشاد
شدنی است خواہد شد تفصیلش اینکه -

درمیان راؤ پنڈت پردھان و انگریزان
کارپردازان حضور باستصواب خود
صلح کردہ خواهند داد -

تنبیہ انگریزان منظور است

اخبار پونا

۱۱۹۵ - ۱۲۰۹ هجری

۱۷۸۱ - ۱۷۹۳ عیسوی

خان مذکور ظاهر کرده و برائے مرست و تیاری حویلی خان مذکور تاکید نموده گفتند که عنقریب گلاب خان بکرنول می آید هرکاره ها مذکور اینمرا تب ظاهر نموده باز رفتند -

A. R. No. 5058

هو الغفور

(۱۱)

بتاریخ هفدهم شهر جمادی الاولی سنه ۱۲۱۱ هجری (۱۸ - نومبر ۱۷۹۶ عیسوی) هشت منزل جهاز از ولایت انگریز مشحون با یکهزار و دو صد سولداد (سولجرس) و سرداران سپاه پیشه و سرب و باروت وارد چیناپٹن گردیده اراده آن دارند که سواران ترب کمپنی را که الیوم از جمهور اسلام وغیره بودند برطرف کرده بدل اینها سولداد (سولجرس) را ترب میسازند و درینوقت فوجی از فرنگی کنده ترتیب یافته با استعداد شایسته روانه شده بسبب شدت باران و تواتر اقطار امطار بصوب پهلچری و ارکاٹ و سیورم رحل اقامت دارند بعد انقضای ایام برشکال جهته تسخیر قلاع مملوکه فتح علیخان متوجه خواهند شد و خانمذکور نیز بکار خود هشیار اند و انتظار اعانت فریق فرانسیسیه می نمایند -

بسبب رویداد قضایای عظیمه و جنگهای متعاقبه در کمپنی انگریز قلت زرها بدرجۀ اتم است -

زیاده حد ادب

کیفیت مقدمه بستن پٹ به تما نایر پسر ویٹکٹپ نایر زمیندار متوفی کالستری و در پیش بودن تکرار نذر پٹ بستن او فیابین انگریز بهادر و والا جاہ بهادر و طرفین نوشته فرستادن خطوط متضمن انفصال مقدمه نذر به بنگاله از روئے اخبارات سابق روشن جناب والا شده باشد درینولا جواب آن بنام طرفین از بنگاله رسیده که لک روپیہ نذر به والا جاہ بهادر دهانیده پسر زمیندار مذکور پٹ به بندند چنانچه لارڈ آہٹ بهادر بتاریخ ہشتم شہر مذکور خط کوہنے (کمپنی) متضمن اذن پٹ بستن معہ یکدست خلعت مہتایے کارچوئے حوالہ وکیل او نمود و هنوز والا جاہ بهادر خط خود معہ خلعت ندادہ اند کیفیت آن متعاقب معروضیدارد روشن جناب باد ۔

A. R. No. 7790

(۱۰) اخبار جانب ٹیپو سلطان بهادر کہ بتاریخ دویم شوال سنہ ۱۲۱۰ھ (۱۱ - اپریل ۱۷۹۶ عیسوی) درینجا آمدہ بود اینست ۔

درینولا تکوجی واو پل راو نام دو ہرکارہا از سری رنگ پٹن از طرف گلاب خان نزد برادر خان مذکور آمدہ ظاہر نمودند کہ گلاب خان گفتہ اند کہ حویلی ما را از مرمت تیار نمودہ بدارند کہ آمدن ماہم عنقریب بکرنول میشود کہ درین ایام ما از حضور ٹیپو سلطان رخصت پسر خود برائے روانگی ملک وطن درخواست نمودہ بودیم چنان حکم شد کہ بالفعل ما را روانہ نمودن شاہ بکرنول منظور است شاہ بکرنول رفتہ بیایند بعد ازین پسر شاہ را رخصت ملک وطن خواہم داد و نیز حکم شدہ است کہ ما یک سردار عمدہ را معہ جمعیت سنگین بہ گٹے روانہ می کنیم و بسردار مذکور تاکید می فرمائیم کہ در گٹے منتظر خط گلاب خان باشند ہرگاہ کہ خط گلاب خان برسد بلا توقف بر ملک کرنول رفتہ تعلقات کرنول را در ضبطی خود آرند و بندوبست آنجا نمایند اینچنان فرمودہ حکم نمودہ اند کہ شاہ باز یکمرتبہ بکرنول بروند و با نواب محمد الف خان بهادر سوال و جواب نمایند اگر اوشان بر سر راہ آمدہ فیصلہ نمودہ مبالغہ سرکار ما برسانند بہتر است شاہ زہرا گرفتہ ارسال نمایند بر اینہم اگر فیصلہ نکنند و باز همچنان حیلہ و حوالہ نمایند شاہ یک خط خود بسردار مذکور کہ در گٹے منتظر می باشد برنگارند تا سردار مذکور تعلقات کرنول را ضبط کردہ بندوبست آن خواہد نمود ۔ ہرکارہا مذکور این کیفیت را از طرف گلاب خان بہ برادر

چست و دروازہ این وا کنند تا به بینند سوداگر مذکور گفت کہ سوداگرے آشنائے خود چیزے اسباب خود امانت داشته کلید بدست خود گرفته رفته است مردم انگریز بہادر قفل را شکستہ جستند آن چہار شخص ہر آمدند آخر الامر سوداگر مذکور را معہ جہاز بچیناپٹن آوردند و او را کہ باوجود قوم انگریز در باطن شریک فرانسس بود تقصیر وار قرار دادند و تعزیر او . . . دادن مقرر کردند درین اثناے سوداگر مذکور روپوش و فرار گشت چنانچہ انگریز بہادر در تلاش او اند -

یکسصد و دوازده راس اسب بابت خریدی انگریز بہادر از حیدرآباد بالا بالا بہ ارکاٹ رفتند روشن جناب باد -

A. R. No. 3337

(۸) اخبار چیناپٹن

من ابتداءے ہفتم محرم الحرام سنہ ۱۲۱۰ ہجری لغایت ہفدہم شہر مذکور سنہ الیہ

(۲۴ جولائی تا ۳ اگست ۱۷۹۵ عیسوی)

لارڈ ابٹ بہادر بتاریخ دوازدهم شہر صدر سنہ الیہ ہر جہاز سوار شدہ روانہ گنجام شدہ ہنوز خبر رسیدن در آنجا نرسیدہ است بعد رسیدن خبر معروض میدارد -

لارڈ بہادر وقت روانگی خود آکٹن کونر (اکٹنگ گورنر) یعنی کونر (گورنر) دوم مسٹر چاندلیس نام را در اجرائے امورات معاملہ کوپنے (کمپنی) مختار نمودند و اکنون او سربراہ کار کوپنی (کمپنی) است -

مسٹر اندرس نام را وکیل کوپنے (کمپنی) مقرر کرد معہ خط کوپنے (کمپنی) برائے سوال جواب قبول نمودن پیشکش کوچی و کولب و ویاپان و ملاکا وغیرہ بنادر علاقہ ڈچ یعنی ولندہ والہ کہ حالا انگریز بہادر تسخیر کردن میخواستند موافق معمول کہ راجہ ڈچ ہر سال پیشکش بہ راجہ کھنڈی میداد بسست کھنڈی روانہ نمودن مقرر کردہ لارڈ مذکور روانہ شدہ بودند نامبرده امروز بہ ناگور روانہ میشود و از آنجا ہر جہاز سوار شدہ بکھنڈی کہ مسافت سہ منزل دارد روانہ خواہد شد -

A. R. No, 3306

(۸) اخبار چیناپٹن

من ابتدائے یاز دہم ذی حجه سنہ ۱۲۰۸ ھ لغایت ہیجدهم شهر مذکور سنہ الیہ

(۱۰ تا ۱۷ جولائی ۱۷۹۴ عیسوی)

ہرکارہاے ٹیپو بہادر کہ خریطہ ہاے خطوط بنام والاجاہ بہادر و کوپنے (کمپنی) انگریز بہادر آوردہ بودند معہ خریطہ ہائے خطوط در جواب والاجاہ بہادر و انگریز بہادر بہ سری رنگ پٹن روانہ شدند ۔

کپٹن شیر نام جہاز منوار علاقہ پرتگیس بچیناپٹن آمدہ اخبار زبانی جہاز والہ کہ در کوپنے (کمپنی) ظاہر نمودہ اینکہ لارڈ آٹ با چند سردار دیگر موسی جہاز از ولایت برآمدہ بہ سیارڈنیان نام مکان رسیدہ است ۔

شصت و دو پڑوہ معہ سرانجام و سرب و باروت وغیرہ بابت قلعہ از پھلچری بچیناپٹن رسید ۔

دو جہاز و سہ سلف فرانسیس کہ در تسخیر انگریز بہادر آمدہ بود بہ مبلغ چہل ہزار ہون ہراج مقرر نمودہ در کوپنے (کمپنی) انگریز بہادر گرفتند ۔

سوداگرے قوم انگریز معہ اسباب سوداگرے از بندر تلچری برآمدہ بمورس بندر میرفت چون در اطراف بندر مذکور درین روزہا گذر جہازات انگریز بہادر بیشتر ناگاہ با جہاز انگریز بہادر دو چار شد اہل جہاز انگریز بمجرد بنظر آمدن جہاز سوداگر مذکور با علم فرانسیسے خود نیز علم فرانسیسے استاد کردند چون جہاز سوداگران قریب شد توپ سلام سردادند سوداگر مذکور اندیشناک گشتہ بجواب آن توپ معہ گولہ بار نمودہ سرداد ازین معنی اہل جہاز انگریز متحیر گشتہ مقابل شدند و تنبیہ آنها بعمل آوردہ مغلوب ساختند و چند کس را بر سلف سوار گردانیدہ برائے دریافت جہاز سوداگرے مزبور فرستادند و آنها در جہاز مسطور در آمدہ جستجو کردہ ہمگی سرانجام تجارت را کہ مال مبلغ بیست و پنج ہزار ہون بود بقید قلم آوردند و در اثنائے جست و جوئے جہاز یک حجرہ کہ در آن چہار شخص عمدہ فرانسیس برائے رفتن بمورس بندر پنهان بودند مقفل یافتہ از سوداگر مذکور استفسار کردند کہ درین حجرہ

نوشتہ فرستادہ اند و سوائے آن برائے طلبیدن دٹاچمنٹ نام دو ہٹالن مردم بار
 ہمراہ میجر رابرٹ در نوکری سرکار است - خطے بنام میجر مذکور و سر جان
 کنوے دلاور جنگ بہادر و خطے بنام جنرل اور کرنیے بہ منبئے و خطے بنام مسٹر
 مالیٹ نام وکیل پونہ نوشتہ بر ہان سلف کہ از ولایت آمدہ روانہ بنگالہ شد
 روانہ نمودند -

شنیدہ میشود کہ جنرل اور کرنیے مذکور را سردار لشکر کہ حالا فراہم
 میگردد قرار دادہ اند -

مبلغ ہیجده لک و چند ہزار روپیہ بابت قسط دوم از نزد ٹیپو بہادر بہ
 کشنکری رسیدہ بود درینجا رسیدہ داخل کونپنی شد و رسید ہم دادند تفصیلش
 دریافتہ متعاقب معروض می دارد -

سراجم اسطور یعنی سرب و باروت وغیرہ سراجم محاربہ بر کاذہا با بدرقہ
 یک کونپنی مردم بار کہ ہمراہ زر فرستادہ ٹیپو بہادر رسیدہ بود از اینجا روانہ
 ترچناپلی شد -

از اینجا تا پھلچری مردم ڈاک کہ نشانہ بودند برخاست گردانیدند -

از ولایت یکصد جہاز جنگی بر مہم ولایت فرانسیس روانہ شدہ شروع
 جنگ گردیدہ است -

کیفیت پھلچری اینست کہ از سابق یکہزار پانصد سولداد اند درینولا از
 مورس بندر یکہزار سولداد و پانصد جوان کافری رسیدہ اند و بر کنارہ دریا پنج
 جہاز استادہ اند شنیدہ می شود کہ سوائے این دہ جہاز بطریق کمک از مورس
 بندر بہ پھلچری می آید -

امروز روز سالگرہ راچہ ولایت است اتواب خوشی بکثرت سردہانیدند و
 مجلس طعام نمودند

کیفیت کہ رومیدہد ہر روزہ متواتر معروض میدارد روشن جناب باد -

اولا شد جنرل میڈوس وقت رفتن بہ ولایت پسران اینجانب را سپرد انصاحب نمودند و انصاحب بہ احوال آنها التفات بہ نسبت فرزندان خود دارند ازین معنی اینجانب بدل جسور و مطمئن خاطر گشت بہر حال آنها را از پسران خود متصور باید کرد بفضل الہی فیابین سرکار حضرت بندگان عالی و راؤ پنڈت پردہان و کمپنی انگریز بہادر و اینجانب مصالحت و موافقت بمیان آمدہ و از ہیچکس حسد و معاندی نیست نظر برین کہ اینجانب سہ بندی ایزاد را جواب دادہ او تعالی زیادہ ازین طریق ارتباط اتحاد یکدیگر مسلوک دارد چنانچہ جواب ازینجا نیز متضمن برین روانہ شد فی الواقع و یقین خاطر است کہ آنصاحب زیادہ از عہد و قول قرار خود مراسم موافقت از ہر سہ سرکار بعمل خواہند آورد -

چند جہازہا پر از مال از چیناپٹن بہ ولایت روانہ می شوند -

A. R. No. 4905

(۷) اخبار چیناپٹن

من ابتدائے بیست و یکم شوال سنہ ۱۲۰۷ لغایت بیست و چہارم شہرمذکور سنہ الیہ
(یکم - ۳ جون ۱۷۹۳ عیسوی)

پایکٹ ہا کہ از ولایت روانہ شدہ تا سوسے نام مکلفے کہ از ولایت پانزدہ منزل دارد بر خشکے آمدہ از آنجا بر سلف در عرصۂ شصت و چہار روز بچیناپٹن رسیدہ سلف مذکور دوستون دارد در اثنائے راہ سلفے سہ ستونے بابت فرانسیس کہ میرفت اسیر و دستگیر کردہ آورد -

بمجرد رسیدن سلف مذکور و مطالعہ مضمون پایکٹ کونر (گورنر) کونسلا اینجا خلوت نمودہ سلف مذکور را معہ پایکٹ ہا کہ بنام کونر (گورنر) کونسلا بنگالہ آمدہ بودند ازینجا روانہ بنگالہ پیش لارڈ کارن والس نمودند -

در پایکٹ اینجا حکم راجہ ولایت رسیدہ است کہ بر پهلچری مہم نمودہ تسخیر نمایند چنانچہ کونر (گورنر) کونسلا اینجا قرار دادہ اند کہ در عرصۂ ہشت روز جمعیت از گیارہن ہا یعنی اماکن تعیناتی در والاہ آباد عرف موضع سیورم کہ بمسافت دوازده کروہ واقع لشکر جمع شود چنانچہ تو اکید بنام سرداران گیارہن مثل ترچناہلی و چنچاور و تیا ککدہ وغیرہ قلعجات این نواح

مشیران چیناپٹن راضی بحکومت وایالت پسرش گردیده جنرل مشار الیہ بنا بر اجلاس او بر مسند حکومت و اختیار بچنجاور رفتہ بجائے پدرش نشاند و بعد از فراغ کار انجا بصوب کتل کہ بر راس الحد ملک ٹیپو و کرنائک واقع است روانہ شدہ ارادہ دارد کہ بر کتل مذکور قلعہ بمتانت و حصانت بنا گذاشتہ بمردان کار و آلات کارزار استحکام دہد کہ سد ابواب عبور و مرور مخالف گشتہ مجال تاخت و تاز نیاید ہنوز مشار الیہ در ہان نواح است عنقریب بچیناپٹن می آید۔

در باب مرمت جہاز و بندوبست امور آن انچہ از روی دولتخواہی بخاطر ناقص این غلام عبودیت فرجام رسیدہ مفصل براچہ رای رایان دیانت و نت بہادر گذارش نمودہ بعرض حاشیہ بوسان بساط اقبال میرسانند امیدوار است کہ بشرف پذیرائی سراقراز و مباحی گردد زیادہ حد ادب۔

A. R. No. 4874.

(۵)

درینولا از اخبار چیناپٹن بدریافت رسید کہ کورندور (گورنر) تازہ از ولایت مامور شدہ آمدہ راجہ جگناتہ راؤ بہادر نیز بمچھلی بندر میرسد درینولا قلعہ پھلچری در تسخیر آوردہ از انجا حرکت کردہ با جمعیت تمام بر جنگم گھاٹ داخل شدہ بر جنگم گھاٹ جنگ عظیم بعمل آمدہ زد و کشت بسیار بعمل آمدہ از انجا فوج بہ کھم کلان فرستادہ ہر چہار طرف ملک فرنگ تاخت تاراج کردہ آتش انداخت میر ابوالقاسم خان، از بنگالہ رخصت شدہ از راہ چاندہ ناگپور آمدہ شاید از ازار مزاج کسل مند شدہ در انجا اقامت ورزیدہ آیندہ ہرچہ رود دہد بے کم و کاست مفصل اخبار بعرض اقدس میرساند۔

زیادہ ترک ادب

A. R. No. 7789.

(۶)

انتخاب اخبار چیناپٹن

لغایت سلخ ذی حجہ سنہ ۱۲۰۶ ہجری (۱۸ - اگست ۱۷۹۲ عیسوی)

درینولا خط ٹیپو سلطان بنام سر چارلس اوکلے بیارنٹ کونر (گورنر) رسید بدینمضمون کہ از مقرر شدن کونری (گورنری) بنام انصاحب بسیار خوشی و

جان هالن بعرض خواهد رسید -

A. R. No. 7788

(۳) هو الغفور
حضور ساطع النور

دو ماه قبل ازین جنرل کیمل نام شخص معتبر و ذیهوش از ولایت بکونری (گورنری) چیناپٹن منصوب و وارد منزل مقصد (مقصود) گردیده بکار مرجوعه مامور است -

مسٹر سدلیر کونر (گورنر) مچھلی بندر که از ولایت در کمال استقلال بدینخدمت مامور شده بود به راجه جگناتپه راؤ بهادر مرجع کار . . . در مقام خلاف در آمده طریق نفاق می پیموده راجه مذکور از دست تنگ حوصلگیهای او بجان آمده بچیناپٹن رفته ملاقات جنرل مزبور نمود و مسٹر فلایر مصلح الدوله نام را که قبل از چند سال کونر (گورنر) اینجا شده بود در عوض مسٹر سدلیر مذکور بکونری (گورنری) مچھلی بندر مقرر کنائیده آورد کونر (گورنر) حال و راجه مذکور بحسب ارادت و عبودیت عرایض محتوی وصول خودها درینجا ارسال جناب عالمیان مآب بندگان (حضور ساطع النور) نموده اند امیدوار اند که . . . فیض آیات سرافراز و مباهی گردند -

درین اوقات فتح علی خان بفرانسیس پهلچری تکلیف اعانت . . . کرده بود اینها استدعا نمودند که زر یکه حیدر علی خان بطریق قرض بما داده بود اگر ایشان از سر دعوی آن بگزنند برفاقت و کومک میرسیم خان مذکور منجمله زر مزبور چیزے وا گذاشت نموده و ادائے بقیه را بمیعاد -

A. R. No. 4778.

(۴) هو الغفور

درینولا تلجا راؤ زمیندار چنجاور فوت شده بعد از او یک پسر و یک برادرش هر دو خواهان ومدعی حکومت ملک مورث بودند جنرل کیمل وغیره

A. R. No. 7787

(٢) حقیقه _____ ت حیدر نایک اینست

نایکمد کور از گھاٹ کشنگیری عبور نموده کلپاک و کاویری پاک متصل انبور کڈہ مستقر خیام ساخت ٹیپو پسرش با جمعیت هفت هشت هزار سوار بکنجهی رفته آبادی را تاخت و تاراج نمود و پنجاه راس اسب و ده زنجیر فیل سراج الدوله بغارت برد و از انجا به پنملی که جاگیر خاص انگریز است جلوریز شتافته غارت کرد و دیهات و قصبات اطراف و جوانب بفاصله چهار گروه چیناپٹن خراب نمود و آتش زد اکثرے را علف تیغ آبدار ساخت و از انجا راست بفرنگی پیٹمه رفته تجار و سوداگران معتبر از فریق شافعیه را یکقلم از مال و منال فارغبال گردانید فرنگی پیٹمه مذکور بفاصله دوازده گروه پهلچری واقعست در انجا بیرن فرانسیس علم نموده شهرت داد، است که فرانسیس می آیند پهلچری از انگریز گرفته حواله انها میکنم بالفعل اراده نایک نیز در انتزاع پهلچری مصروف است اگرچه در ظاهر عبور فرانسیس بر سر دریائے شور محسوس نیست لاکن ناسبرده باعتبار امد آنها چنین خیال در پیش گرفته و انگریز چهار پنج جهاز حرے بغرض عبور جهازات فرانسیس بر دریائے ناگور و ناگپٹن که کوٹھی ولندیز است استاده کرده اند نایک مسطور عزم جزم نموده که از مقام کلپاک وغیره کوچیده بر قلعه ارکاٹ محاصره نماید و بعد از گرفتن انجا تھانه خود بگذارد سراج الدوله زیور و جواهر خود گرو گذاشته دولک هون برای خرچ فوج به جنرل مندرو داده روانه کرده اند نامبرده داخل لشکر خود گردیده بعزم مقابله ٹیپو روانه شده است هنوز حرب و ضرب فریقین بمیان نیامد درینولا از چینا پٹن بفوج متعینه سرکار مرتضی نگر حکم رسیده که بچیناپٹن بیایند اگر میر علی رضا که در کهمم کلان باشش هفت هزار سوار اقامت دارد متعرض راه گردد بجنگ و جدال راه خود پیش گیرند فوج مذکور حسب الحکم از مرتضی نگر نهضت نموده تا کورچر تعلقه . . . رسیده است در مرتضی نگر سه چهار صد جوان بار و یک سردار فرنگ بنا بر حر است مکان گذاشته اند مشیران بنگاله بجنرل کادر سردار فوج که باعانت رگھناتپه راو مامور است نوشته اند که فیابین متصدیان پونه و رگھناتپه راو پائی موافقت در میان آورده هنگامه فساد بتطویل ندهند و خود از انجا با جمعیت همراهی راهی اینطرف شوند که تسخیر ملک حیدر نایک یعنی سونده و بدنور منظور است بلکه این معنی از

سرداران فیل نشین
۱۵ جمله
تفصیل ضیافت مرسله نائک به رنمست
خان بهادر و بدینموجب به راجه بهادر

سرداران	رسال داران	بیرنج	دال
۵ بشر	۷	۲۰ پله	۳ پله
رضا علیخان	جعفر	باریک	کلان
پسر	پسر حسین	۱۰ پله	۱۰ پله
چند صاحب	نائک مذکور خان		
مخدوم	میر خلیل	آرد گندم	شکر قند
صاحب	که سابق رفیق	پله	پله
خسر پوره	جانوجی		
خان	بهوسله		
مذکور	بود		
خاکیشاه	بیض	کلتی	نخود
فقیر	...	۵۰ پله	۱۰ پله
	عاقبتخیر	روغن زرد	تمک
	خان	پله	یک من
جماعداران	بیض	ترکاری و میوه جات	برگ ...
۳ بشر		بهنگرے ها	۳ پله
درگداس	درکوجی	کڑبی وکاه و هیمه	مصالحه
ماهورک		۱۱۵ پله	
مرارجی	بیض	مرچ	دالچینی
...		۵ ثار	۳ ثار
		الائیچی	دهنیه
		۱ ثار	وغیره
			۱۰ ثار
		زردچوب	املی
		۱۰ ثار	۲۰ ثار
		لہسن	پیاز
		۲۰ ثار	یک من
			۱۰ ثار

جاسوسان بر دیوڑھی ایشان و در فوج بهادران موصوف برائے باطنے داشته که دم به دم باطنے گرفته آگهی مینموده باشند اول بندوبست نہایت بود کہ راه آمد و شد غیر از جاسوسان او مسدود لیکن راجہ رام چندر بہادر وقت ملاقاتش بعنوان بھی گفتند کہ اکثر مردمان در لشکر چنا پٹن رابطہ اخلاص و اتحاد و بعضے خریدن اجناس تحفہ و تحایف و دیدن بلدہ آرزو دارند لازم کہ راه آمد و رفت وا باشد و کسی کسی را مزاحمت نرساند بہ مجرد سنوح این معنی پروانگی عام دادہ مردمان فیابین آمد و رفت دارند - فی الحقیقت از راجہ موصوف و نائک و منور خان بہادر رابطہ مودت و وداد مربوط است از زبانی بعضے مردمان احوال آنجا کہ بہ تفرس فراست و بچشم خود مشاہدہ و معاینہ کردہ اند میگویند کہ جمیع رفقائے خورد بزرگ و ملازمانش جز وکل از دل و جان آزرده و شکستہ خاطر کہ ہر گہہ . . . کہ امید مواصلت اعیال و اطفال و رفتن وطن مایوس می سازد نوکری اش گویا قید فرنگ است ہمہ قابو طلب و انتہا بلکہ در اندک حرکتش طریق مفارقت می نمایند و میخواہند و از آمدن فوج بعضے سران سپاہ ہنگامہ دنگہ کردہ بودند برائے فہمائش آنها جہان خان نامی یکے از رفقائے مہاراجہ راجندر بہادر را طلبیدہ بود خان مشار الیہ بعد فہمائش قرار نمود کہ آنچه طلب تنخواہ از روئے واجبی بر آید بہ آنها دادہ رخصت وطن نمایند و آیندہ سرداران سپاہ را اینقدر ناخوش و بیدل ندارند بلکہ خیلے راضی و شاگردانند مثلاً مشہور کہ نوکران بیدل برابر دشمن اند خان سومی الیہ این کلمات نصایح گفتہ بفوج خود . . . آمد . . . درینحالات کسی کہ خواہد و جرأت نماید . . . انکار چندان کار نیست غرض کہ مقدمہ معاملت نذر پیشکش مسموع میشود کہ دہ لک نذر پیشکش سرکار و یک لک بشجاع الملک بہادر و یک لک بمدارالمہام و پنجہ ہزار روپیہ دربار خرچ جملہ دوازہ لک و پنجہ ہزار روپیہ قرار یافتہ و سبیل آن چیزے نقد و جواہر و نہ زنجیر فیل در عالم اظہار و دیگر اشتہار شدہ است کہ مہد سیٹھہ نشان زر مبلغے خطیر کہ سی و دولک کہندنے پنڈت پردھان و دولک بسکھا رام بابو و دولک بہ گوپال راو و یک لک خرچ جملہ سی و ہفت لک روپیہ گرفتہ بطرف پنڈت معز الیہ رفتہ است باید دید کہ چہ بظہور می آید و دیگر خبر است کہ درین جا ہشت مقام خواہد شد -

(۱) اخبارات سری رنگ پٹن

مرقوم پنجم محرم الحرام سنہ ۱۱۸۱ ہجری (۳ - جون ۱۷۶۷ عیسوی)

محی الدین صاحب و منور خان و اسد خان و نعمان یار خان و مہاراجہ رام چندر بہادر از لشکر فیروزی جدا شدہ پنجکروہ رسمی منزل کردہ روز دوم شش کروہ پیشتر و روز سیویم کہ دوم محرم باشد نزدیک سری رنگ پٹن برلب موتی تالاب کہ از منزلگاہ چہار کروہ بود رسیدند درینضمن کاظم علی خان و شامراؤ نامی وکیل حیدر علی خان زمیندار یعنی نائک باستقبال ایشان بر تالاب مذکور رسیدہ و ایشان را پیش تالاب مذکور بسرے سواری ایستاد کردہ در اندک توقف نائک مذکور کہ چنانچہ شعار زمینداران است بہ نہایت وسواس و ہراس بجمعیّت چہار ہزار سوار و پنج ہزار گاڑدی و دو ہزار کلاہ پوش اصلی و داخلی و سہ ہزار پیادہ کرناٹکی و پانصد پیادہ بیجاپوری نیزہ بردار کہ ہر نیزہ از بید نقرہ آراستہ و پانصد بادلہ و پنج ضرب توپ و سرداران ذیل بسواری فیل بہ یمین و یسار و مثل ہائے مانند پیکار پیراستہ خود بسواری فیل عماری . . . در . . . و ماہی و مراتب و نشان آصفجاہی را پیش ہر اول و نشان ہائے خود را عقب آن کردہ بہ بندوبست تمام متصل فوج اسلام رسیدہ گاڑدیان ہمراہانش پیرامون فوج ظفر موج ستارہ وار حلقہ زدہ بہادران بے باک دران میدان نمناک ہیچ وہم و خیال بغاطر نیاوردہ بسرے سواری برسم اسلام سلام و پیام و باہم دوچار شدہ مسافت یکبان انداز باتفاق . . . طے کردہ نزدیک بلدہ سری رنگ پٹن بفاصلہ یک کروہ کہ منزلگاہ قرار یافتہ بود نائک مذکور رخصت گرفتہ رفتہ و ضیافت طعام بہ رنمست خان بہادر و مہاراجہ رام چندر بہادر فرستاد خان معز الیہ و راجہ موصوف باتمام فوج فرود آمدند و شخصے کہ ضیافت طعام بتفصیل ذیل آوردہ بود او را یک تھان سیلہ و یکدستار و نقد دہ ہون انعام دادہ مرخص کردند - محی الدین صاحب و نعمان یار خان برائے نمودن سوال و جواب در لشکر خود کہ پیش بلدہ سری رنگ پٹن از فوج مذکور بفاصلہ دوکروہ آوارگی پذیرفتہ بتفاوت یکبان انداز ڈیرہ خویش فرود آوردہ است چند

اخبار سری رنگ پٹن و چنایٹن (مدراس)

۱۱۸۱ - ۱۲۱۱ هجری

۱۷۶۷ - ۱۷۹۶ عیسوی

فہرست مضامین

صفحہ	نشان سلسلہ
۱۴- ۱ ..	۱ - اخبار سری رنگ پٹن و چناپٹن (مدراس)
۴۹-۱۵ ..	۲ - اخبار پونا
۷۲-۵۱ ..	۳ - اخبار اودھ
۹۹-۷۳ ..	۴ - اخبار لکھواجی
۱۱۲-۱۰۱ ..	۵ - اخبار دیوڑھی نواب علی بہادر
۱۱۵-۱۱۳ ..	۶ - اخبار بجے نگر
۱۲۲-۱۱۷ ..	۷ - اخبار ناگپور
۲۰- ۱ ..	۸ - اشاریہ

اخبارات

۱۱۸۱ - ۱۲۱۳ ہجری
۱۶۶۶ - ۱۶۹۹ عیسوی

عہد نواب میر نظام علی خاں بہادر

زیر ادارت
ڈاکٹر یوسف حسین - ڈی۔ ایٹ۔ پیر
صدر شعبہ تاریخ عثمانیہ یونیورسٹی

رئیس رجسٹر اڈوانسز پرنسپل سکشن
سنٹرل رکارڈز آفس
حیدر آباد دکن

شائع کردہ
سنٹرل رکارڈز آفس
حیدر آباد گورنمنٹ
۱۹۵۵ عیسوی

लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय प्रशासन अकादमी, पुस्तकालय
Lal Bahadur Shastri National Academy of Administration, Library

मुसुरी
MUSSOORIE.

100093

यह पुस्तक निम्नांकित तारीख तक वापिस करनी है ।

This book is to be returned on the date last stamped.

दिनांक Date	उधारकर्ता की संख्या Borrower's No.	दिनांक Date	उधारकर्ता की संख्या Borrower's No.

GL 079.54
NEW

100093
I RSNIAA

079.54

New

वर्ग संख्या

Class No. _____

लेखक

Author _____

शीर्षक

Title News - Letters

100093

अवाप्ति संख्या

Acc No. 7620

पुस्तक संख्या

Book No. _____

निर्गम दिनांक
Date of Issue

उधारकर्ता की संख्या
Borrower's No.

हस्ताक्षर
Signature

079.54

New

LIBRARY

LAL BAHADUR SHASTRI

National Academy of Administration

MUSSOORIE

Accession No. 100093

1. Books are issued for 15 days only but may have to be recalled earlier if urgently required.
5. An overdue charge of 25 Paise per day per volume will be charged.
3. Books may be renewed on request at the discretion of the Librarian.
5. Periodicals, Rare and Reference books may not be issued and may be consulted only in the library.
5. Books lost, defaced or injured in any way shall have to be replaced or its double price shall be paid by the borrower.

--- keep this book fresh, clean & moving ---